

КОН ИГЪЛДЪН

ВОЙНИТЕ НА РОЗИТЕ

Света моща

ALMA

КОН ИГЪЛДЪН СВЕТА ТРОИЦА

Превод: Анелия Данилова

chitanka.info

Епичната сага „Войните на Розите“ от Кон Игълдън — всепризнат майстор на историческите романи — продължава с втората книга „Света троица“.

Годината е 1454-та, а Хенри VI е повален от коварна болест, която поразява ума и сетивата му. Кралят само формално управлява Англия, а това засилва бунтовническите настроения в страната. Амбициозната кралица Маргарет от Анжу — една от най-противоречивите и властни жени в английската история — се опитва да защити интересите на съпруга си и да запази мира.

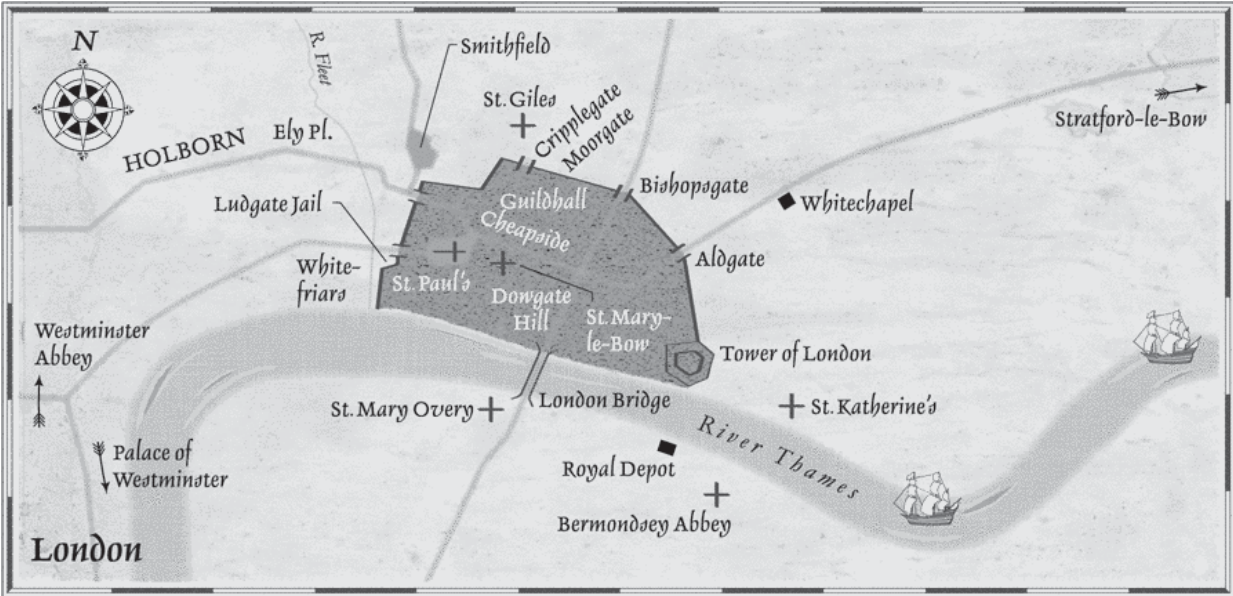
Междувременно сред феодалите се надига негодувание и мощните фамилии Йорк, Солсбъри и Уорик се обединяват срещу кралската власт. Новата „света троица“ планира да въстане и да пренапише с кръв хода на историята. Сблъсъкът между родовете Ланкастър и Йорк обрича Англия на гражданска война и разпокъсване... Ще възвърне ли Хенри VI престола си в Лондон?

*На Виктория Хобс, която се бореше с вятърни
мелници...
и ги победи.*

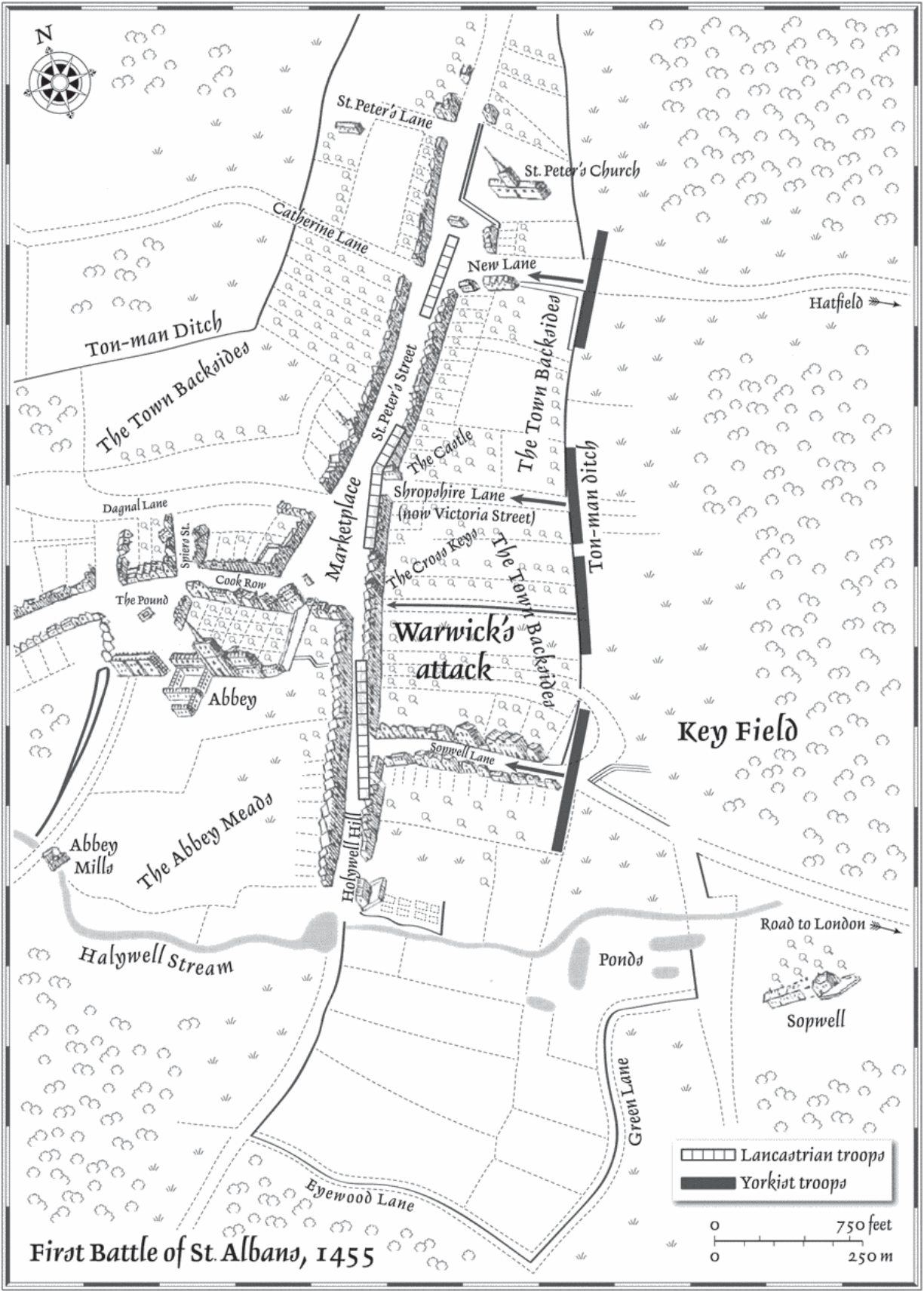
КАРТИ И РОДОСЛОВНИ ДЪРВЕТА

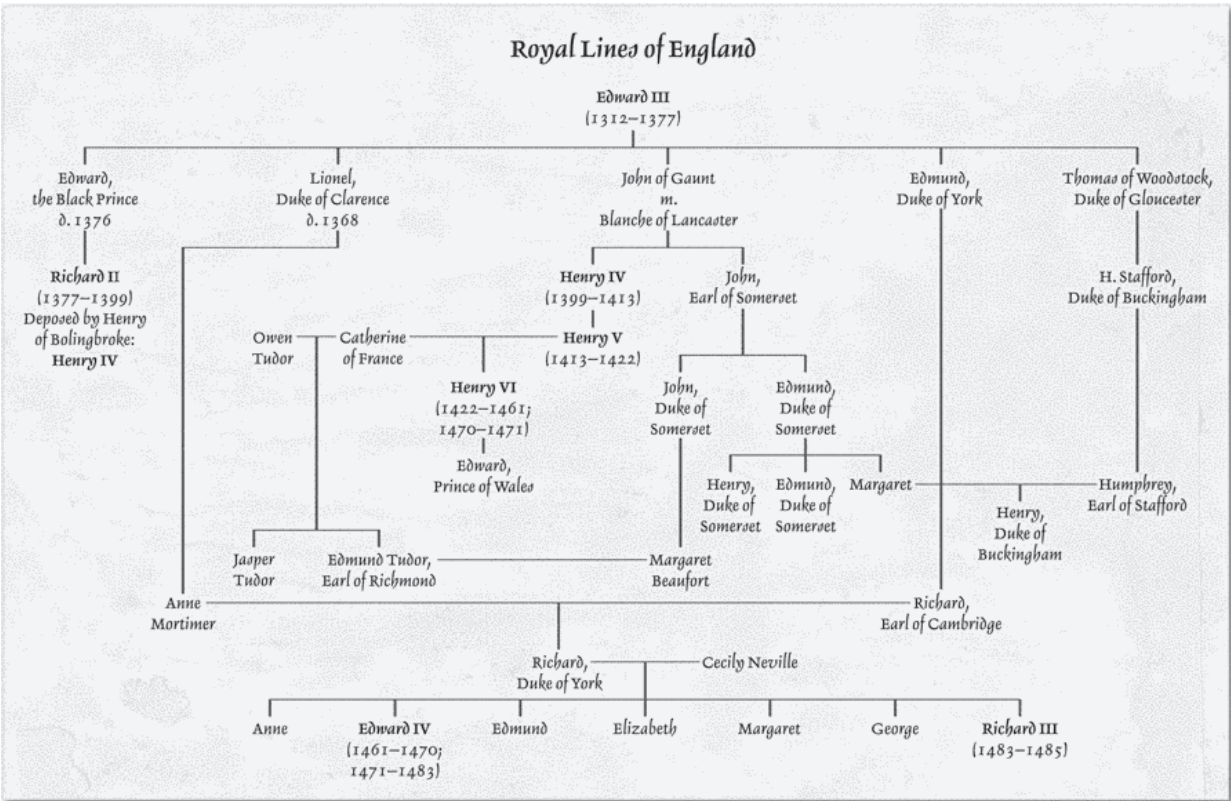
Англия по време на Войните на розите

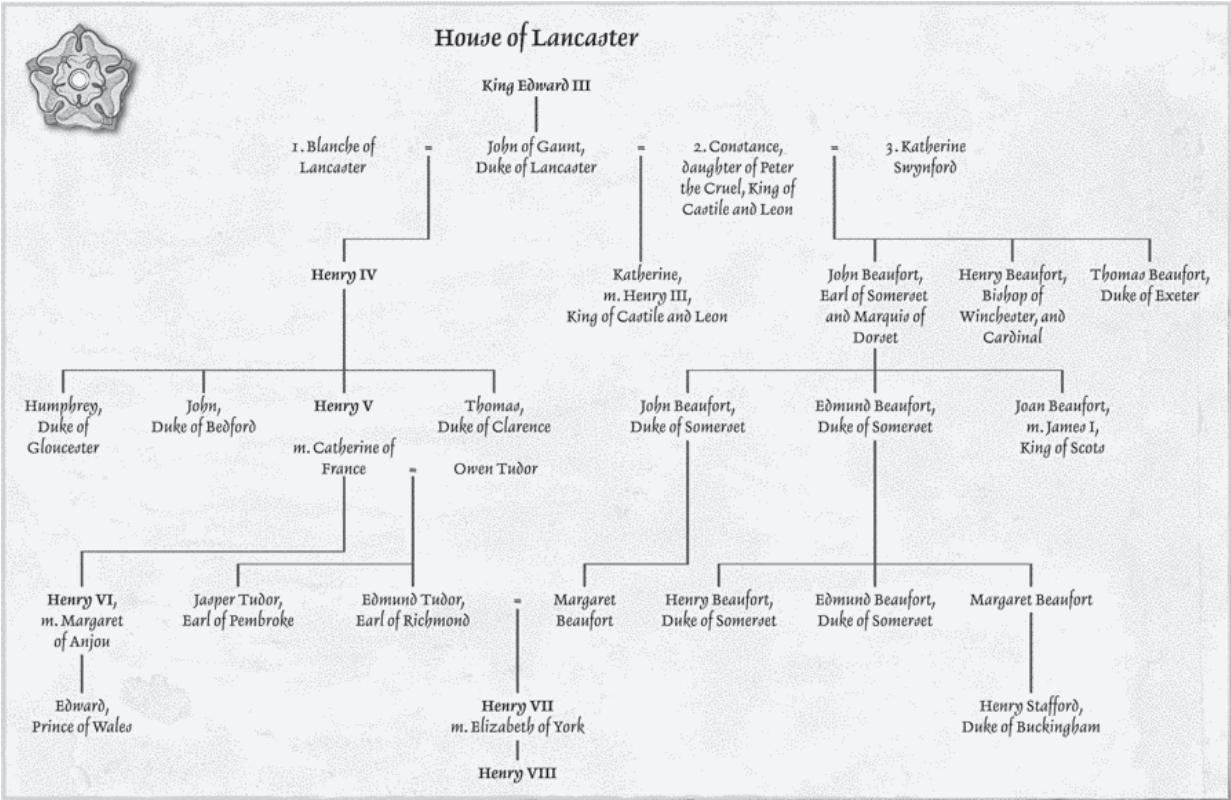
Лондон

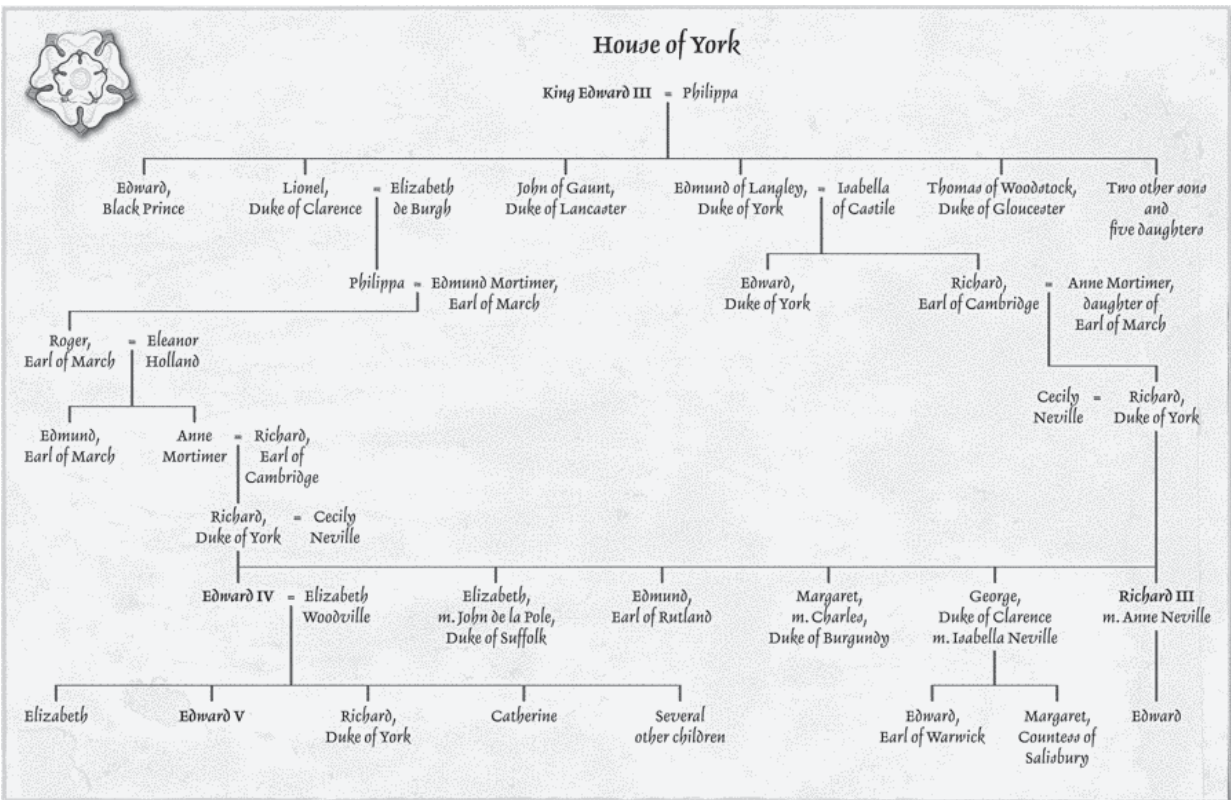
Първата битка при Сейнт Олбънс, 1455 г.

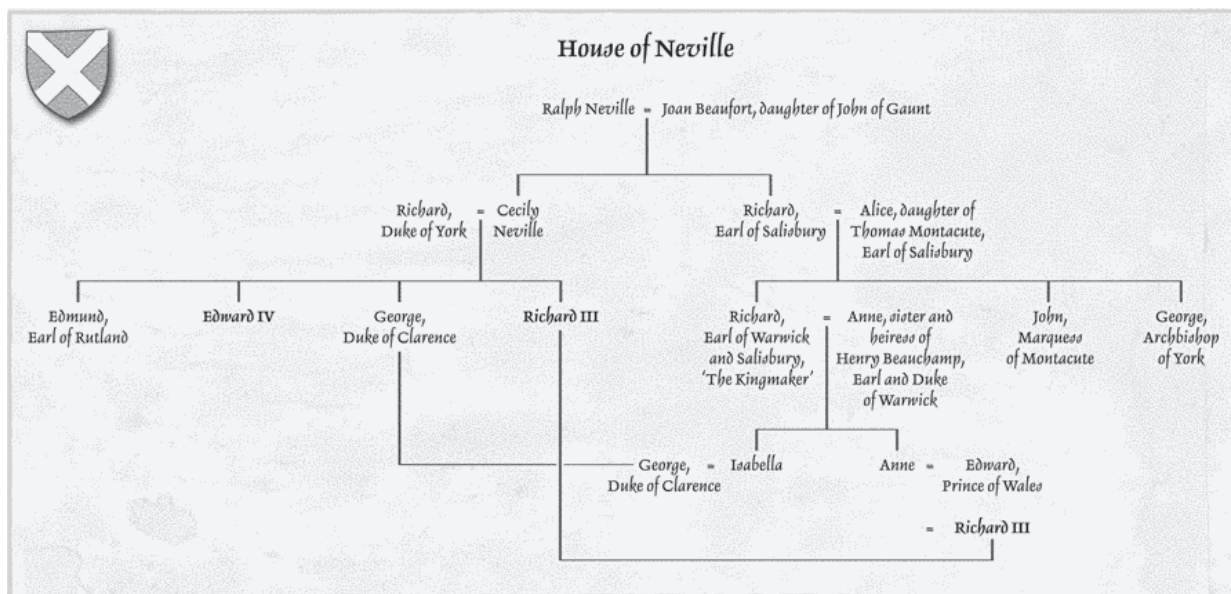
Кралските линии на Англия

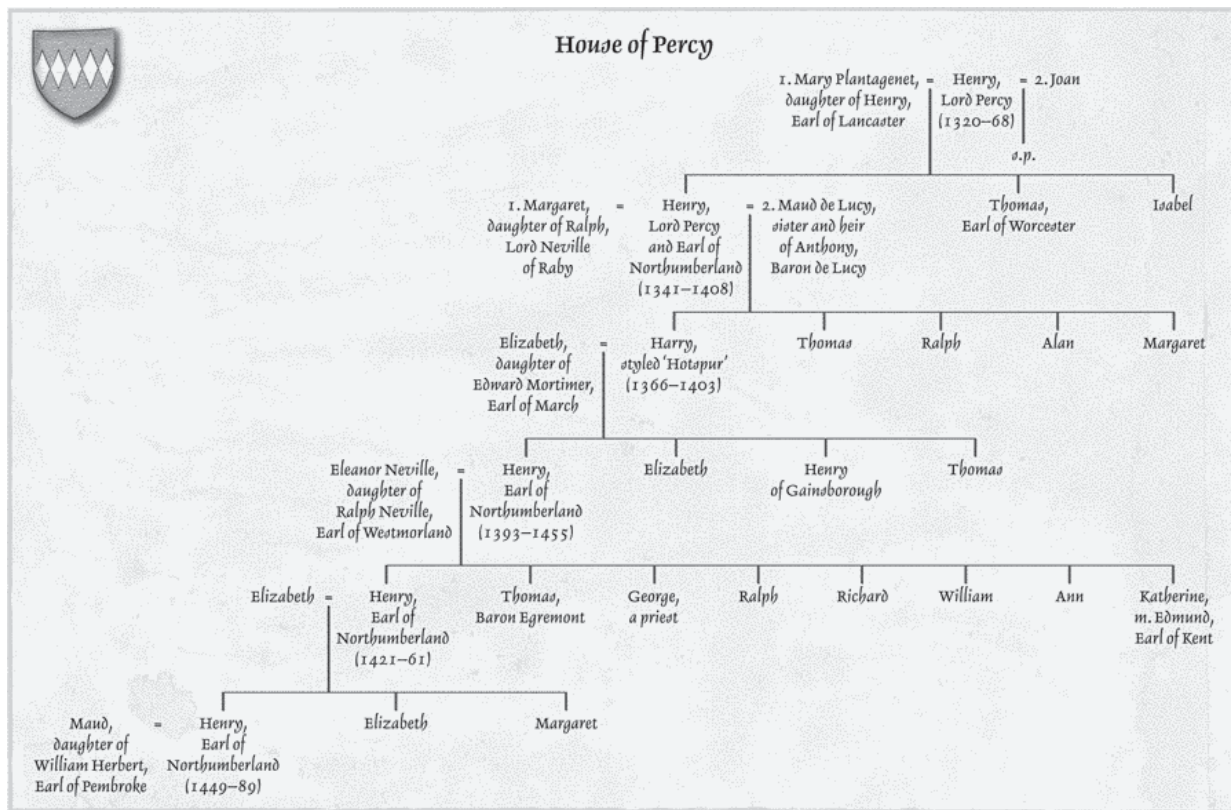
Род Ланкастър

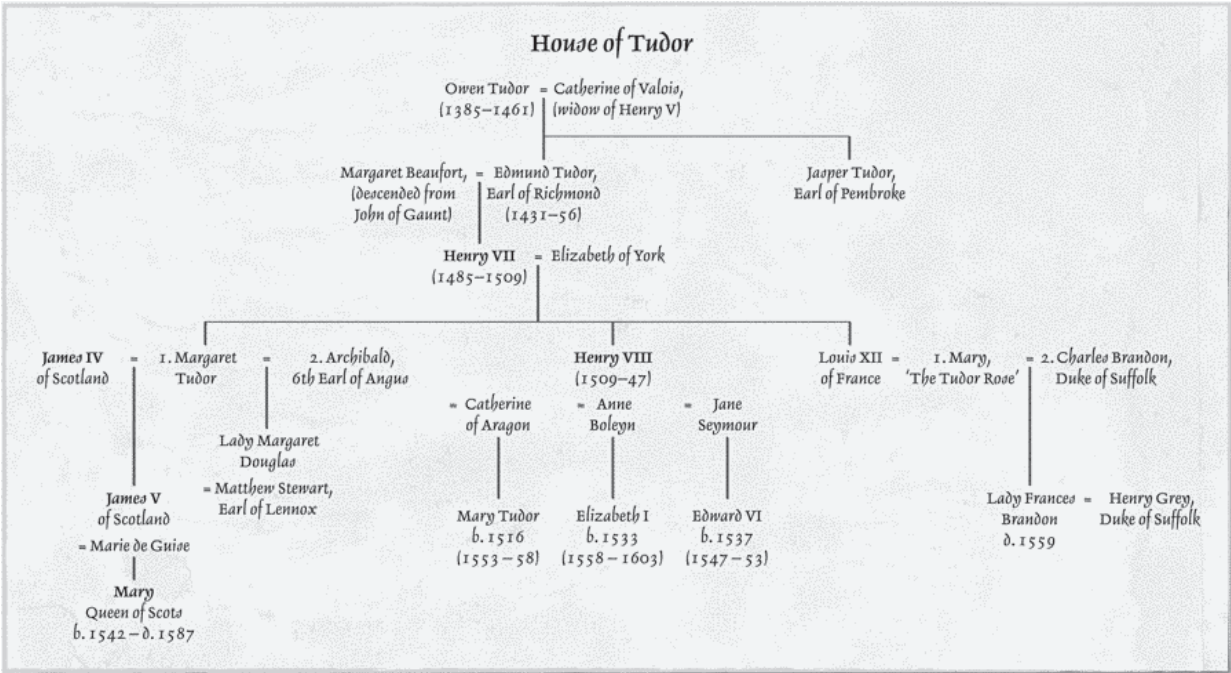
Род Йорк

Род Невил

Род Пърси

Род Тюдор

ПРОЛОГ

Виконт Мишел Гаско категорично не беше шпионин. И би възроптал срещу подобно определение, ако беше чул така да го наричат. Разбира се, предполагаше се, че щом се завърне в родината, френският посланик в английския двор ще докладва на своя монарх за всичко, което представлява интерес. Истина беше също, че виконт Гаско бе събрал значителен опит из европейските кралски дворове, както и на военното поприще. Знаеше какво евентуално би искал да узнае крал Шарл Френски и, имайки това предвид, виконтът внимателно наблюдаваше ставащото наоколо му, колкото и незначително да беше то. Шпионите бяха мръсни мъже от простолюдието, дето имаха навика да се спотайват из входовете и да си разменят, процедени през зъби, тайни пароли. Виконт Гаско, *de l'autre côté* — „от друга страна“, както казват англичаните, — беше благородник от Франция, който стоеше толкова далеч от тези неща, колкото земята от слънцето.

Такива и други подобни мисли бяха единственото нещо, с което можеше да се забавлява през свободните си часове. Със сигурност щеше да спомене пред крал Шарл как не са му обърнали внимание цели три дни, оставяйки го да върти палци в една разкошна стая в Уестминстърския дворец. Прислужниците, изпратени да обслужват личността му, дори не бяха добре умити, забеляза той, макар че идваха достатъчно бързо при повикване. Единият със сигурност смърдеше на коне и урина, сякаш обичайните му задължения бяха в кралските конюшни.

Все пак физическите му нужди бяха задоволени, но не и посланическите. Всеки негов ден започваше като собствените му камериери го обличаха в най-прекрасните одежди и наметки, които притежаваше, избирайки ги измежду одеянията, натъпкани в огромните сандъци, които бе донесъл от Франция. Досега не се бе наложило да повтаря цветова комбинация и дори да беше дочул как един от кухненските помощници го нарича „френския паун“, то това

никак не го бе раздразнило. Ярките цветове повишаваха настроението му, а и нямаше почти нищо друго, с което да запълва времето си. Не му се щеше да мисли за храната, която му сервираха. Очевидно бяха наели френски готвач; но не по-малко ясно бе, че мъжът не питае излишна любов към сънародниците си. Гаско потръпна при мисълта за някои от пихтиестите неща, които се бяха появявали на масата му.

Часовете се нижеха едва-едва като на погребение, а той отдавна бе прочел всяко листче от официалните си документи. Накрая, на светлината на свещта, стигна и до кафеникавата на цвят книга, която притежаваше, цялата белязана с негови записки и коментари. *De Sacra Coena* от Беренгар му беше станала любимо четиво. Трактатът върху Тайната вечеря, разбира се, бе забранен от църквата. Всеки спор, който се разпростираше до мистериите на тялото и кръвта, привличаше вниманието на папските хрътки.

Гаско отдавна си бе създал навика да издирва книги, чието бъдеще беше огънат, които пък от своя страна възпламеняваха мислите му. Потърка ръце в обвивката. Оригиналната корица, естествено, беше откъсната и изпепелена и тази пепел бе внимателно стрита, тъй че никоя любопитна ръка да не може някога да се досети какво е имало на нейно място. Грубата, изпоцапана кожа беше, за жалост, необходимост в този век, в който хората с такова удоволствие се разобличаваха едни други пред господарите си. Повикването, когато най-сетне дойде, прекъсна четенето му. Гаско беше свикнал с кънтящата камбана на всеки кръгъл час и на половин час, която го събуждаше рязко от сън и предизвикваше не по-малко киселини в стомаха му от нещастните гълъби, изпружени безжизнено върху подноса с вечерята му. Не беше броил ударите, но въпреки това знаеше, че е късно, когато конярчето, както го наричаше в себе си той, се втурна в покоите му.

— Виконт Гас-карт, викат ви! — съобщи момчето.

Гаско по никакъв начин не показва раздразнение заради начина, по който то сдъвка това гордо име. Сигурно беше някой идиот, а добрият Господ очакваше да проявяваме снизхождение към подобни нещастни хорица, пръснати сред по-добрите им себеподобни, за да ги учат на състрадание, или поне тъй беше твърдяла винаги майката на Гаско. Той внимателно постави книгата върху подлакътника на креслото и стана. Камериерът му, Алфонс, беше на крачка зад момчето. Гаско само премести поглед към книгата, знаейки, че това е

достатъчен знак за прислужника му да я държи далеч от чужди ръце по време на отсъствието му. Алфонс рязко кимна и се поклони дълбоко, докато конярчето зяпаше объркано тази пантомима между двамата мъже.

Виконт Гаско препаса мечата си и позволи на Алфонс да го загърне в жълтото му наметало. Когато за пореден път сведе поглед към стола си, книгата по някакъв начин беше изчезнала. Действително, прислужникът му беше самата дискретност, не само защото нямаше език. Гаско наклони глава, за да изкаже благодарност, и се понесе след момчето, преминавайки през външните стаи и по студения коридор отзад.

Там го чакаше група от петима мъже. Четирима от тях очевидно бяха войници, които носеха туники с кралския герб върху ризниците си. Последният беше облечен в наметало и туника върху клина. Одеждите на всички бяха от плътна материя и еднакво добре ушити.

— Виконт Мишел Гаско? — попита той.

Гаско забеляза перфектното му произношение и се усмихна.

— Имам тази чест. На вашите услуги съм, уважаеми...?

— Ричард Невил, граф на Солсбъри и лорд-канцлер. Трябва да ви се извиня за късния час, но ви очакват, милорд, в кралските покои.

Гаско лесно влезе в крачка с мъжа до себе си, без да обръща внимание на тропота на войниците по петите им. И по-странни неща от среднощна среща бе познал в кариерата си.

— За да се срещна с краля ли? — закачливо попита, като наблюдаваше внимателно графа. Солсбъри не беше младеж, макар в очите на французина да изглеждаше жилав и в добро здраве. Не беше препоръчително да разкрива колко наясно бяха във френския двор с лошото здравословно състояние на краля.

— За жалост, Негово кралско величество крал Хенри страда от треска, временно заболяване. Надявам се, няма да се обидите, че ще ви заведе при херцога на Йорк тази вечер.

— Милорд Солсбъри, наистина много съжалявам да чуя подобно нещо — отвърна Гаско напевно, сякаш лееше думите. Забеляза как очите на графа се свиха съвсем незабележимо и набързо прикри усмивката си. И двамата знаеха, че в английския двор има семейства със силна обвързаност с Франция — както кръвна, така и по титла. Разбирането, че френският крал не знае всяка подробност от

изнемощялостта на крал Хенри, беше игра, която и двете страни играеха, и нищо повече. От месеци вече английският крал не беше на себе си, беше изпаднал в такъв дълбок ступор, че бе невъзможно да бъде върнат към живот. Не случайно лордовете му бяха определили един от своите за „Пазител и Защитник на кралството“. Ричард, херцогът на Йорк, беше действащ крал по всичко, но не и по звание, а и, честно казано, виконт Гаско нямаше интерес да се среща с крал, който бе изцяло потънал в съновиденията си. Бяха го изпратили, за да прецени силата на английския двор и готовността му да защитава интересите си. Гаско си позволи да остави пламъчето на задоволство само за миг в очите си и побърза да го угаси. Ако докладваше, че те са слаби и изгубени без крал Хенри, дори само думата му щеше да доведе стотина кораба от Франция, които да нахлуят и да изпепелят всяко английско пристанище. Англичаните бяха правили това с Франция достатъчно дълго, напомни си той. Може би бе дошъл най-сетне моментът, в който дяволът да вземе своя дял и от англичаните.

Солсбъри предвождаше малката им група по безкрайните коридори, после изкачиха два етажа стълби, които водеха към кралските апартаменти на горния етаж. Дори и в такъв късен час Уестминстърският дворец грееше от светлината на лампите, наредени на няколко крачки една от друга. Въпреки това във въздуха се усещаше дъх на влажно — смрад на стара плесен поради близостта на реката. Когато стигнаха до крайната охранявана врата, трябваше да овладее желанието си за последен път да оправи наметката и яката си с ръка. Алфонс не би го оставил да тръгне с дреха, накривена настрана.

Освободиха войниците и пазачите отвориха вратата отвътре. Солсбъри направи жест с ръка, за да пропусне пред себе си посланика.

— След вас, виконте — рече той. Очите му го пронизваха, осъзна Гаско, докато се покланяше и влизаше в стаята. Нищо не изпускаше този мъж и той си напомни да внимава с него. Англичаните имаха много недостатъци: корумпирани, избухливи, алчни, те притежаваха куп грехове. Никой не ги беше определял обаче като глупаци, никой и в цялата световна история. Де да можеше Господ да ги направи такива! В рамките на само едно поколение крал Шарл щеше да им грабне и градовете, и замъците.

Солсбъри затвори тихо вратата зад гърба му и виконт Гаско се озова в стая, доста по-малка от това, което очакваше. Може би един

Пазител и Защитник не биваше да си позволява разкоша на кралския двор, въпреки това по гърба на французина премина тръпка. Прозорците бяха черни на фона на нощното небе и мъжът, който стана, за да го поздрави, бе облечен в същите цветове, почти се губеше в сенките на едва мъждукащите лампи, когато пристъпи напред.

Ричард, херцог на Йорк, протегна река, давайки знак на Гаско да влезе по-навътре в стаята. Французинът усети как от суеверен страх се наостри като таралеж, макар да не показваше външно неудобството си. Докато пристъпваше напред, хвърли поглед през рамо, но не видя нищо по-странно от Солсбъри и втренчения му поглед.

— Виконт Гаско, аз съм Йорк. Удоволствие е да ви посрещна и същевременно съм потресен, че трябва да ви изпратя у дома толкова скоро.

— Милорд? — възкликна изненадан Гаско. Седеше там, където му бе показал Йорк, и се мъчеше да си събере ума, докато мъжът се настаняваше срещу него на широката маса. Английският херцог бе гладко обръснат, с квадратна челюст и изглеждаше слаб в черните си дрехи. Гаско се взираше в него, а той отмахна с река кичур коса от челото си и наклони глава на една страна, макар очите му да не се отместиха от очите на французина.

— Боя се, че не ви разбирам, милорд Йорк. Простете, че още не съм научил правилната форма на обръщение към един Пазител и Защитник — Гаско се огледа за някакви следи от вино или храна, но не виждаше нищо освен дълбокия златист нюанс на дъбовата маса, чиято гола повърхност се простираше пред него.

Йорк го изгледа с немигащ поглед и свъси вежди.

— Бях кралски лейтенант във Франция, виконт Гаско. Сигурен съм, че поне толкова са ви казали. Бил съм се на френска земя и съм загубил земи и титли в полза на вашия крал. Всичко това го знаете. Споменавам го само за да ви припомня, че, от своя страна, аз познавам Франция. Познавам краля ви и... Гаско, познавам и вас.

— Милорд, мога само да предположа, че...

Йорк продължи, все едно другият не бе проговорил.

— Кралят на Англия спи, виконт Гаско. Дали изобщо ще се събуди? Или пък ще умре в леглото си? Само това се говори по пазарищата тук. Не се съмнявам, че и в Париж се говори същото. Дали

това е шансът, който вашият крал предвижда и очаква толкова отдавна? Вие, дете нямате сили да ни отнемете Кале, нима мечтаете за Англия?

Посланикът поклати глава, отвори уста, за да отрече, но Йорк вдигна ръка.

— Подканвам ви, Гаско. Хвърлете зара. Опитайте шансовете си, докато крал Хенри дреме. Аз пак бих ходил по земи, които някога са били мои, бих повел отново армия по френската земя, ако ми се отдаде такава възможност. Моля, помислете за предложението ми. Ламанша е само един конец. Кралят е просто човек. Войникът, ами, ако е английски войник, той пак си е мъж, нали? Може да не сполучи. Може да падне. Тръгнете срещу нас, докато нашият крал спи, виконт Гаско. Катерете стените ни. Влезте в пристанищата ни. Приветствам ви, както ще ви приветства целият ни народ. Посрещането може да е грубичко, признавам. Ние сме груби хора. Но имаме да плащаме дългове и сме щедри с враговете си. За всеки удар по нас им връщаме тройно и не се скъпим за цената. Разбирате ли ме, виконт Гаско? Син на Жулиен и Клеманс? Брат на Андре, Арно и Франсоа? Съпруг на Елоди? Баща на двама сина и дъщеря. Да ги назова ли по име, Гаско? Да опиша ли семейния ви дом, с дръвчетата червена слива, които ограждат вратата?

— Достатъчно, мосю — тихо рече Гаско, — достатъчно ясно се изразихте.

— Чудя се — добави Йорк — дали не трябва да изпратя заповед, която да лети по-бързо, отколкото вие можете да яздите, да плавате, тъй че да разберете по-точно и по-дълбоко значението на намеренията ми, когато се върнете вкъщи? Готов съм, Гаско.

— Моля, недейте, милорд — отвърна французинът.

— Моля? — повтори Йорк. Изражението му беше сурово, потънало в сумрака от мъждеещите лампи и сякаш сенки пробягваха по челюстта му. — Ще реша това, след като си тръгнете. Чака ви кораб, Гаско — и мъже, които ще ви отведат до брега. Какъвто и доклад да занесете на краля, пожелавам ви целия късмет, който заслужавате. Лека нощ, виконт Гаско. И лек път.

Французинът се изправи на треперещи крака и тръгна да излиза. Солсбъри стоеше със сведена глава, докато му отваряше вратата. Дъхът на посланика секна от страх, като видя събраните по-нататък войници. В сумрака те му изглеждаха зловещи и едва не изкрещя, когато го пропуснаха навън, обръщайки се кръгом, за да го отведат.

Солсбъри тихо затвори вратата.

— Не мисля, че ще дойдат — поне не и тази година — рече.

Йорк изсумтя.

— Кълна ти се, много се колебая. Имаме корабите и хората, ако решат да ме последват. Но те чакат като хиени да видят дали Хенри ще се събуди.

Първоначално Солсбъри не отговори. Йорк видя, че се двоуми, и му се усмихна уморено.

— Все още не е твърде късно, мисля. Прати да доведат и испанеца, да си кажа и пред него репликите.

ПЪРВА ЧАСТ

1454 Г., КЪСНО ЛЯТО

Хората, стъпкани от закона, не питаят надежди към властта. Щом законът е техен враг, и те ще бъдат врагове на закона.

Едмънд Бърк

1.

Светлината бе все още студена и сивкава, замъкът се пробуждаше. От конюшните извеждаха коне и ги разтриваха; кучета лаеха и се биеха едно с друго, изритвани от онези, на които се мотаеха в краката. Стотици млади мъже се занимаваха със събирането на конски принадлежности и оръжие, и, понесли товарите си, се щураха насам-натам из главния двор.

В Голямата кула Хенри Пърси, граф Нортъмбърланд, се взираше през прозореца в суматохата на моравата, заобикаляща крепостта му. Каменните стени на замъка бяха затоплени от августовската жега, но старецът носеше върху раменете си наметало и кожена пелерина, захванати стегнато на гърдите му. Той все още беше висок и широкоплещест, макар че възрастта го беше прегърбила. Шестото десетилетие му бе донесло болезки и пукащи стави, от което движенията му бяха станали болезнени, а нравът му — избухлив.

Графът гледеше начумерено през стъклените квадрати на прозорците. Градът се събуждаше. Светът се надигаше със слънцето и той беше готов да действа, след като толкова дълго бе изчаквал подходящия момент. Гледаше как се насъбират рицари в брони, а прислужниците им раздават щитове, боядисани в черно или пък покрити със зebло, захванато с върви. Гербът на Пърси в синьо и жълто не се виждаше никъде, скрит от погледите, тъй че войниците, които чакаха заповедите си, изглеждаха мрачни. За известно време те щяха да бъдат сиви бойци, наемници, без дом и семейство. Мъже без чест, след като честта беше верига, която ще ги обвърже.

Старецът подсмъркна и силно разтри носа си. Хитростта нямаше никого да заблуди, но щом се свършеше с убийствата, той би могъл все още да твърди, че ни един от рицарите или стрелците му не са били част от това. И най-важно от всичко, онези, дето биха могли да се надигнат срещу него, щяха да са заровени в земята.

Както стоеше там, замислен, чу, че синът му идва — токовете с шпори на младежа потракваха и дрънчаха по дървения под. Графът се огледа, старото му сърце заудря силно от нетърпение.

— Бог да ти даде хубав ден — рече Томас Пърси и се поклони. Той също зарея поглед през прозореца в оживената тълпа на моравата. Повдигна веждата си в неизказан въпрос и баща му изсумтя, раздразнен от стъпките на слугите наоколо.

— Ела с мен! — без да дочака отговор, графът се понесе по коридора и сякаш със силата на авторитета си притегли след себе си Томас. Стигна до вратата на личните си покои и почти завлече сина си вътре, като затръшна вратата след себе си. Томас стоеше и гледаше, докато старият Пърси обикаляше изнервено стаите и тряскаше врати наляво и надясно. От подозрението виолетовият оттенък на лицето му се засилваше все повече, кожата изглеждаше още по-тъмна от разкъсаните капиляри, които покриваха страните и стигаха чак до носа му. Графът никога не можеше да изглежда блед при тези шарки по кожата си. И ако те са били спечелени със силни спиртни напитки, идващи оттатък границата с Шотландия, то това много подхождаше на темперамента му. Възрастта не беше размекнала стареца, само го беше направила по-сух и по-корав.

Доволен, че са останали насаме, графът се върна при сина си, който все още чакаше търпеливо до вратата. Томас Пърси, барон Егремонт, не беше по-висок, отколкото бе баща му на неговата възраст, макар че и без старческото прегърбване погледът му минаваше над главата на стареца. На трийсет и две, той беше в разцвета на силите си, с черна коса, с мишци, изпъкнали от мускули и жили, придобити в течение на шест хиляди тренировъчни дни. Застанал там, той направо сияеше от добро здраве и сила, с румена кожа, неопетнена от белези и болести. Независимо от възрастовата разлика, и двамата имаха носа на фамилия Пърси, тази огромна издатина, която се забелязваше из десетки махали и села из цял Алнуик.

— Добре, най-после насаме — каза графът накрая. — Подслушвачите на майка ти са плъзнали навсякъде. Не мога да разговарям дори със сина си, без нейните шпиони да й доложат всяка дума.

— Какви са новините? — отвърна синът му. — Видях, че хората трупат мечове и лъкове. Границата ли?

— Не и днес. Проклетите шотландци днес са кротки, макар да не се съмнявам, че Дъглас все слухти край земите ми. Ще дойдат през

зимата, когато огладнеят, да се опитат да ми откраднат кравите. И тогава ще ги подгоним яко.

Синът му прикри нетърпението си, като знаеше, че баща му може да каканиже за „коварния Дъглас“ с часове, ако му се предостави възможност.

— А мъжете, татко? Прикрили са герба ни. Кой ни заплашва, че трябва да бъде нападан от наемници?

Баща му стоеше съвсем близо; пресегна се и сграбчи в костеливата си ръка края на нагръдника му, за да го притегли към себе си.

— Невилови, роднините на майка ти, момче, вечно и завинаги Невилови. Накъдето и да се обърна, когато имам проблеми, те все са на пътя ми! — граф Пърси вдигна другата си ръка и направи с пръстите си знак като човка. После нанесе с нея удар по въздуха, близо до лицето на сина си. — Толкова многочислени, че не можеш да ги преброиш. Свързани чрез брак с всяка от благородническите фамилии. С всеки род! От едната ми страна проклетите шотландци, дето отхапват от фланга ми, нападат Англия, горят селата в собствената ми земя. Ако не им се опълча, ако оставя дори само един сезон да мине, без да убия младежите, дето изпращат, за да ме тормозят, ще плъпнат на юг като прииждаща река. Къде ще бъде Англия тогава, без войниците на Пърси да я защитават? Но на Невилови не им пука от това. Не, те дават всичко от себе си на страната на Йорк, това пале. Той се издига, поддържан от ръцете на всички от рода Невил, докато на нас ни крадат имоти и титли.

— Пазител на западната граница — уморено промърмори синът му. Беше чувал оплакванията на баща си многократно.

Погледът на граф Пърси се настърви.

— Едно от многото неща. Титла, която трябваше да е на брат ти, с хиляда и петстотин паунда на година, но я дадох на онзи Невил, Солсбъри. Е, преглътнах го, момче. Преглътнах и това, че го назначиха за канцлер, докато моят крал спеше и сънуваше, а Франция беше загубена. Толкова много съм преглътнал от тях, че ми дойде до гуша.

Старецът го беше притеглил толкова близо, че лицата им почти се допираха. Целуна набързо Томас по бузата и го пусна. По стар навик претърси отново стаята с поглед, макар да бяха сами.

— В теб тече добрата кръв на Пърси, Томас. С времето тя ще изтласка тази на майка ти, така както аз ще изтласкам Невилови от земите си. Нали разбираш, Томас, те са ми били дадени? По волята Божия, дадена ми е възможност да завзема всичко, което някога са ми ограбили. Да бях двайсет години по-млад, щях да взема Уиндстрийк и сам да ги поведе, но... тези дни отминаха за мен — очите на стареца горяха трескаво, когато се вгледа в сина си. — Ти трябва да си ми дясната ръка тук, Томас. Трябва да си моят меч и боздуган.

— Правиш ми чест — прошепна Томас и гласът му секна. Като просто втори син беше израснал с малко обич от страна на баща си. Сега по-големият му брат Хенри бе заминал оттатък в Шотландия с хиляда воители, за да напада и подпалва, и да отслабва силата на тези дивашки кланове. Томас мислеше за него и знаеше, че отсъствието на Хенри беше истинската причина, поради която баща му го бе привикал. Нямаше кого друго да изпрати. Макар това да оставяше горчив вкус в устата, не можеше да устои на възможността да покаже колко струва пред единствения мъж, на когото позволяваше да го съди.

— Хенри е взел със себе си най-добрите ни воители — рече баща му, сякаш прочете мислите му. — А аз трябва да задържа няколко силни ръце в Алнуик, в случай че коварният Дъглас се промъкне край брат ти и слезе на юг, за да изнасилва и граби. Този дребосък не знае друго удоволствие, освен да взима с пълни шепи от мен. Заклевам се...

— Татко, няма да се проваля — прекъсна го Томас. — Колко ще изпратиш с мен?

Баща му спря, раздразнен, че е бил прекъснат, и го изгледа гневно. Накрая кимна и остави нещата така.

— Седемстотин или там някъде. Двеста са войници, останалите са тухлари и ковачи, и обикновени мъже с лъкове. Но ще ти дам Трънинг и ако имаш малко мозък, ще го оставиш да те съветва — и добре ще го слушаш. Той познава земята около Йорк, познава и хората. Може би, ако не беше прекарал толкова голяма част от младостта си в пиене и курви, нямаше да се съмнявам в теб. Шшт! Не го приемай навътре, момче. В това трябва да е намесен мой син, за да дава кураж на мъжете. Но те са си мои, а не твои. Затова следвай Трънинг. Той няма да те подведе.

Томас почервения и собственият му гняв заклокочи. Мисълта за двамата старци, които заедно кроят разни заговори, накара тялото му

да се напругне и баща му забеляза това.

— Разбираш ме, нали? — сръза го той. — Слушай Трънинг. Такава е повелята ми към теб.

— Разбирам — рече Томас, полагайки всички усилия да скрие разочарованието си. За миг си бе помислил, че баща му може да му повери командването, вместо да поставя брат му или някой друг над него. Почувства, че губи нещо, което никога не беше имал.

— Добре, сега ще ми кажеш ли къде трябва да ида вместо теб, или и за това трябва да питам Трънинг?

Гласът му звучеше напругнато и като реакция старецът леко сви устни, хем ядосан, хем развеселен.

— Казах да не го приемаш навътре, момче. Имаш добра дясна ръка и си мой син, но не си бил начело, не и в повече от една-две малки схватки. Мъжете не те уважават, както Трънинг. И на какво отгоре? Той се е бил двайсет години както във Франция, така и в Англия. Той ще те предпазва.

Графът зачака знак, че синът му приема доводите, но Томас продължаваше да го гледа начумерено, обиден и ядосан. Старецът поклати глава и продължи:

— Утре ще има сватба в рода Невил, Томас, долу в Татършел. Майчиният ти клан се е пресегнал да дръпне още един в хватката си. Туй нафукано петле Солсбъри ще бъде там, за да ожени сина си. Те ще са спокойни, доволни, че водят нова невеста обратно в дома си в Шериф Хътн. Моят шпионин ми разказа всичко, рискува си кожата, за да ми съобщи навреме. Добре му платих за това, признавам. Сега слушай. Ще бъдат на коне и пеша — весели сватбари, запътили се обратно към трапезата в чудесен летен ден. И ти ще бъдеш там, Томас. Ще ги размажеш, жив човек няма да оставиш. Това е повелята ми към теб. Разбираш ли ме?

Томас преглътна мъчително, докато баща му го гледаше. Граф Солсбъри беше брат на майка му, синовете му — негови братовчеди. Беше си мислил, че ще подгони някой от по-слабите клонове от родословното дърво на Невил, а не самите му корени и главата на клана. Ако стореше това, което му заръчваха, за един ден щеше да си създаде повече кръвни врагове, отколкото през целия си живот до този момент. Въпреки това кимна, не можейки да се довери на гласа си.

Устните на баща му се изкривиха в кисела физиономия, когато за пореден път съзря слабостта и нерешителността на сина си.

— Солсбъри се жени за Мод Кромуел. Знаеш, че нейният чичо държи къщи на рода Пърси и отхвърля моите претенции към тях. Сякаш той си мисли, че може да даде от моето наследство за зестра на Невилови, че сега са толкова силни, та ще бъде принуден да се откаже от делата си срещу него. Пращам те да им покажеш що е справедливост. Да им покажеш авторитета, който Кромуел пренебрегва, като търси нечия по-голяма сянка, под която да се скрие. Изслушай ме сега. Вземи седемстотинте ми мъже и ги избийте всичките, Томас. Увери се, че и племенницата на Кромуел е сред мъртвите, че да мога да спомена името ѝ следващия път, когато срещна плачещия ѝ чичо в кралския двор. Разбираш ли ме?

— Естествено, че разбирам! — отсече Томас и гласът му звучеше по-твърдо. Усети как ръцете му треперят, докато гледаше свъсено баща си, но нямаше да се подложи на бащините си упреци, като му откаже. Стисна челюст и решението бе взето.

Зад гърба му някой почука на вратата и накара двамата мъже да подскочат като гузни конспиратори. Томас се отдръпна и тя се отвори с трясък. Сепна се, като видя, че майка му стои насреща.

Баща му се изпъна и изду гърди.

— Сега върви, Томас, защити семейството и собственото си име.

— Остани, Томас — бързо рече майка му с ледено изражение.

Томас се поколеба, после сведе глава и се измъкна покрай нея навън. Останала сама, графиня Елинор Пърси се обърна рязко към съпруга си.

— Виждам, че охраната и войниците ти се въоръжават и покриват герба на Пърси. Сега синът ми бяга от мен като бито куче. Трябва ли да питам? За какъв коварен план си му шепнал този път, Хенри? Какво си сторил?

Граф Пърси пое дълбоко въздух, триумфът му си личеше ясно.

— Значи не си подслушвала на вратата като някоя слугиня, а? Какво правя аз не е твоя работа — и докато говореше, тръгна да излиза покрай нея навън в коридора. Елинор препречи пътя му, за да го спре, и вдигна река към гърдите му. В отговор графът я хвана грубо, стискайки пръстите ѝ тъй, че тя извика. Той ги изви още повече, като я държеше за лакътя с другата ръка.

— Моля те, Хенри. Ръката ми... — едва отрони тя.

Той я изви още по-силно и я накара да изкрещи. В коридора зърна един прислужник, забързан към тях, и взе да рита вратата, за да я затвори.

Докато жена му хленчеше, старецът я наведе напред, сви я почти на две, без да пуска ръката ѝ.

— Направил съм това, което и вие, Невилови, бихте ми направили, ако бях оставен на вашата милост — прошепна той в ухото ѝ. — Нима си мислила, че ще позволя брат ти да се възкачи над името Пърси? Сега, като канцлер на херцога Йорк, той заплашва всичко, което представлявам, всичко, което трябва да браня. Разбираш ли ме? Взех те, за да ми родиш синове, плодовита невеста от рода Невил. Е, това си го свършила вече. Сега не смей да ме питаш за работите в моята къща!

— Причиняваш ми болка — рече тя и лицето ѝ се сви от мъка и гняв. — Виждаш врагове там, където ги няма. И ако търсиш брат ми, той ще те вкара в гроба, Хенри. Ричард ще те убие.

Мъжът ѝ изсумтя бясно и я хвърли през стаята, просна я възник на леглото. Нахвърли се отгоре ѝ, преди тя да успее да стане на крака, разкъса дрехите ѝ, като крещеше диво, докато дърпаше плата и разкриваше гола плът. Тя ридаеше и се бореше, но той беше адски силен в яростта си, не обръщаше внимание на ноктите ѝ, които оставяха кървави дири по лицето и ръцете му. С една ръка я притискаше надолу, разкрил дългата бледа линия на голия ѝ гръб, а с другата измъкна колана от панталоните си и го сгъна на две, превръщайки го в къс бич.

— Няма да ми говориш по такъв начин в собствената ми къща — той сипеше удар след удар и плющенето отекуваше редом с отчаяните ѝ викове. Никой не дойде, макар че той продължи дълго, докато накрая тя притихна, не се противеше вече. От дългите червени ивици се просмукваше кръв, която оставяше петна по финия плат, а той се задъхваше и давеше, от челото му и от носа му капеха едри капки пот по голата ѝ кожа. С мрачно задоволство графът върна колана на мястото му и остави жена си да ридае върху завивките.

Прислужниците започнаха да отварят вратите откъм задната част на крепостта и в същото време се появи Томас Пърси, барон Егремонт. Шумът от стотиците мъже се блъсна в него под откритото небе и сърцето му да взе да бие по-бързо. С раздразнен поглед установи, че хора от собственото му обкръжение, подбрани тайно от баща му, вече бяха там и търпеливо го чакаха. Бяха донесли бронята и оръжието му, докато други се въртяха около Балиън, огромния черен кон, който беше купил предната година на баснословна цена. Изглежда, баща му не бе имал съмнения за изхода от разговора им. Томас се смръщи, докато приближаваше към групата, размесила се сред множеството, опитвайки се да възприеме сложната сцена пред очите си. Далеч над всички тях чуваше как майка му квичи като свиня на заколение, без съмнение старецът отново я налагаше, за кой ли път. Испита единствено раздразнение, че тя тъй се натрапваше в мислите му. Беше принуден да сведе очи, за да не усети върху себе си нежеланата близост от погледите на останалите мъже. При всеки нов вой те или се хилеха, или трепваха съчувствено, докато това единствено засилваше гнева му към нея. Издигането на фамилия Невил направо изяждаше баща му отвътре, съсипваше стареца с подозрения и бесове, вместо той да се наслаждава на тихи старини и да предаде управлението на имотите в ръцете на синовете си. Щом най-сетне звуците заглъхнаха, Томас вдигна очи към прозореца в покоите на баща си. Типично бе за него да е задвижил плановете си с дни и седмици, без дори да си направи труда да каже на собствения си син за намеренията си.

С бързи, премерени движения Томас свали кожения нагръдник и наметалото си, като се съблече в двора по клин и долна туника, по която вече се появяваха петна от тъмна пот. Тук не съществуваше срам и десетки млади мъже се шегуваха и си крещяха, докато подскачаха на един обут в доспехите крак или пък викаха за някоя част от снаряжението си, която някак си се бе озовала при друг. Той седеше търпеливо на един висок стол, докато слугите закопчаваха подплатения гамбезон и прикачваха към него всяка отделна част от доспехите му. Бяха му съвсем по мярка и независимо че белезите и драскотините бяха по-скоро от тренировки, отколкото от битки, снаряжението му беше добро и му седеше добре. Вдигайки ръце, за да му сложат нагръдника, той се вгледа в шлема, излъскан все едно беше тенджерата от някоя кухненска прислужница. Синьото и жълтото бяха изчистени,

затова той проточи врат да огледа меча си, сложен отстрани, приготвен да му бъде подаден. Томас изруга тихо, като видя как фино емайлираният герб е бил изчегъртан. Разбира се, това бе по заповед на баща му, но той носеше този меч, откакто навърши дванайсет години, и го заболя, като видя как е съсипан.

Сложиха му част по част снаряжението и той се изправи с удивителното усещане за сила и неуязвимост, което то му донесе. Лорд Егремонт се пресегна за шлема, който икономът му подаде почитателно. Нахлузи го на главата си и чу гласа на опитния майстор на меча и приятел на баща му, който отекна из целия двор.

— Щом вратата се отвори, тръгваме — извика Трънинг към събралите се мъже. — Бедете готови, защото няма връщане назад — не сте дами, които са си изпуснали ръкавицата. Никакви лични прислужници освен такива на кон, дето могат да държат меч или лек и да не изостават. Сушено говеждо и суров овес, малко бира и вино, не повече! Провизии за шест дни, не претоварвайте конете, иначе изоставате.

Трънинг замлъкна и огледа рицарите и мъжете, докато се приготвяше да им даде още няколко наставления. Зърна сина на Пърси и веднага се придвижи, за да застане до него. Томас изпита леко задоволство, поглеждайки отгоре по-ниския мъж.

— Какво има, Трънинг? — попита той, като преднамерено прозвуча студено. Отначало онзи не отговори, просто стоеше там и го оглеждаше, докато дъвчеше белия мустак, повесен над устните му. Майсторът мечоносец беше обучавал и двамата синове на Пърси на тактика и да боравят с оръжие от такава ранна възраст, че Томас не си спомняше време, в което да го е нямало, да не вика ядосано заради някой лош удар или пък да иска да знае кой го е учил да държи щита „като шотландска мома“. Без да напруга паметта си, можеше да се сети за пет кости, които малкият червендалест мъж му беше чупил през годините: две на дясната длан, две пукнати кости в горната част на ръката и една костичка на ходилото, която Трънинг веднъж бе стъпкал в гнева си. Всяка от тях означаваше седмици на болка, поставяне в шини и изпепеляващи упреци за всяко стенание, което изпуснеше през това време. Не че мразеше или се страхуваше от довереника на баща си. Знаеше, че Трънинг е изключително лоялен на рода Пърси и Нортъмбърланд, като някоя свирепа стара хрътка. Но при всичките

разлики в положението им Томас, лорд Егрмонт, не можеше да си представи, че този човек някога би го приел за равен, да не говорим за по-висшестоящ от него. Самият факт, че баща му бе решил Трънинг да командва нападението, потвърждаваше това. Двете стари копелета бяха сътворени от същото грубо тесто, без капка добрина и милозливост в тях. Нищо чудно, че толкова добре се разбираха.

— Значи, баща ти ти е говорил? Обяснил ти е как ще стане? — рече Трънинг накрая. — Каза ли ти да изпълняваш заповедите ми за всяко нещо, за да те върна у дома жив и здрав, само с няколко драскотини върху тези хубави твои доспехи?

Томас потисна тръпката си, като чу гласа му. Може би заради многото години, дето беше крещял през поля и улици към онези, които тренираше, Трънинг винаги беше прегракнал, думите му се примесваха с дълбоки и свирещи дихания.

— Каза ми, че ти ще командваш, Трънинг, да. До определена степен.

Другият премигна мързеливо, сякаш го претегляше.

— И каква точно ще е тая степен, благородни ми лорде Егрмонт?

За свое изумление Томас усети, че сърцето му бие лудо в гърдите и собственото му дишане секва. Надяваше се другият да не е усетил напрежението му, макар и да не му се вярваше, след като го познаваше от толкова отдавна. Въпреки това той заговори твърдо, решен да не остави човека на баща си да вземе връх.

— Дотам, Трънинг, докъдето започва несъгласието ни. Моя е задачата да защитавам честта на рода си. Ти можеш да даваш заповеди: кога да се върви, да се напада и така нататък, но аз ще се занимавам с политиката, с целите на това, с което се захващаме.

Трънинг се вторачи в него, наклони глава на една страна и започна да търка кожата над дясното си око.

— Ако кажа на баща ти, че си раздразнен, ще те накара да дойдеш като кухненски работник, ако изобщо те пусне — рече той с неприятна усмивка. Изненада се, когато младият мъж се обърна с лице и се наведе над него.

— Ако пък ти говориш врели-некипели на стареца, аз наистина ще остана. Да видим колко далеч ще стигнеш от вратата, без начело да

бъде син от фамилията Пърси. И тогава, Трънинг, ще си спечелиш Егрмонт за враг. Казах ти моите условия. Прави каквото искаш.

Тогава Томас нарочно му даде гръб и се върна при слугите си, като им направи знак да нагласят забралото му и да му капнат капка масло. Усещаше напрегнатия взор на Трънинг и сърцето му продължи да бие бясно, но той беше сигурен в себе си поне за това. Не се огледа, когато майсторът на меч се отдалечи, дори не и за да види дали Трънинг се е запътил към двореца да се оплаче на баща му. Лорд Егрмонт свали забралото, за да прикрие изражението на лицето си. И Трънинг, и баща му бяха старци и, независимо от волята и злобата си, старците накрая се оттеглят. Томас щеше да поведе стрелците и мечоносците срещу сватбарите на чичо си с или без Трънинг, нямаше никакво значение. Той разгледа отново малката армия, която баща му беше повикал в служба на рода Пърси. Стотици от тях не бяха нищо друго освен граждани, повикани от феодалния господар. Но независимо дали бяха ковачи, месари или сарачи, всеки един беше обучен с брадвата или лъка от най-ранните си години, за да развива умения, които биха го направили полезен за някой като граф Пърси от Алнуик. Томас се усмихна на себе си, после пак вдигна забралото.

— Стройте се край вратата! — изрева той. С ъгълчето на окото си видя как жилавата фигура на Трънинг се движи наоколо, но не му обърна внимание. Старците се оттеглят, каза си той пак със задоволство. Младите идват, за да управляват.

2.

Дери Бруър беше в лошо настроение. Дъждът се лееше като из ведро и барабанеше по голото му теме. Досега не беше осъзнавал доколко наличието на гъста коса пази от дъжда. От жестоката атака на пороя го болеше целият череп и ушите го сърбяха. И за да бъде пълно окаяното му състояние, подгизналата му кафява роба мокро шляпаше по голите му бедра и жулеше кожата. Главата му беше обръсната от сравнително умела ръка тъкмо тази сутрин, та все още усещането беше за нещо ново и болезнено, и ужасяващо беззащитно пред природните стихии. Монасите се влачеха наравно с него, всичките с обръснати темета и белите кръгове кожа просветваха с мокър блясък в сумрака. Доколкото Дери можеше да прецени, никой от тях не беше сложил залък в устата от зазоряване, макар че бяха вървели и припявали през целия ден.

Голямата стена на кралския замък се простираше пред тях на Пийскод Стрийт, те дрънчаха с хлопка за милостиня и се молеха на глас, единствените глупци, дето стояха навън под дъжда, когато наоколо имаше подслон. Уиндзор беше богат град; замъкът, заради чието обслужване той съществуваше, се намираше само на двайсет мили от Лондон, като още половин дузина други в периферията на столицата, всеки от които на разстояние един ден пеша от другите. Присъствието на кралското семейство беше привлякло най-добрите златари, бижутери, винопродавци и търговци от столичния град, амбицирани да продадат стоката си. Поради присъствието на самия крал и повече от осемстотин мъже и жени обслужващ персонал, тълпите бяха набъбнали, а цените на всичко — от хляба и виното до златните гривни — се бяха вдигнали.

Заради киселото си настроение Дери предположи, че францисканските монаси също ще бъдат привлечени от потока на златото. Все още не бе съвсем сигурен дали мърлявите му спътници не бяха просто едни доста хитри просяци. Вярно, брат Питър заливаше тълпите с тиради за неправдите и алчността, но всички останали монаси носеха освен купичките за милостиня и ножове за продан.

Един широкоплещест несретник, изглежда, се бе примирил с ролята си да носи на гръб огромен воденичен камък. Мълчаливият Годуин вървеше с камъка, завързан с връв за гърба му, и тъй се беше привел, че едва можеше да вдигне очи, за да види къде стъпва. Другите казваха, че понасял тази тежест за изкупление на някакъв стар грях, но Дери не беше посмял да попита какъв е той.

В часовете, когато в абатствата служеха литургия, групата им спираше и се молеше, приемаше предложената вода или домашна бира, които хората им носеха, като в това време сглобяваха един педал и завъртаха камъка, точеха ножове и благославяха онези, дето им пускаха някоя монета, без значение колко дребна беше тя. Дери изпита угризение заради стегнатата кожена кесия, която носеше прилепнала към слабините си. В нея имаше сребро, достатъчно да храни всичките, докато им се пръснат стомасите, но ако го извадеше, подозираше, че брат Питър ще го раздаде на разни незаслужаващи негодяи и ще остави монасите да гладуват. Той изпухтя, изду бузи и избърса дъждовните капки от очите си. Водата се стичаше по лицето му в постоянен поток, та трябваше да мига на парцали.

Преди четири нощи идеята да се присъедини към тях му се видя добра. В резултат на скромната си търговия всичките четиринайсет монаси бяха въоръжени. Свикнали бяха да нощуват по пътищата, където крадци биха могли да се опитат да крадат дори от хора, които си нямат нищо. Дери се спотайваше в конюшната на една евтина странноприемница, когато дочу как брат Питър споменава за Уиндзор, където щели да се помолят за възстановяването на краля. Никой от тях не се изненада, че още един пътник би желал да стори същото, не и когато душата на краля бе застрашена и в цялата страна върлуваха насилници.

Дери въздъхна, разтърквайки силно лицето си. Кихна с все сила и се улови, че отваря уста, за да изпсува. Тъкмо тази сутрин брат Питър бе ударил с пръчка един мелничар, дето изкрепя нещо богохулно навън на улицата. На Дери му достави удоволствие да види как благият водач на групата изригва в гняв, който би го превърнал в небезизвестно име из бойните рингове на Лондон. Оставиха мелничаря на пътя с уши, от които капеше кръв от юмручните удари, каруцата му преобърната, а чувалите с брашно — до един разкъсани. Дери се усмихна при този спомен и погледна към брат Питър, който

разтърсваше хлопката на всеки тринайсет крачки, тъй че звукът отекваше в каменните стени горе на хълма.

Замъкът се извисяваше над главите им в дъжда, единствено така можеше да бъде описана гледката. Масивните стени и кръглите кули не бяха разрушавани никога, откакто първият им камък е бил положен преди векове. Крепостта на крал Хенри притискаше Уиндзор, почти цял град в пределите на града, където намираха дом стотици хора. Дери се загледа нагоре. Краката, стъпили на каменната настилка, го боляха.

Почти бе дошло време да напусне малката група от монаси и Дери се зачуди как най-добре да отвори дума. Брат Питър бе останал изумен от молбата му да го обръснат като останалите. Макар че те самите приеха това като жест за отхвърляне на светската суета, нямаше никаква нужда Дери да възприема прическата им. Наложил му се да употреби цялото си умение да убеждава, преди по-старият мъж да се съгласи, че може да прави каквото пожелае със собствената си глава.

Младият монах, дето развъртя бръснача по гъстата коса на главата му, на два пъти го поряза и остърга парче кожа с големината на монета от едно пени точно от върха на темето му. Дери изтрая всичко това почти без да гъкне или да се оплаче, като накрая си заслужи доволно потупване по гърба от страна на брат Питър.

Сега, под проливния дъжд, той се запита дали си е струвало. Вече се чувстваше отслабнал и изнемощял. В тази стара роба можеше да мине и без да си бръсне главата, но рискът беше огромен и преследвачите му вече бяха показали неведнъж, че няма да се откажат и ще бъдат безмилостни. Той въздъхна и пак си каза, че беше цена, която си струваше да плати, макар да не можеше да се сети за друг момент от живота си, когато да е бил по-посърнал от сега.

Не бе избрал за себе си да бъде най-отявленият враг на Ричард Плантагенет, херцог на Йорк. Като се обърнеше назад към действията си, предполагаше, че е могъл да бъде и по-отстъпчив. Мъжът, който го бе обучавал, би му размахал пръст с укор заради гордостта, която бе проявил. Старият Бъртъл би му чел конско с часове, изтъквайки, че враговете ти никога не бива да виждат силата ти, никога. Дери едва ли не чуваше раздражения глас на стареца, докато се влачеше нагоре по склона. Ако смятат, че си слаб, няма да изпратят корави убийци от Лондон да вървят по петите ти. Не биха плащали в сребро на всеки

клюкар в града за новини за твоето местонахождение. Няма да дават награда за главата ти, Дери!

Това, че за известно време стана францискански монах, може и да беше спасило главата му, или просто му бе загубило няколко дни — никога нямаше да узнае кое от двете. Но наистина беше вярно, че докато се движеше с монасите, подминаваха различни групи от враждебно настроени мъже, които се смееха и подиграваха или се извъръщаха, щом брат Питър ги молеше за някоя монета. Всеки един от тях или пък цяла дузина биха могли да бъдат платени от Йорк, как можеше да знае. Беше държал погледа си сведен в земята, докато се мъкнеше с останалите.

Дъждът спря за малко, макар че някъде наблизко тътнеше буря и тъмните облаци все още пробягваха по небето. Брат Питър избра този притихнал момент, за да постави една ръка върху езичето на хлопката, а другата да вдигне високо, за да спре треперещата им група.

— Братя, слънцето залязва, а земята е твърде мокра, за да спим на открито тази вечер. Познавам едно семейство от другата страна на града, на около миля оттук, зад билото на Касъл Хил. Те ще ни позволят да използваме хамбара им, за да хапнем и да спим там, а ние в замяна ще благословим къщата им и ще ги включим в нашите молитви.

Монасите видимо се ободриха при тези думи. Дери откри, че бе развил поне мъничко уважение към странния им начин на живот. С изключение на масивната фигура на бикоборец на Мълчаливия Годуин, никой от тях не изглеждаше физически силен. Подозираше, че един-двама предпочитаха просяшкия живот пред трудовия, но пък те наистина приемаха своята бедност на сериозно във век, в който всеки друг работеше, за да избяга от това мизерно състояние. Дери прочисти гърло, като заглуши кашлицата, която беше придобил някъде по мокрия и студен път.

— Брат Питър, може ли да поговорим? — рече той.

Водачът на малката им група веднага се обърна; по лицето му не се четеше нищо.

— О, разбира се, Дери — съгласи се той.

Устните му бяха посинели. Дери отново се сети за препълнената кесия, пъхната на топло до тестисите му.

— Аз... тъ... няма да продължа с вас — рече и погледна в краката си, за да не стане свидетел на разочарованието, което знаеше, че ще се изпише по лицето на монаха. — Трябва да се срещна с един човек в замъка. За известно време ще спра там.

— Аа, Дери — отвърна брат Питър, — добре. Поне ще идеш с Божията благословия.

И, за негова изненада, старият мъж протегна ръка, положи я върху наранената кожа на темето му и леко го натисна надолу. Изтрая това, странно развълнуван от вярата на монаха, докато той призоваваше Свети Христофор и Свети Франсис да го съпровождат в пътешествията му и изпитанията на живота пред него.

— Благодаря, брате. Чест е за мен.

Тогава възрастният мъж се усмихна и свали ръката си.

— Просто се надявам, че онези, от които бягаш, ще бъдат заслепени от слънцето, Дери. Ще се моля да са толкова слепи, колкото Саул от Тарс, когато минаваш край тях.

Дери премигна от изненада насреща му и той се позасмя.

— Не са много тези, дето, присъединявайки се към нас, настояват да си обръснат главата, след като са прекарали само ден или два на пътя, Дери. Но все пак, смея да твърдя, то с нищо не ти навреди, независимо колко неумело си служи с бръснача брат Джон.

Дери го гледаше като втрещен и въпреки неудобството си — развеселен.

— Чудех се наистина, брате, как стана така, че някои от вас имат обръснато петно на темето, не по-широко от три пръста, пък мен като че ли ме обръснахте чак до ушите.

В погледа на брат Питър проблесна игриво пламъче.

— Това беше мое решение, Дери. Сметнах, че щом някой е толкова настоятелен да му обръснат главата, ние трябва да удовлетворим максимално желанието му. Прости ми, чедо, ако можеш.

— Разбира се, брат Питър. Ти ме доведе тук жив и здрав.

Импулсивно, Дери запретна робата си бръкна надълбоко, като извади кесията. Притисна я в ръцете на монаха и стисна пръстите му върху мократа кожа.

— Това е за теб. Вътре има достатъчно, за да ви изхранва в продължение на месец, та и повече.

Брат Питър замислено претегли с ръка кесията, после я протегна обратно.

— Господ ни изхранва, Дери, винаги. Вземи си я обратно, макар че добрината ти ме трогва.

Дери поклати глава и отстъпи назад с протегнати ръце.

— Моля те, брате, за вас е.

— Добре, добре — рече възрастният мъж и я прибра. — Убеден съм, че ще й намеря приложение или пък някой ще има по-голяма нужда от нас. Господ да те закриля, Дери. Кой знае, може да дойде време, когато ще пожелаеш да вървиш с нас по-дълго от няколко дни. Ще се моля за това. Хайде, братя, че дъждът заваля отново.

Всеки един от групата дойде да стисне ръката му и да му пожелае всичко добро, дори Мълчаливия Годуин, който смаза дланта му в огромния си юмрук и го потупа по рамото, все още приведен под тежестта на камъка на гърба си.

Дери стоеше сам на улицата на върха на хълма, която минаваше покрай замъка, и гледаше как групата монаси бавно се спуска надолу. Вярно беше, че пак вали, и той потръпна, докато се обръщаше към портала на кралската крепост. Имаше натрапчивото усещане, че го гледат, затова се затича, скри се под навеса на стената и приближи към тъмната фигура на дежурния пазач. Присви очи в сумрака. Мъжът беше подгизнал до кости, точно като него, стоеше там във всяко време с алебарда и звънец, с който вдигаше тревога.

— Добър вечер, сине — рече Дери и вдигна длан, за да изпише кръстния знак във въздуха.

Пазачът го погледна.

— Тук не е позволено да просиш, отче — рязко отвърна той, но добави и „съжалявам“, след като размисли за миг.

Дери се усмихна, зъбите блеснаха на загорялото му лице.

— Изпрати съобщение на капитана си. Той ще пожелае да дойде тук, за да ме види.

— Не и в този дъжд, отче, истина ти казвам — с неудобство отвърна мъжът.

Дери хвърли бърз поглед нагоре-надолу по пътя. Наоколо нямаше никой, а пък той беше изтощен и направо умираше от глад.

— Кажи му „лозе“ и ще дойде.

Известно време другият го гледаше с подозрение, докато той чакаше и се мъчеше да се покаже колкото може по-уверен. След малко мъжът отстъпи, сви рамене и подсвирна пронизително. Вратата в помещението на охраната зад него се отвори и Дери чу как някой напсува дъжда и студа, които нахлуха вътре.

Мъжът, който излезе имаше красиви мустаци, които веднага увиснаха на дъжда. Бършеше си ръцете с кърпа, а по устата му се виждаха пресни следи от яйце. Той не обърна внимание на монаха, застанал на вратата, а се обърна към пазача.

— Какво има?

— Този монах, сър. Помоли да ви доведе.

Дери усети как търпението му се изчерпва, след като капитанът продължаваше да не му обръща внимание. Заговори бързо, ала потракващите зъби му пречеха да говори ясно.

— Замръзнал съм, мокър съм и съм гладен, Хобс. Думата е „лозе“ и кралицата ще иска да ме види. Пусни ме вътре.

Капитан Хобс тъкмо бе отворил уста да реагира гневно, че се обръщат към него с такъв тон, когато се усети, че са използвали името му, както и думата, която му бяха казали да запомни преди няколко седмици. Тогава изведнъж застина и мигновено промени държанието си. Вгледа се по-внимателно в мръсния монах, който стоеше пред него.

— Мастър Бруър? За бога, човече, какво се е случило с главата ти?

— Ако искаш да знаеш, Хобс, дегизиран съм. Сега ще ме пуснеш ли вече? Болят ме краката и ми е толкова студено, че ей тук мога да си пукна.

— Да, сър, разбира се. Ще ви заведе при кралицата. Само преди няколко дни Нейно величество питаше за вас.

Дъждът се засили още, плющеше върху нещастния пазач, докато те се отдалечиха и влязоха на топло.

Колкото и уморен и съсипан да беше, Дери не можеше да не забележи как всичко навред е притихнало и тишината става все поплътна, докато Хобс го водеше към покоите на краля. Слугите минаваха, без да вдигат обичайния шум, и ако изобщо говореха, то го правеха шепнешком. Хобс го доведе до една врата, след като даде още

една парола на двамината, които я охраняваха. За Дери бе ясно, че в състоянието на краля не е настъпило подобрение. Четиринайсет месеца бяха минали, откакто крал Хенри беше загубил съзнание и изпаднал в толкова дълбок ступор, че никой не можеше да го извади от него. 1454-тата година беше стигнала до края на лятото си, без да има крал на трона в Лондон и единствено херцогът на Йорк управляваше на негово място в ролята си на Пазител и Защитник на кралството. Англия имаше дълга история на регенти за кралските деца — самият Хенри бе имал нужда от качествени мъже, които да управляват вместо него, когато бе наследил трона в детска възраст. Но нямаше precedent за лудост, несъмнено наследена от майката на Хенри и от опетнения френски кралски род.

Дери бе подложен на цялостен обиск и го изтърпя. След като пазачите се увериха, че не носи оръжие, или поне че не намериха такова, обявиха пристигането му и отвориха вратата към вътрешните стаи.

Той влетя вътре, обгръщайки с поглед сцената — кралицата и краля, които вечеряха. На пръв поглед крал Хенри сякаш си седеше нормално, клюмнал над купичка със супа. Дери забеляза въжетата, с които го бяха вързали за стола, тъй че да не пада, както и слугата, който вдигна очи при неговото влизане — той държеше лъжица, с която да храни господаря си. Приближавайки, Дери видя също, че Хенри носи лигавник, в който се бе събрала толкова супа, колкото вероятно беше влязла и през устата му. Гъст бульон капеше по отпуснатите устни на краля, а когато Дери коленичи със сведена глава, чу как тихо се задавя.

Капитан Хобс не прекрачи по-напред от прага. Вратата се затвори в гърба на Дери и той видя как младата кралица се надига от мястото си с изписан по лицето ужас.

— О, главата ти, Дери! Какво си си причинил?

— Ваше Величество, предпочетох да дойда при вас, без да ме наблюдават и да докладват за всяка крачка. Моля ви, нищо не е. Със сигурност ще порасне пак, или поне така ме уверяват. — С раздразнение той забеляза, че кралицата сякаш се бори със смеха си.

— Прилича на яйце, Дери! Почти не са ти оставили коса.

— Да, Ваше Величество, францисканският монах, който държеше бръснача, се оказа необичайно прецизен.

Дери се изправи от пода и усети как леко се олюлява — призля му за миг от топлата стая и глада.

Кралицата видя колко е омаломощен и усмивката ѝ изчезна.

— Хъмфри! Помогни на мастър Бруър да се настани, преди да е паднал на пода. Бързо, всеки момент ще припадне.

Дери се огледа замаян, за да открие човека, към когото бе отправено това. Усети как го хващат под мишниците и го настаняват върху широк дървен стол. Премига и се помъчи да си събере ума оттам, където изведнъж му бе притъмняло. Подобна слабост беше унизителна, още повече след като знаеше, че брат Питър е все още навън на дъжда, запътен към своя хамбар и мястото за преспиване.

— Ще се оправя за миг, Ваше Величество — рече Дери. — Бях на път дълго време.

Не ѝ каза, че са го преследвали, че е трябвало да употреби цялата си изобретателност и контактите си докрай, само за да избегне мъжете, които го издирваха. На три пъти го разкриваха и го преследваха през изминалия месец, два пъти в седмицата преди да се присъедини към монасите. Знаеше, че ще дойде време, когато краката ще го предадат или няма да успее да стигне до безопасно място, където да се скрие. Хората на Йорк го бяха оплели в мрежите си и настъпваха. Почти усещаше грубите вървища около врата си.

Той вдигна очи и благодари на мъжа, който го подкрепи — очите му се разшириха, щом разпозна херцога на Бъкингам. Хъмфри Стафорд беше червендалест и едър, мъж с огромен апетит. Беше се справил с Дери все едно беше лек като перце и главният шпионин се зачуди колко ли от теглото си е загубил по пътя.

Херцогът се приведе и се вгледа в него, като огромният му издут нос се набръчка гнусливо.

— Смъртно уморен — заяви той. Дери с неудобство откри, че онзи се навежда още повече и го подушва. — Дъхът му е сладък, Ваше Величество, като от загнило. Каквото и да е онова, дете има да ни казва, да го казва веднага, преди да се е гътнал и да ни умре в ръцете.

Дери присви очи към надвисналото отгоре му лице.

— Ще оживея, милорд. Обикновено успявам.

Нито за миг никой от трима им не погледна към крал Хенри. Той седеше ням, безчувствен и невиждащ. Дери рискува да хвърли поглед изпод вежди, ала съжали, че го стори. Кралят беше слаб и блед, но не

това бе най-странното. Очите му бяха отворени и абсолютно празни. Би повярвал, че има насреща си труп, ако не виждаше, че диша, като главата му лекичко се полюляваше при всяко вдишване.

— Гореща супа за мастър Бруър — чу се гласът на кралицата. — Също хляб и масло, още студено говеждо с чесън, всичко, което успеете да намерите.

Той затвори очи с благодарност и остави болезките да отшумят, докато в тялото му се настаняваше топлината от стаята. Не бе стъпвал близо до хубав огън от дълго време. Завладяха го облекчение и изнемога, почти дремеше, когато поставиха под носа му чиниите. Миризмата им го свести и той се нахвърли с такъв внезапен прилив на апетит, че в очите на Маргарет заблестя развеселено пламъче. Усещаше как врялата супа го връща към живот, сякаш питателността ѝ достигаше право в крайниците му и се процеждаше до мозъка на костите му. Дери млясна с уста и отчупи от хляба, който беше тъй пресен, че нямаше дори нужда да го топи в супата, за да го омекотява.

— Мисля, че ще живее — иронично се обади Бъкингам от отсрещната страна на масата. — Ако бях на ваше място, Ваше Величество, щях да внимавам за покривката си. Така както е тръгнал, спокойно може да изяде и нея.

Дери го изгледа студено, но прехапа език, за да не си създава нови врагове. Със сигурност, поне за момента, му беше достатъчно да е преследван от един херцог.

Отпусна се на стола. Знаеше, че кралицата го глези повече от повечето хора, дето ѝ служеха. Беше ѝ благодарен. Дери вдигна покривката, за да попие крайчеца на устата си, като същевременно се усмихна на Бъкингам.

— Ваше Величество, благодаря за търпението. Достатъчно се съвзех, за да ви докладвам новините.

— От два месеца те няма, Дери. Какво те държа далеч от краля толкова дълго?

Той изправи гръб, бутна настрани чинията, тъкмо навреме, за да бъде отнесена от прислугата.

— Ваше Величество, стягах редиците на онези, които ми носят новините. Имам мъже и жени на служба във всеки благороднически род и те са лоялни към крал Хенри. Някои вече ги няма — едни са били разкрити и ликвидирани, други са били принудени да бягат.

Трети пък са се издигнали до по-авторитетни позиции, което според тях означава, че ще им заплащам повече. Употребих време да им обясня, че лоялността към краля не се измерва със сребро, макар че някои ми искаха наведнъж по трийсет сребърника.

Кралица Маргарет беше красива млада жена, все още на двайсет и няколко години, с чиста кожа и нежен врат. Тя присви очи, докато Дери говореше, хвърляйки бързи погледи към съпруга си, сякаш очакваше, че той може да реагира след всички тези месеци на мълчание. Сърцето на Дери се сви като я гледаше — съпруга на мъж, който изобщо не я беше опознал.

— Какво ново за Йорк, Дери? Разкажи ми за него.

За миг той вдигна очи към тавана с орнаменти, обмисляйки как да опише Пазителя, без да прекърши надеждите ѝ. Простата истина беше, че Йорк не се бе провалил в управлението на страната. Некомпетентността не беше измежду всички възможни обвинения, дето можеше да отправи срещу Ричард Плантагенет. Дълбоко, дълбоко в сърцето си той съзнаваше, че херцогът управлява огромната и сложна машина на държавата с доста повече умение и разбиране, отколкото Хенри някога е имал. Но това не беше нещо, дето можеше да го каже на младата му съпруга, която отчаяно чакаше да чуе добри новини.

— Той не крие поддръжката си за рода Невил, Ваше Величество. Йорк и граф Солсбъри придобиват имоти и къщи из цялата страна. Чух за дузина случаи, отишли на съд, където в основата е присвояването на земя от страна на Невил.

По челото на кралицата се появиха бръчки на загриженост. Тя махна нетърпеливо с ръка.

— Разправяй ми за бунтове, Дери! За провалите му ми разправяй! Кажете ми, че английският народ не дава подкрепата си за този човек.

Дери се поколеба, преди да продължи.

— Гарнизонът на Кале е отказал да се подчинява, Ваше Величество. Това е трън в очите, който Йорк трябва да преодолее. Те са най-голямата армия на разположение на Короната, а твърдят, че не са им плащали, откак Мен и Анжу са паднали. Последно чух как били заграбили вълната от сезона и заплашват да я продадат, като сложат печалбите в собствения си джоб.

— По-добре, Дери, още по-добре! Би могъл да прати граф Съмърсет да се оправя с тях, ако не беше загубил подкрепата на този добър мъж покрай атаките си към съпруга ми. Сигурна съм, те щяха да послушат Съмърсет. Нали знаеш, че Йорк намали и кралското домакинство? Дойдоха тук неговите хора с разни заповеди и печати и освободиха лоялни служители, без дори да им дадат пенсия, взеха и коне от конюшните, за да ги разпределят сред поддръжниците на господаря си. Породи, дето повече не можеш да събереш на едно място. И всичко това в името на свидните му сребърни парички, Дери!

— Да, чух това, Ваше Величество — отвърна той с неудобство. Зачуди се кога ли спи Йорк, за да е свършил толкова много неща само за една година. Проблемът с гарнизона в Кале беше един от само пет-шест по-дребни черни точки срещу Пазителя Йорк. Страната се развиваше достатъчно добре и макар някои да говореха срещу орязването на кралското домакинство, Йорк безмилостно събираше държавните фондове, а после харчеше придобитото мъдро, за да си спечели още по-голяма поддръжка. Дери вече виждаше времето, в което страната би предпочела крал Хенри никога да не се събуди, ако всичко продължаваше да се развива така. Той и Маргарет искаха или Йорк да го сполети някакво нещастие, или пък кралят най-сетне да дойде на себе си. Нуждаеха се от това, и то преди да е станало твърде късно. Дери отново се взря в безстрастното изражение на монарха, който климаше в стола си, и усети как по тялото му преминава тръпка, а ръцете му настръхват. Ужасно нещо беше жив човек да бъде докаран до такова жалко състояние.

— Има ли някакво подобрене в заболяването на краля? — попита той.

Маргарет поизпъна гръб, за да се защити от болката, която щеше да последва, докато отговаряше.

— Двама нови лекари се грижат за него, онзи глупак Олуърди вече го няма. Трябваше да изтрия всякакви набожни лицемери, които идваха тук да тормозят и да зяпат съпруга ми. Той изстрада толкова много, на такива отвратителни неща го подлагаха, че ме е срам да ти разказвам. И никой от тях не успя да върне духа му в тялото. Бъкингам ми е голямо утешение, но дори и той понякога се отчайва, нали, Хъмфри?

Херцогът издаде неясен звук и предпочете да сърба от купичката със супата, поставена пред него.

— Ами синът ви, Ваше Величество? — попита Дери колкото е възможно по-внимателно. — Когато го показахте на крал Хенри, нямаше ли никаква реакция?

Маргарет сви устни.

— Звучиш ми като онзи абат Уедъмстед с неговите инквизиторски въпроси. Хенри вдигна очи, когато му показах бебето. Вдигна поглед за миг и съм убедена, че разбра какво му говоря — очите ѝ блеснаха от сълзи, предизвиквайки го да ѝ се опълчи.

Дери прочисти гърлото си и започна да съжалява, че е дошъл.

— Съветът на лордовете ще се събира през следващия месец, Ваше Величество, за да назове сина ви Едуард за кралски наследник и за принц на Уелс. Ако Йорк се намеси в това, амбицията му да управлява ще лъсне. Макар че това би било жесток удар, едва ли не се надявам да стане, та другите да разберат истинското лице на този Пазител и какво възнамерява да прави. Онези благородници, които се лутат и отказват да видят истината, няма да могат да я отрекат тогава.

Маргарет погледна към съпруга си и по лицето ѝ се изписа тревога.

— Не мога да се надявам на това, Дери. Моят син е наследникът. Заради малкия Едуард изстрадах унижението Йорк и Солсбъри да присъстват на раждането, да се промъкват край леглото ми и да надничат под завивките, за да се уверят, че бебето е наистина мое! Лорд Съмърсет едва не стигна до бой с тях, за да защити честта ми, Дери. Има моменти, в които едва ли не съжалявам, че тогава не прониза на място с меч си този Пантагенет заради наглостта му и обидите му. Не, мастър Бруър. Не! Не мога дори да си помисля, че тези страхливци биха могли да отхвърлят рождените права на сина ми.

Дери се изчерви, като чу какво е изтърпяла, макар че му бяха разказвали историята повече от веднъж. Една част от него можеше дори да се възхити на извращения мозък на Йорк, как му е дошло наум да си помисли, че бременността може да е била измамна и някое друго дете да бъде донесено отвън. Поне тази тема бяха оставили на мира, макар че все още се носеха слухове за друг баща. Шепнеха името на Съмърсет в тази връзка, което прилежно се докладваше обратно до наострените уши на шпионина. Но като познаваше наеженото

достойнство на Съмърсет, съмняваше се, че това е нещо повече от вулгарна лъжа, макар и доста находчива.

Докато седеше и размишляваше, откри, че клюма почти в синхрон с краля — изтощението изведнъж го обзе целия. Направо благославяше Маргарет, че го видя как се срива и го отпрати, за да се погрижат за почивката му. Той коленичи и се поклони на херцог Бъкингам на излизане, поглеждайки за последно към изпадналия в ступор крал, сляп и глух за всичко, което ставаше около него. После се запрепъва след прислужника, който го отведе в една стая с мирис на прах и влага. Без дори да си направи труд да свали мократа роба, Дери се просна в цялата си дължина върху леглото и заспа.

3.

Настроението беше повишено, когато сватбарите започнаха да се разбудят. Онези от тях, дето страдаха от махмурлук заради предната вечер, търпеливо чакаха на опашка за купа варено говеждо с кнедли, питателно и мазно ястие, което щеше да просмуче силната бира и да успокои стомаха. Тъй като не беше нито сряда, нито петък или събота, нямаше причина да не си хапнат месо, макар че обикновено малцина биха напълнили stomасите си толкова рано сутринта. Но пък сватбата предразполагаше към излишък — по-късно гостите и придворните щяха да могат да кажат, че са ги хранили и поили, докато изпаднат в несвяст и дрехите им се пропукаат по шевовете.

Главата на фамилия Невил, Ричард, граф Солсбъри, беше в приповдигнато настроение, докато изпразваше мехура си в един храст и гледаше с известно задоволство как парата се издига. Сватбата бе преминала добре, синът му Джон изглеждаше прекрасно и се държа с достойнство. Солсбъри се усмихна, прибра члена си и завърза връзките си, прозявайки се тъй упорито, че чак челюстта му изщрака. Пил беше повече, отколкото е добре за мъж на неговата възраст, това беше ясно, затуй се и потеше дори на утринния хлад, но пък ако един баща не може да отпразнува сватбата на сина си, нещо не беше наред в света. Не беше за отхвърляне и това, че Мод бе рядко красива, с широки бедра и силна, а по дясната ѝ буза се виждаха онези кръгли набръчкани белези, дето показваха, че е преживяла страшната болест и няма да донесе дребна шарка в семейството му. С удоволствие бе опънал сватбената шатра върху мъхнатата земя, дюдюкаше и подхвърляше съвети заедно с останалите, докато новата двойка се червеше, а после шатрата се разклати от любовни усилия и женски нервен кикот. Накрая собствената му жена Алис го издърпа настрана, прогони и мъжете, за да даде на младите малко лично пространство.

Придворните на Невил продължиха да пият след това, изпразваха меховете с бира и бяло шери, дето бяха надонесли с каруците, за да пият по пътя. Малцина бяха будни на следващата сутрин, за да нададат ликуващи възгласи, когато младият Джон закачи

отпред парчето плат, накапано с девствена кръв. Малко по-късно самият той излезе, за да се разходи сред тълпата, която го потупваше доволно по гърба. Майка му донякъде развали впечатлението, като го спря и избърса с кърпа едно петно от лицето му пред очите на всички.

Бяха прекарали хубав ден и времето се задържа чудесно. Може би по-малка група от гости би прекарала нощта в странноприемницата на пътя, но Солсбъри имаше повече от двеста войници и стрелци, които пътуваха с него на север. Твърде много хора бяха убити предходната година из цялата страна, за да рискува където и да е живота на жена си и децата си, без да вземе със себе си най-добрите си стражи.

Личният му прислужник донесе малко дървено столче и бръснарска масичка и ги постави върху тревата — на масата имаше бяла кърпа, бръснач, шише с олио и купичка с вряла, изпускаща пара вода. Солсбъри бавно разтри поникналите по брадичката си косми и се смръщи, като си представи колко работа предстои. Приятно му беше, че си даде няколко дни почивка от управлението, свързано с имотите и титлите му, и най-вече с това на лорд-канцлер на Пазителя. Само за кратко той беше просто горд баща като всеки друг, напътстваше една млада двойка как да си създаде дом. Убеден беше, че единственото прекъсване в задълженията му тази година ще бъде, когато е на път. Шериф Хътън бе една от любимите му къщи — там той и съпругата му бяха прекарвали част от собствения си меден месец. Знаеше, че Алис ще е щастлива да види отново това място, макар и не за дълго. Синът му и Мод щяха да останат още седмица там и щяха да се занимаят с уреждането на имотите от зестрата, която тя бе донесла за семейството на Невил.

Солсбъри се усмихна при тази мисъл и се настани на столчето, като позволи на прислужника да обвие раменете му с кърпата и да втрие в кожата му топло олио, докато точеше бръснача. Графът знаеше, че на границата с Шотландия, място, което той винаги си представяше замръзнало или пък потопено в поройни дъждове, старият му колега граф Пърси ще бълва змии и гуцери от гняв. Тази мисъл още повече допринесе за доброто му настроение в тази идеална лятна утрин.

Прислужникът вдигна бръснача, но Солсбъри го спря с ръка.

— Хайде да го направим по-интересно, Ранкин, какво ще кажеш? Удар с бич по гърба за всяко едно порязване или половин нобъл, ако

завършиш без нито едно. Как ще прозвучи това за черната ти хазартна душа?

— Много добре, милорд — отвърна Ранкин.

Това беше стара игра между двамата мъже. Макар че с течение на годините прислужникът наистина бе налаган пет-шест пъти, той също бе спечелил достатъчно, за да осигури добра зестра за трите си дъщери — факт, за който графът със сигурност бе съвсем наясно. Ръката на Ранкин не потрепваше, докато бръснеше космите по гърлото на Солсбъри. Застанали край бръснаря и господаря, войниците на Невил се побутваха и хилеха, правеха собствените си безмълвни залагания, докато стягаха лагера и се приготвяха за пътуването си на север.

Алис, графиня Солсбъри, се измъкна от палатката си необута, тъпчейки тревата с боси крака, и вдиша дълбоко утринния въздух. Видя, че бръснат мъжа ѝ, и реши да не го вика. Знаеше, че Ранкин цени монетите, които печелеше по този начин, далеч повече от обичайната заплата. Застоя се дълго, за да наблюдава мъжа си с очевидна любов, доволна, че е останал тъй силен и здрав, независимо от годините. Петдесет и петият му рожден ден предстоеше само след няколко месеца, подсети се тя, вече обмисляйки какъв подарък би могла да поръча да му изработят.

Шум от тичащи стъпки накара някои от мъжете да се обърнат, макар че Ранкин продължаваше да стърже и изглажда, съсредоточен върху задачата си и наградата. Солсбъри вдигна бавно и внимателно поглед и видя едно от момчетата, дете беше придружавало сватбарите. Бегло си го спомняше от предната нощ — как смуче яко от един мях с вино, преди да започне да си повръща червата за забавление на останалите мъже.

— Милорд! — викна момчето, като влетя буйно сред тях и спря на място. Очите му се разшириха при гледката на мъжа, когото бръснеха на ливадата.

— Какво има? — спокойно го попита Солсбъри и вирна брадичка, за да опъне кожата си и да облекчи работата на Ранкин с бръснача.

— Идват мъже, милорд. Войници и стрелци, всичките тичат насам.

Солсбъри подскочи, после изпсува, когато бръсначът рязна бузата му. Изправи се внезапно, грабна кърпата от врата си, за да избърше олиото и петното от кръв по лицето си.

— На конете! — изрева към стреснатата тълпа наоколо.

Всички хукнаха към конете и оръжията.

— Конят ми, тук! Ранкин, недодялан глупако, поряза ме. Конят! Алис! За бога, няма ли да се обуеш?

Живата картина от недоспали мъже се разпадна, като всички се пръснаха в различни посоки, препъваха се и викаха капитаните, които ги водеха. Докато Солсбъри успее да се качи на коня си, вече имаше оформени редици между господаря и прииждащите нови хора. Мъжете с най-остър поглед викаха „Стрелци!“, подхвърляха на конниците щитове и стрелците излязоха на предна позиция, запасвайки пътьом оръжието си.

— Милорд, бронята ви! — извика Ранкин. Грабна купчина метал, пхнал ръка през кръглото отворстие на металната яка, която висеше полуотворена на пантата си. Затича редом с господаря, който водеше коня си в тръс напред. Слугите, които би трябвало да облекат графа, ги нямаше никакви. Ранкин подаде нагоре един дълъг меч и едва не попадна под копитата, когато се препъна.

— Няма време, Ранкин. Но, виж, яката ще я взема. И ще ми донесеш ли щит, а? Ей там, на онуй дърво виси един, виждаш ли го? — той протегна ръка, щом бръснарят подхвърли нагоре яката, и я грабна във въздуха, после щракна закопчалката ѝ около врата си. Пред него сто и петдесет пехотинци и шейсет стрелци с лъкове го чакаха търпеливо да ги поведе. Солсбъри хвърли поглед назад и видя, че на жена му и сина му са намерили коне. Новата невеста също беше там, кършеше бели ръце пред себе си. По лицето на графа се изписа притеснение при вида на тази малка и уязвима група. Обърна се и синът му погледна нагоре, щом чу шум от копита.

— Какво има, сър? Кой идва?

— Още не знам — отвърна Солсбъри. — Ще трябва да оставя неколцина живи, та да ги разпитам, нали така? Твоята задача е да изведеш майка си и Мод на безопасно място. Това не е твой проблем, Джон, не и днес.

Не спомена на глас, че ако младата двойка бъде убита, имаше опасност тези ценни имоти от зестрата да се прехвърлят на лорд

Кромуел или дори да попаднат отново в ръцете на Пърси. Точно от такива спорове се хранеха съдиите от Кралския съд в продължение на месеци, та и години. Но не бяха думи, дето се произнасят пред току-що омъжена невеста, макар че му достави удоволствие да види, че Мод веднага скача на коня, пъргава като фермерска дъщеря от добро семейство. Дългите ѝ поли се вдигнаха нависоко и, в присъствието на жена си, Солсбъри извърна поглед. Синът му почервения, слезе от коня си и дръпна надолу слоевете плат.

— Остави, Джон. И преди съм виждал момичешки крака. Алис? Помогни на сина си в това. Искам ви в безопасност. Стойте далеч от всякакви битки, освен ако ни победят. Тогава бягате на юг, обратно в Татършел.

— Шериф Хътън е по-близо — и си е наш — рече жена му без повече обяснения, защото мъжът ѝ едва се сдържаше на едно място.

— Не знаем какво има пред нас, Алис, а само зад нас. Следвай Джон. Югът е чист и Кромуел със сигурност ще ви приюти на сигурно място, докато някой от семейството дойде, за да отмъсти. Това е, в случай че падна. Това са най-добрите ми мъже, Алис. Бих жертвал и последната си монета заради тях.

— Сега ли искаш да тръгнем? — попита жена му.

Колко я обичаше в този момент — заради сериозния ѝ вид и абсолютната липса на страх. Солсбъри виждаше как Мод наблюдава по-старата жена — този ден тя научи малко повече за това как да бъде една от Невилови.

— Не и преди да падна или пък загубим. Тук ще си в по-голяма безопасност, заобиколена от хората ми, отколкото ако тръгнеш на път — той се спря, като осъзна, че през нощта врагът съвсем спокойно може да ги е обградил, готов да залови всеки, който се опита да бяга на юг.

— Картър, би ли дошъл тук! — извика той на якия конник, който минаваше край тях.

Мъжът се обърна на седлото, проточи врат, за да види кой го призовава, после много умело обърна коня си кръгом.

— Страхотен е този Картър — каза графът, когато той приближи. — Нуждая се от неколцина да обходят терена на юг, да проверят имаме ли път за отстъпление. Вземи четирима мъже и докладвай тук на графинята.

— Да, милорд — отвърна мъжът, като вдигна забралото си и рязко изсвири, за да привлече вниманието на група конници, профучаващи край тях.

— Не е лошо — рече Солсбъри. Усмихна се на жена си и сина си. — Сега трябва да вървя. Бог да ви благослови всичките. Дами, Джон. Късмет.

Солсбъри спусна забралото и пришпори коня си. Липсваха му ботушите му с шпори, дето щяха да накарат животното да хукне напред, независимо кой или какво се изпречи на пътя му. Все пак имаше меч в дясната и щит в лявата ръка, и добро желязо около врата си. Това беше достатъчно.

Придвижи се до редиците от конници на рода Невил, после мина през тях, а те се отдръпнаха, за да го пропуснат отпред. Солсбъри видя, че голям брой войници приближават, без да бързат, към неговата позиция. Присви очи и се вгледа в далечината. Щеше му се и неговият поглед да е остър като на момчето, дето първо ги бе забелязало. Които и да бяха, не носеха герб и фамилни цветове, нито знамена пред себе си. Преглътна притеснено, като видя числеността им — над три пъти повече от собствените му сили.

— Съпругата ми твърдеше, че няма да имам нужда от толкова много от вас, не и за сватбена разходка — каза той на мъжа до себе си и с това го накара да се усмичне. — Ако някой от нас успее да оцелее днес, нека бъде така добър да й каже, че е сгрешила. Сигурен съм, че ще е благодарна да узнае това.

Мъжете около него се засмяха и Солсбъри бе доволен от самочувствието им. Всеки присъстващ се беше бил с цели орди диви шотландци горе край границата, когато за последен път носеше титлата Кралски охранител. Те си знаеха занаята и бяха въоръжени в стоманени ризници от пръстени или плочки, а гърба им поддържаха шейсет стрелци, дето биха улучили с лекота летяща птица, ако с това щяха да спечелят малко бира.

— Жалки наемници! По тях! — изрева Солсбъри и стрелците му се впуснаха сред високите треви отпред. Виждаше, че приближаващите предни редици вече кървят, като стрелците им повториха действието и няколко тъмни ленти се отделиха от основната маса, за да предизвикват хаос и разруха. Щяха да се срещнат в изпепелените от слънцето ливади помежду им и той напрегна очи, за

да прецени колцина са тръгнали срещу него. Жребецът му изпръхтя, неспокоен от забавянето, и той спусна ръка да потупа врата му.

— Спокойно, момче. Нека стрелците да поразчистят пътя.

Дотогава вече и двете страни бяха спрели на място, а стрелците се шураха между дърветата, вдигаха във въздуха прах и накацали пеперуди. Беше златна утрин и, макар противникът далеч да надвишаваше силите му, Солсбъри стисна меча и чу как коженото седло проскърца, когато се приведе напред. Имаше около дузина врагове, може би повече, но само един от тях можеше да рискува с толкова голяма армия и разполагаше с парите и хората, които да изпрати срещу него.

„Пърси“, прошепна той на себе си. Надяваше се само старецът да е тук лично, за да го види посечен. Твърде късно беше да се ругае, че не е предвидил това нападение. Беше довел по-голяма военна сила, отколкото всеки друг би сметнал за необходимо, но все пак срещу него идваше истинска армия. Каза си, че е трябвало да се досети как лорд Пърси няма да седи мирно и тихо в Алнуик и да губи имот след имот. Солсбъри познаваше всяка подробност от зестрата на Кромвел. Една от причините да е толкова щастлив, че ги получава, бе точно за да раздразни стареца, който управляваше севера.

Той разтърси глава, отхвърляйки съжаленията и съмненията си. Всичките му мъже бяха добре обучени и фанатично предани. Щяха да се справят.

Томас, лорд Егремонт, гледаше как правите редици от стрелци се юрват напред. През дългото лято тревата бе изгоряла почти до бяло, въпреки това беше толкова висока, че човек трябваше само да падне на коляно, за да се скрие изцяло. Дяволски трудно се бе оказало дори само да открият сватбарската компания на Невил в земи, които едва познаваше. Трънинг бе изпратил предната вечер напред съгледвачи, които се пръснаха във всички посоки и разпростряха мрежите си по-нашироко, докато накрая един от тях се върна на бегом, целият почервенял, и изкрещя новината. Майсторът мечоносец на Пърси бе вдигнал мъжете и ги държеше в готовност да тръгнат, докато Томас още се прозяваше и се оглеждаше наоколо.

Двамата с Трънинг почти не бяха разговаряли, откакто редиците се бяха подредили в двора на Алнуик. Томас все си казваше, че не му е нужно това жилаво човече, но истината беше, че Трънинг наистина знаеше как да организира кампанията. Старите бойци и цивилните граждани чакаха на него да даде наставления, защото той винаги беше на разположение. Не бе кой знае какво умение, доколкото Томас можеше да прецени. Нужно беше само око за дребните неща и избухлив нрав. Чудеше се дали не си въобразява презрението, което се четеше в очите му всеки път, щом погледите им се засичаха. Дори и така да бе, нямаше значение. Откриха сватбарите на Невил и макар войниците им да бяха много повече, отколкото някой от двамата им бе очаквал, надмощието по брой им позволяваше да ги избият до крак.

Томас беше в центъра на редицата от конници, които образуваха дясното крило от петстотин бойци, въоръжени с мечове и брадви, вече лъснали от пот от трудния поход призори. Сега, когато стрелците тръгнаха напред, те имаха възможност да си поемат дъх. Жегата поне все още беше само смътна заплаха. По-късно щеше да се превърне в ад, с тежестта на доспехите и оръжието и изтощението от това, че са ги използвали. Лорд Егрмонт се захили при тази мисъл, макар изражението му бавно да се смени, щом видя, че Трънинг приближава с коня си и напъхва животното сред чакащите. Тоя никога не спираше; Томас чуваше как прегракналият му глас крещи заплахи към някой нещастник, отклонил се от позиция.

Пред тях шейсетината стрелци изчезнаха из шубраците, настъпвайки всеки сам за себе си в търсене на мишени. Томас нямаше идея дали Невил е довел със себе си лъкове. Ако не беше, неговите сто и двайсет мъже щяха да започнат да ги повалят с копията си, да ги режат на парчета, без да дадат и една жертва от малката му армия.

Чу вик и вдигна очи нагоре, една далечна фигура излезе залитайки от прикритието си. Из откритото поле, дълго може би миля, се разнесоха още крясъци. Виждаше как притичващи фигури спират и сякаш се сгърчват, после продължават напред и пращат стрели. Потръпна, като си представи запъхтените стрелци, дето се озъртаха във всички посоки, чакащи своята внезапна агония — когато ги забележат и ги пронизат с копие. Грозна работа, а и вече стана ясно, че Невил има свои собствени стрелци отпред, които да ги посрещнат с лъковете си.

Той вдиша дълбоко; гледаше като вдървен напред, вместо да се обърне към Трънинг за одобрение.

— Да ги притиснем! С мен, под строй! — викна към редиците си.

Воините стиснаха мечовете и брадвите, а конниците зацъкаха с език, подканяйки конете си да тръгнат бавно напред. Стрелците сигурно бяха стигнали вече до редиците на Невил и имаха обхват да ги поразят.

Пред себе си Томас видя двама яки мъже, внезапно изникнали изпод шубраците. Видя как наведоха лъкове и вдигна щита си. След миг се катурна назад, една стрела се удари в щита със силно тупкане. Другата мина отстрани и изчезна, а някой зад гърба му извика от болка или изненада. Трънинг крещеше заповеди, но редиците вече се движеха. Стрелците трябваше да се нападнат и редицата от конници се втурна пред пешаците с високо вдигнати щитове и спуснати забрала, с мечове, готови да убиват. Томас усети как през цялото му тяло премина тръпка на възбуда. Заби шпори и огромният му черен жребец хукна напред.

Двамата стрелци се опитаха да го избегнат, хвърлиха се на земята, щом първите конници започнаха да скъсяват дистанцията. Той ги видя обгърнати в облак от прах, отчаяно драпащи да се защитят от копитата и меча на един рицар, който мина през тях. После вече останаха назад — за брадвите на воините, тичащи зад тях.

Сега вече той препускаше, линията на рицарите се поразкъса, докато преодоляваше естествените препятствия на терена. Усети, че конят му се препъва, и го насочи през един трънак. Той го стъпка с копитата си и го остави разлюлян след себе си. Томас нагласи щита и се отпусна назад, уби скоростта, за да не се окаже, че е минал твърде напред. Хората на Невил бяха там, само на около осемстотин ярда, изглеждаха му малки и невзрачни срещу чаткащите копита на конете.

— Лорд Егремонт, глупако, забави ход...

Бесен, Томас се огледа — точно пред него конят на Тренинг пресече пътя му. Нахалникът имаше наглостта да вземе юздите му в ръце и да ги издърпа.

— Свали си лапите! — изръмжа Томас. Огледа се и видя, че е оставил основната група далеч назад.

Трънинг спусна ръце и вдигна забралото си, като едва овладяваше яростта си.

— Милорд, всички ще ги погубите така, докато те се мъчат да ви следват. Не е лесно да пробягаш половин миля в доспехи. Какви ги мислите? Нима онези стрелци ви уплашиха? Спокойно, не са толкова много сега.

Томас изпита непреодолимо желание да посетява Трънинг на място. Може би дори щеше да рискува, ако смяташе, че може да изненада човека на баща си, но Трънинг бе винаги готов да отскочи или да атакува. Дори конят му сякаш непрекъснато правеше малки стъпки наляво и надясно, явно старата торба кокали бе не по-малко привикнала от господаря си към сблъсъка на оръжия. Вече беше осъзнал, че Трънинг е имал право да го спре, но думите му още го жилеха, а и едва гледеше от бюс.

— Погрижи се за хората, Трънинг. Креци им и ги разигравай както си искаш, но ще ти набуча главата на кол, ако пак пипнеш юздите ми.

За негово раздражение Трънинг само се захили и посочи към силите на Невил.

— Врагът е ей там, лорд Егремонт, ако не сте съвсем сигурен. Не тук.

— Понякога се чудя, малко нафукано копеле! — скастри го Томас. Поне една точка в негова полза. Лицето на Тренинг почервения, той отвори уста да му отвърне, после внезапно по инстинкт се сниши и от двете страни около тях заваляха стрели.

Томас изруга, като видя как двама стрелци в сребристо и червено падат, пронизани в гърдите. Вдигна ръка за благодарност към двойката мъже, дето ги свалиха заради него. Те само докоснаха почтително чела и продължиха напред.

— Тук! — изрева Трънинг. — Обградете Егремонт!

Редиците се формираха около Томас, докато той седеше на седлото и беснееше. Чуваше стържещото дишане на войниците, когато го доближиха. Те едва си поемаха дъх в нажежения утринен въздух и макар да беше раздражен, съзнаваше, че, както винаги, Трънинг се бе оказал прав.

— Стойте тук и починете — подвикна и видя, че по лицата им се изписва облекчение. — Пийте вода и чакайте. Нали виждате, ние сме

три пети повече от тях.

Щом си поеха дъх, поведе ги бавно напред. Конят му стъпваше несигурно между телата на мъртвите стрелци, на които се натъкваша по пътя. Те лежаха самотни, с остриета, стърчащи от телата им като бодли. Все още се чуваше тракането на лъковете из стесняващата се пролука между двата противника, въпреки това му се струваше, че има повече трупове с цветовете на рода Невил, отколкото от собствените му мъже в сиво.

През цялото време, докато той, заедно с Трънинг и конниците, галопираха из ливадите, войниците на Невил стояха неподвижно и ги чакаха. Когато редиците му забавиха ход, видя как отсрещната линия изведнъж се стрелна напред, заприижда със страшна скорост. Томас премига. Хората на Невил бяха толкова по-малко, че беше истинско самоубийство да идват тук, където можеше да ги обкръжи и унищожи. Предположил бе, че Солсбъри ще се окопае и ще защитава лагера си, докато може или докато изпратят конници за подкрепление. Нямахше никаква логика да тръгнат да нападат.

— Стрелци! Целете се в първите редици! — чу заповедта на Трънинг. Духът му литна от щастие, като видя как дузина скрити мъже наизскачаха от високата трева и изоставиха дивашката игра със стрелците на Невил, за да се отзоват на заповедта на Трънинг. Още щом напуснаха прикритието си, противниците им на свой ред скочиха и отново полетяха стрели — къси, режещи удари, които покосяваха редиците. Жертвите бяха ужасяващи и от двете страни, но забеляза, че шестима или осмина от неговите стрелци оцеляха и се прицелиха в редицата на Невил. За тях бе твърде късно да бягат, затова стреляха, докато бяха погълнати.

С неистов рев рицарите на Невил препуснаха връз тези, които стреляха по тях, коне и мъже се срутваша заедно, оставаха повалени. Отделяха ги вече не повече от двеста ярда и Томас усети как устата му пресъхва, а мехурът му се пълни. Добре се движеха конниците на Невил. Томас преглътна нервно, когато най-сетне разбра, че стои пред личната охрана на Солсбъри. Бърз поглед наляво и надясно го успокои. Имаше достатъчно ширина в редиците му. Имаше и числено надмощие. В този тържествен момент Томас Пърси, барон Егремонт, вдигна ръка за атака и точно в същия миг, преди да успее да проговори, Трънинг, коварното малко копеле, им заповяда да нападат.

4.

Ричард Йоркски беше в чудесно разположение на духа. Денят бе горещ, във въздуха миришеше на гипс и камък. Рисуваната зала в двореца Уестминстър беше на няколко века, с тъмночервен таван, напукан по цялото си протежение и почти непрекъснато просмукван от влага. Сега за пръв път той бе успял да изсъхне и миризмата беше доста приятна.

Йорк се облегна назад, докато на дългата маса си подаваха един ръкопис с дължината на човешка ръка. Всеки от седналите мъже почтително поспираше, щом го получеше, и прочиташе отново думите, които щяха да обявят Едуард от Уестминстър за Уелски принц и наследник на английския трон. Не един от събраните тук лордове хвърляше изпод вежди скришни погледи към Йорк, мъчейки се да отгатне каква е подмолната му игра. Едмънд Бофорт, граф Съмърсет, накара всички да чакат, докато изчиташе повторно официалната декларация и се опитваше да открие какво изпуска.

Тишината стана напрегната, всички чакаха да вдигне перото и да се подпише. Уестминстърската камбана наблизко биеше за обяд и звуците ѝ бумтяха из коридорите. Йорк прочисти гърлото си, с което накара Съмърсет рязко да вдигне глава.

— Вие присъствахте, когато пишехме това, милорд — рече Йорк. — Не ви ли удовлетворява предназначението на документа? Или неговият ефект?

Съмърсет пъкна език между устната и горните си зъби и устата му се изкриви. Ясно се виждаше, нямаше двусмислени клаузи, нямаше хитро подредени думи, с които би могло да се отрекат кръвните и наследствени права на сина на крал Хенри. Въпреки това подозрението, че изпуска нещо, не му даваше мира. Йорк със сигурност не получаваше нищо, като позволяваше на рода Ланкастър да продължи да управлява за още едно поколение. Ако изобщо имаше подходящ момент Йорк да предяви претенции за трона, той беше сигурен, че е точно сега. Крал Хенри все още не беше на себе си, изпаднал в умопомрачение, потънал в мъгла. Йорк управляваше от

негово име повече от година, в което време не се случиха нито бедствия, нито пък дойде нападение от Франция, без да броим обичайните набези в корабоплаването и в крайморските градове. Съмърсет ясно съзнаваше, че популярността на Йорк расте. Въпреки това ето ги документите, които парламентът беше приел и препратил към лордовете и, разбира се, към Йорк, за да ги подпишат, да ги подпечатат и превърнат в закон. Мъжете в тази зала щяха да потвърдят, че едно момченце, все още бебе, ще е бъдещият крал на Англия. Съмърсет раздражено разтърси глава, когато още двама барони издадоха някакви гърлени звуци в знак за нетърпението им да обядват по-скоро и да се насладят на следобеда си.

— Това се подготвя цели четири месеца — рече Съмърсет, без да вдига глава, — ще почакате още минутка, докато отново го прочета.

Йорк въздъхна шумно, облегна се на стола си и се взря във високия таван над главата му. Видя в гредите едно гнездо от кал, което някоя смела или може би глупава малка лястовица бе свила, избирайки тази зала, за да отгледа поколението си. Стори му се, че зърва някакво движение през входната му дупка и съсредоточи поглед там, примирен да почака.

— Момчето Едуард ще бъде коронясано в Уиндзор — извиси глас Съмърсет, — но нищо не се споменава за регенти, докато расте.

Йорк се усмихна.

— Баща му е все още крал, Едмънд. Да назначим регент би било двойна грешка. Аз се съгласих да пазя и защитавам кралството за периода на болестта на крал Хенри. Нима би искал да назнача и трети човек, или пък четвърти? Може би накрая, докато приключиш, ще ни накараш всички да управляваме Англия.

Около масата реагираха със смях, а Съмърсет ги изгледа навъсено.

— Крал Хенри ще се отърси от онова, което го потиска — отвърна той. — Тогава къде ще бъдете вие, лорд Йорк?

— Моля се за това — рече Йорк, но в очите му личеше единствено забавление. — Накарач съм да четат молитви всеки ден, тъй че да мога да сменя от себе си ужасния товар на властта. Родът на баща ми може и да произхожда от крал Едуард, но синовете на Джон Гонт идват преди моите. Не се домогвам до трона, Едмънд. Всичко,

което правя, е да пазя Англия цяла и в безопасност само докато кралят ѝ сънува. Аз не съм бащата на детето му, само неговият Пазител.

Йорк леко натърти на последните си думи и макар Съмърсет да знаеше, че целта е да го жегнат, той пак се наежи и стисна дясната си ръка в юмрук. Чул беше слуховете, дето се носеха из Камарата на лордовете и на общините. Подобни клюки на ухо бяха достойни за презрение, породени от злостното желание да съсипят кралица Маргарет и да се отрекат рождените права на сина ѝ. Съмърсет изруга под нос, грабна перото и подписа името си с театрален жест, като позволи на служебните писари да вземат от него свитъка и да попият мастилото, преди накрая да подадат документа на Йорк.

Може би за да раздразни още повече стария мъж, Йорк на свой ред бавно огледа написаното. Не биваше да се прибързва, затова той се зачете и зачеса врата си, когато усети колко се забавляват другите мъже наоколо и как клокочи гневът у херцога срещу него. Всъщност той бе обмислял да забави дори още повече обсъжданията в парламента. Ако крал Хенри починеше, преди документът да бъде подписан, в този момент Йорк беше кралският наследник. Дадоха му този статут със закон преди четири години, когато изглеждаше, че кралицата е безплодна или че кралят не е в състояние да изпълнява съпружеските си задължения.

Дори тогава тази мисъл обсебваше съзнанието му — че собственият му подпис го отделяше от Короната. Но Солсбъри го беше убедил. Главата на фамилия Невил по-добре от всеки друг знаеше как да управлява властта и да я осигурява за хората от собствената му кръв. Удоволствие бе да види интелектът и лукавството на Невил, впрегнати в негова полза, мислеше си Йорк, докато четеше. Когато той се ожени за Сесили Невил, родът Йорк придоби силата на клан и толкова широка и разнообразна роднинска мрежа, че той със сигурност в един момент щеше да управлява, независимо от това какви имена носеха по мъж или пък какъв е родовият им герб. Можеше само да е благодарен, че се бяха спрели на Йорк за свой избраник. Явно човек, който стои рамо до рамо с Невилови, можеше да се издигне нависоко. А онзи, който е срещу тях, като бедния нещастник Съмърсет, изобщо нямаше да види власт.

Най-сетне той кимна със задоволство. Вдигна перото си, потопи го и добави собственото си име в края на списъка, като с удоволствие

сложи отзад и декоративни завъртулки.

Твърде рано беше да заяви претенции за престола, Солсбъри го беше убедил в това. Мнозина от кралските благородници, без дори да се замислят, биха грабнали оръжието още в момента, в който узурпатор се домогнаше до трона. Стъпка по стъпка — пътят се простираше пред него, стига да реши да го измине. Животът на едно новородено е деликатно нещо, сам той бе загубил пет деца от разни болести и настинки.

Усмихна се на писаря, който поставяше оловни тежести по краищата на свитъка. Като Пазител, той трябваше да сложи големия печат на трона на Англия отгоре, последния етап. Четирима обикновени граждани бяха стояли там по време на цялата дискусия и чакаха да дойде време да изпълнят своята роля. Щом Йорк им кимна, те приближиха до масата, поставиха отгоре ѝ двете части на сребърния печат и доближиха купата с втечен восък, която държаха подгрята на мъничък мангал. Всички присъстващи наблюдаваха, когато кралският печат щракна и се съедини, а връз излятия върху него син восък се очерта образа на крал Хенри, седнал на трона си. Един от мъжете използва малък нож, за да изчисти краищата на диска още докато се образуваше и изстиваше, а друг постави върху самия документ парчета лента. Беше работа на умели майстори и всички гледаха с интерес, когато топлият диск бе повдигнат и притиснат върху пергамента, оставяйки мазно петно на страницата. Отмахнаха двете половинки и остана само тънък медал, отлят върху лентите — той не можеше да бъде отстранен, без или хартията да се разкъса, или самият печат да се счупи.

Нямаше връщане назад. Носителите на печата се захванаха да прибират инструментите на занаята си, поставиха сребърните части обратно в копринените им торбички, а после в заключена кутия от същия полиран метал. След като се поклониха на Пазителя, те под строй и безмълвно напуснаха стаята. Ролята им бе приключила.

Йорк се изправи и плесна с ръце.

— Едно дете беше произведено в принц на Уелс и наследник на трона. Милорди, гордея се с Англия днес, както баща със сина си.

Погледна с блеснали очи към Съмърсет. Дори и тогава Съмърсет можеше да не обърне внимание, ако някой друг не се беше изсмял на

глас. Обиден, графът веднага напипа дръжката на меча си и се обърна към Йорк лице в лице през масата.

— Обясни какво искаш да кажеш, Ричард. Ако имаш куража да обвиниш някого в непочтеност и държавна измяна, направи го ясно, без хитри френски игрички.

Усмивката на Йорк се разтегли и той поклати глава.

— В грешка си, Едмънд. Остави лошото си настроение да отmine. Днес е ден на радост — продължението на наследствената линия на крал Хенри е осигурено.

— Не — отвърна Съмърсет с плътен и леко дрезгав глас. Беше на четирийсет и осем години, но нито физиката му бе отслабнала, нито пък фигурата му се бе прегърбила, докато косата му започваше да сивее. Той бавно стана от стола си с изпънати рамене, едва сдържащ гнева си. — Вярвам, че ще получа удовлетворение, Ричард. Ако ти разпространяваш неверни слухове, трябва също да ги защитаваш. Господ и дясната ми ръка със сигурност ще решат изхода от това. Сега ми се извини и ме помоли за прошка, иначе ще се видим утре при изгрев-слънце, отвън на двора.

Ако помежду им не беше масата, той сигурно щеше там, на място да извади меча си и да го нападне. И други в стаята се хванаха нервно за оръжието, знаейки, че Съмърсет може с един скок да се хвърли, а той беше неуловимо бърз. Внимателно, Йорк също стана.

— Заплашваш Пазителя и Защитника на кралството — заяви той. Гласът му се беше снижил предупредително, макар че все още се усмихваше, без да може да прикрие удоволствието си от развитието на нещата. — Свали ръката си от меча.

— Казах, че искам удовлетворение — скръцна със зъби Съмърсет и лицето му почервения.

Йорк се засмя, макар че поради напрежението, настъпило в залата, смехът му прозвуча фалшиво.

— Грещиш, но твоята заплаха е престъпление, което не мога да простя. Охрана! — той извиси глас и стресна всички около себе си. Двама яки мъже моментално влязоха вътре и още щом забелязаха застиналата сцена пред очите си, извадиха мечове. Йорк се обърна към войниците на парламента, без да сваля очи от Съмърсет.

— Арестувайте лорд Съмърсет. Той отправи заплаха към личността на Пазителя. Убеден съм, че разследването ще покаже

някакъв по-дълбок заговор срещу трона и онези, които му служат.

Съмърсет най-сетне се задвижи, изтегли острието и със същото движение се хвърли през масата. Обсегът му се оказа невероятен и Йорк бързо отскочи назад, като се удари в стената. Изсъхнала мазилка се посипа на спирали от тавана. Почуден, той посегна нагоре към лицето си и загледа пръстите си, едва ли не очаквайки да види кръв. Но пазачите бяха скочили върху Съмърсет още в движение и хватката им попречи на удара му. Докато се бореше, те му отнеха меча и извиха ръката му зад гърба, при което той изръмжа от болка.

— Какъв си глупак, Едмънд — рече Йорк, вече доста разгневен. — Оттук по Темза ще те отведат директно в Тауър. Не мисля, че ще те видя пак, преди да подготвят обвинението. Ще изпратя новини за твоя арест до кралицата в Уиндзор. Не се съмнявам, че ще бъде съсипана от загубата на толкова близък човек.

Извлякоха Съмърсет извън залата, докато той продължаваше да крещи и да се бори.

Йорк изтри потта от челото си. Махна с ръка към свитъка върху масата.

— Занесете това в Уиндзор, за да го дадат и прочетат на крал Хенри. Един Господ знае, че той няма да чуе думите, но въпреки всичко туй трябва да се направи.

После Йорк се съвзе, вдигна глава и излезе на топлия въздух в Уестминстър. Останалите лордове тихо запристъпваха зад него, без да обелят и дума.

Барон Егрмонт се вряза с все сила в центъра на врага. Съвсем наясно беше, че решимостта му да разбие сватбарската група не може да се пречупи. Макар гербът на Пърси да беше изстърган или покрит, неговите стрелци първи бяха пуснали кръв и убили пет-шест от рицарите и войниците на Невил. След това не можеха да позволят нито тихо отстъпление, нито пък втори шанс. Виждаше гнева на граф Солсбъри, изписан по лицето му. Той бе заобиколен от най-добрите си воители, размахваше меча си наляво и надясно, като същевременно сочеше с него и крещеше за промени в строя. Томас пришпори коня си право срещу по-стария мъж; усещаше щита и меча си леки като перце в ръцете си. За това беше тренирал. Беше довел седемстотин души

срещу почти една трета по-малко. Ще да ги повали преди слънцето да стигне пладне.

По целия фронт конници на Невил и на Пърси влизаха в сблъсък и връхлитаха едни връз други с тъп трясък, който ги разтърсваше и оставяше зашеметени. Страшен миг бе за рицарите на Пърси, когато удариха и продължиха по инерция от набраната скорост, изблъскани от онези, дето яздеха край тях. Конете забавиха ход срещу плътната маса от мъже на Невил. Изведнъж воините на Пърси се оказаха неподвижни, размахваха мечове на място, пречейки си едни на други, конете им ритяха всичко, което минаваше близо до краката им.

Освирепял Томас замахна с меча към първия вражески рицар, пред когото се озова. Мъжът тъй рязко се завъртя, за да го избегне, че мечът му, закачайки метална пластина от доспехите му, изстърга лъскава спираловидна стружка. Томас изрева, когато получи звънлив удар по левия крак, целият за миг застина, после се промъкна покрай мъжа, когото се мъчеше да убие. Чу как онзи изръмжа някаква псувня, но нито един от двамата не можеше да се върне назад. Други двама се изправиха пред него, а зад тях се виждаше Ричард Невил, граф на Солсбъри.

— Балиън, удрай отпред! — изрева Томас и усети как огромният му жребец се напряга под него в реакция на командата. Почти година му беше отнело да обучи коня си, тъй че да не се вдига на задни крака в цялата си дължина, както би сторил пред някой друг жребец. Вместо това той се вдигна и атакува напред почти в един и същи момент, едва отлепил крака от земята, и предните му копита вече замахваха към конете пред него.

Прекрасно се виждаше, че Балиън би повел веднага някое диво стадо. Едрото животно нямаше нужда да го подканят и единствената опасност беше да не загуби контрол, когато започнеше да раздава ритници. Томас видя раздвижване зад себе си и извика: „Удрай назад!“, докато парираше друг удар с щита си. Чу писък, който внезапно секна още щом конят му изстреля задния си крак срещу невидим за него нападател. Усети, че се смее в шлема си, въодушевен от поражението, които можеше да нанесе само с една дума.

— И спокойно! — извика на възбудения жребец, макар той да продължаваше да подскача, да се движи нервно и да пръхти в желанието си пак да се вдигне нагоре. Огромният кон се успокои, но

Томас получи тежък удар върху бронята на гърба си. Изправи се в стрemenата, за да си придаде височина, и в отговор размаха меч с все сила. Изкрещя победоносно, когато тежкото му оръжие проряза огромна рана в рицаря и от назъбените краища на разкъсания метал бликнаха пръски кръв. Не беше смъртоносна рана, но противникът му се килна настрани, губейки равновесие на седлото. С единия си крак зарита хаотично във въздуха, докато другият все още бе заклещен в изкривеното стреме. Лорд Егремонт гледаше с доволство как един мъж, с когото се бе сблъскал в битка, бе завлечен от уплашения си кон извън бойното поле.

Тогава нещо го удари по шлема. Томас изохка от болка и се дръпна инстинктивно, докато зрението му се замъгляваше. Чуваше данданията по цялата предна линия и, с малко гузно чувство, се надяваше Трънинг да е някъде там и да е запазил хладнокръвие. Нямаше никакъв шанс да надзирава битката, не и от самия ѝ център. Мъжете наоколо го притискаха с дивашка енергия, огъваха и издраскваха бронята му, мъчеха се да разбият металните ѝ свързки или да намушкат и нарежат Балиън, та заедно с него да падне и той.

Известно време те сякаш не можеха да го докоснат. Доспехите му бяха добри, по-дебели и твърди, отколкото броните от ковано желязо на по-бедните рицари. Естествено, болеше, като го удряха, но той беше екипиран, защитен, докато другите падаха при всяко размахване на меча му. Солсбъри сякаш беше изчезнал в тълпата, но той го зърна отново и заби остриите като бръснач шпори в прорезите по хълбоците на Балиън, като от това потече нова кръв. Жребецът се втурна напред и изпотъпка двамина с брадви, дето бяха приближили с пълзене през редиците на конете. Едва смогнаха да вдигнат оръжието си и вече бяха бутнати на земята и стъпкани. Оттам насетне очите на Томас следяха единствено чичо му; под забралото очите му бяха подивели от мъст. Главата му още бучеше от последния удар, а в устата си усещаше вкус на кръв, но баща му щеше да чуе, ако той лично вземе главата на водача на клана Невил. Семейството на Пърси нямаше как да разгласи една победа, спечелена от наемници, но старият щеше да узнае, че е изпратил онзи от синовете си, когото трябва.

— Солсбъри! — извика Томас и видя как по-възрастният мъж се извърна на седлото, за да види кой вика името му. Невил не носеше ризница или някакво друго снаряжение освен метална яка. Щитът му

все още нямаше драскотина, защото никой не бе достигал до него през гъстата охрана. Може би защото господарят им беше толкова лошо оборудван, мъжете се тълпяха наоколо му, загубвайки пет-шест воители в битката, за да могат да защитят графа, на когото служеха. Всичко си имаше добра страна. Томас вече виждаше, че числеността си казва думата. Ужасно дрезгавият глас на Трънинг се носеше някъде отдалеч, заповядваше на мъжете да се придвижат срещу фланговете. Томас осъзна, че съвсем скоро ще стане господар на бойното поле, победител за своя род.

— Пърси — процеди Солсбъри в неговата посока. Томас едва не дръпна юздите от изненада, едно моментно колебание, което накара Ричард Невил да забели зъби. — Естествено, син на Пърси! Кой друг би яздил, без да покаже герба си, за да нападне по време на сватба? Кое от безчестните му палета си ти? Хенри? Томас? Вдигни си забралото човече, че да мога да понижа с меча си грозната ти човка.

С див рев Томас отново пришпори коня си и Балиън се юрна. Чу как лорд Невил се смее, защото пътят му бе блокиран. За първи път Томас се озоваваше сред хора, не по-малко тренирани и умели от самия него. Не, осъзна в миг, дори по-умели с меча. Не можеше да си пробие път със сила и старото копеле му се подиграваше — всичко това отекна в съзнанието му със спомените за вечния присмех на баща му, очите му се наляха с кръв, кръвта забушува в ушите му, докато имаше чувството, че в главата му сякаш се разбиваха морски вълни. Той премига от кръвта, стичаща се от някаква рана по темето му. Шлемът беше добре подплатен, но удар от тежък боздуган го беше вдлъбнал тъй, че острият му ръб се триеше в черепа му, все едно му правеха трепанация. Дишаше учестено и дъхът му се блъскаше горещ в процепите на шлема; въпреки това продължаваше да дърпа и ръчка Балиън да напада, макар устата на животното вече да се пенеше и то губеше сили от шуртящата по гърдите му кръв.

Някъде из краката на биещите се рицари бяха успели да си пробият път сиви воители с брадви. Раните, които нанасяха, бяха ужасяващи, удряха крайниците на конете и така поваляха конниците заедно с цвилещите животни. На земята бронирани рицари лежах зашеметени и уязвими, докато успеят да се вдигнат на крака. Битката се бе превърнала в дивашко меле, като никоя от страните не отстъпваше. Войниците на Пърси все още прииждаха, но Томас видя,

че хората на Солсбъри бяха посекали много от тях. Личните стражи на Невил бяха силни и бързи, полагали клетва да защитават господаря си и екипирани не по-зле от самия Томас. И когато тези мъже се изправяха срещу ковачи и касапи, въоръжени с брадви, те минаваха през тях с бързи, съсичащи удари.

Битката се съсредоточи в бушуващия център — сред онези, които бяха отгледани и обучени за такава работа, които бяха тренирали дишането и мускулите си да се бият по цял ден. Доспехите бяха жизненоважни, за да удържат на тежките удари, идващи от всички страни, докато мъжете се биеха и късаха сухожилия, извиваха ръце и крака, и стави, за да сипят удари до несвяст. Онези, които нямаха подобна защита, падаха покосени и избелелите треви бяха огънати до земята от проснатите умиращи воители. През цялото време слънцето се издигаше все по-високо над главите им, жулеше рицарите така, че едва поемаха дъх, като птички с отворени човки, с усти, зейнали под шлема, а зъбите им се блъскаха и чупеха в метала, когато ги удареха.

След по-малко от час битката загуби част от лудешката си сила и енергия. Единствено издръжливостта започна да решава кой ще оцелее и кой ще умре — по двойки и по тройки те се сблъскаха и биеха, влачейки се напред. Дотогава повечето от цивилните на Пърси бяха паднали убити или бяха тъй тежко ранени, че можеха единствено да куцукат назад, като се подкрепяха и придържаха с ръце стомаси, станали на кървава пихтия. Охраната на Невил бе сведена до осемдесетина човека, обкръжени от двойно повече воители в добро снаряжение.

Томас едва можеше да повдигне глава и, седнал върху Балиън някъде отзад, опитваше да направи равносметка, мръщейки се на привидно неизчерпаемата енергия на Трънинг. Виждаше как мечоносец язди нагоре-надолу по бойната линия на Пърси и подтиква изнемошелите мъже към повече усилие. Опита се да притисне дясната си ръка в дълга ръкавица, от която капеше кръв от невидима рана. Първата остра болка от пострадалия му череп бе позагълхнала до притъпено туптене. Дори огромната глава на жребеца клюмаше надолу към високите треви, но, доколкото можеше да прецени, Солсбъри беше още жив. Стисна челюст, отчаян. Не беше забелязал сина му, младоженеца, на който и да е етап от битката. Мъртвите бяха

разпръснати по цялото поле, но падналите бяха все измежду арендаторите на родовете, нямаше дори едно важно име сред тях.

Помъчи се да събере енергия, за да влезе пак в боя, като трябваше само да си представи неодобрението на баща си, за да изведе духа си от ступорното състояние. С периферното си зрение видя как Трънинг жестикулира към него и накрая фактът, че той вероятно го подозира, че е изостанал от страх, му даде волята да се включи в нападението отново. Викаше го, сякаш беше някакво неуверено момче! Как му се искаше някой от противниците да му отсече отвратителната глава. Ето това беше име, дето искаше да остане паднало в праха, дори и да беше единственото.

Той пое в тръс към битката и усети как Балиън залитна и с усилие възвърна равновесието си, като едва не падна. Взе бързо решение, виждайки колко малко от вражеските мъже бяха все още на коне. Вдигна забралото и подсвирна на двама ранени, които гледаха убийствената битка, но първо провери дали носят герба му. Те поеха поводите и му помогнаха да слезе от коня. Усети краката си странно меки, когато докосна земята, и това му даде да разбере, че са доста пострадали. Залитна леко, но освен натъртванията и малко кръв все още имаше сила, сигурен беше, все още бе достатъчно бърз. Той потупа врата на коня, доволен, че това смело животно няма да бъде убито заради изтощението си.

— Намерете му вода, ако можете. Докато дойда да си го взема, очаквам да сте го изчеткали и да сте намазали с гъша мас раните му.

Мъжете с удоволствие напуснаха окървавената ливада. Докоснаха чела и се поклониха дълбоко на лорд Егрмонт, докато отвеждаха бойния му кон.

Томас се върна и вдигна глава срещу вятъра. Господи, какво облекчение бе да почувстваш полъха в лицето си, след като е било затворено за толкова дълго. Промъкна се напред покрай туфа жълти цветове, които се открояваха сред тревите. Доспехите му скърцаха и тракаха, маслото от ставите се беше изтрило. Вървеше и размахваше меч си, като същевременно разхлабваше плочките на ризницата върху раменете и гърдите си, както и върху посинелите мускули отдолу.

— Егрмонт! — извика Томас, приближавайки към битката, за да предупреди своите кой е и къде се намира. След миг изруга и спусна забралото си, като видя как Солсбъри се връща назад сред хората си и

започва да отстъпва. Всички се присъединиха към господаря си и Томас изведнъж съжали, че не е задържал Балиън. Онези от тях, които все още яздеха, поддържаха линията на Невил, но несъмнено се оттегляха.

— Не — изкрещя им Томас, — стойте, изправете се срещу нас! — видя как измъчената фигура на Балиън се стопява в далечината зад него и хукна напред, не знаейки какво друго да стори.

Един вражески рицар стоеше и размахваше ръце над главата си, може би се надяваше, че ще успее да привика собствените си хора обратно. С дива сила Томас посече врата му, докато преминаваше, и го запрати на земята. Продължи да тича и пуфтеше толкова силно, че се наложи да вдигне пак забралото. Тогава Трънинг приближи с коня си до него. Лицето му беше съвсем малко по-зачервено от обичайното. Както обикновено, дъвчейки увисналия си мустак, той се загледа надолу към Томас Пърси.

— Трънинг! — облекчено въздъхна по-младият мъж. — Дай ми коня си! Трябва да ги хванем, да ги повалим! Балиън е изчерпан. Бързо, човече, слизай от коня!

— Това се брой като бойна заповед, милорд Егрмонт. Не се причислява към политиката и целите на бащиния ти род, а е просто въпрос кой ще язди и кой ще ходи пеша. Боя се, че избирам язденето, милорд.

— О, невернико... — задави се от яд Томас. Посегна към поводите му, но старата кранта на Трънинг се отдръпна. — Ще накарам да те обесят за неподчинение.

— Тъй ли мислите, милорд? Имам чувството, че баща ти повече ще се загрижи за това колко от хората му си загубил днес, без да му занесеш и една глава от рода на Невил. Или си намерил, бароне? Намери ли си поне една важна глава от Невилови, която да закачиш за косата на седлото си? Не съм видял такава.

Томас замлъкна, отказа да отговори дори с думичка на саркастичните забележки. Нито той, нито баща му можеха да знаят, че Солсбъри ще доведе със себе си толкова много от най-добрите си воители. Изпусна въздуха от издутите си бузи. Биха се добре, хората от рода на майка му. Трябваше единствено да оцелеят след нападението му и те се справиха успешно. Знаеше, че заедно с мъжете му сигурно са заклали поне стотина от най-добрите воители на Солсбъри, но сега

гледаше как ядрото им от рицари все повече се отдалечава, оттегляше се под строй. Ако си беше запазил резерва, няколко дузини стрелци можеха да ги покосят. Томас наблюдаваше мрачно как чичо му се измъква от капана, който му беше заложил. Изруга пресекливо. Искаше да се освободи от шлема, но кръвта сигурно го беше залепила за косата и скалпа му в подгизнала маса, затова се отказа. Трънинг продължаваше да стои и да го наблюдава, предъвкваше мустака си, сякаш представляваше деликатес за прегладнял човек.

— Можеш да докладваш на баща си, че си се бил добре, милорд. Не бих излъгал, че не е така. Ти почти стигна до стария дявол. Видях те.

Томас вдигна очи, изненадан, и се зачуди дали отново не го взимат на подбив. Не видя присмех в изражението на боеца и сви рамене.

— Но не е достатъчно, нали?

— Не и днес — отвърна Трънинг. — Мъжете се препъват и падат по лице, така стоят нещата в живота. Но няма значение. Кой остава прав накрая — това е най-важното.

Томас усети как се смръщва, изумен, че Трънинг не го обвинява за това, че нямат победа днес. Разтърси глава и с това накара дребния мъж да се усмихне.

— Ще ти доведе коня, милорд. Още като го купуваше, ти казвах, че е твърде едър, но пък е неустрашим. Изтощен или не, ще те закара до вкъщи.

Ветрецът се засили, когато Трънинг се отдалечи в тръс. Томас почувства как куп остри болезки обхващат тялото му, щом то разбра, че повече няма да се бие, а ще може да се отдаде на болките и да се лекува. Изненадващо, не почувства срам. Вдигаше ръка към всеки, който можеше да го види, и описваше дъга във въздуха, сочейки им обратния път към дома, откъдето бяха дошли преди една сутрин и един век.

5.

Томас гледаше как замъкът Алнуик израства бързо пред погледа му. Огромната светложълта крепост доминираше над околността. Гледката не го ободри. След три дни на път чувстваше единствено болката и мръсотията, смърдеше на стара пот и засъхнала кръв. Шлемът му най-сетне беше отлепен с мазнина и гореща вода, но по протежение на темето си имаше болезнено парещ ръб с дължината на човешки пръст и почти не можа да повярва, когато видя огънатия метал, който го беше причинил. С всяка крачка на Балиън под себе си той чувстваше как гемииите му потъват. Имаше хиляди детски спомени за тези бледозлатисти стени, но, на първо място, Алнуик за него означаваше стареца. Означаваше, че ще се срещне с баща си.

Отначало, когато се отдалечаваха от бойното поле, мъжете бяха обзети от почти радостно настроение. Наистина, Солсбъри им бе избягал, но това притеснение оставаше за сина на Пърси. А останалите, по волята Божия, те бяха оцелели и това ги замаиваше от щастие. Преживяха ужаса от сблъсъка и всеки един от тях имаше поне дузина истории за личните си схватки и едва избегнати фатални наранявания. През първата вечер на път всички бяха оживени, огромните брадати войници се смееха и с жестове показваха какви удари са понесли или избегнали. Един имаше тръстикова свирка, чиито дупки сам бе издълбал. Успя да изкара от нея жива мелодия и неколцина наскочаха да танцуват, все едно бяха пияни. По залез-слънце на Томас вече му се искаше да им викне да спрат. Като нищо родът Невил можеше да е тръгнал по следите им. Струваше му се лудост да крещат и да издават местоположението си по този начин.

Трънинг май се досети за мислите му от мрачното му изражение. Дребният мъж приближи наперено и го отведе, за да разговарят на тишина.

— Ще се успокоят, милорд — тихо му каза той, загледан в залязващото слънце. В този момент дрезгавият му глас звучеше като котешко мъркане и накара кожата на Пърси да настръхне. — Пратил съм съгледвачи, за да следят някой да не ни излезе от засада. Няма да

ни изненадат, обещавам ти. Момчетата са просто... щастливи, че са живи, милорд, и всичките им пръсти са налице. Нека си попеят, позволи им. Блясъкът на кръвта избледнява достатъчно бързо. Ще се събудят малко по-мрачни, може би начумерени, на сутринта всичко ще им е наред.

Томас само го гледаше втренчено. В онзи момент бе прочел в петнистото лице на Трънинг истинска нежност. Малко беше да се каже, че младият мъж се изненада от въпросното си наблюдение. Слънцето да бе изгряло отново на хоризонта, сигурно би останал със същото чувство, че светът е накриво. Въпреки това, наистина, прокрадваше се един лъч на привързаност към червендалестите войници, които ревяха някаква съзливлива песен, мъже, дето можеха да прекършат гръбнака на всеки, дръзнал да подхвърли, че в тях има само алнуикски камък, кръв, кокали и клетвите им за вярност. Томас кимна рязко към Трънинг и мечоносецът се отдалечи. Нито веднъж не го бе погледнал право в очите. Цялата реч бе произнесена към въздуха, сякаш двамата стояха редом, застанали пред коритото да уринират.

Ранените бяха встрани от огъня. Щом напуснаха полесражението, Трънинг „намери“ няколко каруци в първото село по пътя им, макар че те далеч не стигаха за шейсетимата и повече мъже, дето се нуждаеха от превоз. Мечоносецът на Пърси ги бе накарал да се строят за преглед, проверяваше всяка рана с грубите си ръце и отсичаше: „каруца“ или „пеша“, преди да се прехвърли на следващия. Един или двама бяха смъртници още там на място, раните ги изсмукваха, те все повече бледнееха и се смаляваха. Трънинг спря пред всеки от тях с потъмнели очи, като клатеше глава. Те го знаеха не по-зле от него. Остави ги на каруците, за да умрат спокойни.

Тази първа вечер лесно можеше да се превърне в тържество, ако имаха нещо друго за ядене в торбите си, освен изсушени ленти месо. Когато луната изгря, Трънинг реши, че е време да спрат брътвежа, появи се от тъмното и се сопна на смеещите се мъже, че е време да положат глава и да съберат малко сили за другия ден. Тогава Томас се зачуди дали дневната светлина няма да им докара на хоризонта съгледвачи на Невил. В тъмното всичките му най-страшни страхове изглеждаха възможни. Имаше вероятност Солсбъри да се въоръжи за война още щом достигне първото си убежище. Само времето щеше да покаже колко войници можеше да събере графът. Простата истина си

беше, че Томас бе хвърлил копие по стария див глиган и не го беше улучил.

На следващата сутрин не завариха вражески войници по следите си, нито пък на по-следващата. Трънинг постави часови и проверяваше всяка смяна, сякаш самият той можеше да мине само с няколко придремвания, преди да стане и отново да действа, като обхождаше границите на малкия им лагер. Бяха тръгнали седемстотин преди седмица. Заедно с ранените оставаха само двеста и четирийсет, които ходеха или се возеха на каруците на път за Алнуик.

Странно беше чувството, когато на третия ден приближиха до крепостта, без барабанчици отпред и без да държат знамена гордо пред себе си. Жителите на града ги чува да минават, разбира се, и наизлязоха от домовете си. Жените събраха полите си и изтичаха до главния път, присвили очи срещу залязващото слънце, за да видят дали мъжете им се завръщат. Томас стисна челюст и сви устни, докато минаваше край тях. Но не можеше да запуши ушите си за виковете, които си разменяха, когато съпругите разпитваха отчаяно за своите половинки, а децата почваха да ридаят заради изгубените си бащи. Гледката на ранените в каруците привличаше любопитството на жителите. Дотогава вече те се бяха превърнали в жалка сбирщина, зачервени от треска, някои мъртви вече от два дни, подути и почернели.

Без да поглежда наляво или надясно, Томас влезе с Балиън в крепостта и леко потръпна, когато мина край стълбата на стрелците над главата му. Тази вечер там работеха строители, кацнали застрашително на високото, слагаха нов хоросан и камъни.

Томас видя как мършавият кон на Трънинг леко го изпреварва и попритисна петите си, за да принуди Балиън да мине в тръс. Не погледна назад, когато старият воин изсумтя нещо под нос. Той беше син на Пърси и беше Егремонт. Проклет да е, ако допусне някой да влезе в дома му Алнуик преди него. Без съмнение баща му гледаше от високите прозорци. Той вдигна глава и усети как подутината на скалпа му тупти. Остави зад себе си ридаещите тълпи и влезе в главното заграждение.

Прислужници побързаха да поемат юздите на бойния му кон и преобразиха тихия двор с бърборенето и шума си. Завърналите се отговаряха мрачно и поклащаха глави отново и отново в отговор на въпросите им. Томас почувства как сърцето му се преобърна, когато погледна нагоре към кулата и видя, че старата врана, увита в кожата си, се вглежда надолу.

— Погрижи се за хората, Трънинг — подвикна той. — Аз ще съобщя новината на баща ми.

Солсбъри яздеше, стиснал юздите с такава сила, че по ръцете му се разливаше тъпа болка, която се прибавяше към болката от натъртванията му. Да бъде принуден да бяга от един Пърси беше ужасно, парещо унижение и той едва можеше да събере мислите си. Преди седмица барон Кромуел бе изкарал жителите на Татършел, за да махат с ръце и да ликуват, докато племенницата му Мод ги напускаше с новия си съпруг и двеста войници. Шест дни по-късно те идваха обратно куцайки, наполовина от онези, които тръгнаха, с многобройни рани, превързани с грубо платно. Негово задължение беше да обясни на Кромуел какво се е случило, а също и да го увери, че племенницата му не е пострадала. Докато си представяше реакцията на барона, Солсбъри ругаеше тихо и клатеше глава, все едно имаше тик — това бе горчивият плод на срама, който го раздираше.

Усещаше погледите на жена си и сина си в гръб, както водеше разгромените войници на юг към замъка Татършел. Местни момчета тичаха пред него, за да занесат новината за завръщането му. Нищо не можеше да стори за това и само се мръщеше, вървеше със сведена глава и дишаше тежко. Знаеше, че приема нещата твърде навътре, когато събитията се обръщаха срещу него. Баща му беше човек, дето ще свие рамене дори срещу най-страшните препятствия и ще продължи напред, вървеше бодро и бе в състояние да се смее на собствените си черни мисли. Ричард, граф Солсбъри, беше омесен от по-мрачно тесто. Познал бе огромни радости в живота си, но дори в моментите на триумф под повърхността винаги се наместваха по-дълбоки пластове, не му даваха покой и почерняха мислите му.

Градът бе разположен на север от тухления замък, който приличаше на червено копие, сякаш врязано в хълма. Той мина край

стъписаните лица на търговци и граждани, които шепнеха, клатеха глави и се кръстеха. Има работа за вършене, каза си, работа, която не му беше по сърце, но въпреки това жизнено важна. Не бе успял да прибере мъртъвците си от бойното поле. За да спаси себе си и остатъка от мъжете, беше дал знак за отстъпление. Някои от ранените се разкрещяха — не можеха да повярват, като го видяха да си тръгва. Вдигаха ръце, сякаш това щеше да го върне обратно, сякаш трябваше само да му махнат, за да поеме назад. Всичко това го изгаряше отвътре, киселина, дето се надигаше и давеше гърдите му, докато накрая си помисли, че ще вземе да се излее из устата му и ще изгори дупки в кървавия гамбезон, с който бе облечен.

Бяс. От години не беше изпитвал удоволствието от истинския, чистия, нажежен до бяло бяс, дето даваше сила на ръката и градеше самоувереността на човек до едно опасно ниво. Докато яздеше, опитваше да се овладее дотолкова, че да може да планира и да се подготви, но някак не постигаше това хладнокръвие. Яростта го изпълваше както водата изпълва каната. Ще събере хората си. Ще сформира войска — и ще изпепели до основи крепостта на Пърси. Изричаше тези клетви, докато Татършел изникваше пред очите му.

Не се изненада, когато иззад главната порта излязоха ездаци, преди още да бе достигнал хълма, и заслизаха надолу по стръмния склон, който отделяше земите на замъка от града. Кромуюел беше поверил безопасността на племенницата си на главата на рода Невил. Човекът очакваше възможно най-лошите вести.

Солсбъри вдигна ръка, за да спре онези зад себе си, когато първите трима ездаци приближиха и се изправиха пред него. Ралф Кромуюел не изглеждаше в добро здраве, лицето му бе подпухнало около яката и тъмночервено, макар да знаеше, че хирурзите редовно му пускат кръв. На шейсет години косата му беше снежнобяла, с меки кичури като на бебе, дето се мятаха напред-назад от вятъра по голото му теме. Мъжът бе излязъл без да носи знамена, облечен все още в туника, по която личаха петната от соковете на онова, с което се беше хранил преди малко.

— Милорд Солсбъри — извика Кромуюел, макар че погледът му се плъзна край него, оглеждайки останалите. Когато влажните очи на стареца се спряха върху племенницата му, Солсбъри видя как се отпуска върху седлото и облекчението залива лицето му. Тогава разбра,

че Кромуюел няма общо със заговора. Макар че баронът нямаше деца, всички знаеха, че умира за дъщерята на сестра си и я обича все едно е негово дете. Солсбъри бе почти убеден, че той не би поставил племенницата си в опасност. Въпреки че това „почти“ едва не го бе довело дотам, че да посече Кромуюел на място. Малцина знаеха, че Ричард Невил ще присъства в Татършел. И сега дори с усилие разтвори пръсти и пусна дръжката на меча, тъй силно го бе стискал.

Погледът на Кромуюел рязко се върна върху него, може би бе усетил част от заплахата в мрачните изражения на съсипаната група. Солсбъри наклони глава за кисел поздрав.

— Мод е жива, лорд Кромуюел. Както и съпругата ми и синът ми. Аз също. Разбойниците на Пърси се провалиха, макар че имаха по трима за всеки мой войник.

Наблюдаваше как Кромуюел схваща положението и леко се стяга, докато косата му се развяваше като бял флаг на вятъра.

— Пърси ли?

Солсбъри видя как устата на стареца се свива.

— Значи, имененията от зестрата са причината. Милорд, аз знаех за завистта им, но нищо за намеренията им. Заклевам се в честта на дома и името си.

— Вярвам, че сте невинен, милорд. Ако се съмнявах, нямаше да се върна в Татършел.

Част от напрежението по лицето на барона изчезна. Ричард Невил не беше мъж, дето ти трябва да ядосаш, не и след като самият Пазител се вслушваше в думите му. Кромуюел избърса челото си там, където бе избило в блестяща пот.

— Засега, обаче — продължи Солсбъри, — бих помолил да се погрижите за хората ми, докато аз пратя съобщение.

— Да изпратите съобщение ли, милорд? — попита Кромуюел. Очите му прилични на миди, винаги бяха влажни, обрамчени в червено и бляскаха, докато се стрелкаха наляво-надясно сред онези, които го гледаха.

— До Ричард от Йорк, бароне. Пазителя на краля. До сина ми, граф Уорик — колкото и да се мъчеше да изглежда спокоен, той чу как собственият му глас се извиси рязко и силно. — До всеки войник на служба при рода Невил в Англия, до всеки род, който е свързан с нас — кръвно или чрез брак. Всичките ще ги повикам, бароне. Ще

изкореня семейство Пърси изцяло — от корените до листата — и ще ги захвърля в огъня.

Щеше да е възпитано да позволи на Кромуюел да ги отведе обратно в замъка си, но Солсбъри беше с по-висш ранг и в този момент не му беше до любезности. Той пришпори коня си и отпраши в тръс покрай изумения барон, мигом последван от осемдесет обрুলени и начумерени мъже. Синът му Джон тръгна с него, застанал до рамото му. Само Мод и жената на Солсбъри, Алис, останаха назад, като по-старата жена ѝ препречи пътя с ръка, за да я задържи да не тръгне след съпруга си.

— Барон Кромуюел — извика тя, — Ричард ме помоли да ви благодаря, че ни позволявате да се настаним още веднъж в Татършел — не можеше да извини грубото държание на съпруга си, тъй че потърси думи, с които да приглади настръхналата перушина на стареца. — Можете да сте сигурни, че името ви ще бъде споменато в Лондон като на човек, на когото се доверяваме и когото почитаме.

Кромуюел наведе глава и, все още наточен, изпиваше с поглед задните редици на мъжете, които влизаха в дома му.

— Убедена съм, че Мод с удоволствие ще чуе съветите ви, бароне — продължи Алис. — Ще я оставя с вас, на вашите грижи, където винаги е била тъй добре гледана...

— Стига, Алис — рече Кромуюел с мрачен, но и развеселен тон. — Съпругът ти се втурва в дома ми, без да е поискал разрешението ми, но как мога да го виня след всичко, на което се е нагледал? Да бях по-млад, и аз щях вече да свиря роговете след онова, дето е преживял. Да го забравим, макар че ти благодаря за любезността.

Алис кимна и се усмихна на мъжа, когото много харесваше. Жалко, че съпругата му беше умряла, преди да го дари със синове, и го беше оставила сам като кукувица в Татършел. Тя пришпори коня и побърза да настигне мъжа си, оставяйки чичо и племенница насаме.

— Свекърва ти е прекрасна жена — рече Кромуюел, като се загледа подире ѝ. — Благодаря на Бога, че си в безопасност след тези премеждия, Мод. Само да знаех... да бях чул дори само дума, че може да има опасност за теб...

— Знаем, чичо, нямаше да ме пуснеш, дори и с двестата въоръжени стражи на Невил. Бъди спокоен, много малко видях от

битката. Джон и графиня Алис ме отведоха още преди двете армии истински да се сблъскат.

Докато говореше, младата жена потрепери и ръцете ѝ настръхнаха, като по този начин издадоха лъжата в твърдението ѝ.

— Дадох те, за да станеш една от рода Невил, Мод — рече Кромвел, загледан във войниците, които влизаха в дома му. — Солсбъри спомена за родове, свързани с неговия, и това не беше хвалба. Те са сродени с всяка от големите кръвни линии, с всеки род, който има значение, е, поне сега вече, след като и моят се преплете с техния — усмихна се на собствената си надутост и за награда видя в бузите ѝ трапчинки, преди отново да стане сериозен. — Ако избухне война, Мод, ние сме избрали коя страна ще вземем чрез брака ти. Не завиждам на онези, които ще се изправят срещу този мъж, не и с Ричард Плантагенет от едната му страна и граф Уорик от другата. Тези тримата заедно, ако решат, могат да разцепят страната на две.

— Може би няма да се стигне дотам, чичо. Веднъж ми беше казал, че златото подклажда и прекратява войни. Може би граф Пърси ще се реабилитира за раните, които е причинил.

Чичо ѝ поклати глава.

— Не мисля, че в целия свят има достатъчно злато да спре борбата сега. Ще се моля за мир, Мод, но има моменти, в които просто киреят трябва да се пробие, когато гадната му вътрешност трябва да се изцеди навън, за да се прочисти раната. Скъпа моя, може би това време е настъпило.

Томас Пърси крачеше сам по коридорите на замъка Алнуик. Може би прислугата избягваше стареца, когато трябваше да се съобщават лоши новини, не знаеше дали е така. Каквато и да бе причината, замъкът изглеждаше празен, докато вървеше, а опръсканите му с кръв шпори звънтяха. Беше освободил мехура си по време на битката — не от страх, а просто защото беше невъзможно да намери тихо местенце, където да свали снаряжението си, докато сблъсъкът се разгаряше. Оттогава на четири пъти бе оставял горещата урина да се стича по крака му и да се излива през дупката на върха на ботуша, докато яздеше. Вътрешната подплата на екипировката му беше просмукана от нея и дразнеше кожата на бедрата му, а накрая

направо ги разрани. Усещаше силната смрад по себе си, макар че благодареше на Бога, че червата му май бяха задръстени. Имаше битки, в които цели отряди от конни рицари се връщаха с кафяви петна по хълбоците на конете си. И макар че туй бе необходимо зло, хората все още коментираха подигравателно, щом видеха подобна гледка. Това щеше да му е спестено поне, когато се срещне с баща си.

От задния двор бе забелязал, че граф Пърси стои край прозореца на библиотеката в кулата. Той изкачи стълбите в нея, без да види жива душа. Най-странно от всичко беше отсъствието на майка му и се зачуди дали баща му не я е изпратил в някое от другите им имения, за да не стане свидетел на завръщането му или да иска да ѝ разкаже какво се е случило.

Стигна до вратата и откри, че е открената, бутна я с желязната си ръкавица. Баща му беше вътре, все още край прозореца, втренчил поглед навън. Томас прочисти гърлото си и почувства внезапен прилив на гняв, че трябва да се явява пред стареца по този начин, сякаш бе момче, пратено да получи наказание, след като е откраднало нещо. Имаше много такива бичувания в детството му, когато мъжът край прозореца беше по-млад. Усети, че сърцето тупка силно в гърдите му, и си представи какво удоволствие ще му достави, ако бутнеше баща си през четвъртитите прозорчета и наблюдаваше как се чупи на парчета долу на земята. Мисълта за физиономията на Трънинг, като види това, почти го накара да се усмихне. В този момент баща му се обърна рязко.

— Изпратих те със седемстотин воители — рече граф Пърси. Лицето му беше леко подпухнало, паяжината от капиляри върху бузите и носа му изглеждаше почти черна на фона на лицето му с цвят на тухла. Очите му го пронизваха, докато се загръщаше в кожата си. — Изненадан съм, че изобщо посмя да се върнеш вкъщи, при положение че оцелелите са толкова малко. Досещам се от плахите погледи, които хвърляш, че не си ми донесъл победа. Мъжете в двора са повесили носове и така трябва, щом седемстотин воители не са могли да посекат един млад жених и прислугата му. Е? Кажи ми истината, момче. Изнемогах да чакам.

— Солсбъри беше довел собствената си охрана. Двеста и повече от най-добрите му мъже, сред тях шейсетина стрелци. Убихме и

посякохме две трети от тях и повече, но Невил избяга — със сина си и невестата от рода Кромуел.

Старецът прекоси стаята с енергични стъпки и застана пред него, като вдигна глава към сина си, преценявайки го с мрачен поглед.

— И ти се върна в Алнуик без нищо? Ако бях пратил брат ти Хенри, смяташ ли, че щеше да стои тук със същото кисело изражение и да ми разправя, че се е провалил?

— Не знам — срязва го Томас и гласът му изхриптя от събиращия в него се гняв. — Солсбъри беше с най-добрите си мъже. Те се представиха добре, въпреки това ние убихме повече от половината, преди да отстъпят. Не мисля, че Хенри щеше да направи нещо повече от това.

Гласът му се засили, докато отговаряше, и старецът внезапно замахна с ръка и го зашлеви силно през лицето. Само за миг Томас се дръпна, изведнъж завладян от инстинктите и спомените от детството. След още миг вече изпитваше ярост и срам заради собствената си реакция. Пусна ръка към меча си, ненадейно решил, че ще го извади и ще разреже баща си на две.

Граф Пърси стисна ръката му като в менгеме с кокалестите си пръсти.

— О, въздържай се! — изръмжа той. — Контролирай изблиците си, нахално момче такова! Провали се, макар че можеше да победиш. Знаех какъв е рискът, когато те изпращах там. Невил е хитър и не си въобразявах, че ще умре лесно. Въпреки всичко опитът си струваше жертвите, разбираш ли? Струваше си риска, който поех с хората си и със сина си заради ползите, които можеше да имаш.

Томас напрегна ръка, мъчейки се отново да изтегли меча. Усети, че силата на стареца намалява и знаеше, че е по-силен, че може да изтегли оръжието си и да го посече там, на място, ако пожелае, и баща му нямаше как да го спре. Току-що осъзнатото беше тъй изненадващо, че той неволно отпусна ръка.

Баща му изсумтя утвърдително.

— Овладей темперамента си, Томас, преди той да те подчини. Това е недостатък на хората от рода Пърси, но можем да го възпираме достатъчно добре.

Томас видя как изпод наметалата на баща му проблесна метал. Очите му се разшириха, като си помисли, че там е имало кинжал,

прикрит толкова бързо, че не можеше да бъде сигурен в това. Отстъпи крачка и граф Пърси наклони глава на една страна, гледайки го с игриво пламъче.

— Не мога да се отметна, Томас. Нито на йота. Ти се провали, защото Невил е мнителен и предпазлив — и има защо! Няма значение. И това съм го предвидил също. Майка ти е в манастир, положила е свещената клетва. Помолих игуменката да й наложи обет за мълчание, ама старата вещица отвърна, че не правели така. Смятам, че в някой момент ще има да съжалява за това.

За негова изненада старецът се засмя и поклати глава.

— Въпреки това, добре е, че я пратих далеч от мен, преди да съм я убил или преди тя да ме е намушкала, докато спя. Огън и масло, момче, майка ти и аз, и всеки от нас става по-лош в присъствието на другия — той видя объркването по лицето на сина си и го потупа по рамото. — Сега отвори си ушите! Ти удари и изпусна сърцето на клана Невил. Сега те ще тръгнат насреща ни, тази година или следващата пролет. Всичко, което съм направил, което съм събрал за името Пърси, вече е застрашено. Въпреки това предпочитам да ида в гроба, като знам, че съм действал и не съм сполучил, вместо просто да не съм дръзнал, разбираш ли ме? Ще влезем във война с Невил, ако трябва и с Йорк, тази змия на Плантагенетите, дето тъй се е свила и е стегнала в хватката си краля и сина му. Никой Пърси не му мисли много, нито пък брой цифрите, когато вдигне знамената си. Готов съм за това Томас. С удоволствие ще използвам възможността да воювам за последен път. За какво са ми тези стари мои стави, ако не мога да яздя срещу врага си? Когато дойдат, ще ги срещнем в името на крал Хенри. Ще се изправим с още дузина графове и херцози, дето са по-верни на крал Хенри от този проклет Пазител Йорк, женен за една Невил. Нали ме разбираш? Рискувах, мъчейки се да свърша това за един ден, но една несполука, Томас, не значи краят. Означава, че нещата започват сега!

6.

Мразовити дни налегнаха страната. Декември започна със студове, от които рибарниците на градовете и манастирите замръзнаха, повърхността им се покри с лед, под който едри шарани се виждаха полегнали в тъмните води и едва движеха перките си.

Уиндзор извади повече късмет от другите, защото много от домакинствата можеха да си позволят въглища или пък достатъчно дърва, наредени покрай стените, за да изкарат семействата зимата на топло. Работата продължаваше дори в най-студените месеци, макар че със засилването на студа на всяка улица се появиха гладуващи хора, които просеха коледна милостиня. Есенната реколта беше прибрана и складирана, но все още имаше дребни работи за вършене за онези, които притежаваха необходимия майсторлък да поправят капациите на прозорците или дървените покриви. Стотици надойдоха за кралските празненства, които щяха да отбележат раждането на Христос преди хиляда четиристотин петдесет и четири години. В замъка приготвиха банкети с по двайсетина и повече блюда, знаейки, че една част ще бъде раздадена на бедните. Такава беше традицията из кралските резиденции и най-добрите места на улиците около кралските кухни бяха вече заети, въпреки че след по-люти нощи често сутрин намираха по някой замръзнал труп.

Чистачите на помийни ями наемаха допълнително мъже, търсещи работа, защото предпочитаха да изгребват отходните ями на по-заможните семейства, докато съдържанието бе втвърдено от студа. На тях поне им беше топло, когато, с лица, увити в парцали, се спускаха в земните недра. На някои редовно им ставаше лошо от изпаренията и трябваше да ги издърпват с въже. Тежка работа беше, но един добър чистач можеше да спечели седмичната надница на обикновен работник само за един ден.

С приближаването на Коледа пътищата около замъка се изпълниха с онези, които кралското семейство бе поканило за дванайсетте дни на мир и празненства. Като че кралица Маргарет беше твърдо решена да не позволява болестта на съпруга ѝ да попречи на

тържествата. Жонгльори, магове и певци се състезаваха за монетите по кръчмите, а всяка свободна стая в града беше ангажирана предварително, докато накрая дори конюшните се изпълниха с хъркащи гости. Театрални трупи пристигаха с шумни фанфари, възвестявани от собствените си слуги, и навлизаха в града натруфени и подредени в шествия — и всички те се надяваха да играят пред кралицата. Коледа беше най-големият празник в годината, който затъмняваше дори Великден и Света троица, и бе най-оживеният период в Уиндзор.

Тъй като кралят все още бе потънал в съновиденията си, тази Коледа нямаше запланувана процедура за народно лечение, когато позволяваха на болните да приближат до него и да докоснат ръката му. Дори и така най-тежко заболелите пристигаха, понеже нямаше към кого друго да се обърнат. Прокажените и куците звъняха със звънци из улиците и се събираха заедно за защита, тъй като по един или двама местните хора можеха лесно да ги обградят и набият.

Хората с благородна кръв минаваха с конете си покрай магазините и уличните артисти, които се бореха за монети, и се отправяха към замъка и неговите удобства. Херцог Йорк управляваше страната от Лондон, но не можеше да привлече кралските графове, херцози и барони на коледните празненства. Изборът на гостите в Уиндзор беше изключителна привилегия на кралицата и съвсем не бе случайно, че поканите за четирийсет и четири благороднически рода изключваха присъствието на Йорк, Солсбъри и още пет-шест други, свързани със семейство Невил. Маргарет се чудеше дали да не прати едно до граф Уорик, по-младия Ричард Невил. Беше се запознала с него по време на обсадата на Лондон, когато Джак Кейд бе довел в града цяла армия. Тогава той я беше впечатлил, но неговият баща беше съветник на Йорк и тя, макар и със съжаление, реши, че лоялността му е извън нейното влияние.

Един или двама от гостите бяха изпратили извиненията си, защото бяха твърде стари или болни, за да пътуват. Ето че само за три дни трийсет и осем лордове заедно с придворните си пристигнаха в Уиндзор — една внушителна демонстрация на уважение, която достави на Маргарет огромно удоволствие. Тя нарочно излизаше, за да поздрави лично онези, на чиято подкрепа разчиташе най-много, давайки публично израз на уважението си към тях. Съвсем не беше

маловажно, че не ги караше те да идват при нея, и задоволството им се виждаше ясно по зачервените бузи и гордите усмивки на съпругите им.

Дери Бруър се оказа незаменим при посрещането на всяко семейство. Носеше най-проста черна туника и клин, застанал незабележим сред кралската прислуга. Усмиваше се разсеяно на всичко, което наблюдаваше, но очите му се отваряха на четири и нищо не изпускаха.

Още от ранни зори слуги, облечени в цветовете на всички големи родове, идваха тичешком по пътя и обявяваха имената на господарите и господарките си дълго преди те да се появят. Някои изпращаха камериери, които да започнат същинската подготовка. Докато главите на благородническите родове преминаваха през огромния портал, Дери вече бе прошепнал цял поток от информация в ухото на кралицата. Не носеше папка, а просто почукваше по главата си, когато Маргарет изказваше изненада или дори се изчервяваше от онова, което той знаеше.

Барон Грей беше сред запомнящите се. Той не изпрати никого напред, а се появи на кон откъм града с доста слабичката си съпруга и две момчета със свежи лица и еднакви туники, които с мъка носеха тежка кутия. Маргарет инстинктивно почувства топлина към този човек, но изражението ѝ замръзна, щом чу как Дери ѝ прошепва: „Содомит и педераст като древните гърци. Обича жена си, но говорят, че дебне бедни момчета. Достатъчно дискретен. Горд като дявола и горе-долу толкова жесток“. Маргарет хвърли поглед към Дери, докато барон Грей приближаваше. Дери ѝ беше разказал за доста особености на благородните ѝ гости, от подозрения за отдавна извършена кражба до развалено обещание за женитба и съсипана репутация на момиче, на което са платили, за да мълчи. Не веднъж долови в гласа му присмех, но никога осъдителна нотка, просто сухо изброяване на стари грехове и слабости. Въпреки това откри нещо неприятно в погледа му, когато лорд Грей приближи. Тя го зърна, преди той да успее да го прикрие — безизразно, мрачно, убийствено.

Барон Грей ѝ се поклони дълбоко. Очите му подхождаха на името му, бяха сиви, мънички и остри, разположени в едно доста месесто, розово лице. Жена му направи дълбок реверанс, цялата ѝ глава скрита в някакво сложно ушито боне. Маргарет стоеше занемяла и ги зяпаше, протегнала ръка на мъжа. До този ден тя не можеше

истински да каже, че е наясно какво значи педераст. Бързото описание на Дери бе напълнило съзнанието ѝ с неприятни образи, от които ѝ беше много трудно да не потръпне, когато Грей докосна горната част на ръката ѝ с влажните си устни. Моментът отмина и баронът продължи нататък, а жена му се оглеждаше с гордо присвити устни, докато ги отвеждаха напред. Маргарет си наложи да диша, да се съсредоточи върху онова, което Дери ѝ разказваше за някакви калаени мини и един стар барон, дето се поклони като учител по танци, макар да бе два пъти по-възрастен от нея.

На свечеряване Маргарет най-сетне се оттегли. Краката я боляха от стоенето права. Беше почивала съвсем за кратко през деня, когато я повикваха да хапне или присядаше за малко. Виждаше удоволствието на новопристигналите, че ги е посрещнала, и, макар и изнемощяла, не съжеляваше за отделеното време. През следващите дванайсет вечери тя щеше да опознае всеки мъж и всяка жена, дошли в замъка.

С помощта на Дери успя да настани някои стари врагове далеч един от друг. Дори се погрижи докачливата чувствителност на една възрастна графиня да не се възпламени при гледката на красивата ѝ млада братовчедка, когато става от сън сутринта. По предложение на Дери обърна специално внимание на барон Одли, белобрад стар войник, който се изчерви от суетнята около него. Но когато пристигна барон Клифорд, лицето на главния ѝ шпионин застина в гримаса, той се наведе към нея и остана с гръб към мъжа, който приближаваше.

— Ако му се подаде пръст, ще налапа цялата ръка, милейди — промърмори. — Лорд Клифорд вижда всичко в черно и бяло, или вълци, или сърнички — нищо друго. Не е нужно да споменавам, че не изпитва уважение към сърничките.

При тези думи Маргарет вдигна глава, решена да не проявява слабост. От изражението ѝ лъхаше хлад, когато поздрави барон Клифорд. Той се държа не по-малко сковано, докато следваше прислужника до стайте си, разположени далеч от главната зала.

Липсата на едно име обаче непрекъснато вгорчаваше настроението ѝ. Маргарет смяташе Съмърсет за приятел и не можеше да приеме мисълта, че е затворник. Рангът на графа му даваше известна свобода в Тауър, независимо че предстоеше да бъде съден. Но Йорк бе отказал да го пусне под гаранция за коледните празници и отговори на молбата на Маргарет с надуто писмо, в което изброяваше

сериозни престъпления срещу държавни служители. Изпрати ѝ свитъка с паякообразния си почерк с личния печат на съпруга ѝ. Тя знаеше, че не бива да си представя какво удоволствие му е доставило да го стори. Ако се оставеше да мисли твърде много или твърде често за него, щеше да открие по пръстите си морави ивици там, където бе навивала до скъсване кичури коса от напрежение. Вече бе изживяла скръбта си по Съмърсет, загубата му беше поредният трънлив клон, хвърлен в огъня на душата ѝ — пожар, който тя се мъчеше да не показва открито.

Замъкът Уиндзор беше по-оживен от всякога през годината. Големи и сложно организирани ловни събития развличаха гостите през деня, както и пиеси, магове и музика вечер. Настроението сред тях беше безгрижно, независимо от присъствието на толкова много въоръжени придворни и прислуга, което беше симптом на епохата. Дори в кралския замък царяха страхове и съперничество.

В коледната утрин Маргарет се върна в покоите си навреме, за да гледа как дойката кърми сина ѝ, как лакомо суче той от розовото зърно, за да се оригне после и да го сложат да подремне. Малкият Едуард беше на годинка и току-що бе открил какво е да лазиш, та вече не можеха да го оставят сам и да очакват да го намерят на същото място или дори в същата стая. Дойката избърса малко повърнатото мляко от устата му и сложи кърпа върху рамото на Маргарет, преди да ѝ подаде детето. Тя усети топлината му върху тялото си, докато момченцето се извиваше и издаваше звуци, по някаква причина смръщило малкото си личице. Тя се усмихна, дойката отвърна на спонтанната ѝ емоция, после направи дълбок реверанс и напусна стаята.

За малко остана сама. Започна да се прозява и развеселено поклати глава, мислейки за всички неща, които още имаше да свърши преди големия банкет. Трябваше да присъства на църковната служба в храма, а докато те всички се молеха за здравето на краля, в кухните щеше да кипи дейност, все едно бяха бойно поле. Прислугата сигурно вече декорираше изпечените цели животни, доизкусуряваше ястия, с които да впечатли благородниците на съпруга ѝ — всички имаха на служба собствени готвачи. Маргарет бе настояла специалитетите да бъдат подправени по френски, защото знаеше, че анжуйските ястия ще бъдат непознати за гостите ѝ. Имаше печени патици, естествено, цели дузини, но щеше да сервира също и бекаси, яребици и гълъби, торти и

пастички с деликатен вкус, уханни желета, излети в огромни медни форми, и супи, пълнени сливи, кексове, змиорки в саламура — стотина различни ястия за коледното угощение.

Лекичко, тя започна да припява на детето върху рамото си — усети как то се раздвижи и завъртя глава да огледа наоколо, преди отново да положи бузка. След като се роди, гърдите ужасно я боляха за известно време, но с удоволствие спази традицията на англичаните да се взима дойка за бебето.

Вдигна очи от мърдащото дете, щом чу тропот на ботуши. Някой я викаше, питаше със силен глас къде може да я открие. Маргарет въздъхна безшумно и сведе поглед към Уелския принц, който смучеше палеца си и за момент отвори очи. Бяха наситено сини. Каквото и да беше видял, явно го задоволи, защото веднага ги затвори. Но викането не спираше.

Маргарет се намръщи. Минутите насаме със сина ѝ бяха много ценни и редки. Само се надяваше никой да не е пострадал в огромния им ловен парк. Предния ден един от слугите на херцог Бъкингам си беше счупил глезена и не ѝ се искаше благородниците да си спомнят зловещи случки от коледните празници.

Дойката се върна обратно със силно почервено лице. Инстинктивно младата жена се пресегна за спящото дете и Маргарет ѝ го подаде — стомахът ѝ се сви на топка, когато тежестта му напусна рамото ѝ.

— Милейди... — започна дойката, толкова нервна, че не можеше да говори. Движенията ѝ бяха неосъзнати, когато наместваше младия принц в свивката на ръката си. Естествено, той избра точно този момент, за да се разреве гръмогласно, размахвайки миниатюрните си юмручета към света, изпаднал в пристъп на ярост.

— Какво има, Кейти? Не ти ли казах да ме оставиш за час? Един-единствен час за целия ден, толкова ли много искам?

— М-мил-лейди, Ваше Величество... — гласовете и шумните стъпки приближаваха още повече. Изведнъж сърцето на Маргарет се сви от страх, представяйки си нападатели или убийство.

— Изплюй камъчето, хайде, Кейти! За какво е цялата тупурдия?

— Съпругът ви, кралят, милейди. Казват, че се е събудил.

Тя отстъпи крачка назад, тъй я зашлевиха думите на момичето. Очите ѝ се разшириха, сграбчи полите си и хукна към вратата. Докато

стигне дотам, камериерите на краля вече влизаха вътре, задъхани от тичане.

— Кралят, Ваше Височество! — каза един от тях. Той бе застанал на пътя ѝ и цялото ѝ тяло и съзнание за миг застинаха.

— Чакай! — скастри го тя. Вдигна ръка, сякаш искаше да избухта мъжа навън. Той заотстъпва бързо, докато накрая тя тресна вратата в изуменото му лице. Обърна се към дойката и към сина си, които се бяха втренчили в нея.

Маргарет бе започнала да гради достойнството в реакциите си още откакто беше дошла в английския двор на петнайсет години. Заради честта на Хенри се бе помъчила да придобие царствено държание, да стане като благороден лебед в поведението си, както и символ на рода си. Каквото можа, научи, но да бъдеш съпруга на краля, означаваше далеч повече от това да знаеш наизуст имената на родовете и именията. Трябваше да знае повече за английските закони и странните дребни традиции, които сякаш бяха преплетени в тях. Преди всичко, да бъде кралица на един безпомощен крал, означаваше, че трябва да мисли, преди да се втурне. Да вкуси, преди да яде, да опита глътка, преди да изпие всичко.

Повече от година здравето на Хенри беше разклатено и животът му беше в опасност. Копнееше да хукне при него, както беше прибрала полите си до тялото, да профучи по коридорите като някой продавач от пазара. Вместо това тя се замисли и мисли, и мисли, като най-накрая кимна с глава и отвори вратата. После тръгна със спокоен ход.

Новината беше всичко, за което си бе мечтала и бе пожелавала хиляди пъти, но сега действителността донесе собствените си страхове. Мнозина щяха да се зарадват на събуждането на Хенри, но някои щяха да се ядосат, да ругаят и да роптаят. Не се и съмняваше, че някои от лордовете му бяха очаквали той да умре — дори бяха кроили планове за това. Поспря пред вратата към покоите му. После с един замах я разтвори, като перна по пръстите онези, дето напиреха да я изпреварят.

Слънцето изгряваше зад гърба на съпруга ѝ. Тя притисна с ръка сърцето си, не можеше да продума от изненада, като го видя изправен — прав, за бога, — с поглед, впит в очите ѝ. Крал Хенри беше слаб, кожата му бе опъната върху костите. Облечен беше в дълга до глезените бяла роба и с едната си ръка се подпираше на дървената

колона на леглото. Двама мъже се суетяха край него, докосваха китките му с пръсти, препречваха полезрението му, докато той я гледаше. Докторите Джон Фосби и Уилям Хатклиф бяха кралските лекари с двама помощници и Майкъл Скрътън, личният хирург на краля. От поставените на масите край леглото купички с кръв и урина се издигаше пара, а двама от мъжете сезираха в тях и съобщаваха на глас наблюденията си за бистротата и утайката на записващите писари. Под погледа на Маргарет Хатклиф потопа пръст и вкуси урината, като отбеляза за записване, че е твърде сладка и е препоръчително към менюто на краля да се прибавят горчиви зелени растения. Колегата му подуши кръвта и също докосна течността, разтривайки двата си пръста, за да провери съдържанието ѝ на мазнини, преди розовият му език да се стрелне към тях. Гласовете им се сблъскаха и се надвикваха, като всеки се бореше да бъде чул и неговите думи да бъдат записани първи.

Сценката беше доста оживена, но в центъра ѝ бе кралят — буден, съвсем неподвижен и много блед. Погледът му беше ясен и Маргарет почувства как очите ѝ се пълнят със сълзи, пристъпвайки към него. За нейно изумление той вдигна ръка да я спре.

— Маргарет? Заобиколен съм от непознати. Тези мъже тук ми казват, че имам син. Вярно ли е? По дяволите, от колко време лежа тук?

Тя зяпна, стъписана, че чува за първи път съпруга си да проклина. Онзи, когото познаваше, беше човек, потънал под водата, притиснат от болезки и кошмари, докато накрая напълно бе загубил себе си. Мъжът, който сезираше в нея, не мигваше, не отместваше поглед. Тя преглътна нервно.

— Наистина имаш син. Едуард е на малко повече от година. Показах ти го, докато беше болен. Нямах ли спомени за това?

— Нито за това, нито за нещо друго... не... нито моментни, нито проблясъци... нищо, което да мога... син, Маргарет! — изведнъж очите му се присвиха и лицето му потъмня от подозрение. — Кога се роди той? Този принц на рода Ланкастър?

Маргарет се изчерви, но после вдигна глава, изведнъж разгневена.

— На тринайсетия ден от октомври, 1453 година след раждането на Христа. Шест месеца след като се разболя.

За миг Хенри застина, потриваше пръстите на дясната си ръка, докато размишляваше. Не ѝ оставаше друго, освен да чака трепетно. Накрая той кимна, очевидно доволен.

— А пък ти стоиш тук и не помръдваш! Донеси ми го, Маргарет. Искам да видя наследника си. Не, за бога, изпрати някой друг! Трябва да ми разкажеш всичко, което се е случило. Не мога да повярвам, че съм загубил толкова много време. Сякаш са ми откраднали година, изтръгнали са я от живота ми.

Жена му изпрати с жест една от камериерките да тича и да доведе принца на Уелс при тях.

— По-дълго от това, Хенри. Нямахте те, не... беше болен повече от осемнайсет месеца. Молах се и поръчвах да отслужват литургии всеки ден. Аз... не можеш да си представиш какво значи за мен да те видя буден.

Устните ѝ изведнъж потрепнаха и по бузите ѝ потекоха сълзи, които тя бързо изтри. Видя как погледът на мъжа ѝ се обърна навътре и по челото му се появиха бръчки.

— В какво състояние е моята Англия, Маргарет? Последното, което помня е... не, няма значение. Всичко, което си спомням, е било много отдавна. Разкажи ми бързо. Толкова много съм загубил!

— Направиха Ричард Йоркски Пазител на кралството, Хенри, регент, който да управлява, докато ти беше... не можеше.

Тя наблюдаваше с почуда как съпругът ѝ сви юмруци, почти в спазъм. Той нито веднъж не отправи благодарност към Бога, че го е изцерил, този мъж, дето се молеше с часове всеки ден, откакто го познаваше.

— Йорк ли? Колко трябва да е бил доволен, че са пуснали короната ми в скута му — кралят злостно въртеше пръстена на ръката си, все едно искаше да го изтръгне. — Кой от лордовете ми забравиха честта си до такава степен? Не може да е Пърси, нали? Нито пък Бъкингам.

— Не, Хенри. Те не дойдоха на гласуването и още много други. Също и Съмърсет, макар че го затвориха в Тауър, защото отказа да приеме овластяването на Йорк.

Лицето на крал Хенри се помрачи, по страните му цъфнаха алени петна като знамена на фона на бледата му кожа.

— Толкова мога още днес да променя. Къде е печатът ми, та да подпиша веднага заповед за освобождаването му?

В този момент икономът на краля реши да се обади. Очите му все още бяха влажни от сцената на която стана свидетел — да види как кралят му се събужда.

— Ваша Светлост, кралският печат е у херцога на Йорк в Лондон.

Хенри залитна леко и протегна ръка да се хване за колоната. Ръката му бе твърде слаба, за да го удържи, и той се тръшна върху леглото. Лекарите му бяха притеснени, шепнеха си през цялото време, коментирайки цвета му и настроението му, като че цял рояк пчели жужаха около краля. Доктор Фосби отново попипа гърдите му, за да провери силата на сърдечните му удари, но Хенри просто го перна по ръката.

— Господи, по-слабосилен съм от малко дете — тросна се Хенри и лицето му поруменя от неудобство и гняв. — Много добре. Ще видя сина си и слугите ще ме облекат. След това ще яздя до Лондон, за да махна Йорк от моето място. Сега ми помогнете пак да стана, някой от вас. Искам да съм прав, когато за първи път се видя със сина си.

— Ваше Височество, това е кризата — рече колкото е възможно по-твърдо Хатклиф. — Трябва да ви препоръчам почивка.

Маргарет усети, че лекарят трепереше. Повече от година Хенри не представляваше повече от едно бледо тяло, което трябваше да бъде мито и обличано, преслушвано и измервано като някое сляпо теленце. Мъжете край краля познаваха интимно всяка част от тялото му, но изобщо не познаваха мъжа в него. Зачуди се дали тя самата го познава.

Видя как Фосби размени поглед с Хатклиф. И у двамата лекари имаше нещо маймунско, с тези тънки пръсти и хлътнали страни. Но Фосби бе по-старшият и когато заговори, гласът му беше твърд и плътен.

— Ваше Височество, колегата ми е прав. Бяхте много болен за дълго време. Потите се, признак, че черният ви дроб и червата ви са още слаби. Ако се развълнувате, рискувате да колабирате, да се върнете към болестта. Сега трябва да почивате, Ваше Височество, трябва ви нормален сън. Двамата с Хатклиф ще приготвим бульон от червено зеле, дива циклама и пелин, който да ви чака, като се събудите

отново, с ваше позволение. Ще ви прочистя и ще възстановя флуидите ви, за да бъде по-дълготрайно възстановяването ви.

Хенри размисли, поглеждайки настрани, докато преценяваше собствените си сили. Беше ужасен от слабостта, която го бе сполетяла, но ако правилно бе изчислил загубеното време, сега трябваше да бъде на трийсет и три години. Осъзна, че е на Христовата възраст в самия ден на неговото разпятие, и това втвърди волята му. Беше се събудил на Коледа, на възрастта на Христос, когато е умрял. Това е знак, убеден беше. Няма да се огъне, нито ще прекара и една минута повече болен в леглото, все едно какво ще му струва.

— Не — рече твърдо. — Вие двамата там. Помогнете ми да стана.

Двамата помощници реагираха веднага. Подхванаха го под мишниците и отново го вдигнаха на крака, след това се оттеглиха със сведени глави, докато Хенри се задържа в равновесие върху треперещите си крака. Всички чуха приближаващите стъпки на дойката. Тя влезе, мъчейки се да направи реверанс, като същевременно протегна над главата си бебето принц. Не посмя да вдигне поглед към крал Хенри, защото той все още бе в спалното си бельо.

— Доведи го тук — рече кралят и лицето му се озари от непринудена усмивка. Пое детето и го вдигна високо, макар че ръцете му се тресяха от усилието.

Маргарет прикри с ръка уста. Мъчеше се да не се разридае от облекчение и радост.

— Ти — обърна се Хенри към малкото човече, като го гледаше отгоре. — Бог ми е свидетел, виждам те пред очите си, сине мой. Моят син!

7.

Крал Хенри усети как трепери, когато стигнаха до големия завой на река Темза. Макар че дворецът Уестминстър вече се виждаше, все още беше на половин миля на запад от Лондон. Говореше се, че двете части пълзят една към друга с всяка изминала година, търговците строяха работилници и складове на евтината земя, която бе в обсега на лондонските пазари — и градът се разпростираше извън старите си римски стени.

Тъмнината само засилваше ужасния, хапещ студ. По залез-слънце вятърът докара порив от замръзнали топчета градушка, но изнемогата, от която страдаше кралят, си беше лично негова. Хенри се ужаси от степента, до която организмът му беше отслабнал. Крайниците му бяха тъй изтощени, че само след двайсетина мили на кон бе задъхан, пронизван от болки и целият в пот, която се стичаше под снаряжението му. Имаше моменти, в които се мислеше, че само желязото го държи изправен.

Не беше възнамерявал да язди до Уестминстърския дворец в процесия, но в Уиндзор на посещение в този момент имаше почти четирийсет негови верни лордове. Още щом мълвата, че кралят е станал от леглото и се готви да тръгне за Лондон, плъзна, те започнаха да надават ликуващи викове и да тропат с крака, у шумотевицата така отекваше и набъбваше из целия дворец, че накрая стигна до града отвън, като там се удвояваше и подемаше непрекъснато от хиляди гърла, докато не се превърна в неистов рев, който можеше да се сравни със зимните виелици.

Преди да тръгне, Хенри трябваше да издържи коледната литургия в църквата „Св. Джордж“, седнал бледен и неподвижен, докато всички присъстващи отдаваха благодарността си към Бога, че го е спасил. Мъжете разграбиха в движение голямата гощавка, която ги очакваше, докато възбудено привикваха слугите си с конете, за да придружат краля при тръгването му. Дотогава вече зимното слънце беше паднало ниско на пламналия ален небосклон. Хенри потегли с

повече от стотина мъже, всичките въоръжени и в пълно снаряжение, а кралското знаме плющеше на ледения вятър.

Дворецът Уестминстър бе построен в посока нагоре по реката от центъра на града, далеч от смърдящите миазми, дето носеха болести всяко лято. Хенри пое по пътя, който следваше брега на реката, с Бъкингам от едната си страна и граф Пърси от другата, а Дери Бруър го следваше с останалите в сгъстени редици. По едно време кралят тръгна редом с коня си, за да изцеди последните си сили. Беше им отнело пет часа, дори повече, да изминат на кон разстоянието от Уиндзор и той се безпокоеше да не би волята му да е надценила възможностите на тялото му. Знаеше, че ако изгуби сваят и падне, това ще бъде удар върху репутацията му, от който вероятно никога няма да се възстанови. Но Съмърсет все още бе в затвора по заповед на Йорк. Наясно бе, че ако твърде много се забави, можеше да стане така, че графът да изчезне. Но дори и без тези грижи той искаше да си възвърне кралския печат от Йорк. Нямахше друг избор, освен да продължава напред, без да обръща внимание на разтуптяното в гърдите си сърце и болката във всяка става и жила от тялото си. Не можеше да си спомни някога да е бил тъй изтощен физически, но непрекъснато си припомняше, че Христос е падал на три пъти по пътя за Голгота. Той няма да падне, казваше си, или пък ако това се случи, веднага ще се надигне, ще се качи на коня и ще продължи.

Щом Уестминстър изникна пред очите им, Хенри усети очакванията на хората зад себе си, тежестта на вярата на всички онези, които бяха избутани от фаворитите на Йорк през последната година. Оплакванията им срещу рода Невил не бяха чути, делата, които бяха завели в съдилищата, прекратени от съдии, на които Пазителят плащаше. Въпреки това кралят се бе събудил и те ликуваха, опиянени от радостната вест. Помагаше също и това, че селата около Лондон се изпразниха от хора, тъй като те навлязоха по шосето да видят крал Хенри. Изоставяха коледните трапези и литургиите, за да застанат и да го приветстват, след като разпознаваха знамената и осъзнаваха, че кралят им най-сетне се е завърнал в света. Там, където имаше място, стотици тичаха покрай пътя, стремейки се да се движат със скоростта на краля и да го гледат, а на Хенри му се щеше единствено да си почине. Краката му в доспехите трепереха и неведнъж трябваше да

вдигне ръка, за да бърше щипещата пот от очите си, но желязната ръкавица просто стържеше шумно по метала.

Отпърво си мислеше, че ще навлезе в града и ще пресече към Тауър, за да освободи Съмърсет от затвора. Пронизващите болки обаче го накараха да премисли и реши, че дворецът Уестминстър е единственото място, до което можеше да се добере тази вечер. Молеше се на Господ да му даде възможност да се възстанови там, поне за известно време.

Влезе вътре, между кралския дворец и Уестминстърското абатство, и завъртя коня си така, че да може да слезе. Бъкингам усети, че кралят е на път да колабира, скочи от собственото си седло и застана до него, за да го прикрие от втренчените в него очи, доколкото може. Хенри се наведе напред и с усилие се смъкна на земята, остана за миг с железните ръкавици все още върху ръба на седлото, за да се увери, че краката му ще го удържат. Кралските глашатаи надуха роговете дълго и пронизително из двора, макар че някои от мъжете вече тичаха и викаха по пътя си, за да възвестят пристигането на краля.

Хенри стоеше изправен, усещаше, че силите ще му стигнат. Пресегна се и за миг постави ръка върху рамото на Бъкингам.

— Благодаря ти, Хъмфри. Ако ме въведеш вътре, ще си взема обратно печата.

Бъкингам изпъчи гърди и бронята му проскърца. Импулсивно, той коленичи в краката му. Междувременно граф Пърси също слезе от коня си и подхвърли юздите на един от хората, които бе довел със себе си. Макар че вятърът жилеше и коленете на стареца протестираха, той бавно се свлече върху паветата, стиснал кожата около раменете си. Всички наоколо, благородници и рицари, сториха същото, докато Хенри единствен остана прав. Той пое дълбоко въздух, загледан над главите им към огромните порти на Уестминстърския дворец.

Твърде много време беше изминало.

— Станете, господа. Много е студено, за да стоим тук в тъмното. Въведи ме вътре, Бъкингам.

Херцогът се изправи и по лицето му се четеше радост. Тръгна напред. Останалите последваха Хенри по петите, като армия, готова на всичко за него.

Хенри благославяше доспехите си, докато вървеше по дългия централен коридор на Уестминстър. Тежестта им безспорно изцеждаше силите му, но с тях изглеждаше по-внушителен, придаваха му вида, който би трябвало да има, ако не беше болестта. Служителите на двореца ходеха със зачервени от радостен плач за неговото изцеление очи, крачеха пред тях, за да отведат кралската свита до кралските апартаменти, където сега живееше Йорк. Пазителят не беше заминал някъде на север, макар че в някои отношения денят сигурно щеше да протече по-лесно. Печатът не беше нищо друго освен две парчета сребро, поставени в торбичка в едно сандъче, но без него не можеше да се издаде нито една кралска прокламация или нов закон. За всички той беше просто символ — онзи, който държеше печата, държеше и символа на властта в тази земя.

На завет от вятъра, тук беше малко по-топло, макар през повечето време дворецът Уестминстър да беше студено и влажно място. Хенри, все още изпотен от язденето, крачеше гологлав в тракащите си доспехи по дългия път към своите стаи с изглед към реката. Докато се придвижваше, обмисляше точните думи, които да произнесе пред Пазителя и Защитника на своето кралство. Вече бе наясно, че Ричард Плантагенет не беше съсипал държавата, че не я бе опустошил с война. От коментарите на своите лордове подразбираше, че Йорк не бе преживял бунтове и въстания, нито нещо особено съществено, докато Хенри е дремал и сънувал в Уиндзор. Трудно беше да се обясни защо подобна новина възбуди гнева на краля, но и тази емоция щеше да изиграе роля, все едно каква бе причината за нея. Нямах да си позволи да се огъне, докато не освободи от длъжност мъжа, който бе управлявал от негово име.

След като изкачи едно стълбище, той бе принуден да спре задъхан, изчаквайки разтрепераните си мускули да се успокоят. Отчасти за да прикрие нуждата си от почивка, той даде заповед на Бъкингам да подготви бързи ездачи, които да отнесат заповедта за освобождаването на Съмърсет от Тауър още в момента, в който вземе Печата в ръцете си. Нареддането да се доведат пазителите на Печата от стаите им бе предадено назад и премина през тълпата, придружаваща краля.

Устата на Хенри пресъхна. Той докосна гърлото си и се прокашля, после прие шишето, което Дери Бруър му подаде

безмълвно. Изведнъж лицето му почервения и той се задави, установявайки, че пие уиски. Дери леко наклони глава и развеселен се усмихна иронично.

— По-добро е от вода. Ще ви даде сили, Ваше Височество — добави той.

Крал Хенри понечи да го скастри, но после реши, че всъщност има ефект, затуй отпи още една глътка, преди да го върне. „Водата на живота“, така го наричаха на някои места. Почувства как топлината се разлива по тялото му.

Още едни високи стълби го отведоха до етажа с личните му покои. Хенри забърза, а прислугата отваряше вратите пред него. Спомняше си процеса на бедния Съфолк на това място, Уилям дьо ла Пул, когото осъдиха на изгнание, а после убиха в морето, когато напускаше Англия. Подобни събития се прокрадваха като през було в съзнанието му, едва ли не спомените на един съвсем различен мъж, който дори тогава вече потъваше в бездната. Докато вървеше, разбра, че съзнанието му е бистро, сякаш някой бе разкъсал задушавачата го обвивка. Мисълта, че може отново да загуби себе си, предизвикваше у него тъп, вледеняващ ужас, ужаса на моряк, загледан в тъмните придърпващи води в краката си, от които току-що са го изтеглили на кораба.

— Господи, дай ми сили! — прошепна той, влизайки в стаята, и погледът му се спря на двамата мъже, които вече бяха на крака да го посрещнат.

Ричард от Йорк бе понапълнял малко от времето, когато Хенри го бе видял за последен път, бе загубил и последните следи от стройния млад мъж, който беше преди. Гладко обръснат, с черна коса, силата му личеше по широките рамене и якия мускулест кръст. Ричард, граф на Солсбъри, беше с цяло поколение по-стар от Йорк, макар че си бе останал жилав и тънък, мъж от пограничните райони, със здравословна руменина по бузите. Хенри видя изражението му, когато зърна граф Пърси, но после двамата с Йорк паднаха на коляно със сведени глави.

— Ваше Височество, много се радвам да видя, че сте добре — заяви Йорк, когато кралят им направи знак да станат. — Молих се за този ден и ще благодаря на Бога във всички църкви из моите земи.

Кралят го изгледа остро, същевременно осъзнавайки, че част от гнева му се дължи на това, че този мъж се е представил твърде успешно на длъжността, която си бе спечелил. Би било абсолютно под достойнството му да търси грешки както у Йорк, така и у неговия съветник, но после си спомни за Съмърсет, задържан да бъде съден и екзекутиран по заповед на Йорк. Решимостта му се втвърди. Злобата от каквото и да е вид беше непривична за него, но само за миг изпита луда радост от привилегированото си положение.

— Ричард, херцог на Йорк, поръчах да донесат Кралския печат в тази стая — рече Хенри. — Ти ще го предадеш в моите ръце. Щом сториш това, освободен си от длъжността Пазител и Защитник на кралството. Твоят съветник, Ричард, граф Солсбъри, също е освободен от поста си. По моя заповед онези, които сте арестували, ще бъдат освободени. А тези, които сте освободили, ще бъдат арестувани.

Йорк пребледня, щом почувства как го шибат гневните думи на краля.

— Ваше Височество, действал съм само в интерес на страната си, докато вие... — той внимателно подбираше думите си, за да не прозвучат обидно. — Докато вие бяхте болен. Ваше Височество, моята вяроност към вас е абсолютна.

Той го погледна изпод сключените си вежди, мъчейки се да прецени до каква степен е променен мъжът, който оглеждаше всичко със студен поглед. Крал Хенри, който той познаваше, беше слабосилен и в тялото, и в мислите си, мъж без собствени желания отвъд молитвите и тишината. Но човекът, застанал сега пред него, сякаш имаше по-силна воля, макар лицето му да беше бяло като тебешир.

Кралят нямаше време да реагира, защото всички присъстващи в стаята се обърнаха към вратата, когато четиримата носители на Печата влязоха зад гърба му, понесли сребърното сандъче, което им бяха поверили. Всички бяха задъхани от дългото тичане с него по коридорите на двореца, а ръцете на заместник лорд-канцлера трепереха, докато го полагаше върху масата.

— Отвори го, Ричард — заповяда му кралят. — Връчи ми собствения ми образ, моя Печат.

Йорк вдиша тежко и стори, каквото му казаха, почти не вярвайки, че това е същият мъж, който с такъв ясен глас раздаваше команди. Къде беше отишло голобрадото момче, за да се завърне

толкова гневно и закоравяло? Ричард отвори сандъчето, а вътре беше копринената торбичка със звънкащите сребърни половинки. Той подръпна връвчицата и извади парчетата, като ги постави в ръката на краля.

— Имаш моите благодарности, Ричард Плантагенет, херцог на Йорк. Сега си освободен от присъствие, докато не те повикам отново. И двамата. Оставете ме да почивам. И ако смяташ да се молиш, моли се лорд Съмърсет да е все още здрав и читав в Тауър.

Йорк и Солсбъри се поклониха ниско един до друг и се опитваха да покажат каквото достойнство им беше останало, докато напускаха сковано стаята. Граф Пърси ги наблюдаваше как си тръгват с огромно удоволствие, изписано по лицето.

— Това беше ден, който дълго ще помня, Ваше Височество — рече той. — Денят, в който си дойдохте да управлявате и изхвърлихте разните змии и злодеи навън.

8.

Маргарет чу как камбаната на Уестминстър удари седем пъти, докато приближаваше двореца. Изгряващото слънце се беше скрило някъде зад огромния куп тъмни облаци, надвиснали над града, и едва-едва светеше. Беше стояла, докато нощта падна в Уиндзор — замъкът, който изведнъж се изпразни от оживената тълпа и коледната суетня. Полунощ дойде и си отиде, а тя чакаше новини, докато накрая реши, че няма да стои повече. Съпругът ѝ беше отишъл в Лондон с най-верните си лордове, но лесно беше да си представи как Хенри се изсилва твърде много, припада или пък отново потъва в мрака, докато тя си седи в безопасност край топлия огън и се мъчи да запълни по някакъв начин нощта. Макар да знаеше, че това е съвсем абсурдна мисъл, усещаше като предателство факта, че Дери Бруър бе тръгнал със съпруга ѝ. Мястото му беше до неговото рамо, знаеше го, въпреки това бе свикнала с присъствието му. Без него се въртеше сама като пумпал.

Събуди прислужниците и ги вдигна от леглата, за да я обслужат, и то не само онези, които оставаха будни през нощта или пък дежуреха по стените на крепостта. Дванайсетте дни по Коледа по традиция бяха дни на мир. Не изпита съжаление да оголи още повече замъка, като взе две дузини стражи, за да я охраняват от разбойници по пътя. Тримата мъже, които надзираваха грижите по Хенри, докато беше болен, побързаха мигом да ѝ предложат да я придружат. Без краля, за когото да се грижат, неговите лекарите нямаха друга работа и тя разбираше, че Хатклиф, Фосби и Скрътън с удоволствие ще прегърнат възможността да наблюдават възстановяването на Хенри по-отблизо.

Синът ѝ Едуард ще бъде достатъчно добре под закрилата на дойката си, останал на топло в замъка, каза си тя за пореден път. Двамата не бяха се разделяли дори за една нощ, откакто се беше родил, и я болеше, като си помисли как ще подсмърча, търсейки наоколо майка си, а после как ще плаче, като разбере, че я няма. Присви устни заради хапещия студ и решението, което беше взела, и се уви още по-

плътно в огромната наметка с качулка. Гънките ѝ бяха достатъчно дълги да покриват хълбоците на коня ѝ.

Пътят беше прекалено тъмен, за да яздят бързо, но дори и със скоростта на човешки ход тя изяждаше милите, а лицето ѝ стана безчувствено от студа и по веждите ѝ проблясваха кристалчета сняг или лед. Яздеше в посока към изгряващото слънце и не чувстваше умора, не и при перспективата да се види пак с Хенри. Тази радост не бе избледняла. Тя изпълваше всеки дъх, който поемаше, даваше ѝ вътрешна топлина, с която да победи зимния студ.

Изпитваше и неудовлетворение, колкото и да не ѝ се искаше да го признае. През цялото време, докато мъжът ѝ беше в безпомощно състояние, тя бе полагала усилия да поддържа авторитета му непокътнат, но още в момента, в който се събуди, той веднага тръгна с мъже като Бъкингам и Пърси и я заряза. Това тормозеше съзнанието ѝ, болезнено местенце, което не спираше да я пробужда, връщаше се към него неуморно и то не спираше да я чопли.

Голямата зала в Уестминстърския дворец приличаше на казарма при пристигането ѝ, пълна с коне, доведени вътре да стоят и да цвилят там, където през деня ходеха единствено адвокати и парламентарни членове. Бяха запалили лампи, тъй че можеше да види светлината още отвън. Там Маргарет слезе от коня и последва пазачите си, докато те отвеждаха животното в сградата със сводовете, където високо над главите им врабци прелитаха в тъмното. Застанала на завет, разтърка бузите си, както си беше с ръкавиците, като така върна малко цвят и живот в замръзналата си плът. В помещението беше тихо, но освен конете — на свобода или вързани — дузини мъже спяха по пода там, където бяха успели да намерят местенце, сякаш беше без значение какъв е рангът им. Един от икономите на крал Хенри я видя, че идва, и притича, после тромаво падна на колене върху сламата пред нея.

— Къде е съпругът ми? — прошепна тя.

— Спи, Ваше Височество. В кралските спални. Моля, последвайте ме.

Безмълвно, двамата кралски лекари и хирургът тръгнаха по петите им с черните си кожени чанти. Маргарет имаше чувството, че е призрак, докато избираше къде да стъпи колкото може по-тихо край телата на заспалите мъже, усмихваше се, когато те промърморваха

нещо или трепваха в съня си. Тези мъже бяха дошли тук заради крал Хенри и тя изпитваше топли чувства към всички тях.

Знаеше прекрасно пътя, но икономът на мъжа ѝ с явно удоволствие водеше малката ѝ група по коридорите и нагоре по двете стълбища към стаята на краля. Тук имаше повече будни мъже, включително и двамата стражи на вратата, застанали в готовност с извадени мечове при приближаващите стъпки, докато не разпознаха младата кралица.

Маргарет дочу приглушен разговор, щом влезе във външната дневна, който прекъсна, когато вратата се отвори. Бъкингам и граф Пърси станаха на крака, после ѝ се поклониха дълбоко. Тя забеляза, че лицето на Хенри Пърси е осеяно с пукнати капиляри и че очевидно е раздразнен от прекъсването, но не каза нищо, докато Бъкингам пристъпяше към нея.

— Ваше Височество, не очаквах да ви видя днес. Сигурно сте яздили цялата нощ, и то в този студ. Дватама с граф Пърси обмисляхме да се почерпим с малко топло пиво, за да си стоплим кокалите. Ще се присъедините ли към нас? — Бъкингам не обърна внимание на лекарите зад гърба ѝ. Те от своя страна стояха със сведени глави.

Маргарет поклати глава. Усещаше, че им се е натрапила в стаята. Неприятна ѝ беше мрачната физиономия на граф Пърси.

— Къде е съпругът ми, Хъмфри? — рече тя, докосвайки го по ръката.

— Спи зад тази врата, Ваше Височество. Само желязната му воля го държеше на седлото и сега е съвсем изнемощял — тонът му стана по-лек, по-нежен. — Ако настоявате, ще накарам да го събудят, но, Маргарет, мисля, че кралят има нужда от почивка. Не могат ли тези мъже да почакаат, нека да го преглеждат и да му пускат кръв по-късно?

Тя се обърна към лекарите, все още стоящи зад нея, стиснали пред себе си чантите, със сведени глави като деца, които чакат наказание.

— Изчакайте отвън, господа. Ще бъдете извикани, щом кралят се събуди.

Те се изнизаха и затвориха безшумно вратата след себе си, оставяйки Маргарет сама с двамата по-възрастни мъже. Със заучено достойнство в маниера си тя седна на един мек стол и надипли поли, без да дава да се разбере колко я болят краката след дългата езда.

— Седнете, моля, и двамата. Щом Хенри спи, няма нищо спешно. Мастър Бруър легна ли си?

— Беше изчерпан, милейди — отвърна Бъкингам. — Откакто съпругът ви освободи Йорк и Солсбъри, той беше като куче с две опашки. Някъде наоколо ще е сигурно, ако искате да накарам да го доведат.

Маргарет отвори уста да се съгласи, но промени решението си — не желаше да прояви каквато и да е следа от слабост пред двамата мъже.

— Не, не мисля. Нека да спи. Вие можеше да ми разкажете всичко, което се е случило — и после може би ще обсъдим какви варианти имаме.

Бъкингам се усмихна вътрешно, докато седнаше на украсената с резба дъбова пейка покрай стената. Граф Пърси остана на крака. Огромните му вежди и издаденият щръкнал нос сякаш му придаваха постоянно сърдито изражение. Под въпросителния поглед на Бъкингам графът произведе някакъв звук дълбоко в гърлото си и се настани на един стол срещу двамата — бяха като трите ъгъла на триъгълник, а пукащият огън остана зад гърба на Маргарет.

Бъкингам описа действията на краля, откакто бе пристигнал в Уестминстър предишната нощ, кратък списък на дадените заповеди, макар че тя го накара да повтори всяка подробност от освобождаването на Йорк, както и на Солсбъри. Граф Пърси шаваше на мястото си, докато Бъкингам говореше, и открито показваше нетърпението си. При подобна провокация Маргарет се изкушаваше да накара Хъмфри да започне пак отначало, дори само заради удоволствието да чуе колко твърди са били нарежданията на съпруга ѝ. Но позволи на херцога да приключи и да млъкне. Той се подпря на колене и с благ поглед се загледа в огъня, докато тя обмисляше думите му.

— Толкова дълго трябваше да чакам, докато чуя такива неща — тихо отрони тя. — Да знам, че Йорк и Солсбъри са били принудени да напуснат и да си ближат раните далеч оттук. Да знам, че духът на съпруга ми се е върнал в него. Ще се моля лорд Съмърсет да бъде отведен от Тауър успешно, да не са го прекършили в затвора. Неговата лоялност е пословична, някои не издържаха. Доверявам му се, Хъмфри. Не се съмнявам, че Съмърсет ще има роля в онова, което ни очаква.

— Онова, което ни очаква ли, Ваше Височество? — тихо попита Бъкингам.

— Не е достатъчно Хенри просто да си смени стаите! Какво знаят хората от страната за връщането му към нормално здраве освен малчината, които го видяха да пристига тук? Не, той трябва да се покаже. В Лондон, разбира се, но и в цялата страна. Те трябва да видят краля и неговите благородници, да разберат, че Йорк вече няма власт, че истинският Пазител и Защитник на кралството отново е крал Хенри от Ланкастър.

Тъкмо Бъкингам да отвърне и граф Пърси заговори първи. Гласът на стареца беше като пронизително просвирване, звук, който накара кожата на Маргарет да настръхне.

— Крал Хенри разполага с главите на благородническите родове, за да му дават съвети, като се събуди, Ваше Височество. Най-добре е да оставим за тогава да се решават начинът и подробностите по завръщането му в обществения живот. Не бива да се боите за съпруга си. Негово Височество е заобиколен отвсякъде с верни англичани, които недолюбват Йорк или пък онзи Невил, Солсбъри. Ще минем по пътя, който е нужно да минем. И ще отсечем от корен лошите издънки, щом трябва.

Маргарет усети как се изчервява. В продължение на година и половина тя беше изолирана, забравена в Уиндзор със сънуващия си съпруг. Граф Пърси не я беше посетил дори веднъж за това време. Значението на думите му бе пределно ясно и там, на светлината на пламтящия огън, тя изпита огромна неприязън към тази врана, сгушена в кожата си, дете беше пак готова да се върне на страната на съпруга й, щом той се съвзе. Затвори уста, за да овладее първата си реакция, после заговори бавно, претегляйки всяка дума.

— Аз бях гласът на съпруга си, докато той беше без глас, милорд. Тази вярност, за която споменавате — тя е нещо любимо за мъжете, нали така? Чувала съм ги да използват думата много пъти, откакто Хенри бе повален от болестта. Може би те я предпочитат повече в абстрактен смисъл, отколкото в действителността, щом стане дума за тежка работа и болка.

Граф Пърси се почеса по носа и я погледна.

— Виждам, че съм ви обидил, Ваше Височество, но не съм го искал. Крал Хенри...

— Трябва да бъде видян — прекъсна го Маргарет. За награда тя забеляза как по страните и носа му под виолетовата паяжина от капиляри плъпва по-дълбока руменина. — Какъв късмет, че някои от нас са планирали какво трябва да се направи, когато Хенри се върне. Не съм се съмнявала в това, лорд Пърси. Имах вяра и молитвите ми бяха чути, всяка една от тях.

— Както кажете, Ваше Височество — отвърна граф Пърси и устата му се сбърчи.

Маргарет кимна рязко.

— Щом кралят се събуди, ще започна приготовления за една съдебна обиколка. Минах през Уестминстърската зала преди час, милорд. Видях, че половината от банките на юристите са покрити с прашни покривки, неизползвани от дълго време. Мина повече от година, откакто кралските съдии обиколиха страната да изслушват случаи за отсъждане и да произнасят присъди. Какъв по-добър начин да се покажеш на хората от това да раздаваш правосъдие в Англия? Една голяма кралска обиколка, с две дузини съдии, областните шерифи, хиляда професионални войници, всички благороднически родове, които да съпровождат краля. От най-високопоставения до най-нисшия — всички ще разберат, че Ланкастър се е върнал да управлява. Род, който има наследник и поддръжката на най-силните кралски лордове. Това е пътят, по който съпругът ми трябва да върви сега, и никой друг.

Граф Пърси се обърна и се загледа в светлината на настъпващата зора, проблясваща по прозорците. Бъкингам го наблюдаваше периферно, погледът му подсказваше, че определено се забавлява. През месеците, прекарани в Уиндзор, той беше свикнал с френския акцент на Маргарет, удоволствие за ушите, което контрастираше със силата на думите ѝ. Граф Пърси откриваше наведнъж цялата решимост на младата кралица, което едва ли бе лъжица за неговата уста.

— Ваше Височество смята да донесе мир с кралска заповед — рече най-сетне старецът. Кокалчетата на ръцете му побеляха, когато стисна по-силно кожата около себе си, независимо че в стаята беше топло. — Наистина ли Ваше Височество вярва, че мъж като Йорк кротко ще се подчини? Мъж като Солсбъри? Ще ги накара ли Ваше Височество чинно да следват краля? — старецът се поколеба, щом една мисъл му мина през ума. Погледна по-внимателно младата

тъмнокоса жена, седнала прилежно в стола си с наклонена глава, готова да слуша. — Или пък Ваше Височество смята, че те не ще откликнат на призива, превръщайки се в клетвопрестъпници, които в такъв случай могат да бъдат задържани като предатели? Това... би било начинът, който аз бих избрал, милейди.

Маргарет на свой ред го изгледа, отново почувствала инстинктивна неприязън към стареца пред себе си. Очите му са жестоки, помисли си, но все пак беше на страната на мъжа ѝ, все едно какви са причините му. А това беше най-важното.

— Ако съпругът ми повика тези лордове и те не дойдат, това би означавало война, която ще разкъса Англия. Не, не мисля, че такива рани могат да се превържат и да се забравят. Ако направим една погрешна стъпка, те ще загният и ще заразят цялата здрава плът — тя говореше с хладнокръвна увереност, думите ѝ се лееха, приковавайки двамата мъже. — Милорди, нямах никакво намерение да каня Йорк, Солсбъри или Уорик да придружат съпруга ми. Нека тези мъже си гризат ноктите и се безпокоят, докато кралят на Англия събере своите най-пламенни поддръжници около себе си. Нека Йорк види силата, която ще застане срещу него, ако посмее да издигне дори едно знаме — тя се наклони напред с немигащи очи. — Не се съмнявам, че Йорк остава заплахата за нас, милорд. Мъже, които са вкусили от властта, винаги ще я искат пак. Видях това в собствения си баща и всичките корони, за които предяви претенции и не спечели. Все пак, мъжът ми е буден само от един ден. Той трябва да покаже силата си и да язди под трите лъва. Трябва да бъде видян в добро здраве и жизнен, преди да се обърнем към заплахата, която представляват Йорк и Солсбъри. Уорик може би може да бъде спасен, не знам. Разбирате ли ме? Следвате ли ме, милорд?

Двузначността на последната фраза не убягна на стария мъж. Устата му се раздвижи, сякаш се мъчеше да избути с език нещо от кътниците. Безмълвно, той сведе глава и я погледна изпод рунтавите си вежди.

— Разбира се, Ваше Височество. Вярвам, че се стремим към едни и същи неща. Кралят да е силен. Да се изкорени заразата, посята от Невил у всички онези, дето таят в гърдите си предателство. Крал Хенри има подкрепата ми. Заклевам се в честта си и честта на моя род.

Маргарет се изпъна. Възрастният мъж като че ли я срязва. Той щеше да следва Хенри, но не и желанията на френската му кралица. Тя склони глава в знак, че уж е приела думите му, макар че вътрешно кипеше.

Бъкингам се прозя продължително с широко отворена уста, докато накрая и тя едва успя да потисне прозявката си.

— Имам чувството, че кралят ще се събуди късно днес — рече той и стана. — Смятам да дремна, да си възстановя силите, преди да са ме напуснали.

Граф Пърси също на свой ред стана, двамата мъже се поклониха и с извинение се оттеглиха. Тя ги гледаше как тръгват и подозираше, че ще си довършат разговора на някое друго място в двореца, където не можеше да ги слуша и да им се меси. Стисна длани и се загледа в огъня. Нужен ѝ беше граф Съмърсет. Нужен ѝ беше Дери Бруър. И най-вече, нужно ѝ беше съпругът ѝ и неговите лордове да я слушат. Ясно беше, че те искат да се пазарят и да маневрират без нейния глас. Беснееше, но нямаше да отстъпи. Хенри беше неин съпруг. Тя беше негова съпруга. По който и път да поемеха, щеше да се окаже с тях.

Останала сама, Маргарет се изправи и влезе през вътрешните врати в спалнята на съпруга си. Откри го там, леко похъркващ под дебелия одеяла, дългата му тъмна коса развързана и разпиляна върху продълговатата възглавница. Изглеждаше спокоен, с добър цвят на страните си. Тя почувства как изтощението от безкрайната нощ я завладява. Разкопча наметката си и легна до него, като придърпа единаединствена завивка върху си и изви тялото си тъй, че да поема неговата топлина. Хенри промърмори нещо при допира, но не се събуди и тя скоро заспа до него.

9.

Йорк стоеше подпрял ръце на дървените перила, докато наблюдаваше с видима гордост как момчето заема позиция. Най-големият му син Едуард, граф на Марч, беше тринайсетгодишен, макар да бе по-висок и значително по-силен от градските момчета, дето бяха с по три-четири години по-големи от него. Той вдигна меча към баща си и с дръжката му свали забралото на шлема си.

— Гледай това — рече под нос Йорк.

Солсбъри се усмихна, както бе подпрял рамо на един каменен стълб. Дватамата с Йорк бяха прекарвали почти месец в замъка Лъдлоу, крояха планове и се приспособяваха към изненадващия и неблагоприятен развой на събитията. От масивната каменна крепост те бяха изпратили ездачи до всичките си отделни имения със заповеди, които свикваха капитаните и най-добрите им воители, и сега селото и околностите му бяха заприличали на военен лагер. Малка беше опасността от набези откъм Уелс тази година, след като новините се бяха разпространили отвъд границата на запад. Лъдлоу се бе превърнал в най-голямото въоръжено сбирнище в страната, а те още прииждаха. Солсбъри изпита удоволствие да се отдели за малко от сложните си задачи по осигуряването на такова множество с храна, бира и екипировка, за да погледа как този негов любимец се бие.

Двама мъже се изправиха пред Едуард на тренировъчната площадка, оградена от всички страни с покрити колони от сив камък. Облечени в хубави доспехи, те също вдигнаха мечовете си към Йорк и сведоха глави. Джеймсън беше ковач с масивна фигура. Извисяваше се с една глава над момчето и беше около два пъти по-широк в гръдния кош. Нарочно подбран за контраст, сър Робърт Далтън беше слаб, придвижваше се с грациозни, идеално балансирани движения, краката му винаги бяха твърдо стъпили на земята.

Йорк вдигна ръка, момчето барабанчик в ъгъла поде боен ритъм и сърцата на всички, които познаваха този звук от бойното поле, забиха ускорено.

И тримата носеха щитове, закачени за лявата ръка и стиснати в подлакътната извивка. Момчето се движеше леко със своя, макар Солсбъри да забеляза, че той е твърде голям за него. Граф Едуард бавно пристъпи надясно, като държеше щита си високо, пресичайки възможността на двамата мъже да го нападнат едновременно. Мечът му сочеше право напред като змийски език в очакване.

По-едрият мъж първи направи движение. Издаде неистов рев, който отекна навред. С него целеше да уплаши младия си противник. Замахна с меча отляво на Едуард, като с трясък блъсна щита, който момчето държеше далеч от тялото си, за да поеме удара. Мъжът и момчето се обсипваха с буря от бързи удари, трополящи един връз друг, вклиняваха се в най-малкия процеп на защитата. Това продължи не по-дълго от десетина удара на сърцето, за които двата боядисани щита успяха да се ожулят и набраздят. Накрая едрият мъж се отдръпна.

— Още, Джеймсън — подигравателно извика изпод шлема момчето, — нима ти свърши силата?

Преди мъжът да успее да отговори, другарят му се включи с бързи, настъпателни стъпки. Сър Робърт разчиташе на скоростта и уменията далеч повече, отколкото ковачът. Той финтираше и се завърташе, краката му с непрестанно движение търсеха най-добрата нападателна позиция, после се шмугваше назад или отблъскваше противниковото острие със своето, когато приближеше твърде много. Тази схватка приличаше на танц, но наблюдаващите я лордове трепнаха, когато Едуард бе ударен с дръжката в корема и загуби равновесие. Сър Робърт веднага го последва, притисна го и го накара да отстъпва, като удряше все по-бързо, докато ръката, държаща щита, би трябвало да е отмаляла и вкочанена чак до рамото. Бащата на Едуард ги наблюдаваше хладнокръвно, докато сър Робърт налагаше момчето и го притискаше към земята, с очи вперени в щита и с десния крак изнесен пред тялото. Почти свито на кълбо, момчето замахна към крака му и го уцели малко над глезена. Сър Робърт изкрещя от болка. Беше достатъчно бърз да си върне баланса, преди да падне, но все още куцаше, докато се оттегляше.

Едуард от Марч се изправи в цял ръст, почти ослепял от стичащата се в очите му пот, но вече събрал гняв, какъвто само едно тринайсетгодишно момче може да изпита. С вик беше негов ред да скочи напред, принуждавайки стройния рицар да върне в играта щита

си. Едуард вдигна меч, за да нанесе удар по него, но после внезапно отскочи настрани и плонжира към едрия ковач, който обикаляше около него. Тази тактика свари неподготвени и двамата мъже и мечът на Едуард се стовари върху металната яка от доспехите на Джеймсън, което го зашемети. Ако момчето беше достигнало пълните си размери, това щеше да е смъртоносен удар.

В този момент на шок все още куцукащият сър Робърт Далтън пристъпи напред, опря собствения си меч във врата на момчето и произнесе ясно и силно:

— Мъртъв.

И тримата вдигнаха забралата си, макар че младият граф беше огънал своето още в първия сблъсък и сега се бореше с него. Ковачът, който с неудобство въртеше врата си, приближи, сграбчи ръба му и с все сила го задърпа, докато накрая забралото притрака и се отвори.

— Какво беше това, а? — попита Джеймсън с дебелия си бас. — Нападаш ме във врата, при положение че точно пред теб има човек?

Младият граф сви рамене, доволен, че се е показал пред всички.

— Бях те хванал натясно, Джеймсън, и ти го знаеш. А когато влизам в бой, винаги ще имам зад себе си мъже, които да ми пазят гърба. Може и ти да бъдеш, ако не остареееш прекалено много дотогава. Щеше да счупиш главата на сър Робърт...

Ковачът се разкикоти и усмивката сбърчи широкото му квадратно лице.

— Така е, да. Достатъчно дълго съм те тренирал. Не бих позволил другиму да ме прави на глупак, не и след като цял живот съм ял бой.

Очевидно бе, че той не беше пострадал от показната схватка, макар че продължаваше демонстративно да разтяга ударения си врат.

— Браво! — подвикна Йорк от страни. — Слушай учителите си, Едуард. Ставаш все по-силен и по-бърз всеки път, когато те гледам.

Двамата мечоносци се поклониха дълбоко, щом чуха гласа на Йорк, а Едуард се изчерви от удоволствие при похвалите на баща си, и вдигна гордо меч.

— Той мисли много точно — рече Солсбъри. Собственото му настроение се беше повишило, щом видя какво детско удоволствие изпита приятелят му. — Добро равновесие, първият признак на бързината. Добре са го обучили.

Йорк се опита да свие небрежно рамене, но радостта, че виждаше колко добре се бие най-големият му син, извираше на топли вълни от него.

— Да, Едуард има кураж и Джеймсън и сър Робърт знаят как да го изкарат на показ. Няма да срещне мнозина, дете ще са силни като ковача, а пък сър Робърт е обучаван първо във Франция и после в Англия. Рядко съм виждал някой толкова добър с острието. Само след няколко години мисля, че ще си струва да гледаш как момчето се бие.

Двамата мъже се обърнаха, когато чуха стъпки откъм далечния край на колонадата. Солсбъри видя, че идва сестра му, херцогиня Сесили, съпруга на Йорк и майка на развълнуваното момче, което сега цепеше въздуха и поваляше куп въображаеми съперници на тренировъчната площадка. Солсбъри се почувства стар, като гледаше един толкова млад живот, чиито истински битки тепърва предстояха.

— Гледахме тренировката на Едуард, Сесили — подвикна той на сестра си, когато тя приближи. — Много обещаващо е момчето — но пък с тази кръв може ли да не е? Чудя се дали съименникът му, крал Едуард, е бил толкова висок на неговата възраст? Расте като гъбка момчето, щом се обърна и вече е качил един инч. Ще стане по-висок от мъжа ти, не се съмнявам.

Солсбъри видя, че сестра му е притиснала към гърди най-малкото си дете, поставено в бродирана платнена люлка, която тя бе привързала през рамо. Малкият плачеше с изумителна сила, гневен, пронизителен рев, който дори от няколко крачки разстояние цепеше болезнено ушите. Той усети как настроението на Йорк се развали, щом тя приближи до него.

— И как е племенникът ми? — попита Солсбъри с насилена веселост в гласа.

— Все още страда. Открих при него един лекар, който се мъчеше да го разтяга, но той пищеше толкова ужасяващо, че не можех да му позволя да продължи. Това по твое нареждане ли беше? — острият ѝ взор тъй закова мъжа ѝ, че той извърна очи, вместо да я погледне.

— Предложих му да пробва, Сесили, това е всичко. Човекът всъщност мислеше, че някакъв вид дървена скоба може да помогне на растежа му — само за няколко години. Имам майстори, дете могат да конструират подобно нещо, ако ти се съгласиш — какофоничните звуци достигнаха нови висоти, Йорк се сепна и запуши с пръст ухото

си. — Боже мили, чуй го сега! Това дете никога не спи, само реве! Мислех си, че ако гърбът му може да се изправи, това ще му донесе спокойствие.

— Или пък да бъде счупен, та да умре! — скастри го Сесили. — Не ща да чуя нищо повече за тези скоби. Ще ме оставиш аз да се грижа за Ричард оттук нататък. Няма да оставя разни глупаци да го измъчват, да го изцеждат като мокър парцал.

Изправен пред неудобството да бъде свидетел на такава гневна сцена между съпруг и съпруга, Солсбъри се отдалечи, за да наблюдава инструктажа на площадката, като нарочно се скри с няколко крачки зад един пилон, та да им даде някакъв вид лично пространство. Засмука вътрешността на устната си, когато Йорк проговори пак, раздразнен, че подслушва една женена двойка, на която не ѝ пукаше за околните.

— Сесили — рече Йорк със силен глас, за да надвика крясъците на детето, — ако искаш да проявим милосърдие, ще го изнесеш навън някоя зимна нощ и ще оставиш студът да си свърши работата. Той е на две години и продължава да пици денонощно. Казвам ти, спартанците са имали това право. Лекарят ми казва, че гръбначният му стълб се изкривява и че ще става все по-зле. Няма да живее без болка и няма да ти благодари, че си го спасила, ако се превърне в инвалид. Нима ще донесеш позор в дома ми с този изкорубен син? Какво ще стане, дали ще полудее от това, ще бъде зарязан в някоя самотна къща да го гледат слугите — като някое бясно куче или идиот? Не е грях да го пуснеш да си върви, просто го остави на студа. Отец Самюъл ме увери, че е така.

Когато Сесили му отговори, гласът ѝ беше като съскане на змия и брат ѝ се стресна за приятеля си.

— Няма да докоснеш и косъм от главата му, Ричард Плантагенет! Чуваш ли ме? Загубила съм пет деца за твоя род и име. Родила съм и шест живи и пак съм бременна. Вярвам, че съм дала достатъчно за Йорк. Тъй че, ако реша да задържа това дете, дори той да не проходи, то това не е твой проблем. Достатъчно съм сторила, износила съм достатъчно деца. Това тук има повече нужда от мен от всички други накуп и аз ще се грижа за него, сама, ако трябва. Обещай, че няма да подшушваш на лекарите, Ричард. Кажи ми, че не е нужно да съм нащрек да не би някой да му поднесе някое отровно лекарство.

— Разбира се, че не — изръмжа той. — Но, заклевам се, това дете ти е повредило мозъка, Сесили. Деца умират, в реда на нещата е.

Някои живеят и израстват силни, а някои бедни души страдат като това тук, уловени между живота и смъртта. Сега съжалявам, че му дадох името си. Само да знаех, че ще представлява това малко пищящо вързопче...

— Недей! — отвърна Сесили с очи, блеснали от сълзи.

— Когато носиш дете, ставаш друга жена, Сесили. Изобщо не те разбирам. Давай! Прави каквото искаш с него. Аз имам други синове — тогава той се извърна и обърна очи към тренировъчната площадка, където най-големият му син атакуваше един дървен стълб, обвит в плат и кожа, и го налагаше с все сила. Йорк усещаше гневния поглед на жена си върху себе си още дълго време. Но отказа да се обърне и след време тя си тръгна със скована стойка.

Солсбъри се върна и застана до рамото на Йорк, оставяйки му време да възвърне спокойствието си. После двамата мъже се загледаха в младия Едуард, който разцепи тренировъчния пилон на две и изкрещя триумфално, като падна на земята. Контрастът между двамата сина в този момент не можеше да бъде по-голям.

— Ще всява ужас на бойното поле — рече Солсбъри, като се надяваше да види поне малко от гордостта и удоволствието да се връщат върху лицето на Йорк.

Вместо това приятелят му се намръщи и съсредоточи поглед някъде в далечината.

— Може би няма да се наложи — рече той с дрезгав глас, — ако все още е възможно да се помиря с Хенри. Ти го видя, Ричард, застанал там, най-сетне с образа на човека, който трябваше да бъде. За първи път ми заприлича на баща си. Това бе може би най-странният момент в живота ми. Кралят ме отпрати, сякаш бях пребито куче, въпреки това сърцето ми се преизпълни с радост да видя у него такава сила — Йорк поклати глава, зашеметен от спомена. — Ако успея да накарам Хенри да разбере, че не съм заплаха за него, на сина ми може цял живот да не му се наложи да се бие. За нищо друго не ме е грижа, освен за рода и името ми — задълженията ми са свързани единствено с това да задържа титлите и земите си, за да може Едуард да ги наследи.

— Ще бъда щастлив, ако видя двама ви сдобрени — отвърна Солсбъри, като скри изумлението си. — Само че ти самият твърдеше, че край краля има твърде много мъже, които недолюбват името Йорк и му шептят в ушите, а и френската му кралица, тя също няма

приятелски чувства към теб. Да разбирам ли, че все още не са те повикали за неговия велик Съвет, тази Обиколка.

— А тебе? — попита другият. — До мен нищо не е дошло. Редом с краля ще яздят херцози и графове, дори нисшестоящи барони, но не и ние двамата. Мъже, които познавам от години, вече не отговарят на писмата ми. Ами сина ти Уорик?

Солсбъри поклати глава.

— И той е изпаднал в немилост явно. Брат ми Уилям е бил извикан в Лондон. Граф Пърси е женен за една Невил, въпреки това стои до краля. Какво, мислиш, означава това?

Остатъци от гневния диалог със Сесили все още нюансираха тона на Йорк, когато му отговори.

— Означава, че ушите на крал Хенри са пълни с отрова, това означава. Всички тези приказки за „защита на кралството от онези, дето застрашават мира“ — кого друго биха имали предвид, ако не Йорк и Солсбъри? Да, и Уорик също, ако застане до нас. Струва ми се дребнава злоба, дето опетнява името ми след всичко, което съм направил за трона на Ланкастър. Двамата с теб дадохме титлата Уелски принц на сина му, за бога! Докато кралят спеше, защитавахме Англия от всички, които ѝ бяха хвърлили око. Може би трябваше да оставя на французите контрола върху Ламанша, та да правят набези по бреговете ни, или пък да бях пренебрегнал подкупничеството и корупцията на користните лордове, когато ме викаха да осъдя поведението им. Господи, Боже, знам, че имам врагове, твърде много, за да ги броя. Един по един всички, които наричах приятели, се отдръпнаха и сега са под крилото на кралица Маргарет. Писах на Ексетър, Ричард. Независимо от различията ни този човек се ожени за най-голямата ми дъщеря. Мислех си, че ако се стигне до избор, той и аз... все едно, няма значение. Нямам отговор от него. Домът на собствената ми дъщеря за мен е затворен.

— Не можеш да очакваш повече. Принудиха го да живее в Понтефракт по твоя заповед, Ричард. Ексетър не би простил това с лекота. Не, Ексетър ще подкрепи Пърси, а те са в калта. Но все пак, имаш съюзници — отговори Солсбъри. — Обещал съм ти своята подкрепа. Моето име е свързано с твоето по всякакъв начин, тъй че двамата се издигаме или падаме заедно. Синът ми все пак идва в Лъдлоу с повече от хиляда войници от имотите си — дори в каменното

сърце на крепостта Солсбъри сниши глас почти до шепот. — Ако те ни обявят за предатели, ще бъдем достатъчно силни да се хванем за оръжието.

— За бога, не това искам аз — възпротиви се Йорк. — В деня на сватбата ми със Сесили ти ми каза, че родът Невил е с мен, помниш ли? Спази думата си, когато трябваше, и съм ти благодарен — ръцете му стиснаха още по-силно перилата и кокалчетата му побеляха. — Баща ми бе екзекутиран за държавна измяна, Ричард. Разбираш ли, че лесно няма да потегля по този път? Ако тронът ми падне в ръцете, няма да го откажа, разбира се, че не! Но съм преживял абсолютно цялото си детство като храненик, с опетнена чест и име. Нима искаш името Йорк да се окаля до черно? — той сведе глава към него и заговори с рязък шепот: — Казвам ти, няма да се вдигна с оръжие срещу него. Не мога, не и както е сега. Когато Хенри беше болен и хората твърдяха, че ще умре, беше съвсем различно. Сега се е събудил — и не е същият човек. Ти беше там, видя го. Може би духът му е възмъжал, докато е спал, не знам. Може Господ да му е възвърнал мозъка в безграничната си милост. Всичко се е променило сега, след като агнето е напълно събудено, след като се е превърнало в мъж. Всичко е ново.

В двора Едуард Марч сбираше нещата си, за да си тръгва. Беше свалил шлема и косата му беше черна и мокра от пот. Солсбъри видя как момчето поглежда към колонадите за одобрението на баща си, но Йорк не забеляза.

— Ако можех да прекарам само час с краля — побърза да продължи той, докато ръцете му стискаха перилата, сякаш искаше да ги пречупи. — Ако можех да съм сигурен, че е прочел писмата ми, или да можех просто да изхвърля тези шепнещи мъже, щях да успея да спукам този цирей. Съмърсет! Чу ли, че вече е произведен в херцог? И капитан на Кале? Моята титла, край, няма я! Мъжът, когото пратих в затвора, е обявяван за „верен и лоялен поданик“ на всеки ъгъл в Лондон, като така аз ставам за смях. Съмърсет, Пърси, Ексетър, Бъкингам и Дери Бруър. Докато те са живи и процъфтяват, шансът на моя крал да живее му се отнема. Казвам ти, той пак ще потъне, с тези хора около себе си.

Солсбъри чувстваше единствено раздражение, докато Йорк говореше. Преди този мъж беше като скала за амбициите на рода

Невил. Една среща със събудения крал и камъкът Йорк сякаш се пропука до основи. Той не показва разочарованието си, когато отговори:

— Каквото и да плюят срещу нас, никой крал не може да управлява без тримата си най-силни лордове. С времето Хенри ще разбере това, сигурен съм. Но, приятелю, знаеш, че не можем да идем при него без въоръжени мъже, иначе ще ни завържат, ще ни уловят като рибки в рибарска мрежа. С твоите и моите войници, които ще гарантират безопасността ни, крал Хенри ще трябва да изслуша справедливите ни оплаквания. Няма да седя и да чакам мъже като граф Пърси да ме обявят за враг на Короната! Нито пък ти. Трябва да действаме решително и стремително, за да представим нашия случай. До лятото вече това ще е зад гърба ни и мирът ще бъде възстановен. Защо не? — Солсбъри усещаше, че говори на вятъра. Йорк не го слушаше, както бе застанал там застинал и вкаменен, все още бесен на жена си.

— Съжалявам за сина ти... че е... сакат — рече Солсбъри.

Йорк сви рамене и поклати глава.

— И преди съм погребвал деца. Сигурно и в бъдеще ще се случва. Няма значение какво се случва с едно болнаво момче, макар че се страхувам за напрежението върху майката. — Той погледна приятеля си право в очите и в тях се четеше болка. — Сесили се е вманиачила по това дете. Има моменти, в които просто ми се иска малкото човече да... Няма значение. Ела, сигурно си гладен. Нека готвачката ми ти приготви нещо специално. Направо прави чудеса с осолената риба.

Йорк потупа приятеля си по рамото и двамата се запътиха към банкетната зала. Известна част от напрежението им се изпари при мисълта за едно добро ядене.

10.

След първите жестоки студове тази година зимата бе почти мека. В кралските апартаменти в Тауър все още горяха огньовете във всяко огнище, понякога разположени и в двете части на една и съща стая, и всички те се бореха да стоплят древната крепост от студа и влагата на реката, която течеше край стените ѝ.

Дери Бруър си беше върнал част от килограмите, които свали. Косата му порасна и бе подстригана от личния бръснар на краля, а кожата му загуби онази восъчна, жълтеникава бледност, резултат от малкото храна и твърде многото притеснения. По съвет на лекарите Хатклиф и Фосби той всяка сутрин пълнеше стомаха си до пръсване с говежди бульон и цветно зеле, последвани от три пинта нискоалкохолна бира — почти същата диета бе наложена и на краля, за да възстанови кръвта си. На Дери вече му се повдигаше от зеле — зеленчук, който сякаш го следваше като призрак, макар след това той да прочистваше устата си с френско бренди. С удоволствие усещаше как силата му се възвръща, чувстваше се като Самсон, когато косата му никне.

Кралят също придобива малко цвят на лицето, мислеше си Дери. Хенри седеше кротко и тихо, но очите му бяха будни, лицето му вече не приличаше на отпусната маска. Тази проява на елементарен интерес изглеждаше изумителна за онези, които го познаваха преди да се срине. Седнал само на няколко фута от краля, Дери едва се въздържа да не го зяпа. Мъжът, когото бе познавал, беше само сянката на този, който се бе върнал обратно, нямаше друг начин да го опише. Знаеше, че Маргарет все още усеща у него някаква нестабилност, сякаш Хенри беше купа, която можеше да се счупи при най-малкия удар. Въпреки това голямото спане по някакъв начин бе възстановило краля, изцерило бе пречупената му воля, независимо от това какви пукнатини бяха останали под повърхността.

Хенри усети безмълвно изучаващия го поглед и впери въпросително очи тъкмо когато той сведе глава към краката си. Дери бе виждал лудостта и преди под различни форми, събудена от гняв или

скръб, или пиене, или пък просто дошла от никъде, сякаш донесена от летния вятър. Той знаеше, че съзнанието си има собствен свят, всички звезди и планети на небето, взети заедно, бяха по-малко сложно устроени от човешките мисли. Каквито и дяволи или болести да бяха прояждали волята на краля, та да го превърнат в дете, те го бяха напуснали сега. Най-сетне мъжът отдолу можеше да се прояви.

Дери издиша шумно и почувства как очите му, изненадващо, се пълнят със сълзи. Както бе със сведена глава, той ги избърса, без някой да го види, и се замисли за работата си и всичките й дребни неприятности. Вече се бе видял принуден да потушава слуховете, че духът на краля е бил заразен на някое друго място. Лондончани имат талант да шептят тайно, мислеше си понякога. И при най-малка възможност те закриваха уста с ръка и просъскваха нещо за дяволи или копелета, или пък тайни евреи на високи постове. Самият той бе давал началото на подобни лъжи и много трудно беше те да се опровергават. Понякога си мислеше, че хората имат нужда или от добър водач, или пък просто от един хубав ритник в задника.

Докато той седеше с увиснала глава, Съмърсет крачеше нагоре-надолу из стаята, като нервната му енергия бе дошла в резултат на затворничеството. Едмънд Бофорт бе прекарал много месеци като затворник в Тауър, макар че заради ранга си бе разполагал с две големи стаи, с меко легло, бюро и слуги на повикване.

— Ваше Височество — започна той, — събрал съм толкова много съдии с персонала им, че всяка стая в странноприемниците на града е изпълнена с тях. Самата крепост Тауър е претъпкана с войници, най-добрите стражи, които да придружат Ваше Височество на север. Вече чакаме само неколцина — като сред тях най-високопоставеният е Хенри Холанд, херцог на Ексетър.

— Братовчедът Ексетър имаше четиристотин мъже преди — тихо отбеляза кралят. „Преди“ беше станало символ за периода, преди той да изпадне в състояние на безтегловност. — Помня го избухлив като кибрит, младия Холанд. Получил ли е съобщението ми по вестonosец?

— Със сигурност, Ваше Височество — отвърна Съмърсет. — Свитькът е попаднал лично в ръката му. Мисля, че доста е поотслабнал през затворничеството си в Уелс, но е дал клетва, че ще дойде. Не изпитва излишна любов към Йорк.

— Въпреки това е женен за една от дъщерите му — обади се Маргарет. Тя седеше до мъжа си, подчертавайки правата си на съпруга с близостта си. Дери вдигна очи, когато тя заговори.

— И този съюз може все още да го раздвоява.

— Не — отвърна Хенри, — Йорк го е наказал, защото е взел страната на Пърси. Неговата лоялност е ясна. Всичко, което има, е дошло от моята ръка. Не бих поставил под съмнение човека само заради това, че се е оженил за една Плантагенет, както не бих се съмнявал в граф Пърси заради съпругата му Невил. Но няма да го чакам. Какво друго?

Съмърсет се обърна, за да поеме отново маршрута си по килима пред камината. Дери, щом му се представи възможност, реши да отговори на въпроса сам.

— Ваше Височество, притеснява ме това, че все още не сме се свързали с Йорк и Солсбъри. Двамата със Съмърсет може да имаме своите оплаквания от тези хора, но ако не ги доведем в Лондон да положат клетва, страхувам се от техните армии. Заедно с младия Уорик те притежават повече земи и мъже от всяка друга фракция с изключение на кралския род. Йорк сам по себе си е най-богатият лорд в Англия, Ваше Височество. Можем ли да пренебрегнем такъв човек?

В предни години Дери знаеше, че кралят вече ще кима с глава, преди да е изказал думите си докрай, и ще промълви: „Както кажеш, Дери“. Странно притеснително му беше да види как сега той преценява и претегля, вместо да избълва одобрението си. Но първа заговори Маргарет, изпреварвайки съпруга си.

— Тук сме в затворен кръг, мастър Бруър, нали?

— Разбира се, Ваше Височество. Най-доверените ми хора са заобиколили стаята. Никой не може да ни подслушва.

— Тогава ще кажа на глас онова, което отдавна се върти в главата ми. Няма да има мир, докато е жив Йорк. Той ламти за трона на съпруга ми и ще го присвои, ако му дадем и най-малката възможност. Нарекохме това събиране тук Съдебна обиколка и точно тъй си е, но с нея също показваме и силата си. Лордовете, тръгнали на север с краля си, ще видят мнозина, които още поддържат рода Ланкастър. Ще видят, че кралят се е върнал да управлява, че по Божия милост е излекуван. А в случай че Йорк и Солсбъри ни предизвикат, ще бъдат

посрещнати от армии, от хиляди, които ще застанат на пътя им. Тогава поне проблемът ще бъде уреден.

Дери се мръщеше, докато слушаше.

— Милейди, ако Йорк и Солсбъри се превърнат в предатели, ако вдигнат знамената си срещу краля на Англия, не мисля, че резултатът е гарантиран — много са големи рисковете да се провалим. Йорк и Солсбъри имат своите врагове, разбира се, но и твърде много хора шепнат тук и там, че са се отнесли неблагоприятно към лоялността им. Не мога да знам какво таят в сърцата си всички лордове, Ваше Височество, но знам само, че някои от тях все още изпитват съчувствие към тези двамата. Със сигурност съм наясно, че има хора, дето смятат, че трябва да ги приласкаем, да ги върнем обратно, дори да ги наградим за добра служба.

Той пак сведе глава, когато Маргарет го изгледа остро, и обърна поглед към огъня.

— Милейди, бих бил доволен да чуя, че нашето намерение е да ударим Лъдлоу, да го обсадим и да уморим от глад Йорк, или пък да разбием стените му. Че другата работа, Кралската обиколка на север, е само за разсейка, без да има сигурни резултати от нея. Йорк е подмолен човек, Ваше Височество, подмолен, отмъстителен човек, който разполага и с богатство, и с войници на повикване. По бих предпочел да го разбием, отколкото да го пренебрегваме.

— Познавам го доста по-добре от теб, мастър Бруър — рече крал Хенри, изплувал от размишленията си. — Макар че не мога да знам какво таи вътрешно, благоволенията на Ричард Йорк няма как да бъде купено с подаръци и обещания — както казваш ти самият, едва ли може да се изкачи по-високо от това, с всичките си титли и богатства. Ако го повикам, би било равносилно на това да пусна змия в пазвата си и да я моля любезно да не ме ухапе с отровния си език. Не, съпругата ми е права тук, мастър Бруър. В Лондон е върната ми армия и аз ще тръгна на север към Лестър с нея. Ако Йорк може да си почерни душата дотолкова, че да няма спасение, ако може да престъпи клетвата си и да приеме това проклятие, то аз ще му отвърна... — думите на краля секнаха и той се взря в нищото, докато другите чакаха, обзети от нарастващо безпокойство. Най-сетне Хенри поклати глава объркан, а по лицето му плъзна тъмна червенина. — Та какво казвах?

— Йорк, Ваше Височество — рече Съмърсет притеснено.

Херцогът бе пребледнял и изражението му се отразяваше по лицата на кралицата и на Дери Бруър, които се тревожеха за обременения дух на Хенри. Дери едва потисна тръпката си при мисълта, че болестта на краля може да се завърне, може все още да се таи някъде свита на кълбо у младия мъж, когото той следваше.

— Да... Йорк — продължи Хенри. — Ако той и неговите поддръжници ме нападнат, страната ще се вдигне срещу предателството му. Всеки един от придружаващите ме графове, всеки херцог, всеки барон, всеки рицар и професионален войник ще грабне меч, копието и лъка и ще се изправи срещу него. Всяко село, всеки малък и голям град! Кралят е недосегаем, Съмърсет! Кралят е неуязвим, богопомазан. Всеки мъж, който застане срещу мен, ще гори в ада. Това е отговорът към мъже като Йорк и Солсбъри. Ще тръгна на север в мир, но ще му отговоря с война, ако излезе дори на крачка извън своята крепост — кралят спря, за да разтрие с кокалчета слепоочията си, да отмахне болката, после затвори очи.

— Маргарет, ще бъдеш ли тъй добра да повикаш Хатклиф? Той прави прекрасна отвара срещу болка, а главата ми ще се пръсне.

— Разбира се — отвърна тя и се надигна. Дери стана с нея и тя избута мъжете от стаята, за да се погрижи за мъжа си, като извика през отворената врата да доведат лекаря. Един слуга хукна да го открие.

Щом вратата зад гърба му се затвори, Дери се озова в доста постудения коридор, хвърли бърз поглед към Съмърсет и видя собствените си безпокойства, отразени в неговото лице. Никой от двамата нямаше да спомене за внезапната отнесеност на краля, убеден бе в това. Мисълта, че Хенри може да има само ограничено време, преди да потъне отново в онази мечтателна лудост, беше ужасяваща, необозрима и накара Дери да потръпне и да се почувства зле. Да облече в думи този страх, беше все едно да го материализира. Като мълчат, и двамата можеха да си кажат, че е било въображението им.

— Можем ли да избегнем война, Бруър? — изведнъж го попита Съмърсет.

— Разбира се, милорд. Въпросът е, трябва ли да я избегнем? Наполовина съм убеден, че нашата млада и гневна кралица има право. Може би трябва да разкъсаме фалшивите одежди на тази Съдебна обиколка и да изправим кралската армия срещу Йорк. Неделима част

от всяка победа е да избереш в кой момент да нападнеш. Не искам да изпуснем най-добрия шанс, който може би ще имаме.

Съмърсет го наблюдаваше внимателно, докато говори.

— Но... — подсказа му той.

Устата на Дери потрепна.

— Но... ох, има стотина „но“, милорд. „Но“ кралица Маргарет е права, че кралят трябва да се покаже след толкова дълго отсъствие в кралството. „Но“ Йорк все още не е предател, колкото и да го ненавижда кралицата. Господ ми е свидетел, че не съм му приятел, но той направи сина на Маргарет Уелски принц и управляваше с дипломатичност и умение, докато това беше негово право. Не бих се доверил на Солсбъри на разстояние сто мили от граф Пърси, трябва да ви кажа. Двамата се мразят ожесточено. Но Йорк? Не мога да си представя да си присвои трона. Колкото да не ми е приятен, твърде много е изпълнен със собствената си докачлива гордост. И ако наистина се стигне до меч, лък и брадва, пак можем да загубим, милорд, без да имаме втори шанс да се върнем обратно на този ден и да изберем по-добро решение.

— Кралица Маргарет вижда в Йорк заплаха за съпруга и сина си — рече Съмърсет. — Не мисля, че ще се задоволи с решение, което не приключва с главата му, забучена на кол.

— А нейното мнение влияе на краля — добави Дери и отмести поглед замислен. — Хора като мен — хора като вас или граф Пърси — могат да крещат от сутрин до вечер, но същата нощ тя ще бъде там да му шепне на ухото — Дери въздъхна шумно. — Ако можем да настроим един срещу друг Йорк и Солсбъри, или пък Солсбъри и сина му, можем да загубим само един и да спечелим двама, възвърнали си благоволението на краля. Знам, че кралица Маргарет се възхищава на младия Уорик и няма да се радва да го види повален заедно с баща му. Бих могъл да му пиша, милорд, ако успея да намеря подходящите думи. Подходящите думи винаги ги има, стига човек да е достатъчно проникателен да ги види.

— Граф Пърси ми напомни, че трябва да имаме предвид сина на Йорк, Едуард Марч — рече тихо Съмърсет. — Той се чуди на глас дали смъртта на Йорк при болест или пък нещастен случай би донесла край на тази заплаха.

Дери го погледна в очите и видя напрежението в тях.

— И как му отговорихте, милорд?

— Ами, казах му да върви по дяволите, Бруър. Надявам се, че ти би казал същото, ако ти спомене подобно отвратително нещо.

Дери усети, че нещо в него се отпусна с облекчение. Харесваше лорд Съмърсет, човек, който не виждаше полусенки в присъдите си. Той наклони глава.

В този момент по коридора се зададе тичешком доктор Хатклиф, порозовял и изпотен от тичането от другия край на Тауър.

— Извинете ме, милорд, мастър Бруър — каза им. — Кралят ме е викал.

Двамата мъже се оттеглиха и докторът се втурна вътре, като затвори плътно вратата след себе си.

Дери насочи вниманието си обратно към Съмърсет, след като онзи изчезна.

— Йорк пише писма, милорд. Виждал съм някои от тях, преписани за мен от хора, дето му нямат доверие.

— Измяна ли? — попита херцогът със светнали очи.

— Съвсем не. С всяка своя дума той почита краля, но се оплаква много от вас и от Пърси, и от останалите лордове около краля. Той не познава сегашния Хенри. Смятам, че донякъде все още вижда краля такъв, какъвто бе едно време: агнето, голобрадото момче. Господ е свидетел, искам Йорк да падне, милорд. Нищо повече не искам от това да стоя над изстиналото му тяло върху студеното поле. Докато е жив, той е опасност за моя крал дори само със силата си и с подкрепата на рода Невил — независимо дали някога ще посмее да посегне към трона, или не.

От отчаяние и изтощение Дери подритна с крака си едно малко камъче на пода и го запрати надалеч.

— Смятам, че преди ви казах истината. Ако се извади оръжие, не мога да съм сигурен кой ще победи. Сигурно има друг начин, друго решение на проблема с Йорк. Двамата трябва да го открием. Докато не засвирят тръбите, милорд. Докато не дойде този момент, все още съществува възможност да подчиним Йорк. А ако засвирят, значи ще сме се провалили.

— И какво ако засвирят? — попита Съмърсет, макар че и двамата знаеха отговора.

— Тогава заедно с вас ще работим, за да унищожим Йорк и всеки, който застане до него. Ще жертваме живота си, за да вземем неговия, ако се наложи. Ако дипломацията не сполучи, милорд Съмърсет, трябва да последва война — и ако това стане, няма да позволя Йорк да триумфира, докато съм жив — той се усмихна горчиво. — В крайна сметка, и той не би оставил някой от нас да живее дълго.

Съмърсет кимна замислено.

— Знаеш ли, Дери, когато бях момче, избягах едно лято и тайничко отидох да видя селския панаир, да погоня местните момичета, да пия и да ми предскажат бъдещето. Баща ми така и не разбра, че съм излязъл от стаята си. Сигурно и ти си правил нещо подобно навремето.

Лицето на Дери се разтегли в усмивка, като чу това; той поклати глава.

— Опасявам се, че детството ми е било малко по-малко... благородническо, милорд, но продължете.

— Пих твърде много медовина и бира, разбира се, и си спомням как се натисках с една девойка, дете настояваше първо да ѝ платя, преди да ми позволи да я положа на земята. В по-голямата си част нощта ми се губи, но си спомням една циганка и шарената ѝ шатра. Тя ми гледа на ръка в тъмното, докато шатрата ѝ се люлееше наоколо ми и едвам се удържах да не повърна.

Погледът му се изцъкли, потънал в спомените, а Дери скръсти ръце.

— И ви окрадоха сигурно? Или пък това беше момичето във високата трева? — подсказа му той.

— Боже мой, не бях чак толкова пиян. Не, тя ми каза, че Съмърсет ще умре в двореца, не на бойното поле, не от настинка или болест. Аз не ѝ бях казал името на баща ми, Дери, макар че тя го знаеше.

Дери погледна към пръстена печат, който украсяваше ръката на херцога, и който носеше герба на семейството му.

— Такъв им е занаятът, да внимават за знаци, милорд. Убеден сам, че ви е взела парите заради хубави обещания и е казала почти същите неща и на следващия си клиент.

— Не вярваш в такива неща, тъй ли? Оттогава насам съм се бил в десетина военни акции и дори не съм бил раняван, Дери. Без драскотина. Дори не съм боледувал, а познавам поне дузина маже, дето умряха без време, не, две дузини, дето се потяха и предадоха Богу дух от някакъв бич, който им съсипа телата. Разбираш ли ме? Живял съм омагьосан живот, докато другите умираха около мен. И знаеш ли защо — Съмърсет се наведе към него с блеснали очи и му довери тайната си. — Никога не съм пътувал до Уиндзор, нито веднъж за трийсет години. Това е личната резиденция на краля, най-голямата в страната. Кой друг замък бе могъл да бъде „двореца“ от предсказанието, виждаш ли?

Дери изведнъж се изсмя и звукът излезе като лай, който стресна херцога и той трепна.

— Съжалявам, милорд — рече Дери, като почти се давеше от забавление. — Вие сте мъж, когото уважавам и аз не би трябвало да... — но прекъсна пак, защото не можеше да овладее смеха си.

Съмърсет изглеждаше обиден, а нараненото му изражение остави Дери без дъх и го накара да се подпре на стената за опора.

— Тъкмо щях да кажа, че Йорк няма да ме затрие, колкото и да не ме обича — продължи Съмърсет сковано. — Известно време се страхувах, докато бях в Тауър. Предсказанията са неясно нещо и се боях, че може това да е мястото, където ще умра, но после ме спасиха, пак бях изпратен да служа на краля си. И нищо повече не може да всее страх у мен, нито Йорк, нито Солсбъри или... каквото и да е друго.

— Съжалявам, милорд. Не биваше да се смея — повтори Дери, който се овладя, докато бършеше очите си. — Как бих искал да имам някой магически талисман или пък обещанието на циганка просякиня да ми помага свише, наистина би било хубаво. Бих искал да съм сигурен откъде идва заплахата — дали от Йорк, или от Солсбъри, или пък от някой друг дявол, който още не съм успял да забележа, дето се е скрил на тъмно местенце.

Съмърсет съвсем не се беше успокоил и продължаваше да стиска челюстта си.

— Има и такива, дето притежават действителна мощ, Дери, все едно дали идват от дяволи, или ангели, дали ще решиш да вярваш в тях, или не. Възнамерявах да ти внуша малко повече кураж, а не да се превърна в прицел на подигравки. Сега ще ти пожелаая лека нощ —

херцогът леко склони глава и си тръгна, оставяйки Дери загледан присмехулно в гърба му.

11.

Ричард Уорик пристигна в замъка Лъдлоу към края на април, като доведе със себе си и брат си Джон, заедно с около хиляда и двеста мъже, които да присъедини към силите, разположени край замъка. Шестстотин от тях бяха опитни стрелци, които си знаеха цената и се разхождаха по улиците с наперена походка. За нула време те организираха в земите на замъка центрове за стрелба и упражняваха по цял ден уменията си. Останалите бяха въоръжени с брадви и алебарди, набрани и екипирани от приходите на Уорик в средните и северните графства, които беше свикал да му служат като техен феодален господар. Йорк и баща му се развеселиха от одеждите им — Уорик беше облякъл всеки един в яркочервена туника над ризницата, боядисана с корен от брош. Като техен командир, той носеше същия цвят, поръбен с бяла ивица.

Настроението на Йорк се повиши, като видя толкова много бойци да се включват към силите му в Лъдлоу. През последните седмици на бездействие не го свърташе, пишеше писма и изпращаше вестоносци, мъчеше се да си осигури още поддръжници, докато кралят си възвръщаше силата и се подготвяше за Голямата обиколка от Лондон. Йорк настоя още първата вечер да отпразнуват с пиршество пристигането на синовете на Солсбъри и изпразни избите на крепостта от старите френски бъчви, за да е сигурен, че за всеки ще има по пълна чаша, с която да пие за водачите си.

На следващата сутрин Йорк спа до късно в покоите си. Уорик и брат му не бяха толкова зле и станаха в ранни зори да ловуват с баща си. Яздеха през огромни пространства, населени с палатки и войници, които закусваха край малки огньовете. Мъжете ставаха почтително в присъствието на благородниците, после пак се настаняваха, за да ядат, да лъскаят, да поправят или острят. Независимо от махмурлука тази сутрин идването на Уорик бе усилило напрежението в лагера. Такива многобройни армии не се събираха, за да седят и да се припичат на пролетното слънце.

— Живописна група представляват твоите червени воини — подвижна Солсбъри на сина си, докато язدهа по една пътека. — Мисля, че враговете ти на бойното поле ще изпопадат дори само от славния им вид.

Уорик забели очи за пред брат си Джон. И двамата синове на Солсбъри се чувстваха отлично навън тази сутрин. Слънцето грееше, те бяха в добро здраве и разполагаха с армия, готова да ги последва.

— Искам да почувстват, че са едно цяло, един мъжки организъм, татко. Туниките означават, че ще се намират едни други лесно на бойното поле, с един поглед ще разпознават приятел от враг. Ще видиш, ако се стигне дотам.

Солсбъри подсмъркна подигравателно, макар и за двамата да беше очевидно, че се гордее със сина си.

— Представям си, че и стрелците сигурно ще се радват на такива очевадни мишени — добави той.

— Стрелците ми носят същото червено — отвърна Уорик. — Те ще отговорят на всяка подигравка със собствените си стрели. Цяло състояние платих за бои и платове, но така, както са в един цвят всичките, заклевам се, татко, вървят по-изправени.

Тримата Невил отминаха часовете и съгледвачите около замъка, макар да не се отдалечиха толкова, че да не могат да се върнат в галоп, ако забележат или бъдат засечени от някой враг. По пътищата около Лъдлоу тази година не се навъртаха много крадци и разбойници. Те се бяха преместили към градове, където нямаше тълпи от въоръжени мъже, които да лагеруват на прага им. И все пак винаги имаше опасности. Лондон се намираще на повече от сто мили — едва ли не в друга страна, толкова далеч беше от Лъдлоу. Въпреки това двама от членовете на семейството бяха присъствали при нападението на Пърси по време на сватбата на Джон и само глупак би яздил, без да прояви грижа и предпазливост.

Солсбъри спря до едно дървено мостче над потока и направи знак на Ричард и Джон да приближат, за да говори тихо. Денят се затопляше, червени и зелени водни кончета се стрелкаха над водата и привличаха погледите, като лапваха по някое насекомо във въздуха.

— Тук сме сами — започна той и се огледа — и може повече да не ни се удаде възможност да си поговорим по семейно.

Двамата му синове се спогледаха, доволни, че са били включени в плановете на баща си.

— На нашия приятел Йорк вече му секна ентусиазмът. Мисля, че можем да приближим него и хората му до крал Хенри, но той все още се надява на някакво решение, при което да не се пролее и капка кръв.

— А ти, татко? — попита Джон. На двайсет и четири, той беше най-ниският от тримата, тъмнокос и с тънък кръст, но раменете му бяха широки. В дома им съпругата му Мод бе в напреднала бременност с първото им дете. Той беше дошъл в Лъдлоу само по една причина и студеният му тон ясно подсказа, че не му е приятно да чува за колебания в намеренията им.

— Спокойно, Джон. Нали не се съмняваш в мен? Нима аз не бях там? Знам какво дължим на фамилия Пърси. Старецът ще бъде до рамото на краля поне с един от синовете си. Очаквам, че е оставил поголемия в Алнуик. Егремонт със сигурност ще язди до баща си — човекът, който най-много ни трябва, макар да съм убеден, че Пърси е дал нареждането.

— Ами ако Йорк настоява за мир? — попита Джон. — Дълъг път бих от дома, татко. Оставих семейството си и имотите си заради това и съм се закълел, че ще видя тези кучета Пърси умрели. Няма да седя тихо и кротко и да гледам как Йорк и Ланкастър се сдобряват, как полагат нови клетви и вдигат тостове за свое здраве.

— Внимавай, Джон — тихо рече Уорик. Джон беше обикновен рицар и бе довел не повече от шестима наемници със себе си. Армиите на брат му и баща му му придаваха по-голям авторитет, отколкото сам заслужаваше, макар че наистина бе претърпял повече. Може би заради това Джон Невил стрелна брат си с гневен поглед, преди баща им да заговори пак.

— Ние имаме две хиляди войници, докато Йорк разполага с хиляда. Възнамерявам да дам назидателен пример на враговете на моя род и никой не може да ме отклони от пътя. Това достатъчно ясно ли е за теб, Джон? Ще оставя на Йорк да се притеснява какво шепне Съмърсет в ухото на краля. Нашата цел са лордовете Пърси. Ако те са тръгнали на север с краля, няма да преживеят срещата с нас. Заклевам се.

Солсбъри протегна ръка и двамата му синове я стиснаха, като по този начин запечатаха споразумението помежду си.

— Ние тримата сме от рода Невил — гордо рече Солсбъри. — Има хора, дето още не са научили какво означава да пресечеш пътя на това име, но ще го разберат, обещавам ви, дори самият крал Хенри да застане срещу нас.

Той потупа по рамото първо Ричард, после и Джон, а в това време конете им тропаха с копита и се хапеха.

— А сега се развъртете и намерете малко дивеч за стария си баща, та да го пониже с копието си. Трябва да занесем нещо обратно в Лъдлоу, пък и ще бъде добро упражнение за вас. Ако ще унищожаваме Пърси, трябва скоро да тръгнем, за да причакаме краля по пътя му на север.

Маргарет стоеше пред съпруга си и бършеше с намастен парцал раменниците му, за да заблестят на пролетното слънце. Бяха сами, макар че из целия Уестминстърски дворец сновяха вьоръжени мъже и коне и се събираха на групи от по стотина. Доведеният брат на крал Хенри, Джаспър Тюдор, бе дошъл предната седмица и донесе новината, че на северозапад, в покрайнините на Лъдлоу се е разположила на лагер цяла армия. Все още имаше доста стари воители, които не вярваха, че Йорк или Солсбъри ще вдигнат знамена срещу краля, но походът започна да се преформира в армия, готова да се бие, като все повече и повече лордове подбираха най-добрите си мъже да тръгнат с тях.

— Ти ще държиш сина ни в безопасност в Уиндзор, Маргарет, все едно какво става нататък — рече Хенри и я погледна отвисоко.

— Бих предпочела да беше изчакал месец или два. С всеки ден ставаш все по-силен, а остава още и гарнизонът в Кале. Ако ги извикаш обратно, те със сигурност ще извадят зъбите на Плантагенета, каквото и да крои той.

Хенри се засмя и поклати глава.

— И да оставя вратите на Кале отворени, тъй ли? Загубих достатъчно от Франция и без да оголвам последната си крепост там. Имам две хиляди войници, Маргарет — и съм кралят на Англия, защитен от Бога и закона. Моля те, говорихме ли, говорихме за това. Ще тръгна по Големия северен път към Лестър. Ще яздя и хората ще ме видят — и онези от моите лордове, които все още се колебаят, ще се

засрамят. Херцогът на Норфолк не ми е отговорил. Ексетър все още твърди, че е болен. По дяволите, трябва да ме видят, Маргарет, точно както толкова много пъти каза и ти. И след като покажа блесналите редици на всички онези, които стоят до мен, тогава ще обявя Йорк и Солсбъри за предатели. Ще поставя на главите им знака на Каин и те ще открият, че дори и малкото им останала подкрепа ще се изпари като слана през лятото.

Маргарет докосна с плата челото му и избърса едно петно.

— Не ми харесва, че ругаеш, Хенри. Преди не го правеше, толкова си спомням поне.

— Бях различен човек тогава — каза той и гласът му изведнъж стана дрезгав.

Тя вдигна поглед и се взря в очите му. Видя страха в тях, почти незабележим.

— Бях потънал, Маргарет, подпухнал от водата, без да мога да извикам. Не бих пожелал такава съдба на никого, каквито и да са греховете му.

— Сега си по-силен — отвърна тя. — Не бива да говориш за това.

— Страх ме е да го правя — прошепна той. — Чувствам, че е в мен тази слабост — сякаш са ми позволили да постоя на слънцето само за малко, знаейки, че пак трябва да се връщам там. Все едно се бориш с морето, Маргарет, твърде е голямо, зелено и студено. Аз издигам... стени, въпреки това тя пробива вътре, притиска ме.

По челото му изби пот и Маргарет избърса кожата му. Съпругът ѝ потрепери, отново отвори очи и се насили да се усмихне.

— Но няма да я пусна вътре, обещавам ти. Ще построя крепост, ако трябва, за да ѝ се противопоставя. Сега, ако си свършила да ме лъскаш като бойна тръба, отивам да яхна коня си. Дълъг път ме чака, преди да починем за през нощта — той се наведе рязко и изненадващо я целуна, като усети студените ѝ устни под своите. — Ето! Това ще ми държи топло — добави с усмивка. — Пази малкия Едуард, Маргарет. Англия ще бъде негова, за да я управлява, когато си отида. Но днес тя е моя.

Йорк водеше колоната от Лъдлоу, яздеше със сина си Едуард начело на процесията от пешаци, които разговаряха и се смееха, докато крачеха по пътеките, дете накрая ги изведоха до големия римски път на Ермайн Стрийт, все още павиран с плоски камъни, който пресичаше почти цялата страна от юг на север. Тук можеха да се движат със скоростта на старите легиони, изминавайки с лекота по двайсетина мили на ден. Три хиляди мъже изяждаха много повече храна, отколкото можеха да намерят из кръчмите по пътя, макар че ги опустошаваха до шушка, щом стигнеха до тях. Йорк харчеше цяло състояние, за да поддържа запасите в обоза, който следваше движението на мъжете и конете, тъй че всеки път, когато спираха, безчет прислужници палеха огньове и варяха яхнии и осолено месо, за да задоволят глада на изтощените мъже.

Първо стигнаха до Ройстън, а сетне, на следващия ден, Уеър, където Йорк спря колоната за почивка. Солсбъри и синовете му влязоха в селото да търсят стаи, докато Йорк остана известно време, за да надзирава лагера, да похвали капитаните си и да види какво е разположението на духа.

Тримата мъже Невил бяха компактна група. Те оставиха конете си на конярчето и се насочиха към единствената кръчма.

— Колко остава още, докато стигнем до Кралската обиколка? — попита Джон Невил баща си. — Дали изобщо знаем по какъв маршрут ще се движат?

— Не сме излезли на лов за фазани — отвърна Солсбъри. — Щом напусне Лондон, кралят ще тръгне по Големия северен път с всичките си лордове и съдии. Няма да е трудно да го открием. Единственият въпрос е какво ще стори Йорк, когато няма друг избор, освен да се изправи с оръжие срещу краля.

— Смяташ, че е толкова сигурно ли? — попита Уорик. Помещението с бъчвите на кръчмата беше празно, но той сниши глас.

— Не мисля, че хората около краля някога ще позволят Йорк или аз да се върнем в лоното. Те се страхуват от него и се страхуват от нас. Пърси няма да позволят да има мир, момче. Старият в този момент вече души вятъра и се напъва за последния си шанс да разбие рода Невил. С удоволствие ще го посрещна. Мирът не е нищо пред тази перспектива.

— Не смятам, че лорд Йорк е готов за битка — обади се Уорик.
— На мен ми се струва искрен с всички тези призиви да се оставят раните да зараснат.

Солсбъри поклати глава, докато отпиваше от халбата с бира и мляскаше с устни, за да покаже одобрението си.

— Все едно — тихо каза той.

Зелените поля и ферми на Килбърн се простираха навред около кралския лагер. Отвъд границите на Лондон крал Хенри бе заповядал да спрат и да устроят съдилища в продължение на три часа по обед. Двете дузини съдии изслушаха през това време доста случаи, освободиха шестима мъже, които от месеци чезнеха в затвора, наложиха глоби на повече от трийсет и наредиха да се екзекутират още единайсет. Може да беше отнело столетие, за да стигне правосъдието до Килбърн, но след като веднъж дойде, то влезе в действие бързо и уверено. Крал Хенри напусна селището, а зад гърба му издигаха бесилки. Пътя му пресичаха весели тълпи, излезли да зърнат как кралската процесия раздава правосъдие.

Настроението сред двехилядната армия беше празнично — онези, които се надяваха на някакво признание, участваха в турнири — биеха се и яздеха, за да доставят удоволствие на краля. Томас, лорд Егрмонт, излезе победител в две от демонстративните състезания, като се блъскаше с такава сила в противниците си, че или по-нататък трябваше да ги вържат за конете, или да паднат на земята. Докато течаха съдебните процеси, градовете осигуряваха бира, хляб и месо, за което им плащаха в сребро.

Първият ден от Обиколката бе преминал добре и настроението на крал Хенри беше приповдигнато, когато поръча на вестителите си да идат да потърсят квартири за през нощта из град Уотфорд. Докато падне мрак, той вече бе настанен в една местна къща в компанията на доведения си брат Джаспър Тюдор, както и тази на граф Пърси и Егрмонт. Хенри откри, че е пил малко повече от нужното от хубавата местна медовина и макар че лекарите му сновяха край него, се почувства силен и доволен при мисълта за още десетина дни като първия, преди да стигне до Лестър.

Оттегли се късно, като добре знаеше, че ще почувства резултата на сутринта, когато Кралската обиколка тръгне за Сейнт Олбънс. Щеше да спре и да се помоли в тамошния манастир, в най-старата християнска светиня в страната. Бяха му разказали, че абат Уедъмстед е бил сред онези, дошли в Уиндзор да се опитат да го свестят, докато е бил в безсъзнание. Доставяше му удоволствие мисълта, че ще поздрави абата на крака, човек, който го бе виждал единствено легнал по гръб. Преди да заспи, той си представи как хваща абата за ръката и го стиска силно, гледа го как коленичи пред краля на Англия и най-верните му лордове.

След като кралят и повечето от гостите му се оттеглиха, граф Пърси остана на масата със сина си Томас и младия Тюдор. Трудно бе да се намери тихо място за поверителен разговор и графът се надяваше, че уелският полубрат на краля ще си тръгне. Джаспър Тюдор, граф на Пембрук бе замаян от пиенето и се намирал в онова състояние, дето един цял час можеше да мине почти незабелязано. Граф Пърси трябваше да потиска прозевките си през минута-две и беше съвсем наясно, че в шест и половина няма как да стане с възстановени сили след само няколко часа сън. Играеше си с чашата вино на дългата маса и наблюдаваше как графът подхвърля във въздуха зърна грозде, а после ги улавя с устата си. Младият уелсец тъй силно накланяше глава назад, че имаше опасност да падне от стола си.

— Познавах добре майка ти, Пембрук — изведнъж каза граф Пърси. — Беше невероятна лейди и прекрасна съпруга на стария крал Хенри. Бях придружител на коронацията ѝ, знаеш ли това?

Джаспър Тюдор изправи стола си много внимателно, преди да отговори:

— Да, милорд. Макар че бях малко момче, когато тя умря. Не мога да кажа, че я познавам, въпреки че ми се иска да беше така.

Граф Пърси изсумтя.

— Баща ти обаче изобщо не го познавам. Уелски войник е всичко, което съм чувал за Оуен Тюдор, макар че той се ожени за кралица и има двама графове за синове. Издигнал се е като втасал хляб само за едно поколение.

Джаспър Тюдор беше нисък, с гъсти черни къдрици, които бе пуснал да израснат твърде дълги. Уелсецът се изпъна на стола си, когато граф Пърси се обърна към него, тъй като усети враждебността в тона на стареца. Той си играеше с ножа и дялкаше парче дърво.

— Все още е жив, прекрасен човек е — рече Тюдор и примижа с едното око, загледан в другия край на масата.

— И явно голям късметлия за уелсец — добави Пърси и изпразни чашата си. — Ето те теб сега, неговият син, в обкръжението на краля на Англия и двора му.

— Брат ми ме повика и аз дойдох, за да представлявам нашия клон — предпазливо отвърна Джаспър. — Доведох също стотина от онези уелски стрелци с лък, които си спечелиха такова стабилно място сред англичаните през последните години — той вдигна ръка, сякаш искаше да предотврати прекъсване. — Моля ви, милорд, не са нужни благодарности. Макар да виждам твърде малко стрелци в тази Обиколка. Знам, че момчетата ми ще се отличат, ако се наложи.

— Само се надявам, че ги държиш изкъсо — развеселено се намеси граф Пърси и погледна към подпорните греди на тавана. — Познавам уелски, дето не са много различни от диваците. Вашата е тъмна страна и се намират разни безсрамници, дето ги наричат крадци, но аз никога не съм бил сред тях.

— Радвам се да чуя това, милорд — отвърна Джаспър. За хората, които го познаваха, беше ясно, че гласът му става опасно тих, като шепот преди буря. — Ние казваме същото за англичаните на север.

— Е, да, разбира се — рече Пърси. — Въпреки това съм доволен, че кралят има до себе си такива като теб. Кой знае какви още нещица могат да паднат от неговите ръце в твоите? Този крал Хенри далеч не е стиснат. Цялото им потекло винаги е било щедро.

Джаспър Тюдор внезапно се изправи и се втренчи с невиждащ поглед в отсрещния край на масата, поклащайки се леко.

— Смятам, че ми беше достатъчно. Ще ида да си потърся леглото. Лека нощ, милорд Нортъмбърланд, барон Егремонт — той се запрепъва, тръгвайки към вратата, после по стълбите, откъдето известно време се дочуваше тупурдия.

Граф Пърси се усмихна вътрешно и погледна сина си, не по-малко зашеметен от пиене от младия уелсец.

— Надявам се прислугата да преброи лъжиците утре — рече баща му. — Уелсците са като свраки, знаеш ли, до един.

Томас се усмихна на тези думи, с полузатворени очи и оклюмала глава.

— И ти трябва да си потърсиш леглото, Томас. Цялото това шествие много ми прилича на пролетен панаир. Младите мъже трябва да сте бодри и нащрек, след като родът Невил се е въоръжил за война. Разбираш ли ме? За бога, момче, колко си изпил тази вечер?

— Разбирам — каза Томас, без да си отваря очите.

— Чудя се. Не мога да се доверя на един Невил дори когато го виждам пред себе си, камо ли когато е някъде надалеч и прави Господ знае какво. Хайде, отивай да се напиш и да станеш сутринта бодър и годен да защитаваш краля си. Върви. Господ да те пази.

Томас простена и се изправи на крака, сграбчвайки масата, за да запази равновесие.

Останал сам, граф Пърси си отрязва парченца сирене от квадратния дървен поднос. Тъй като никой не присъстваше, за да го наблюдава, лицето му придоби обичайното си смръщено изражение. Голямата кралска обиколка започна достатъчно добре, но той не можеше да се зарадва на възвърнатото добро здраве на Хенри, докато Солсбъри и синовете му бяха някъде из пущинаците с Йорк. Възстановяването на краля беше отговорът на всички молитви на фамилия Пърси. Невилови бяха загубили основата на своята мощ, но графът знаеше, че поради тази причина те ще станат още по-опасни. С гримаса той се насили да изпие още една чаша вино и усети как потъва в омая. Без нея сънят никога нямаше да дойде.

12.

Не една и две глави се цепеха от болка и много лица бяха пребледнели в кралската колона на следващата сутрин. Още от зори денят беше ясен и студен, а настроението из огромния лагер — приповдигнато. Половината от присъстващите бяха на коне, огромни стада коне цвилеха и пръхтяха, тръскайки глави при първия допир на звънтящите хомоти и юздите. Старшите съдии, дето не бяха успели да си намерят подслон в града, излизаха сковано от шатрите си, прозяваха се и се чешеха под робите си, докато слугите им ги обгрижваха.

Всеки лорд, който пътуваше с краля, беше избрал собствено местенце в Уотфорд, белязано със знамената на рода му, тъй че стотици ярки цветни знамена се вееха на утринния вятър. Това на пръв поглед хаотично сближение всъщност беше точно подредено по име, статут и лоялност в семейни групи. От огньовете за готвене се издигаше мъгла, която тегнеше над полята, сякаш ниски облаци ги бяха притиснали. До осем часа бяха приготвили обоза и бяха оседлали конете. Редиците на Пърси бяха най-близо до посоката на процесията, повече от шестстотин рицари и воители с бравди, далеч надхвърлящи всяка друга отделна единица. Никой не оспорваше правото на графа да води. По ранг Съмърсет и Бъкингам стояха по-високо, но те имаха общо едва двеста войници ветерани, масивна сила и инвестиция, която въпреки това се губеше сред огромната армия. Други благородници се боричкаха за позиция, като местата най-близо до краля често се разиграваха на зарове или пък се продаваха.

Колоната се оформи и съгледвачите хукнаха да проверяват всичко наоколо за някаква опасност, като движенията им можеше да се проследят по враните и гарваните из отдалечените дървета, които те стряскаха с появата си.

Крал Хенри облече пълно снаряжение, когато се събуди в господарската къща, още преди слънцето да изгрее, и посети местната черква. Целият блестеше, както яздеше по фланга, а огромният му жребец се движеше с лекота. Отпред на шлема му имаше вплетен златен венец с шипове, който беше толкова част от стоманените му

одежди, колкото и от царствената осанка от мъжа. Заобиколен бе от рицари и вестители, държащи знамената с трите лъвчета, докато той напредваше по огромните каменни плочи, с които бе покрит пътят на север.

Хенри се чувстваше буден и жизнен, духът му повдигаха тълпите от хора, които проточваха врат по пътя, за да успеят да го зърнат. Щом видеха краля, те надаваха ликуващи възгласи, които се изтръгваха от гърлата им при спонтанния прилив на гордост и удоволствие. Тази спонтанност бе непредвидена и неконтролирана, но точно затова изпълваше Хенри с удовлетворение. Той стигна до началото на колоната и зае позицията си зад първите три редици, където яздеха лордовете Пърси и Бъкингам.

— Бог да ви благослови всички — рече Хенри.

Двамата мъже се усмигнаха и се поклониха, доколкото им позволяваха седлата, усещайки настроението на краля и как то повдига духа на всички около тях.

Хенри докосваше различни места от доспехите и дисагите си, като проверяваше какво има в наличност. Честно казано, това беше само външно представление и съзнанието му беше леко отплеснато, докато потупваше дебелия врат на коня си и разтриваше ушите му. Все още не се доверяваше на възстановяването си и му беше станало навик във всеки свободен момент да вдишва дълго и бавно, да проверява ставите и мозъка си, да търси счупвания по тялото си. Естествено, костите и мускулите го боляха, бяха все още слаби след толкова дълго залежаване. Но мислите му бяха ясни, когато стискаше здраво юздите. Доволен беше. Погледна назад по протежение на колоната, усети върху себе си погледите на чакащите войници, докато очите му преминаха по редиците им. За мнозина това щеше да бъде момент, за който да разказват на децата си — миг, в който кралят на Англия ги е погледнал в очите и им се е усмихнал. Хенри кимна към всички, после се обърна напред. Слънцето беше изгряло и той бе готов. Колко жалко, че Маргарет не беше тук, за да го види такъв, какъвто беше.

— Милорди, джентълмени — извиси глас, — напред!

Редиците от рицари и воители се задвижиха в синхрон, но тъй като бяха твърде широки за римския път, се простираха сред полята от двете му страни. Беше изненадваща мисъл, но Хенри се сети, че баща му сигурно е бил обграден от подобно множество, когато е разгромил

французите при Аженкур. Душата му се преизпълни от въображаемия образ на мъжа, когото никога не беше познавал, и той се почувства близък с него повече от когато и да било. Затвори очи, мъчейки се да усети духовното присъствие на баща си. Бойният крал със сигурност би наблюдавал сина си сега, стига да можеше. Може и да беше една обикновена Съдебна обиколка със съдии, писари и адвокати с изострени лица, които завършваха колоната, но беше също и армия, строена на полето, и Хенри почувства с радост колко всичко е точно на мястото си. Без напрежението да напредват през вражеска територия мъжете в редиците си подвикваха и разговаряха помежду си, докато се придвижваха пеша или на кон, водейки разговори по най-различни въпроси — все едно бяха групичка от перачки на реката. Първите шест мили изминаха под изгряващото слънце. То придаваше пролетна топлина на деня, който се очертаваше ясен.

Зад стената от войните на Пърси крал Хенри не успя веднага да види съгледвача, дето тичаше обратно към колоната и размахваше едната си ръка, докато с другата водеше коня по неравната земя и рискуваше както своя, така и неговия врат. Той принадлежеше към обкръжението на краля и не обърна внимание на въпросите на другите мъже, пробивайки си гневно път през тях, докато те го дърпаха за дрехите и наметалото. Граф Пърси размени поглед със сина си и двамата дръпнаха юздите, спряха на място и оставиха другите да ги задминат, а те се приближиха до краля.

— Скуайър Джеймс! Ела по-близо! — извика му Хенри, щом разпозна младия мъж. Направи му знак и съгледвачът се поклони ниско на селото, едва поемайки си дъх, преди да заговори.

— Ваше Височество, край Сейнт Олбънс има армия. Видях бялата роза на Йорк, орела на Солсбъри и герба на Уорик — мечка и бял жезъл на червен фон. Лагерът им е на изток от града, но по самите улици нямаше следа от тях.

Граф Пърси бе довел коня си достатъчно близо, за да чуе всяка дума, и старецът сякаш се изду от възмущение заради своя крал.

— Може ли да го разпитам, Ваше Височество? — рече Пърси и наведе глава.

Хенри кимна. Искаше да ги остави да разговарят, докато той мисли.

— Колко са? — излая граф Пърси към съгледвача. — С каква численост разполагат? Вече си показал, че окоето ти е набито.

— Нагъсто бяха, милорд. Плътно един до друг, като тръстики. Бих казал повече от тези, които имаме тук, но не мога да съм сигурен, защото ако е колона, тя се разпростира, а тези просто стояха.

— В каква формация? — рязко попита графът.

Младият мъж започна да заеква, съзнавайки, че думите му могат да бъдат причината да влязат в бой. Беше на не повече от шестнайсет години и нямаше опит, за да отговори както трябва.

— Аз... не, милорд... аз...

— Хайде, момче, изплюй камъчето. Да се бият ли са дошли, или не? Видя ли пики, изнесени напред, или пък още струпани на купчина и готови да ги грабнат? Бяха ли конете оседлани? Имаше ли запалени огньове, или пък бяха изгасени?

Младият съгледвач тъкмо да отвори уста и Томас, лорд Егремонт, добави и своите въпроси.

— Къде беше багажът им? Изпратен в тила? Кое от благородническите знамена беше най-близо до града?

— Мисля, че имаха подръка пики, милорд. Не си спомням за огньове или дали всички коне бяха оседлани. Не, чакайте, да, видях някои рицари в предните редици, които носеха доспехи и бяха на кон. Не всички, милорд.

— Достатъчно, милорд Пърси, Томас — каза крал Хенри на бащата и сина. — Оставете момчето на мира. Скоро ще видим достатъчно. Колко е — две или три мили до града? След около час ще знаем всичко.

Лорд Пърси се намръщи на реакцията на краля и прокара ръка по лицето си, преди да отговори.

— Ваше Височество, трябва да спрем и да помислим за собствената си формация. Ако ще влизаме в битка, бих подредил хората в по-широки редици, с коне във всеки фланг. Бих извел уелските стрелци на Тюдор на предна линия и...

— Казах „достатъчно“ — прекъсна го Хенри. Гласът му беше твърд и ясен, и графът замлъкна внезапно, все едно някой го удари. Хенри усещаше, че ушите на всеки мъж наоколо са се наострили, и започна да почуква с пръсти по рога, закачен на седлото му.

— Щом розата, орелът и мечката са излезли на полето за война, милорд Пърси, бъдете уверен, че няма да ги разочаровам. Ще разполагаме с достатъчно време да се подредим за бой, когато видим какво имаме насреща. Няма да изтощавам конете си излишно в калта, след като пред нас до града има чудесен път.

Погледът му попадна на съгледвача, който гледаше и слушаше със зяпнала като на идиот уста.

— Предай новината надолу по линията, скуайър Джеймс. Нека мъжете знаят за какво става дума, с какво може да се сблъскаме тази сутрин. И открий Дери Бруър, където и да се е спотаил. Ще искам да знам и той какво мисли. Доведи ми го и после пак излез с този твой орлов поглед на разузнаване. Имаш моята благодарност и благословия за службата ти.

Съгледвачът стана аленочервен в смесица от удоволствие и неудобство и едва не падна от седлото, когато се покланяше на краля. Не посмя да обели и дума, само изведе коня си от колоната, пришпори го и се отдалечи в галоп към тила.

Ричард Йорк яздеше по края на разораното поле, като избягваше дълбоките бразди, докато оглеждаше града с камбанарията на манастира, която се виждаше отвсякъде. От дясната му страна три хиляди мъже изпълваха Кий Фийлд от единия до другия край и чакаха заповеди. Той гледаше над главите им, докато обикаляше в лек галоп източната граница на града, прикривайки доколкото можеше безпокойството си. Още не знаеше какво ще донесе денят, дали съдбата ще го реабилитира, или напълно ще го разсипе. Солсбъри и Уорик бяха изостанали доста, защото той ускори ход, макар синът му Едуард да беше редом до него и да гледаше баща си с неподправена радост, щастлив просто да бъде там. Четиримата яздеха покрай задните стени на дървени къщи и тук-там съзираха втренчени лица край отворените прозорци.

Оскърбително беше как очевидно нито Солсбъри, нито Уорик споделяха тревогата му. Кралят идваше на север с огромна армия. Йорк добре знаеше, че дори само да събереш въоръжени мъже по пътя на краля би било опасна провокация. Въпреки това се видя принуден да приеме съвета на Солсбъри, който той му даваше непрекъснато през

последните месеци. Не можеха да приближат краля без въоръжено присъствие. Йорк си имаше свои шпиони в Уестминстър и до един те докладваха, че враждебността към неговото име и кауза все повече се усилва. Информаторите на Солсбъри твърдяха дори повече — че някои като херцог Бъкингам и кралицата открито спорят дали да не го премахнат. Йорк поклати глава, сякаш имаше тик. Ако той и Невил язدهа сами, можеше да ги заловят и да ги изправят на съд на място. Кралят водеше съдиите си и носеше печата си. С него бяха и перовете на кралството. Не му трябваше нищо повече.

Йорк се засуети, спря коня си и разгледа входовете към града от изток. Виждаха се три пътеки — ясни като трите портала към Сейнт Олбънс. Един избор вече бе направен, когато реши да не остава в Лъдлоу с наведена глава. Йорк бе заемал поста кралски лейтенант във Франция и Ирландия и не можеше да седи и да чака някой друг да решава съдбата му. Знаеше, че ако беше поел по пътя на страхливеца, кралят щеше да стигне до Лестър мирно и тихо — и щеше моментално да обяви Йорк и Солсбъри за предатели. Специално хората на Солсбъри бяха убедени в това. Каквото и да става, той не можеше да позволи тази декларация да бъде направена.

Йорк свали ръкавицата си и я постави върху рога, за да избърше потта от лицето си. После погледна на юг към каменния път, който разсичаше хълмовете в далечината. Имаше достатъчно силна армия, за да нападне, избор, чийто изход бе доста несигурен, избор, който означаваше, че действително е предател на Короната. Щеше да бъде прокълнат като изменник пред най-големия си син, мисъл, от която му призляваше. Подобно действие би вдигнало страната в праведен гняв срещу убиеца на крале. Никога повече няма да познае спокойствието и мира и няма да спи от страх, че са му изпратили убийци през нощта. Йорк потръпна и раздвижи рамене в доспехите. Такива мъже съществуваха, знаеше го много добре. Преди два века крал Едуард бил посечен от някакъв тъмнокож маниак и се отбранявал от него в собствените си покои с един стол. Човек не би искал да избере такава съдба.

Не можеше да бяга, а не смееше да се бие. Това, което избра, беше най-слабото решение, макар че имаше по-голям шанс да не завърши съвсем катастрофално. Йорк обърна коня си с лице към Солсбъри и Уорик и срещна погледа на по-стария мъж, който го

режеше като с нож, наблюдаваше и претегляше всяка промяна в изражението му.

— Когато кралят пристигне — рече Йорк, — никакви резки движения сред нашите хора, разбрахме ли се? Заповедта ми трябва да е твърда, да обхваща всички. Кралските редици ще дойдат наострени при гледката на такова множество, наредено срещу тях. Само един глупак сред нас е достатъчен — дори само един да подхвърли обида в неподходящ момент — и всичко, което сме планирали и за което сме се молили, ще се разпадне.

Макар да бяха четирима, разговорът се водеше между двамата бащи в групата. Йорк и Солсбъри стояха с лице един към друг върху тъмната земя, докато синовете им ги гледаха и мълчаха.

— Съгласих се на всичко това, Ричард — отвърна Солсбъри. — Ти искаш своя шанс да пукнеш цирея. Разбирам те. Мъжете ми ще се подчинят на заповедите, уверявам те. Изпрати своя пратеник при краля, нека каже условията, които обсъждахме. Смятам, че думите няма да стигнат до Хенри или пък ако стигнат, че той няма да ги изслуша, но и преди съм изразявал възраженията си. Ти водиш парада, Ричард. Моите хора няма да влязат в бой, освен ако не ги нападнат. Тогавата не мога да отговарям за мира.

Йорк извърна лице на една страна, за да почеше и потърка загрубялата си кожа. Знаеше, че синът му улавя всяка казана дума, и за първи път съжали, че го е довел от Лъдлоу. Височината и яките плещи придаваха на Едуард вид на истински рицар, особено със спуснатото забрало. Въпреки това той беше само на тринайсет. Момчето все още вярваше, че баща му не може да греши, докато Йорк виждаше пред себе си само затворени пътища. Раздразнен единствено на себе си, Йорк преглътна и сложи ръкавицата си, като я дърпаше, докато пръстите му стигнаха до края, а после тъй стисна юмука си, че той затрепери.

— Крал Хенри ще ме изслуша — каза колкото се може по-уверено. — Ако той позволи да разговаряме при мирни условия, ще ида при него преди пладне днес. Ще коленича и ще му се закълна във вяроност и във всичко, което поиска като мой крал. Ето как това ще приключи, милорд Солсбъри. Мирно и ние двамата възстановени в длъжност, като ти отново ще бъдеш съветник, а синът ти — капитан на Кале.

— А за себе си? — попита Солсбъри — Каква титла ще поискаш от краля за себе си?

Йорк небрежно сви рамене.

— Може би Първи съветник или пък Главен констабъл на Англия — все едно какво ще е името, важното е пак да съм до дясната му ръка. Нищо повече от това, което заслужавам за службата си.

Йорк погледна на юг и напрегна поглед за да види първите признаци, че кралската армия приближава. Вятърът се засилваше и отнемаше част от топлината на въздуха. Той не видя как Солсбъри и Уорик се споглеждат, а после бързо извързват очи.

— Той ще ме изслуша — повтори Йорк.

Дери Бруър тичаше покрай колоната, подтикван от младия съгледвач, който не разбираше защо отказва кон. Вместо да губи време да му обяснява, че няма представа как да се задържи на гърба му, че едва ли дори би могъл да се качи отгоре му, Дери реши да пробяга разстоянието до краля. Не беше взел предвид факта, че колоната продължава да се движи и така милята от тила до фронта се превърна в почти две. Докато стигне до първите редици, той вече дишаше тежко и бе облян в пот, едва можеше да продума.

Едмънд, херцог Съмърсет, хвърли поглед надолу към аленото лице на шпионина с развеселено пламъче в очите. Дори киселият граф Пърси загуби смръщеното си изражение при тази гледка.

Дери тъй се задъхваше, че трябваше да сложи ръка на стремената на краля, за да може да върви редом с тях и да не изостане.

— Ето ме, Ваше Височество — едва отрони той.

— Полуумрял и полузакъснял — промърмори Бъкингам от дясната му страна и така си спечели изпепеляващ поглед.

— Искан съвета ти за нещо преди известно време, мастър Бруър — рече кралят надут. — Научи се да яздиш — това е заповед. Вземи някой излишен кон и накарай някой от съгледвачите да ти покаже как се прави.

— Да, Ваше Височество. Съжалявам — отговори Дери със свирещи издихания. Беснееше против себе си, като знаеше, че едно време можеше да пробяга три пъти по-дълго разстояние и пак щеше да пристигне готов да се бие или пак да хукне.

— Йорк и Солсбъри са пред нас, мастър Бруър, с Уорик. Съгледвачът ми докладва, че армията им е най-малкото колкото нашата колона. Трябва да знам намеренията им, Бруър, преди да вкарам хората си в града.

Дери беше чул новината, разгласена многократно, докато тичаше напред. Беше имал време да помисли, макар че едва ли можеше да е достатъчно при толкова оскъдна информация.

— Ваше Височество, не е възможно да знаем какви са намеренията на Йорк в момента. Лично аз не вярвах, че ще напусне Лъдлоу, но тъй като го е сторил, заплахата не може да се пренебрегне. Той неведнъж се е оплаквал от влиянието на Съмърсет и Пърси върху кралската ви особа. Може би ще пожелае да ви убеждава в правотата си, ако му предоставите безопасен достъп до себе си. Но не бих се доверил на този човек, Ваше Височество. И друго — бих изпратил лорд Пърси в тила.

— Какво!? — веднага възропта Пърси. — Никъде няма да ме изпращаш, ясно ли ти е, нахално копеле такова! Как смееш да даваш подобни съвети на краля? Ще накарам да те съблекат и да те бичуват, ти...

— Извиках мастър Бруър за съвет — обади се крал Хенри, прекъсвайки гневния изблик на стареца. — Ще бъда благодарен, ако останеш спокоен, докато той говори. Аз ще преценя каква стойност имат думите му.

Граф Пърси се кротна с неудоволствие, с все още втрещени в злополучния шпионин очи, които му обещаваха ужасяващо възмездие.

Дишането на Дери се успокои.

— Не е тайна войната между родовете Пърси и Невил, Ваше Височество. Каквото и да възнамерява Йорк, наемните войници, които двамата командват, не трябва да се допускат близо едни до други. Щом са кучета, все ще се бият, Ваше Височество. Лоялността към техните господари може да даде началото на кръвопролитие, докато господарите им всъщност искат мир.

— В такъв случай смяташ, че Йорк е довел цяла армия само за да бъде изслушан ли? — рече кралят и се загледа в пътя насреща си. Първите къщи на града вече се виждаха, на по-малко от миля разстояние.

— Смятам, че той щеше да ни срещне на открито, ако имаше намерение да се бие — отвърна Дери. — Битките не се водят в градовете, Ваше Височество — или поне не се водят добре там. Аз бях в Лондон, когато Джак Кейд влезе вътре, и си спомням добре хаоса, който настъпи в онази нощ. Младият Уорик също присъстваше и неговите спомени не са по-сладки от моите. Нямах тактика, нямах маневри на полето — само тичане и паника, и кръвопролития из малките улички. Ако Йорк възнамерява да напада, той няма да позволи на тази колона да влезе в Сейнт Олбънс.

— Благодаря, мастър Бруър — отвърна кралят. Осени го един спомен и той се усмихна лекичко, продължавайки: — Макар да нямаш бира, имаш доверието ми.

Дери примига при това ехо от едни други времена — една полузабравена сянка. Кралят, пред когото беше изправен сега, с ясният си поглед едва ли навяваше спомени за онзи потънал във водата мъж.

— Благодаря, Ваше Височество — отвърна Дери, — чест ми правите.

После вдигна очи към все още бясно вторачения в него граф Пърси. Надяваше се старецът да е отчел специалния му статут пред краля. Имаше си достатъчно врагове.

— Градът е пред нас и няма признаци редиците на Йорк да излизат напред, за да ни пресрещнат — каза Хенри. Сви в юмрук дясната си ръка, сграбчила юздите, и Дери видя как гневът му се отприщи и покри лицето му с червени петна. — Въпреки това на пътя ми има армия, препъникамък за преодоляване. Това няма да понеса, милорди. Не и аз. Няма да продължим отвъд Сейнт Олбънс, докато не получа удовлетворение и ако те са предатели и прокълнати мъже, то аз ще окича пътя обратно до Лондон с главите им, всеки майчин син от тези, дето ни чакат. Всички до един.

— Да се оттегля ли в тила, Ваше Височество? — попита го граф Пърси с поглед, все още закован злобно върху Дери Бруър.

— Не — без колебание отговори кралят. — Води ни вътре в града, граф Пърси. Нека тръбите да свирят, вдигнете високо знамената! Нека онези пред нас да знаят, че съм тук и че не се притеснявам от присъствието им. Нека се боят от проклятието ми и от смъртта, ако посмеят да вдигнат оръжие против законния си крал.

13.

Камбаните на Сейнт Олбънс биха десет пъти, когато кралската колона навлезе в града. За тамошния часовник се говореше като за чудото на века — той можеше да предсказва затъмненията, както и да бие на всеки час, като монасите трябваше само да повдигат на ръка бавно падащите му тежести и да навиват механизма.

Отекващите звуци се разнесоха над опразнените улици, макар че на всеки прозорец се тълпяха изнервени лица. Никой, който живееше в границите на града, не беше излизал от дома си през този ден да работи или да купува храна. Сергиите и магазините бяха или празни, или все още обвити в зебло, а собствениците им бяха избягали.

Като влизаха в града редица по редица, хората на крал Хенри притихваха, впечатлени от къщите от двете страни на улиците, дето ги водеха все по-навътре в града. Всички знаеха, че от дясната им страна, на Кий Фийлд, зад редовете високи къщи, е строена огромна армия и ги чака. Всеки бе обзет от страх, но също и от решителност. Те язدهха или вървяха по склона заедно с краля и той се виждаше ясно начело на колоната, знамената му златни, червени и бели. Цели богатства се печелеха или губеха в битка, когато присъстваше самият крал. Всеки мъж от по-нисък ранг си представяше, поне в някой кратък миг на размисъл, че може да е благословен в този ден, може да получи рицарско звание за проява на смелост или дори благородническа титла от ръката на краля. За някои такава възможност беше единственият шанс да се сдобият както с богатство, така и с влиятелно име.

В центъра на града се намираше лазарет, продълговат триъгълник, заобиколен от всички страни от домовете на богатите търговци, а в единия ъгъл беше църквата „Сейнт Питър“. Първите редици я достигнаха, преди манастирският часовник да бие отново. Кралят спря. Лордовете и хората им прииждаха все повече и повече и изпълваха пространството, докато най-сетне по-задните редици трябваше да бъдат спрени. Още щом слязоха от конете и стъпиха на каменната улична настилка, Съмърсет и Пърси изпратиха хора, за да огледат позициите на противника. Старшите капитани тръгнаха да

отварят с ритници вратите на кръчмите по пътя си, за да предпазят бирата от вниманието на онези свои мъже, дето биха предпочели да изчезнат в избите за през деня. Други насилваха входовете на частни домове, посрещани от ужасените писъци на собствениците им, докато мнозина просто си избираха чисто място на открито на улицата, викаха каруците от обоза, за да си вземат сухо огниво и съдове и да приготвят обедното си ядене. Без присъствието на войската на Йорк отвъд града сутринта можеше да е весела, но поради заплахата от насилие всички бяха мрачни, докато вършеха обичайните си задължения.

Около позицията на краля на хълма мъжете носеха камъни и побиваха пръти в земята, за да закрепят огромен сенник за Хенри — да почива и да има лично пространство. Той слезе от коня и зачака търпеливо, докато донасяха пейки и маса от каруците по-нататък — провираха ги като костенурки сред морето от мъже. За съвсем кратко време той и лордовете му вече имаха място за сядане и зебло да ги пази от вятъра и погледа на околните.

Отведоха коня му, за да го изчеткат и нахранят, и Хенри повика Пърси, Съмърсет, Бъкингам и Дери Бруър. Свали ръкавиците си и кимна на прислужника, който постави пред него чаша и кана с вино, както и поднос със студени меса. Четиримата призовани влязоха и останаха прави и безмълвни, чакайки заповедите му.

Крал Хенри отпи голяма глътка вино и млясна с устни. Улови с поглед лекарите си, които се спотайваха зад първата редица стражи, и се намръщи, после отново си направи вътрешна проверка. Не, наред беше, вдъхна си увереност той. Знаеше, че има моменти на отнесеност, когато губеше мисълта си, но те бързо отминаваха. Нямаше нужда да вика тези стари паяци и да търпи опипването им и сладникавите им смеси.

— Милорди, мастър Бруър, не мисля, че днес ще изслушваме жалби. Онази сбирщина от предатели извън града ще ни е главната грижа. Какви доклади имаме? Какво предлагате вие?

Съмърсет заговори пръв. Още преди кралят да доближи града, той бе изпратил свои съгледвачи. По неговите думи нищо, което бе чул, не му се понавило.

— Ваше Височество, от изток има три входа към града. Двата са тесни пътища, почти пътеки. Минахме през трънаци и храсти извън града и, с малко труд, те могат да бъдат блокирани дори за най-

решителните атаки. Третият е по-широк и е по-трудно да се препречи. Ще трябва да изнесем маси от къщите, може би дори греди или пък корита — не му каза, че вече бе дал заповед и че десетки мъже работеха бясно, за да защитят тази част на града. Някои неща бяха просто твърде спешни, за да се отлагат, и Съмърсет само чакаше кимване от страна на краля.

— Какво, ще ме криеш зад трънаците, тъй ли? — тихо попита Хенри. — Аз... никак не ми е приятно това, милорд Съмърсет. На няма и трийсет мили от Лондон кралят на Англия... — той спря и барабанящите му по дървената маса пръсти притихнаха.

След миг на неловка тишина Дери преглътна нервно. Подозираше, че кралят минава през един от онези моменти на пустош, и реши да говори, за да попълни дупката, независимо дали кралят го чуваше, или не.

— Ваше Височество, все едно дали това ще навреди на честта ви, в полето имаме трима вълци. Никой не оставя вратата на къщата си отворена, когато такива гладни очи надничат вътре.

Той спря, щом Хенри премигна, разтърси глава, все едно имаше тик, и погледна към тях с нещо като объркване в очите.

— Докато не научим какво възнамеряват Йорк, Солсбъри и Уорик, Ваше Височество, най-простият разум ни диктува да залостим вратата пред тях.

— Да, да, разбира се, Дери — съгласи се Хенри. — Както кажеш. Доверявам се на преценката ти.

Очите на краля блеснаха и, когато вдигна глава, видя, че граф Пърси се е втренчил странно в него.

— Е, граф Пърси? Като стълб ли ще ми стоиш там? — попита го Хенри и му върна втренчения поглед. — Колко са се събрали там, на Кий Фийлд? Сега можеш да отговориш на собствените си въпроси към мен, както ги беше поставил на скуайър Джеймс преди малко.

Граф Пърси сви уста в тънка черта. Господ бе поставил най-опасния му враг в опозиция на краля, но увереността му тръпнеше като свещ на вятъра поради странното поведение на младия мъж пред него.

— Моите хора казват, че разполагат с три хиляди, Ваше Височество. Говорят за поне четиристотин стрелци сред хората на Уорик, всичките облечени в червено. Може би други две хиляди са с

пики и брадви, а останалите са на кон. Не е малка сила, Ваше Височество — и са предатели, както сам казахте. Солсбъри е там със сина си, двама лукави мъже, които не са показали друго, освен неприязън към вашата кралска власт. На мен ми е пределно ясно, че падането им от власт ги е оставило наранени и гневни. Не може да има друга причина да застанат и да заплашват краля.

Хенри пийна още една глътка вино, като чашата му бе веднага допълнена от слугата зад него.

— Три хиляди, казваш? — повтори кралят. — Господи, значи е истина. Богатството на мъже като Йорк и Солсбъри е нараснало твърде много, щом могат да си позволят да въоръжат и да хранят толкова много — кралят закова поглед в главния си шпионин. — Бруър, без хората от свитата ми, съдиите, адвокатите, кухненските работници, вестителите и други подобни, колцина въоръжени мъже стоят с мен днес?

Това беше въпрос, който Дери бе обсъждал със Съмърсет, като двамата достигнаха до някаква закръглена бройка, преди още да влязат в града.

— Не повече от хиляда и петстотин, Ваше Височество, макар че можем да въоръжим и стотина от обслужващите момчета, ако се наложи.

— Нашите са войници от най-високо качество — добави Пърси. — Личната охрана на лордовете ви, Ваше Височество. Всеки от тях струва колкото двама или трима от хората на Невил, дето без съмнение сега се тресат при мисълта, че ще обсаждат краля си.

— Не забравяйте Йорк, лорд Пърси — раздразнено добави Съмърсет. — Вие сякаш мислите единствено за баща и син Невил, докато командите раздава Йорк, Йорк е Пазител и Защитник. Това, което трябва да ни интересува, е тяхната лоялност към Йорк, а не дребнавите ви пререкания.

Преди граф Пърси да успее да го среже с гневния си отговор, Съмърсет отново се обърна към краля.

— Ваше Височество, имам ли разрешението ви да блокирам трите пътя, които водят към града? Не можем да излезем на открито срещу такова множество, но можем да ги оставим да се борят с тръните, ако решат да атакуват.

— Да, дай нареждане — отвърна Хенри, все още мрачно замислен за многочислената армия пред тях.

Съмърсет демонстративно извика един от хората си и му даде наставления. Мъжът прекрасно знаеше, че барикадите вече се сглобяват, затова Съмърсет грубичко го избута навън, преди неговото объркване да бъде забелязано.

Докато херцогът успее да се върне при краля, той вече се беше надигнал от мястото си. Страните му бяха леко зачервени от виното, но изглеждаше решителен и в пълно съзнание.

— Поставете някой в онази църковна камбанария в края на площада. Нека да е готов да бие камбаната и да предава съобщения за нападение от която и да е посока. Няма да се огъна, след като веднъж съм стигнал дотук. Да се надяваме, джентълмени, че онези, дето са стояли в засада да ме чакат, още не са осъзнали истинските размери и резултати от своите действия. Няма да си тръгна оттук, докато тази заплаха не бъде разбита или отстранена. Щом трябва, нека дойдат. Ние ще превърнем този град в крепост, в чиито стени да си блъскат главите. Вършетете си работата. Каквото и да възнамеряват Йорк и Солсбъри...

Кралят спря насред изречението заради оглушителната шумотевица пред шатрата му. Един вестител, облечен в черно и с бяла роза на рамото си, се мъчеше да пробие през тълпата от войници, макар че на всяка крачка го бутеха и ръгаха. От някаква рана на скалпа му вече се стичаше малко кръв, затова човекът имаше див поглед и ужасен вид, и настояваше да бъде приет от краля.

— Дайте му път насам! — Хенри срязва войниците достатъчно силно, за да се отдръпнат моментално. — Стойте настрана!

Сред развълнуваните маси се отвори пътека. Вестоносецът, задъхан и пребледнял, коленичи на камъните и протегна напред един свитък, запечатан с бял восък във формата на розата на Йорк. Със свободната си ръка той попипа раната на главата си и изумено се взря в червеното петно върху пръстите си.

Макар човекът да не изглеждаше опасен, Съмърсет пое свитъка и счупи печата, като така не позволи на потенциален враг да приближи достатъчно, та да удари краля. Зашеметеният вестоносец бе отведен настрана, за да не чува, докато херцогът четеше бързо, а изражението му ставаше все по-мрачно.

— Е? — запита Хенри нетърпеливо.

— Йорк иска мен, Ваше Височество — кисело отвърна Съмърсет. — Иска да му изпратите мен и граф Пърси. Той твърди, че двамата имаме лошо влияние върху Ваше Височество, че сме разпространили лъжи за неговата служба, вяроност и клетва. Моли за милост и прошка за това, че присъства с войници тук, но... — той продължи да чете, като устните му се движеха, — моли само да бъде отбелязано, че не иска нищо друго за себе си освен справедливо осъждане на онези „злостни клюкари“, дето шептят из двора ви.

— А мен споменава ли? — веднага попита Дери Бруър. — От години съм като трън в очите на този човек, а той дори не ме включва в списъка си, тъй ли? По-лошо е да те пренебрегнат, милорд!

Възмущението на главния шпионин накара Съмърсет да се усмихне сдържано, докато продължаваше да чете. От своя страна, Дери наблюдаваше краля, надявайки се да е предотвратил гневен изблик. Хенри изведнъж притихна и застина, слушаше какво чете херцогът и кръвта се отдръпна от лицето му.

— Няма да позволя един от моите лордове да ми поставя такива условия — рече кралят с почти шепнещ глас. — Отговори му, Съмърсет. Накарай глашатая си да възвести пред всички, че Йорк, Солсбъри и Уорик ще бъдат предатели, прокълнати и низвергнати, ако не се оттеглят на мига отгук. Кажете им това и нищо повече. После ще видим.

Граф Пърси сияеше, забеляза Дери. Този бурен пролетен ден едва ли можеше да се развие по-добре за него — гневът на краля се изливаше като порой върху собствените му заклетни врагове. Съмърсет се поклони и се оттегли. Дери спря единствено, за да вземе позволение от краля, преди да го последва, като сграбчи все още кървящия вестносец на Йорк силно за ръката, докато малката групичка тръгна надолу към барикадите.

Хората на Съмърсет работеха още от първата минута на пристигането си в града, осъзна Дери. Освен трънаците, изскубнати от земята, десетки тежки маси и столове бяха завързани с въже заедно и изтеглени през трите пътя, които влизаха от изток. Барьерата не беше непреодолима — всичко, сътворено от човека, можеше да бъде сринато от човека, — но Джаспър Тюдор беше довел уелските си стрелци на

тези места по собствена инициатива: дребни, тъмни мъже с дълги лъкове от тисово дърво, които да защитават преградите и дори да се катерят по тях, за да се доберат до позиция с най-добра видимост. Дери потръпна при мисълта да нападне подобна позиция. Не завиждаше на силите на Йорк, ако тръгнаха срещу краля.

Съмърсет помогна на вестоносеца на Йорк да се изкачи по купчината от дърво и мебели, без да обръща внимание на протестите му, когато дрехите му се закачаха и се късаха на парцали. Дори изпратен по обратния път, Дери забеляза как мъжът попива всяка подробност за стрелците. И явно не изглеждаше доволен от това, което вижда.

Някъде отвън дойде камък, извиси се във въздуха и принуди един от стрелците да изругае на уелски, защото или трябваше да отскочи настрана, или да понесе удар. Устата на Дери се стегна ядно.

— Милорд Тюдор — извика той силно. — Знаят ли вашите момчета, че крал Хенри е дал заповед да стоят тук, без да нападат? — Не беше абсолютната истина, но викът му бе предназначен за онези, дето биха позволили на гнева или внезапната болка да ръководят мисленето им. Стрелецът, който беше избегнал камъка, го изгледа яростно от върха на барикадата, но Джаспър Тюдор кимна с глава, заговори нещо на уелски на мъжа, докато той не сведе глава и пак не се загледа навън. Още едно голямо парче скала се блъсна в дървото и Дери тихо просъска ругатня. Съмърсет се занимаваше със собствения си вестоносец, но проблемът беше в това, че на въоръжени мъже, които се намират под заплаха от нараняване, изобщо не може да се разчита. Дочу как един уелсец подхвърля присмехулна обида на някого от другата страна, извън полезрението. Другарите на първия избухнаха в смях и задюдюкаха, а Дери помръкна. Барьерата беше от изсъхнало дърво в по-голямата си част. Видя, че има приготвени кофи с вода, ако я подпалят, но съществуваха различни видове искри.

Вестоносецът на Съмърсет спря да кима, слушайки инструкциите му, и уелците му помогнаха да преодолее барикадата по петите на пратеника на Йорк. Той беше пребледнял и никак не му се щеше да преминава покрай присмехулните тълпи от войници от другата ѝ страна.

Съмърсет дойде при Дери, там, където той с мрачен вид надничаше през пролуките в трънака.

— Ако Йорк има капка здрав разум, ще оттегли мъжете си, преди някой да е пронизал някого в гърлото или да подвикне някоя непростима обида — рече той.

— Това са хората на Солсбъри, милорд. И се държат така, сякаш ги сърбят ръцете за битка. Милорд, ако чуете, че граф Пърси е решил да дойде тук, моля ви, опитайте се да го откажете. Невил и Пърси си имат неуредени сметки и не ми се ще да ги разчистват днес, ако ме разбирате правилно.

Докато Дери говореше, още няколко камъка профучаха наблизко и събориха един от стрелците, който с писъци падна насред тръните и се плъзна между две огромни дъбови маси. Близко стоящите до Дери се развикаха ядосано и той видя как един от тях огъна лъка си озъбен, докато по лицето му се стичаше кръв. Джаспър Тюдор изрева някаква заповед, но стрелецът пусна стрелата, а после нададе триумфален вой. Още неколцина го приеха като сигнал за атака и заповедите на Тюдор се загубиха сред настъпилия рев от двете страни.

Дери чу писък от болка, който се извиси над шумотевицата, и после едва не загуби равновесие, когато цялата барикада се залюшка напред-назад.

Усещаше как брадвите блъскат в дървото и изтегли ножа от ножницата на бедрото си.

— Господи — прошепна той, — милорд Съмърсет, тук има нужда от повече хора.

Сякаш в отговор на молитвите му една дружина войници вече тичаха към блокирания път, готови и с извадени мечове. Съмърсет им нареди да се строят, а Дери се отдръпна да наблюдава защитата. Бариерата беше сериозна преграда, все едно дали онези зад нея бяха само малка група от гневни мъже, или пък първите редици на организирана атака от армията на Солсбъри. Щеше да издържи известно време, като стрелците на Тюдор пускаха цели облаци от стрели, с крясъци отброяваха, докато си набеязваха мишени на близко разстояние. За негово изумление един започна да декламира стихове, питаше и му отговаряха, като всички уелски стрелци се включиха.

Съмърсет видя как Дери едва ли не танцува от крак на крак в нерешителност.

— Тук държа нещата, Дери. Върви!

Онзи хукна, свърна напъряко край дървената къща на някакъв богат търговец и покрай втората и третата барикади. Те изглеждаха още по-непроходими от първата — в тези малки улички, блокирани до височината на два човешки боя, а връз тях бяха плъпнали войници, които се катереха по гредите на къщите от двете страни, за да имат по-добра видимост към врага.

— Задръжте тази позиция! — извика Дери, щом стигна до тях, без много да се замисля дали има право да раздава заповеди. — Не бива да преминат!

Увери се, че барикадите бяха достатъчно стабилни, и спринтира обратно нагоре по хълма към пазарния площад, където все още се намираще кралят, заобиколен от голяма част от кралската колона. На всяка крачка Дери подминаваше хора, които скачаха посред яденето или почивката си и се стичаха надолу срещу него, насочвани от шума на битката. Хаосът бе завладял това пространство и нямаше видима фигура, която да ръководи нещата. Дери ругаеше под нос Йорк и Солсбъри, докато тичаше нагоре по склона и усещаше дъха си като огън в дробовете.

Йорк стисна юмруци зад гърба си, когато пред него се изправи пратеникът на Съмърсет. Мъжът бе паднал на колене в присъствието на херцога и граф Солсбъри, но фактът, че бе облечен в ливреята на Съмърсет вместо в тази на краля, означаваше, че той знае предварително какво ще каже вестносецът, преди още да си е отворил устата. Лицето на Йорк ставаше все по-мрачно, докато мъжът заекваше, повтаряйки съобщението, което трябваше да предаде. Думите, изречени от крал Хенри, докато е бил заобиколен от верните си лордове, прозвучаха много по-сурово в собствената шатра на Йорк.

— „... п-после трябва да с-се от-теглите от т-това място и да чакате п-присъдата на краля, и... — той прочисти гърло и потърка тила си под студения взор на Йорк — ... да се молите той да прояви милост.“

Мъжът затвори уста и наведе глава, като сам той отправеше молитви да не бъде бит или убит заради това, че носи подобна вест. Неяде отзад, откъм града започваше някаква дандания, гласове се

провикваха гневно. В този момент всичко това му звучеше надалеч и вестоносецът преглътна от неудобство.

— Прокълнат и низвергнат? — повтори Йорк с почуда и поклати глава. — Крал Хенри няма какво друго да ми предложи освен проклятие?

— Казаха ми само да повтора думите на краля, милорд. Н-нямам позволение да добавям нещо повече.

Викове те прераснаха в рев и Йорк вдигна погледа си от безобидния обект на яростта му.

— Солсбъри? Прати някого да види... не, ще ида сам.

Той мина покрай вестоносеца, без да си направи труд да го освободи. Солсбъри тръгна по петите на Йорк, а мъжът остана сам в празната шатра на командването и взе да бърше потта от челото си.

Йорк изруга, щом зърна как барикадите, препречили Ню Лейн, се клатят, докато крясъци и викове огласяха полето. Виждаше как стрелци щъкат около самоделната конструкция, заемайки позиции, като се мъчеха да останат в равновесие.

— Накарай хората си да се изтеглят извън обхвата им — скастри графа Йорк. — После събери капитаните си.

Солсбъри наклони глава безмълвно, като внимаваше да не показва задоволството си. Шансът да има мир беше дошъл и отминал с няколкото прибързани думи на краля. В този момент той бе готов да благослови Хенри.

Слънцето все още се издигаше на хоризонта, когато трийсет и двама мъже се събраха около Йорк. Всеки един беше ветеран, добре въоръжен и достатъчно опитен, за да се е издигнал до поста командир на своя благороден патрон. Той забеляза мрачното им изражение и подбра подходящи думи.

— Приех пратеника на крал Хенри — започна Йорк, като остави значителна част от гнева и обидата, която чувстваше, да зазвънти в гласа му.

Стотици войници притичваха по-близо до малката група на капитаните, осъзнавайки, че съдбата им се решава в момента. Барикадите останаха назад, а уелските стрелци се присмиваха на оттеглящите се войници. Дузина тела лежах в подножието на трънака и струпаното дърво и вече изстиваха.

— Макар че целта ми беше да уредя този спор, без да прилагам оръжие — започна строго Йорк, — беше ми отказано. Около крал Хенри са се събрали зли мъже, които с удоволствие биха стъпкали в краката си имената Йорк и Солсбъри. Да, също и Уорик — яростта така го завладя, че гласът му прерасна в мощен рев. — Не ме разбирайте погрешно! Моят спор не е с краля! Аз не съм предател, макар някои бедни глупаци да ме наричат така — и те биха превърнали всеки, който присъства тук, в предател. Не вярвам, че прощението ми за справедливост изобщо е достигнало до краля — вместо това е било заловено и задържано от лъжци и мошеници. Ако кралят бе чул случая, той би ми дал аудиенция в условия на примирие.

Йорк поспря, за да огледа с втренчен поглед събраните мъже, и видя, че думите му достигат до всяко сърце. Почувства се окрилен, докато Солсбъри стоеше безмълвен и наблюдаваше как гневът на приятеля му ги завладява, независимо докъде щеше да доведе това.

— Вместо това бях обвинен! Изхвърлен бях от благоволението на краля от по-нискостоящи. Всички онези, дето сега са на Кий Фийлд, ще бъдат преследвани и бесени като предатели, ако не уредим този спор още днес. Този избор са ми предоставили. Какво да избира — да се оттегля с подвита опашка ли? Да оставя ли краля си в лапите на предателите с шептящи устни и да чакам присъда, която ще означава края на рода Йорк?

Това дойде в повече на мъжете, застанали зад капитаните си. Те се развикаха, изразявайки поддръжката си — нещо като ръмжене от неоформени думи. Мнозина бяха родени в Йоркшир, лоялни на неговата фамилия мъже преди всичко друго. Дори сред последователите на Уорик, нагиздени в червено, се издигнаха юмруци и гласове, които крещяха за свалянето на кралските съветници.

— Те вече проляха кръвта на добри мъже, които не искаха нищо повече от мир! — изрева Йорк и посочи към барикадите и разпръснатите трупове. — Ще получат отговора ми веднага. Ще получат отговор, който ще срине тези стени от тръни и ще освободи краля от лапите им.

Все повече хора ликуваха, дишането им се учестяваше, докато слушаха, застанали изпънати върху разораната земя.

— Безопасността на крал Хенри е във вашите и в моите ръце — предупреди ги Йорк. — Не бива и косъм да падне от главата му, заради

честта на всеки един от вас поотделно. Аз не съм предател! И тук не виждам такива.

Шумът се увеличаваше с всяка секунда, тъй че Йорк трябваше да крещи с все сила, за да бъде чул.

— Капитани! Върнете се при хората си! Ще проникнем в града и ще спасим крал Хенри от ръцете на онези, които го държат. Вървете, джентълмени, бързо! Йорк държи левия фланг, Солсбъри — центъра, Уорик — десния. Веднага формирайте редиците си заради мен! Завземете ми този град! Спасете краля! Господ да пази краля!

Последните му думи отекнаха в необуздан дрезгав рев. Капитаните хукнаха към позициите си, следвани от стотици воители, тъй че изведнъж сякаш тълпата експлодира от мястото, където стоеше Йорк. Само за миг три бойни групи от по хиляда мъже грабнаха оръжието и доспехите и хукнаха да застанат с лице към града.

Солсбъри, Уорик и Едуард, синът на Йорк, чакаха мълчаливо Йорк да се обърне към тях с почервеняло от викане лице. Солсбъри клатеше глава от изумление.

— За бога, Ричард. Видях дядо ти в теб в този миг. Мисля, че човек остава верен на кръвта си.

— Не забравяй, че отпърво аз исках мир — рече Йорк и погледът му се спря върху сина му. Задържа го върху Едуард, като се мъчеше да го накара да разбере. — Ще освободя крал Хенри от тези, които го държат в залог, нищо повече. Това е моята заповед. Те може да ме наричат предател, но аз няма да стана такъв.

Едуард преглътна и кимна с глава. По лицето му се четеше гордост.

— Стой до мен, момче — рече Йорк по-кратко. Вдигна глава, за да даде официалната заповед. — Граф Солсбъри, ако ми направите честта да заемете централна позиция. Граф Уорик, за вас е дясното крило. Има три пътя към града, джентълмени. Всичките са блокирани и охранявани. Хващам се на бас, че ще се изкача по хълма преди вас.

Те се усмихнаха, както той бе предвидил, тъкмо когато неговото изражение отново стана сериозно.

— Предпазвайте краля, господо. Преди всичко останало и с живота си, ако трябва. Нашият спор е със Съмърсет, с Бъкингам и с Пърси, не с Хенри от Ланкастър. Дайте дума!

И тримата се заклеха върху честта си и Йорк кимна със задоволство.

— Сутринта вече си отива — добави той, — да се възползваме от светлината.

14.

Джаспър Тюдор бе разделил стрелците си на групи по трите барикади, изпращайки по трийсетима, заедно с един опитен капитан начело на всяка от тях. Знаеше, че те ще са много ценни, още като ги доведе на Обиколката, но не и че ще са абсолютно незаменими за неговата защита. Къщите с изглед към Кий Фийлд имаха няколко повисоки прозорци по стените, дето бяха идеални за целта, тъй че неговите уелсци обсипваха с дъжд от стрели атакуващите. Тюдор изпитваше удовлетворение, но и страхопочитание при гледката на разлюлените, тресящи се барикади. Това не беше просто някакъв набег или спречкване, това му беше ясно. На неравната земя отвъд се бяха строили три армии, които ги нападаха с рев и пукот.

Барьерата стенеше, люшкаташе се напред-назад. Тюдор чу как нещо в средата ѝ се скърши и пропукването тук имаше различен звук от почукването на лъковете, което се разнасяше от всички посоки. Войниците на Йорк използваша дълги пики, за да разкъсват въжетата и да ги издърпват назад. Други пък предпазваха групите си с щитове и така за нула време щяха да разбият на парчета барикадата, ако не бяха неговите момчета. От разстояние само десетина фута стрелците му пронизваха поголовно напъващите бойци, смееха им се и брояха на глас онези, които бяха покосили смъртоносно. Един от капитаните скандираше рими от бойната поема *Y Gododdin* и по този начин повдигаше духа на всички, които говореха неговия език, а останалите дразнеше.

Тюдор забеляза сина на Пърси, лорд Егремонт, който се спускаше в луд бяг надолу по хълма, следван по петите от няколко десетки войници с брадви. С един поглед той прецени положението на барикадата и се усмихна на Тюдор — знак, с който оценяваше усилията му, докато междувременно разполагаше собствените си хора да отблъскват всеки неочакван пробив. Без стрелците постът им щеше да е паднал преди той да пристигне, но въпреки това усилието им беше неимоверно, изпразваха колчаните си, докато раменете им затреперваха от повтарящото се усилие на ръката.

Тюдор се отдръпна, когато около него се посипаха парчета от кирпичени тухли. Неколцина от момчетата му бяха влезли в къща с изглед към улицата и бяха пробили дупка в стената на горния етаж. Един от тях се надвеси навън, търсейки най-добрата позиция, докато друг отвътре беше сграбчил ръката му. Тюдор го гледаше, когато откъм полето профуча стрела, проби кожения елек на стрелеца и го откъсна от хватката на приятеля му, тъй че той падна върху главата си на земята. Тюдор чу как Егремонт изруга, стъписан от гледката, но и отпреди това се знаеше, че Йорк разполага със стрелци. Те се бяха изнесли напред и сега работата по защитата на улицата ставаше много по-трудна — игра, която зависеше от бързия поглед и още по-бързата стрелба. Стрелците на Тюдор не смееха да се прицелват за по-дълго от миг, не и когато противниковите стрелци само чакаха главите им да се покажат. В резултат на това пострада точността им, та пиконосците на Йорк успяваха да изтеглят по-слабите части от барикадата, като своевременно ликуваха при всяко дори незначително намаляване на купчината от тръни, въжета и дърво, която преграждаше пътя им. Откъм страната на улицата Тюдор забеляза как хората на Егремонт носят още маси и влачат изкоренени трънливи храсти от една голяма купчина. Барьерата стана по-дълбока и се увеличаваше почти със същата скорост, с която я разтуряха.

Джаспър Тюдор се обърна към идващия насреща му Егремонт. Тюдор беше граф, а другият само барон, затова Егремонт се поклони ниско за огромно удоволствие на уелсеца. Той беше по-висок и имаше по-широки рамене от него, с масивен гръден кош и рамене на мечоносец, трениран още от ранното си детство. От друга страна обаче, Джаспър Тюдор беше доведен брат на краля. Той се усмихна за поздрав.

— Изпратих съобщение до баща си — рече Егремонт. — Мисля, че тук можем да ги задържим. Ще ни трябват още хора, за да поддържат барьерите — той се смръщи, докато говореше, и Джаспър Тюдор веднага се усети. Хора като Егремонт бяха обучени за маневри на бойното поле, а не да защитават маси и трънаци в някаква си уличка. Ако войниците на Йорк успеяха да пробият, боят щеше да е жесток, но дотогава щяха да бъдат в изнурителна и кървава патова ситуация.

— Има ли заповед за нещо друго, освен да се държат пътищата?
— попита Тюдор.

С мрачен вид Егрмонт поклати глава.

— Още не. Сам Господ знае, че кралят не може да стои в един град завинаги. Мисля, че видях вестноосци да яздят на юг, макар че ако чакат подкрепления, ще седим тук цяла седмица да ги чакаме.

— А може в подкрепа на Йорк да дойдат още хора — рече Тюдор и потърка с ръка лицето си.

— Баща ми твърди, че вие, уелските, сте лукави като шотландците — с лека усмивка подхвърли Егрмонт. — Не можете ли сега да използвате таланта си, та да откриете начин да ги бием? Имам голямо желание да видя днес главата на Солсбъри забучена на кол, а също и тези на синовете му. Семейството му ще бъде напълно разорено след такова предателство. Това поне ще поддържа духа ми.

— Баща ти не обича сънародниците ми, забелязах — предпазливо подхвърли Тюдор.

— Не, нарича ви тролове — весело отвърна Егрмонт, — макар че доста обича лъковете ви. Пък аз все още не съм си съставил мнение.

— За лъковете или за хората?

— За хората. Бих дал една голяма резиденция за повече от твоите стрелци тук. Толкова знам. Може и да крадат лъжиците, но, Боже мили, стрелят добре.

Граф Тюдор изгледа внимателно младия барон и веждите му скочиха от изненада. След малко разбра, че мъжът го бърка за собствено удоволствие, и се захили.

— Ами, оплакаха се, че не могат да стигнат до лъжиците. Всеки път, щом влязат в къщата, някоя от вашите английски девизи ги вкарва в най-близкия килер. Мисля, че догодина ще можете да използвате въпросните лъжици, за да храните поне няколко уелски копелета.

— Да, да, и така ви нарича също — потвърди Егрмонт. После тупна Тюдор по рамото, двамата се засмяха дружно и напрежението спадна. Томас протегна ръка и Джаспър я стисна набързо, като и двамата употребиха такава сила, че едва не си строшиха костите.

Докато траеше ръкостискането, по хълма се спуснаха триста наемници с развети знамена, облечени в синьо-жълтите наметки на Пърси. Егрмонт вдигна очи, доволен да види хората на баща си.

— Можем да задържим положението тук — цял ден или цяла седмица, ако трябва. Макар да се дразня, че не мога да отвърна на удара, все пак можем да ги затрудним с нашите бариери. И в двата случая поне кралят е в безопасност. При цялата им проклета арогантност, Йорк и Невил са избрали неподходящ град да ни нападнат, а също и грешния подход.

В продължение на цял час Уорик наблюдаваше безстрастно как стена от щитове и пиконосци нападат бариера с височината на конник. Цяла сутрин той криеше яда си. Както баща му, така и Йорк си имаха своите причини да бъдат тук, но и двамата бяха вързали ръцете на капитаните, които командваха. Йорк бе искал да се срещне и да се помири с краля, а бащата на Уорик целеше единствено да се добере до лордовете Пърси. Като резултат бяха изпуснали всички шансове да използват по-голямата част от армията, която бяха довели в Сейнт Олбънс. Ако Уорик беше в състояние да накара слънцето да изгрее отново, знаеше, че би посрещнал краля на пътя, на открито. Крал Хенри щеше да е принуден да се предаде, иначе те щяха да изколят колоната му, като надделят поради многочислеността си откъм войници и стрелци. Вместо това баща му и Йорк някак си бяха смогнали да се поставят в позиция, в която три хиляди мъже трябваше да се промъкват през тесните улички на града. Огромното им преимущество откъм хора беше почти безполезно и той можеше единствено да благодари на Господ, че стрелците му бяха там, за да затрудняват стрелбата на уелсите от другата страна. Без неговите червенодрешковци щеше да е истинско клане — въпреки това барикадите оставаха, като всяка страна се пробваше върху тях.

Уорик стисна челюсти в отчаяние. Беше се отказал от идеята да подпалва още щом видя дървените къщи от двете страни. Целият град щеше да се превърне в пещ, а после и в гробница за краля. Йорк недвусмислено нареди, че няма да търпи подобни действия, и сега на войниците им оставаше само да се напрягат, да се бият и да умират, без да могат да преминат.

Уорик пришпори коня си и мина по-нататък по линията на задните стени. Виждаше камбанарията на църквата Сейнт Питър над града и усети, че го наблюдават. Показа интереса си единствено с

внезапното присвиване на очи, но то не бе видимо за околните. Сейнт Олбънс беше древен град и се разпростираше от главните улици във всички посоки. Някои домове имаха градини в задния си двор, а покрай една голяма бяла къща видяха къса дървена ограда. Зад нея като че имаше открито пространство, сякаш пролуката беше по протежение на цялата ѝ страна.

Кралските войници бяха блокирали пътищата, затуй, естествено, баща му и Йорк атакуваха бариерите. Колкото по-се вглеждаше, толкова повече се чудеше дали не са пренебрегнали някой друг път към града. Уорик се беше бил в Лондон, когато Джек Кейд и хората му от Кент атакуваха столицата. Може би точно този луд бяг по страничните пътища и превиването на две в тъмното го накараха да потърси друг начин да се заобиколят препятствията.

Един от неговите рицари тъкмо минаваше в тръс край него с дузина воители в доспехи, въоръжени с брадвиги, които го следваха по петите. Уорик го спря.

— Гавърлик! Сър Хауард! — извика му Уорик, целият разтреперан от вълнение.

Щом рицарят вдигна забралото си и се огледа, той му помахаша да приближи. Групата спря и в миг се отпусна, за да използва и най-малката пауза за почивка.

— Нуждая се... от триста отпочинали мъже. Стотина от моите стрелци в червено, а останалите с брадвиги и щитове. Бързи да са, сър Хауард — мъже, които могат да тичат и да създадат хаос, ако пробием. Не надувайте роговете. От всеки прозорец в града ви следят зорки очи, готови веднага да изтичат с новини при поддръжниците на краля. Събери хората при мен и после бъди готов да ме последваш.

Само за миг погледът на рицаря се насочи към мястото, откъдето Йорк и Солсбъри наблюдаваха атаката срещу барикадите. Уорик поклати глава, преди сър Хауард да зададе въпроса си.

— Не, няма да безпокоя Йорк с това, не и преди да разбере докъде ще ме доведе — Уорик беше на дващест и шест години и бе наследил на служба хора като сър Хауард само преди шест години. Говореше му с цялата увереност, която можеше да събере, като зависеше от лоялността на мъжа към цветовете и ранга му.

— Много добре, милорд — суховато отвърна сър Хауард и се поклони от кръста. — Вие, момчета, оставате тук с лорд Уорик. Не

правете проблеми.

Той изрече тези думи, като посочи към един вкиснат на вид здравеняк, който вече се бе разположил на земята и ровичкаше в торбите си за някаква храна. Мъжът го изгледа втренчено, като откъсна хапка сушено месо със зъби. Уорик видя как сър Хауард отваря уста, за да каже нещо, но после реши да се въздържа, обърна коня си и в галоп пое обратно към главната част от армията.

Уорик го гледаше как се отдалечава и очите му се присвиха замислено. Обърна се, а през това време останалите вече се настаняваха на земята, взели пример от другаря си. Той се поколеба, после се ядоса не само на тях, но и на себе си.

— Ставайте! Хайде, всички, ставайте! Искам да сте готови за бой!

Никой не отговори, макар че някои скочиха на крака. Други се надигнаха по-бавно, показвайки раздразнението си. Уорик отвърна на всички очи в очи, докато накрая забеляза, че седнал е останал само първият мъж — седеше и го гледаше, леко захилен.

— Как се казваш ти — попита го Уорик, — дето отказваш да изпълняваш заповед на бойното поле?

При тези думи онзи стана рязко и извиси огромната си фигура с лице, полускрито от черна растителност.

— Фаулър, милорд. Не схванах заповедта, милорд. Ще се подчинявам, не се безпокойте за мен, милорд.

Той отговори нарочно нахакано, макар че всички около него изглеждаха притеснени. Уорик разбра, че той е недолюбван, може би беше един от тези, които навсякъде предизвикваха ненавист. Но пък на него му трябваша гневни мъже за онова, което беше замислил.

— Ти стана твърде бавно, Фаулър. Ще тръгнеш пръв с мен в града. Ако искаш, скрий се и ще те обесят, но можеш да се биеш добре и да се издигнеш — лордът сви рамене с безразличие, сякаш това нямаше значение за него. — Избирай веднага, чакам да те видя.

Мъжът задържа погледа си в него сякаш цяла вечност и дълбоко в тъмните му очи прозираше неприязън.

— Ще се бия добре, милорд. Такава възможност да понижа с добра стомана търбусите на кралските префърцунени благородници? Не бих я изпуснал за нищо, дори и за две Коледи в една и съща година. В случай че вие водите, милорд.

— Гледай тогава — отвърна раздразнено Уорик. Връщането на сър Хауард, който заобиколи младия граф на кон със стотици мъже, му спести отговора.

— Тъй като ни гледат, аз няма да посоча пътя — извика им Уорик, докато те се нареждаха, чакайки заповеди. — Целта ми е да премина през градините на къщите и да се изкатеря по хълма до позициите на краля. Който има чук, да мине напред. Разбивайте всичко, що видите по пътя си. Не си представям да прехвърляме огради като младоци, дето са крали ябълки — той поспря, а скупчените мъже се засмяха. — Ако намерим как да минем, не се спираме. Ако са направили и други бариери по-нататък, обръщаме се и се вливаме в защитниците от първа линия. Такива са заповедите ми. Викът ще бъде „Уорик“, но не преди да сме пробили. Ясно ли е?

Триста гласа промърмориха „да, милорд“, докато той слизаше от коня си.

Видя как Фаулър повдига изненадано вежди, но пътеката, по която се надяваше да тръгне, можеше да се преодолее единствено пеша. Нямахше обаче да се откаже от снаряжението си, независимо, че щеше да го забави. Уорик отново си спомни тъмните улички от въстанието на Кейд и потисна тръпката си. Изтегли меча и свали щита си, като сграбчи каишите.

— Следвайте ме. Чукове и брадви отпред.

Не беше възможно да тича с пълни доспехи, направени от плочки. Уорик тръгна гордо напред колкото се може по-бързо, а триста мъже подтичваха зад него. Отначало изглеждаше сякаш целта им беше да подсилят стената от щитове по барикадите, но после той свърна надясно покрай задните стени на къщите. Шумът който се понесе, съвсем не беше приятно дрънчене, а тропот и звънтене на въоръжени мъже, готови да заколят всеки, изпречил се на пътя им.

Уорик стигна до къщата, която бе видял преди, и с вдигната ръка спря тези, които го следваха. Мъжът на име Фаулър удържа на думата си, почти се беше залепил до рамото на младия граф, та той дори се чудеше дали не се готви да му стори нещо. Мъжаката застана в готовност, вдигнал нагоре едната си вежда.

— Хвани ботуша ми и ме повдигни, Фаулър — нареди му Уорик.
— Трябва да видя.

Гигантът изсумтя, остави брадвата си до оградата и сграбчи графа, като го метна с такава сила, че той едва не се прекатури в градината отвъд.

Уорик въздъхна успокоен, като се хвана за горната греда. Отзад една пътечка, не по-широка от мъжки рамене, се провираше по дължина на къщата. Виждаше, че порта препречва по-нататъшния поглед към улицата, въпреки това нещата му изглеждаха обнадеждаващи.

— Долу, Фаулър — рече Уорик.

Онзи сякаш бе готов да го държи там цял ден, но накрая го пусна и Уорик се приземи сред звън на дрънчащ метал. Погледна мъжа разгневен, но с раздражение установи, че, застанал тъй близо до него, главата му стига само до най-ниската точка на брадата му. В същия момент, изглежда, и самият Фаулър разбра колко се извисява над него, и познатата усмивка отново се разля по лицето му.

— Благодарности — рече Уорик, с което си спечели едно свиване на рамене, и се обърна към останалите. — Тази ограда трябва да се разбие. След това ще навлезем в града. Ако стигнем до главната улица, задачата ни е да изрежем „Уорик“ и хората на краля да загубят ума и дума. Повечето от тях са тук долу, за да защитават Кий Фийлд, но кралят ще има охрана. Ще знам повече, щом стигнем върха на хълма. Надявам се, че имате здрави дробове и кураж да тичате.

— Щом вие имате, милорд — промърмори Фаулър.

— Млъквай, Фаулър — скастри го графът.

В следващия момент мъжagата сякаш надвисна над главата му, но един от бойците го избута настрана и грубо го скастри.

— Затваряй си човката, здравеняко — обади се друг. — Или пък щеш да сме там обратно, дет' чоплят барикадите? Ази предпочитам да сме тук.

Уорик видя, че говори един от облечените в червено стрелци, и се усмихна на себе си, като видя колко беше изчеткан и пригладен платът — дреха, носена с гордост.

Фаулър изсумтя нещо и инатливо сведе глава, макар да виждаше, че са настроени против него. Уорик и не чака повече.

— Събаряйте оградата! — извика той. — Бравди и чукове!

Нямаше място за повече от няколко човека, които се нахвърлиха срещу оградата кой с каквото има. Тя беше стара и основните ѝ греди бяха от масивен дъб. Все пак за миг се превърна в трески и Уорик и Фаулър, който му беше като сянка, се втурнаха първи напред.

Дори само тежестта на доспехите и оръжията може би щеше да е достатъчна, за да се смаже нестабилната ограда от отсрещната страна на тясната пътека. Първите редици я атакуваха с чукове и тя се разпадна на парчета върху пътя зад нея. Отляво дочуваха шумотевизата от най-близката барикада, рева и писъците на разбеснелите се, напираси мъже. Пред тях се виеше тясната пътека сред редиците от къщи, която водеше нагоре по хълма.

— Движете се, не спирайте! — извика Уорик през рамо. Периферно зърна двама войници в цветовете на Пърси, които спряха стъписани на място. И двамата бяха посечени с яростни удари на брадвите, преди още да успеят да извикат, а после и двамата отзад ги прободоха и стъпкаха.

Слънцето вече бе почти над главите им и ставаше горещо. Уорик и неговите триста воители хукнаха нагоре по склона. Никой не познаваше добре града, но кралят със сигурност се бе разположил на най-високата точка. Катереха ли се нагоре, щяха да го открият.

Някъде под себе си Уорик чу, че надуват рогове, разнесоха се крясъци, с които съобщаваха за техния пробив от две страни. Той се усмихна, мислейки си как ще реагират баща му и Йорк, като разберат, че вече е в града. Хората от барикадите трябваше да напуснат постовете си, за да блокират неговия набег. Тогава преимуществото на Йорк в числеността щеше да си изиграе ролята.

За свое изумление, Уорик откри, че едва си поема дъх, сърцето му биеше до пръсване, а от стичащата се пот очите му пареха. Беше с вдигнато забрало, но тичането по склона в пълно снаряжение представляваше брутално усилие, та той се зачуди дали няма да се добере до върха само за да му се пръсне на място сърцето.

От високите прозорци жени пищяха от страх, а и за предупреждение, когато те преминаваха, но колоната с неговите триста човека сякаш прониза града като с нож и почти не срещна въоръжен мъж. Пред себе си виждаше как главната улица минава по хребета и над нея вече нямаше нищо. Почти не можеше да повярва на късмета си, че удържа толкова дълго, макар че едва не падна от изтощение,

когато спря точно на пресечката, и се подпря на една стена, за да почине и да махне шлема си за повече въздух. Сър Хауард го загледа за миг, после направи знак на мъжа до него.

— Фаулър! — извика той. — Подай глава и ми кажи какво виждаш!

Онзи направи гримаса, но не беше нужно да поглежда във втренчените му очи, за да знае, че не бива да спори. Промъкна се до ъгъла и се огледа, после замря.

— Е? — попита Уорик зад него.

— Никой на стотина ярда наоколо — отвърна Фаулър и се върна назад. С очи, разширени от страхопочитание и изумление, той заклати невярващо глава. — Видях по-отзад краля.

— Знамената му ли? — попита сър Хауард, който в момента повтаряше предпазливите движения и подаваше глава иззад ъгъла.

— Не, самият крал, така както аз седя тук. Заобиколен от стотици мъже и някаква шатра с размерите на къща, цялата опъната.

Уорик вече дишаше нормално, когато сър Хауард се върна за заповеди. Всички мъже там и надолу по улицата чакаха какво ще нареди. Уорик свали ръкавицата, за да изтрие лицето си от потта. Нямаше право на чак такъв късмет, но добре му идваше. Бяха пробвили право напред и твърде късно бе да се вайка, че вместо триста е трябвало да вземе хиляда.

— Ще чакате ли, милорд? — попита сър Хауард, очевидно замислен за същото. — Мога да изпратя някой назад за подкрепления.

— Не. Този заден двор може да бъде блокиран както всеки друг — отвърна Уорик. — Видяха ни и десет човека могат да държат тази пътека во веки веков. Не, сър Хауард, ще вдигнем шум там горе. Ще нападнем. Онези от барикадите ще се втурнат всички нагоре, за да защитят краля. Няма да имат избор. И тогава преградите ще бъдат сринати и ще сме ги притиснали от две страни.

Вероятността да вдигнат оръжие срещу обкръжението на самия крал и благородниците му отрезви повечето от тях. Мъже, въоръжени с брадви, и мъже с лъкове размениха смутени погледи и мнозина се прекръстиха, богобоязливи за присъдата на действията им свише. Но никой не отстъпи, а лицето на Фаулър светеше, сякаш го бяха избрали за кмет през този ден.

— Стрелците на отсрещната страна на пътя — рече Уорик и гласът му се стегна в гърлото. — Колкото може, по-нашироко. Няма да позволя да ми стреляте в гърба, тъй че имате само един шанс да ги повалите, после влизаме. Ще държите това място, в случай че се окажат прекалено много и трябва да се върнем тук.

— Милорд, може ли да поговорим — обади се сър Хауард, като прочисти гърлото си.

Уорик се намръщи, но се остави да го отведат настрани, за да не ги чуват.

— Какво има? Не смятам да губя този шанс в спорове, сър Хауард. Бързо, човече!

— Ако накарате стрелците да стрелят по улицата, кралят също може да бъде убит, милорд. Обмислили ли сте това? Стрелата не познава чия кръв е — народна или кралска.

Уорик се втренчи в него. След смъртта на бащата на съпругата му и на брат ѝ той бе наследил дузина замъци и повече от сто къщи, от Шотландия до Девън. Заедно с това необикновено богатство беше получил и повече от хиляда войници на негова служба, завещани му като новия граф на Уорик. Сър Хауард беше негов феодален крепостник, той можеше да изисква от него абсолютно подчинение. Забеляза, че мъжът леко трепери, съвсем наясно беше, че рискува и клетвата, и честта си, дори само поставяйки под въпрос командата му. Сър Хауард Гавърик не беше глупак, но Уорик знаеше, че няма време, този шанс им падна от небето и висеше на косъм, та да спорят за него. Наблизо камбана заби предупредително, нарушавайки настъпилата за миг тишина.

— Позволявам ти да се оттеглиш, сър Хауард, ако чувстваш, че не можеш да застанеш до мен. Даден ми е този шанс и ще поема цялата отговорност за всичко, което се случва. Опрощавам ти всякаква вина в това отношение. То тежи на моята глава. Ако избереш да напуснеш, няма да навредя на теб или на семейството ти, когато спечелим битката. Имаш думата ми, но бързо, избирай дали ще останеш, или не.

Уорик остави по-възрастния мъж там с леко зяпнала уста и широко отворени очи. Когато младият граф погледна пак, сър Хауард вече крачеше сам надолу по хълма, пробивайки си път през редиците мъже, застанали в очакване.

— Стрелци! — извика Уорик. — Това трябва да се свърши днес. Всички чухте милорд Йорк. Ако претърпим поражение тук, ще ни преследват като предатели. Рангът или богатството не са защита, не и тук в този град. Заповядвам ви да стреляте по улицата. Веднага! Викайте името ми и им дайте да разберат, че сме тук!

Триста гласа изреваха името „Уорик“ с пълни гърди и заглушиха шума от стоте стрелци, наредени в редици и с колчани, провиснали ниско на бедрата им.

След само миг по Сейнт Питърс Стрийт свистяха безчет стрели. Още един миг донесе и отговора: викове и писъци, паника на пазарния площад, където стоеше кралят.

15.

Всеки мъж в кралската шатра замръзна на мига, щом чу как отвън реват името „Уорик“. Този пронизителен звук дойде толкова отблизо, че вся ужас и уби всеки разговор. Кралят тъкмо беше влязъл вътре и рязко се обърна в посока на шумотевицата. Бъкингам пое въздух, за да изкрещи заповед, но тя остана нечута, защото в този момент през групата им профучаха стрели, които разкъсаха дрехи и повалиха кралския иконом на колене с прободени гърди.

Дери Бруър се хвърли по очи на земята. Бъкингам видя, че нещо проблясва, и вдигна ръка, но твърде бавно, за да успее да се защити. Стрела удари в раменника на един от рицарите и рикошира в лицето на Бъкингам. Той издаде нисък, жаловит звук, вдигна ръка към острието и откри, че е заседнало в кост, защото беше проникнало точно над зъбите му. В устата му нахлу кръв, та трябваше да плюе непрекъснато. Без да може да говори, Бъкингам залитна към краля. Знаеше, че е жив само защото стрелата бе загубила голяма част от силата си при първия удар.

Младият крал стоеше абсолютно неподвижно, с невероятно преbledняло лице. Макар че очите му се пълнеха със сълзи, Бъкингам видя, че Хенри също е улучен. Една стрела беше минала точно през металната сглобка на рамото и врата му. Тя още беше там и показваше окървавения си край от другата страна. Бъкингам се задъха от шока, лицето му се изду, когато за пореден път изплю черен кървав съсирек на земята. Със залитане успя да застане пред краля и на пътя на стрелите, които фучаха из шатрата като съскащи фурии. Той вдигна глава и зачака, макар че едва виждаше.

Граф Пърси беше вдигнал синьо-жълтия си щит в посока на атаката и също скочи да защити крал Хенри. Той стисна устни при вида на Бъкингам, чиято кръв се изливаше по земята, и извика, когато Хенри се залюля и падна. Дери Бруър също се втурна към него, като през цялото време се придвижваше снишен, и покри тялото на краля със своето.

— Доктор! — изрева Пърси. Кралският хирург Скрътън също се втурна натам, рискувайки живота си под стрелите, които продължаваха да пробиват дебелото зебло. Още щитове се вдигнаха над краля и образуваха около него обвивка.

— Дайте да видя — изръмжа Скрътън на Дери Бруър и онзи кимна и се отмести настрана. Защитен от щитовете, кралският шпионин приклепна задъхан и ги гледаше с подивели очи, докато лекарят преглеждаше раната.

Бъкингам наблюдаваше, обзет от отчаяние и ужас. Устата му сякаш вреше на огън и всяко движение водеше до стържене на кости. Усещаше как лицето му се подува около раната и устните му стават дебели, изпълнени с кръвта, която шуртеше отвътре. Той се мъчеше да изтегли нещото и това бе всичко, което го държеше да не изпадне в паника. С рязко завъртане успя да изтръгне разхлабения преден зъб и започна да освобождава стрелата, потънал в мрачно мълчание, без да обръща внимание на кръвта, която течеше като река по предницата на елека му. Накрая изпадна в безсъзнание и бавно се свлече на едно коляно, а после се претърколи по гръб.

Докато Скрътън се занимаваше с краля, доктор Хатклиф се появи безмълвно до рамото на херцога и отвори кожената си чанта с инструменти. Издърпа настрана ръцете на Бъкингам, преряза стрелата с малки клещи и постави длан върху челото му, за да го държи неподвижен, за да среже стрелата с бръснач и пинцети. Извърши задачата си с бързо движение, което изтегли още един разхлабен зъб и разцепи небцето чак до задната част на гърлото. Бъкингам започна да се дави. Наведе се напред и повърна на земята. Имаше твърде много кръв за плюене и единственото, което Хатклиф можеше да стори, бе да притисне платнен тампон към разкъсаните му устни, докато той отново изпадна в несвяст.

Само един мъж в шатрата бе убит моментално, невероятен късмет и благоволение на съдбата. Всички други се спогледаха боязливо, щом чуха тичащи стъпки да идват към тях. Извън навеса имаше още много ранени или притихнали тела. Рицари куцукаха към краля, за да го защитят, с все още стърчащи от доспехите им стрели, или пък лежаха присвити и издишваха последния си дъх. Стрелите бяха спрели, заменени от вика „Уорик“, който се разнесе отново и се чуваше по-силно.

— Към мен, войници на Пърси! Защитете своя крал! — изрева граф Пърси с все сила.

Знаменосци и рицари се изливаха от всички посоки и горе на хълма силите се раздвижваха. Блокадата на барикадите рухна в мига, в който Хенри беше ударен, и никой още не знаеше дали раните са смъртоносни, или не.

— Милорд Пърси, някой трябва да изпрати заповед да държат ниската част на града — изведнъж извика Дери Бруър. — След като кралят е ранен, всичките ни войници ще се струпат тук. А Йорк и Солсбъри ще ги последват. Моля ви, милорд, издайте заповед.

Граф Пърси го пренебрегна, сякаш изобщо не беше заговорил. Дери изръмжа под нос някаква ругатня и хукна да търси Съмърсет. Докато тичаше, разкъсаният навес се срути с трясък, след като някой от главните стълбове бе счупен или повален. Огромни парчета зебло покриха краля и неговия хирург, докато онзи се опитваше да среже стрелата и внимателно да я измъкне, без да разкъса фините вени тъй близко до гърлото на краля. Ръцете на лекаря бяха изпоцапани с кралска кръв и пръстите му се хлъзгаха, щом се опиташе да стисне разрязаното парче. Ръцете на Хенри непрекъснато се вдигаха към раната и Скрътън повика един от камериерите, и му заповяда да ги държи настрана. Мъжът стоеше замръзнал в шок при гледката на падналия си господар и Скрътън първо трябваше да го разтърси от вцепенението, преди той да посмее да ги стисне и да даде възможност на хирурга да работи. Около тях рицарите режиха или повдигаха тежкото зебло, за да може кралят да диша чист въздух.

Войници на Уорик тичаха по Сейнт Питър Стрийт с вдигнати нависоко мечове и щитове, крещейки с дивашка радост за хаоса, който бяха предизвикали. Личната охрана на краля излезе срещу тях, като оформи редица от щитове, за да поеме първия удар. Все повече и повече хора се стичаха към това място, където двата лагера влязоха в бой.

Дери Бруър се озова срещу цял поток от мъже насреща си, докато се спускаше по хълма и крещеше да държат позицията. За бога, животът на краля беше в опасност, но ако всички напуснеха барикадите, щяха да загубят битката. Отдалечавайки се от площада, той видя група войници, които се бутаха и тичаха нагоре. В подножието на града се разнесе гръмогласен, ръмжащ рев, щом Йорк и

Солсбъри откриха, че барикадите нямат защита. Силите на краля се оттегляха пред тях и оставяха преградите да се рушат.

Шокиран, Дери спря насред улицата. Раменете му се блъскаха в мъже, които все още се мъчеха да преминат, докато накрая той се прилепи към една стена и бе оставен на спокойствие. Никой не мислеше трезво, когато монархът бе в опасност. Верните му войници бяха загубили ума си от гняв, решени да отблъснат всеки, който ще заплаши персоната на краля. Дери преглътна, усещаше устата си суха. Още преди си знаеше, че едва ли ще има полза от него в този поход на север. Главният шпионин на краля работеше потайно, разкриваше предатели или пък прерязваше гърла в тъмното. На яркото утринно слънце, на открито по улиците той беше просто още едно тяло, дори без доспехи, които да го предпазват.

Спусна се по хълма и видя, че редиците на Йорк вече пробиваха, блъскаха маси и трънаци настрани като обезумели. Някои от онези, дето бягаха от бариерата, вече започваха да се обръщат, осъзнали заплахата. Предпочетоха да продължат нагоре до билото, може би с надеждата да се опитат да минат обратно през града. Дери поклати огорчено глава. Йорк имаше далеч по-голяма армия, два пъти повече от войниците, наобиколили краля. Резултатът можеше да бъде само един, особено сега, след като раниха краля. Господ сигурно е замижал в момента, когато този точно стрелец е изпратил стрелата си, толкова голяма поразия бе направила тя.

С усилие той пое въздух в дробовете си и усети как сърцето му тупка, а ръцете му треперят. Можеше да се измъкне, почти сигурен беше. Обмислил беше път за бягство още щом навлязоха в града, както си му беше навикът. Манастирът се извисяваше над града и Дери знаеше, че може да тича до него. Нямахше да е трудно да намери някое расо и да го облече, да се скрие или сред монасите в техните покои, или пък да поеме по някоя пътека на запад от града, преди Йорк и Солсбъри да достигнат площада. Ако стореше така, знаеше, че ще оцелее, за да занесе новината на кралицата. Каза си, че някой трябва да се спаси оттук. Някой трябваше да остане жив след тази трагедия, която все още набираше сила, и това спокойно можеше да е той. Зърна една пресечка на главната, която водеше надолу. Можеше да пресече пътя на приливната вълна и просто да изчезне. И преди го беше правил. Йорк нямаше да го остави жив, това беше от сигурно по-

сигурно. Наблюдаваше как редиците бодри воини на Йорк си проправят път нагоре към мястото, на което бе застанал. Пътят между двете армии се беше изчистил, като целият площад бе наблъскан с хората на краля. Йорк и Солсбъри идваха с кървясали за мъст очи, а Дери стоеше сам по средата.

— Просто тичай — прошепна си той. — Тичай, глупако! — Крал Хенри можеше вече да е умрял. Чуваше сблъсъка на оръжие на площада, а тътенът от тропаци върху каменната настилка крака приближаваше все повече, докато сякаш целият град се разтrese от него. Родовете Невил и Пърси хукнаха като развързани да се колят взаимно посред бял ден и Дери си призна, че изобщо няма избор. Той беше човек на краля. До това се свеждаше всичко и край. С провлачени стъпки се запъти обратно по пътя, откъдето беше дошъл.

Йорк беше гледал как тънката нишка червенодрешковци тичат нагоре по хълма към Сейнт Питърс Стрийт. От Кий Фийлд не можеше да види площада, макар че му се стори, че чува викове „Уорик“, преди вятърът да ги отнесе. Слънцето отгоре сочеше пладне, когато хората му започнаха да наддават триумфални крясъци и да разчистват барикадите все по-бързо и по-бързо, докато кралската армия ги изоставяше. Йорк не разбра причината за неочакваното отсъствие на защита по тях, но се възползва моментално, като изпрати всички свои хора при оставащите прегради, за да ги премахнат. Мъжете му прескачаха цялата бъркотия от дървета и тръни и напредваха, без някой да ги спира.

Силите на Йорк се придвижиха по-бързо от тези на Солсбъри и достигнаха улиците на града първи, поспряха, за да обхванат с поглед множеството бягащи мъже, които се изкачваха по склона. Откъм площада Йорк дочу възгласа „Уорик“ за пореден път, затова беше нужно само да посочи с ръка натам и капитаните му заповядаха на войниците си да тръгнат след оттеглящата се армия. Господ беше благословил мига и Йорк бе твърдо решен да не изпуска шанса си. Видя, че синът му провира коня си през един отвор на барикадата, и повика момчето при себе си.

Отдясно воините на Солсбъри с трясък ги достигнаха, което накара хората на Йорк да им подсвиркват и да се подиграват, че са

закъснели за битката. В този момент не виждаше Солсбъри, но графът сам щеше да стигне до краля. Пришпори коня си нагоре към битката, раздвижи дясното си рамо и стисна здраво щита, после спусна забралото и се вгледа в света наоколо само през тясната цепка. Рицарите му знаменосци язدهа от двете му страни и войниците му викаха „Йорк“, докато се изкачваха, готови да излеят цялото си отчаяние от барикадите върху онези нещастници, дето ги бяха изоставили.

Приближавайки Сейнт Питърс Стрийт, Йорк виждаше единствено хаос около себе си. В единия край на площада се водеха боеве, чуваше ги. Пред него кралските войници сякаш бяха готови да отстъпват все по-назад и по-назад, след като нямаше кой да ги командва. Излезе на кон в първата редица на войската си и тръгна напред редом с тях. Неведнъж забелязваше как отделни кралски воители спират и ги поглеждат със зъл поглед, но после им обръщаха гръб и бързаха да се отдалечат. Озари го вдъхновение, когато групичка от трима се строи току пред него и заема позиция с бравите си, явно готови да ги използват.

— За бога, махайте се от пътя ми и вървете да защитавате краля! — изрева им Йорк. И вътрешно се усмихна, когато те също се обърнаха и хукнаха към мястото на шумотевицата пред тях. Йорк поклати глава при вида на пълната неразбория наоколо. Капитаните му държаха мъжете си в идеален ред, пращаха хора в страничните улици, за да може след време да са обградили изцяло пазарния площад. По пътя си се натъкнаха на хората на Солсбъри, които вършеха същото, ревейки името на покровителя си, за да не се нападнат взаимно по погрешка.

В периферията на самия площад Йорк най-сетне откри, че пътят му е преграден от решителна армия. Обезпокоен за сина си, той благодари на Бога, че там май нямаше стрелци, една от многото прояви на добрия им късмет през този ден на чудеса. После предпазливо огледа стената от щитове насреща си, но хората му продължиха да вървят напред без колебание и започнаха да тичат, а всеки капитан контролираше своите, доколкото може. Йорк ги чу как крещат, за да му отворят път, и двамата с Едуард бавно поведоха конете си напред, без да обръщат внимание на биещите се и умиращи мъже от двете си страни. Те разчупиха стената от щитове и им отвориха тясна пътечка

насред тъпканицата. Тогава Йорк забеляза как над тълпата литват стрели. Веднага слезе от коня си, за да не стане твърде видима мишена. Едуард от Марч и рицарите му знаменосци се смъкнаха на земята до него, оставяйки конете си да бъдат погълнати в сблъсъка на биещите се мъже. Синът му се оглеждаше изумен, извадил пред себе си гол меч.

Сякаш се движеха насън. За пореден път войници се опитваха да стигнат до малката групичка на Йорк, но веднага биваха отблъсквани от други, облечени в неговите цветове, поваляни от псуващите банди и от многочислените им редици. На открито върху павираната улица те вървяха недокоснати, докато, за негово изумление, той достигна бабуните от разкъсано зебло и до самия крал, проснат на земята.

Йорк се огледа и най-сетне разбра объркването и пълната паника, която владееше кралските поддръжници. Зърна отдясно Солсбъри, все още на кон, който се трудеше упорито в битката с онези, дето воюваха срещу Пърси. Той също, доколкото можеше, си проправяше път към това място.

Още стрели просъскаха над главите им и Йорк видя как една от тях се разби в каменната настилка на улицата, недалеч от мястото, на което лежеше кралят. Погледна назад към Едуард тъкмо навреме, за да го види как се сепва и прикляква. Можеше само да се възхищава на смелостта на лекаря, който хладнокръвно превързваше гърлото на краля, докато Хенри със слабосилни движения го опипваше.

Кралят вдигна очи, щом сянката на Йорк падна върху лицето му. Очите му се разшириха и той поклати глава, като същевременно се отдръпна, когато лекарят го докосна. Скрътън тихо изруга, като видя, че превръзката отново се окървявява, в неведение за присъствието на херцога или каквото и да е друго, докато се бореше да спаси живота на краля. Хенри отпусна глава и забели очи, изпадайки в несвяст. За дълго Йорк остана с втренчен поглед, както бе с изваден меч, виснал безполезно в ръката му. Усети как около тях боят става по-ожесточен между войниците на Пърси и хората на Солсбъри, като някои от червенодрешковците на Уорик също бяха въввлечени в битката. Йорк взе решение и се обърна към знаменосците си. Каквото и да беше очаквал или да бе се надявал за този ден, то не беше това.

— Занесете краля в манастира, в безопасно убежище. Пазете го добре на свещена земя, с цената на живота си и доброто си име.

Едуард? Ти ще идеш с тях.

Йорк беше онзи, който се пресегна и докосна хирурга по рамото, прекъсвайки работата му.

— Отдръпнете се от краля, сър. Можете да го придружите до манастира, но той трябва да се махне от това място.

Скрътън вдигна поглед за първи път и замръзна от страх при вида на Йорк, застанал пред него в пълно снаряжение. Човекът знаеше, че денят се развиваше лошо за кралските сили — видя пред себе си мъжа, отговорен за всичко това, с изваден меч, стъписа се и започна да пелтечи:

— Не бива, не може... милорд, не може да го местите.

— Не. Трябва. Отстранете се и оставете хората ми да го отведат в безопасност. Подчинявайте ми се, сър. Няма да гледам как разни полудели мъже тъпчат краля ми тук.

Скрътън се изправи, като избърса окървавените си ръце в престилката, и започна да прибира инструментите и лентите от ленен плат в чантата. Един от мъжете на Йорк подхвана краля под мишниците, а друг го сграбчи за краката и двамата го понесоха, за да го изведат от центъра на хаоса и крясъците наоколо. Кралят стенеше, почти в безсъзнание и твърде слаб, за да реагира. Йорк извика още двама свои капитани и дузина яки войници, които да придружат процесията с краля, като им заповяда да убиват всеки, който се изпречи на пътя им, независимо от кои цветове е и на кого се подчинява. Неговите заповеди щяха да имат по-висока стойност от всички други, беше се подsigурил за това. И, най-важното, синът му щеше да е жив и здрав и в безопасност. Кралският хирург се окопоти и тръгна след малката групичка, която изведе Хенри от битката и се запъти към манастира. Йорк гледаше как синът му върви чак докато се изгуби от погледа му зад все още бушуващата маса от войници.

Солсбъри или беше слязъл от коня, или пък бяха убили животното под него. Графът си бе проправил път с бой до същото място с кървави павета и парчета раздрано зебло и сега дишаше тежко, зачервен и облян в пот. Сър Джон Невил стоеше зад него и пазеше гърба на баща си, като гледаше кръвнишки всеки, който би могъл да се опита да атакува изненадващо Солсбъри.

— Къде е кралят? — попита той.

Йорк се обърна към него и вдигна забралото си, за да отговори.

— Накарах да го отнесат в манастира. Беше тежко ранен, но е при нас, жив — изведнъж осъзна, че са победили, и гърдите му се изпълниха с гордост. — Ще заповядам да надуют роговете и да обявят примирие. Вече няма за какво да се бием.

— Не! — срязва го Солсбъри. — В никакъв случай! Аз имам тук работа да довършвам. Ти ми обеща, закле се в приятелството ни. Няма да свирят никакви рогове, Ричард! Пърси и Егремонт са живи. За мен битката ще свърши с тях.

Йорк присви очи при вида на толкова много агресия у бащата и сина.

— Битката свърши — рече той твърдо. — Не ме ли чу, когато казах, че кралят е наш? — Главата на фамилия Невил не отговори и Йорк посочи с пръст към гърдите му. — Ти се закле да ме следваш, Солсбъри.

Видя как по лицето на по-стария мъж премина спазъм. Синът му Джон понечи да заговори, но Йорк го изгледа студено.

— Затвори си устата, момче!

Побеснял, сър Джон Невил извърна поглед.

— Клетвата ми важи — отвърна Солсбъри надут, раздразнен заради унижението на сина си, както и за остатъка от собственото си достойнство. — Дай ми час. Не повече. Ако не мога да се справя с онези кучета дотогава, сам ще накарам да свирят роговете. Имаш думата ми.

— Добре, един час тогава. Ще кажа на вестителите си — отвърна Йорк, като предпочете да не го притиска повече.

Солсбъри се обърна, за да види как се развиват боевете около площада, а Йорк остана неподвижен да го наблюдава — сега достигна до по-ясно и по-дълбоко проникновение отпреди. Съдбата на рода Йорк, дори съдбата на краля никога не бе влизала в сметките на Солсбъри. Той се сети за всички свои хора, които го бяха наобиколили и чакаха командите му.

— Пробийте път към манастира — каза им. — Дано Господ да е пожалил живота на моя крал, та да мога да разговарям с него.

16.

След като Йорк напусна площада, Солсбъри пое командването и с рев заповяда на своите да атакуват войската на Пърси. Граф Пърси, както и лорд Егремонт бяха изтласкани по-надолу по главната улица, далеч от позицията, която бяха загубили на площада. Солсбъри забеляза знамето на Съмърсет близо до същата група, преди мъжът, който го държеше, да бъде убит и то да изчезне, стъпкано под краката им. Войници, облечени в червено, ги притискаха жестоко и с някаква прагматична част от мозъка си той отбеляза колко полезно е да са облечени така, когато всички други знамена и цветове обозначения са строшени или потъпкани.

Той въздъхна уморено и потупа Джон по рамото.

— Стой наблизко! — каза му.

Под строй войниците тръгнаха след двамата. Солсбъри чувстваше годините си с всяка крачка, но възможността да приключи с родовата вражда веднъж завинаги потискаше умората на плътта. Йорк и кралят се изнесоха от центъра на събитията. Сега вече войната се водеше между Невил и Пърси, като силите на Невил два до три пети превъзхождаха тези на врага.

Солсбъри и синът му се движеха след тях по главната улица, тъкмо навреме, за да видят как Съмърсет и охраната му нахлуват със сила в една кръчма. Стотина ярда по-нататък Уорик притискаше хората на Пърси и не им даваше нито въздух да си поемат, нито да планират. Въпреки това Съмърсет сам беше влязъл в капана и той видя възможността да направи Йорк свой длъжник. Внезапно спря и събра хора около разбитата врата на кръчмата, като своевременно изпрати други в задната част на сградата, за да препречи патя им за отстъпление. Вътре беше тъмно и тихо и никой не бързаше да се хване за меч или брадвата, и да се втурне срещу онези, които ги очакваха.

— Кесия със злато за рицаря, рицарско звание за простонародния човек — заяви Солсбъри пред войниците около себе си. — Онзи, който повали Съмърсет, ще си избере наградата.

Това бе достатъчно да убеди нерешителните и те се юрнаха към вратата, като четирима от тях влязоха вътре. Солсбъри зачака, а отвътре се чуваше тупурдия и сумтене, звън от удар на метал върху метал. Още от неговите мъже влязоха и тропотът и стенанията се засилиха. Той прехапа устни от раздразнение. Искаше да продължава, да види как посичат всички хора на Пърси.

— По-бързо, хайде! Повече влезте! — скастри ги той.

Докато говореше, от вратата се показа една фигура и по цялата улица настъпи мълчание. Доспехите на Съмърсет бяха почервенели от кръв и както бе застанал на прага, тя се стичаше свободно по излъсканата им повърхност и капеше по земята. Той дишаше учестено, но щом съзря Солсбъри, надигна тежката си брадва с две ръце, а очите му заблестяха. Нямахше и помен от онези, дето бяха влезли вътре, за да го убият, нито пък от собствената му охрана.

Съмърсет беше сам.

— Невил! — извика той и пристъпи напред към светлината. Сякаш изобщо не го беше грижа за въоръжените мъже, които го обграждаха отвсякъде. — Предателят Невил! — изрева с пълен глас.

Един от рицарите на Солсбъри затича към него и той се завъртя, за да го посрещне, като заби брадвата си във врата му с ужасяваща сила, преди мъжът да успее да го удари.

— Хайде, Невил, ела насреща ми! — изкрещя Съмърсет с прегракнал глас. — Ела, предателю!

Страшна гледка беше херцогът, целият облян в кръв, който стоеше там и ги подканваше да влязат. Тълпата от войници бе застинала в суеверно страхопочитание и само го измерваше с очи. Солсбъри се стегна, готов да бъде нападнат, щом Съмърсет се показа на улицата. Един як воин бързо пристъпи напред и с трясък удари херцога странично, като огъна огромна вдлъбнатина в плочките на доспехите му и го накара да стаи дъх. Ответният удар заби брадвата в гърдите на мъжа от долу нагоре, проряза ризницата му, като десетина пръстена се пръснаха по уличните камъни и прозвънтяха, сякаш се търкулнаха монети. Войникът се срути по лице, а Съмърсет отново вдигна оръжието си с огромно усилие. И докато го стоварваше върху гърба на падналия мъж, закачи провисналата отгоре табела с името на кръчмата. Солсбъри видя как Съмърсет поглежда натам, освобождавайки със сила острието от костта.

Името на кръчмата беше „Двореца“ и със сиво на черен фон бе изрисувана груба скица на крепост. Мигом цялата кръв се оттегли от лицето на херцога; щом видя това, той затвори очи и всичката му сила и бяс се изпариха за секунди и го оставиха като празна черупка.

Солсбъри направи рязък жест, двама рицари дотърчаха и с бързи удари прорязаха с мечовете си сглобките на коленете му. Съмърсет извика и се стовари на земята — протяжен звук, прекъснат от третия дошъл мъж, който удари с брадва по врата му, разкъсвайки метала и плътта под него.

За миг всички застинаха. Половината от тях очакваха, че Съмърсет пак ще се изправи. Бяха станали свидетели на убийството на кралски херцог и шокът от това все още ги държеше. Голяма част от тях се прекръстиха, поглеждайки към Солсбъри, за да видят реакцията му.

— Това беше заради Йорк — рече той. — Сега да вървим за Пърси. С него ще приключим.

Солсбъри и синът му оставиха мъртвото тяло зад себе си и тръгнаха по главната улица, за да се присъединят към Уорик. Хората им ги последваха мълчаливо, поглеждайки към окървавения труп на кралския съветник.

Намаляващата армия на Уорик бе преследвала стъпка по стъпка врага и го бе изтласкала от площада, биеше се с най-решителните войници на граф Пърси, докато те се изтегляха заедно с благородния си господар. Никоя от страните не отстъпваше, но хората на Уорик бяха по-малобройни и само тесните улички ги опазваха от това да бъдат обкръжени и разбити. Когато баща му успя да го достигне, Уорик вече бе притиснал граф Пърси и барон Егремонт до стените на друга кръчма — „Крос Кийс“. Малко по-нататък имаше пресечка и мъжете на Уорик бързаха да стигнат до Пърси, преди сражението да се разгърне и да му предложи шанс да избяга.

Уорик погледна със страх назад при шума от стъпки, после си отдъхна, като видя орлите и кръстовете, и червените диаманти по щитовете на бащините си рицари. Зърна брат си Джон и по-младият мъж му кимна — личен момент на споделено задоволство наред хаоса на целия ден. Изправиха се срещу мъжете, които бяха нападнали сватбарите на Джон, и Уорик сведе глава, за да покаже, че признава правата на брат си.

Солсбъри беше довел двеста или триста от най-добрите си воители на улицата, като остави останалите биещи се групи сами да подсигурят завземането на града. Някъде по-нататък изсвириха рогове, но Солсбъри не им обърна внимание и изкрещя нови заповеди, щом се присъединиха към червенодрешковците на Уорик и заедно с тях се насочиха към врага.

Изправен пред тази нова вълна напирати войници, Хенри Пърси, граф на Нортъмбърланд, се почувства изнемощял. Беше принуден да отстъпва по главния път, атакуван отново и отново. Бяха избили шлема от главата му и бялата му коса се вееше на мокри от пот кичури. Лицето му беше посивяло и имаше вид на човек, дето едва ли ще има сили да вдигне меча, който държеше с две ръце. Дватама със сина му Томас стояха във втората редица воители на Пърси, пищно облечени в синьо и жълто. Главата на фамилия Пърси щеше отдавна да е посечен, ако не беше един дребен и жилав мъж в ризница, който се биеше с тънък като игла кинжал. Трънинг не допускаше никой близо до господаря си, преди да се е втурнал и да го е пробол в окото или в някоя става с ужасяваща точност. Той носеше отговорността за половин дузина от проснатите на улицата тела и какво ли не би дал Уорик сега само за един от стрелците, които беше оставил отзад, когато се юрна към площада.

Силите на Пърси отново отстъпиха и от лявата им страна вече се откри страничната улица. Уорик дочу как графът подвиква на войниците си, че се изправят пред онези, дето са убили краля. Стресна се, като чу това. Думите на стареца дадоха нови сили на хората му, те настъпиха срещу им и завоюваха обратно няколко ярда земя. Прясна кръв потече от рицарите в доспехи и капеше по студената улица.

Уорик гледаше как воилите на баща му ръгаха с пиките си през щитовете, пронизваха и намушкваха, докато те не излязат обратно червени, после започваха отново. Видя как граф Пърси спори с Егремонт, старецът избутваше сина си и му сочеше открития път в ляво. Егремонт, целият зачервен, не искаше да тръгне. Баща му го прегърна и грубо го избута да върви.

Солсбъри приближи задъхан до сина си и сложи ръка на рамото му.

— Крал Хенри е само ранен, макар че не е изключено да умре — каза му. — Bravo, добре се справи. Само благодарение на теб, че успя

да пробиеш в града, имаме този завършек на деня. На теб и никой друг.

— Къде е Йорк? — попита Уорик, без да изпуска от очи Пърси и Егремонт. Двата мъже сякаш не забелязваха битката около себе си. Пърси отново му посочи откритата за бягство улица. Някои от пазачите на Пърси сведоха глави, когато им заповядаха да придружат сина му. Най-смелият от тях хвана Томас, лорд Егремонт, за ръцете и го задържа назад, макар че той се противеше и викаше баща си по име. Старецът обърна гръб на сина си и пак застана с лице към редиците на Невил. Уорик тихо изруга под носа си. Може и да си въобрази, но граф Пърси сякаш го погледна в очите и своевременно вдигна високо глава с изражение, в което се четеше горчивина и достойнство.

— Йорк се е оттеглил в манастира, несъмнено да плаче или да се моли за краля — отвърна Солсбъри. — Няма значение. Нашата работа е тук — той шумно пое въздух и напълни дробовете си, за да избълва заповедта.

— Смажете ги! Крещете „Солсбъри“! Крещете „Уорик“! Крещете „Невил“! И ги убийте всичките!

Битката стана по-напрегната, подпомогната също и от напускането на онези войници на Пърси, които тръгнаха с Егремонт. Уорик видя как дребният мъж с тънкия кинжал се шмугва между двама биещи се рицари, намирайки пролука, сякаш знаеше предварително как точно ще се обърнат. Мечоносецът на Пърси се пхна между мъжете в схватка като сянка, финтира наляво, преминавайки през втората редица, когато един войник се завъртя в грешната посока. Само за миг той премина и вече се изправяше с лице към тях. Трънинг скочи към Солсбъри, но Уорик и Джон Невил видяха опасността. Те посрещнаха удара му с протегнати напред мечове и Трънинг падна пронизан. Дори и тогава, мъжът се захили през окървавените си зъби и се пресегна, за да набучи с тънкия си кинжал Джон по рамото. Той извика от болка, докато онзи въртеше острието и се смееше, а през това време струя кръв бликна и се разля по излъскания метал. Уорик изтегли меча си и с рязко движение го заби във врата на Трънинг, като го остави да падне.

Солсбъри изрева победоносно, щом видя как граф Пърси се срутва в един сблъсък. Някакъв мъж от охраната му застана над него, за да покрие падналото тяло, използваше щита и меча с голямо умение, за да отблъсне войниците на Невил. Безименният рицар се движеше

добре, силата му изглеждаше неизчерпаема. Но не можеше да направи и крачка настрани от господаря си. Накъдето и да се обърнеше, за да убива, друг го удряше, докато накрая един войник замахна с брадва с все сила по коляното му и той също падна, за да бъде стъпкан от краката им.

Силите на Пърси бяха откъснати от стареца, затова Уорик и Солсбъри успяха до го достигнат. Граф Пърси беше все още жив, макар устните му вече да посиняваха. Старият мъж се надигна със стон до седнало положение, подпрян на лакти.

— Джон! Тук! — заповяда Солсбъри.

Ръката на сина му беше обездвижена, мускулът в рамото бе срязан от кинжала. Той го бе изтеглил от раната с лявата си ръка, но беше преbledнял от болка. Въпреки това очите му искряха гневно, когато застана пред врага си.

— Моята смърт няма да те направи по-малко предател — изхриптя граф Пърси. Както думите, така и втренченият поглед на стареца бяха отправени към Солсбъри.

Джон Невил само поклати глава. Той насочи кинжала, още мокър от собствената му кръв, и разряза плътта под брадичката на Пърси. Графът застина и издаде агонизиращ вик — нещо средно между съскане и ръмжене. Острието избута главата нагоре, когато прониза устата му. Избликна фонтан от водниста кръв, щом Джон го изтегли и после отново намушка гърлото. Тримата Невил гледаха как графът пада на една страна и очите му се замъгляват, докато устата му още се движеше в опит да говори, но без да издава звук.

— Къде е Егрмонт? — попита Солсбъри синовете си.

Уорик посочи надолу към открития път, където се виждаше група от рицари, отдалечаващи се бързо. Някъде отново затръбиха рогове и Солсбъри стисна устата и челюстта си при този звук. Беше дал дума на Йорк и след цялото това насилие усещаше как го завладява изтощение. Обърна се към сина си Джон и постави длан върху рамото му.

— Победата е наша, Джон. Егрмонт не може да избяга толкова надалеч, че да не го стигнем. Свърши се. За днес се свърши.

— Нека да взема стотина воини и да тръгна подире му — отвърна Джон Невил.

За миг си помисли, че баща му може да се съгласи, но главата на графа клюмаше не от липса на воля, а от умора.

— Не. Подчини ми се. Пак ще имаш възможност.

Той напълни дробовете си с въздух, без да отмества очи от трупа на най-стария му враг.

— Достатъчно — изрева. Отляво неколцина мъже все още се биеха и от двете страни, но той чуваше роговете на Йорк в далечината, които даваха отбой за трети път. Времето му беше свършило, беше постигнал отмъщение. — Надувайте рогове, който ги има! Достатъчно, Заповядах! Прибирайте мечовете. След този момент не бива да има повече жертви. Ако искате да живеете, приберете мечовете!

Задъхани и окървавени, мъжете го чуха и се отказаха от боя с отчаяната надежда, че всичко може да свърши дотук, че ще преживеят деня. Дотам, докдето бе стигнал гласът на Солсбъри, воините се отделяха един от друг, после по-надалеч, когато капитаните на Невил повториха заповедта му и из целия град започнаха да звучат рогове, докато пронизителният им звук и виковете примирие се разнесоха из всяка улица и във всеки дом.

Ричард Йоркски вървеше по плоските камъни към масивната външна порта на манастира. Все още чуваше зад гърба си глъчката, сблъсъка и виковете на хилядите мъже, които се мъчеха да се убиват едни други, макар да бяха тъй плътно натъпкани по улиците, че едва имаха пространство да замахнат с меча. Погледна назад, когато се надигна оглушителен рев, но не можеше да се досети каква е причината за него. Думите на Солсбъри го тревожеха и събитията от последните месеци придобиваха нова светлина. Целта на Йорк открай време беше да отлепи от крал Хенри всички онези, дето му подшушваха неща, преди напълно да разсипят него и рода му. Сега виждаше, че намерението на Солсбъри е било преди всичко да разбие Пърси. Тогава изглеждаше, че пътят им съвпада, и той отведе и двама им в Сейнт Олбънс. Йорк поклати глава в опит да разнесе безпокойството и колебанията, които го терзаеха. Чувстваше се уморен и гладен, но крал Хенри лежеше в манастира, който се извисяваше сега пред него. Дори не знаеше дали кралят е още жив.

Мъжете, на които заповяда да го изнесат на безопасно място, бяха останали край вратите на манастира, предпочитайки това тихо уединение пред мисълта да се върнат към опасностите на битката. Едуард Марч стоеше притеснен сред тях — рангът и младостта му бяха твърде голяма пречка за преодоляване. Мъжете застанаха мирно, като видяха как Йорк се тътри към тях, очукани и изнурени войници, които вече се бяха били през деня, но въпреки това изглеждаха засрамени, че ги намират тук, далеч от боевете. Йорк едва ги забелязваше. Мисълта му бе заета с онова, което ще открие зад масивните каменни стени. Абатът не се виждаше никъде наоколо, въпреки това неговият манастир представляваше свещена земя — убежище. Той потръпна под доспехите си, когато неговите хора разтвориха огромните порти и прекрачиха прага. Синът му приближи с обнадеждено лице. Йорк поклати глава. Не знаеше нито какво ще намери в манастира, нито какво ще направи.

— Не, Едуард, остани тук — той влезе вътре и изчака да затворят вратите зад гърба му. Погледна нагоре.

Невероятни проблясъци от цветове посрещнаха погледа му от всички страни, всяка оцветена колона и стена искаха вниманието му. Огромно изображение на Христос на кръста привлече очите му, в пищни нюанси на червеното, синьото и златното, толкова ярки, че все едно бяха направени само преди дни. Други сцени от Библията бяха пресъздадени на едно огромно платно, което се простираше пред него в ярки, цветни шарки. Дъхът му секна от изумление. Изведнъж осъзна, че стои там в омърляните си доспехи и гледа по протежение на дългия църковен кораб пред него и към червеното каменно разпятие. Пред него имаше олтар, където, като прекършена кукла, лежеше кралят. Край Хенри стояха само двама души, далечни фигури, които извърнаха белите си лица към мъжа, който влизаше вътре като вълк в кошара с агнета.

Йорк поспря на прага, подпря щита си о каменната колона, извисяваща се към невероятно високия таван над главата му. С изтръпнали от болка ръце той развърза меча и ножницата си, постави ги до щита и изправи гръб. Главата на рода Ланкастър лежеше безпомощен в краката му, братовчед, произхождащ от същия войнствен крал на Англия и получил трона с преднина само от един син. Йорк вдигна глава и отказа да изпита страх, представяйки си сцени как

прокълнатите пропадат в огнения ад. Доспехите му проскърцваха и стъпките му отекваха силно, докато прекосяваше дължината на църквата и се взираше в латинския кръст.

Трябваша му стотина крачки, за да стигне до краля на Англия. Хенри беше жив, опрял гръб на олтара и седнал върху студения каменен под с единия крак подпрян нагоре. Йорк знаеше, че той го наблюдава как се приближава. Лицето на по-младия мъж беше толкова бяло и изсмукано, че плътта му приличаше на фин лен. Металната яка и раменниците бяха свалени, а вратът и едната подмишница бяха плътно бинтовани. Хирургът, Скрътън, се отдръпна, когато Йорк приближи, сведе глава и стисна длани в молитва.

Откъм късата страна на олтара беше Бъкингам, достатъчно близо до Хенри, за да го докосне с ръка, ако се протегне. Херцогът дишаше на къси и мъчителни тласъци и имаше толкова ужасни болки, че освен да търпи, нищо друго не можеше да стори. Йорк видя как се обръща и наблюдава приближаването му, и по тялото му премина тръпка, когато съзря огромната течаща рана, която представляваше устата му. Кървясалите му, измъчени очи сълзяха и не беше сигурен дали причината бе в раната, или пък в загубената битка.

Спря, загледан в мъжете. Макар да бе оставил меча, на дясното бедро имаше все още кинжала си. Знаеше, че ако вземе решение да нападне, никой от тримата не би могъл да го спре.

За миг погледна нагоре. Вниманието му привлече някакво леко, пърхащо движение. Видя, че в огромното пространство отгоре, което бе най-близо до представата за рая на земята, прелитат малки птички. Прекръсти се, припомняйки си отново, че се намира на свещена земя. Усещаше присъствието на Бога в студената вечност около себе си като леко притискане, което го накара пак да сведе глава.

Йорк се свлече на коляно пред краля.

— Ваше Величество, съжалявам да ви видя наранен — рече той.
— Моля за прошка заради всичко, което сторих, простете ми.

Хенри се помъчи да седне по-изправен, подпирайки се на голи длани, побелели върху камъка. Очите му сякаш ту намираха фокус, ту се рееха без посока. Той помести глава напред-назад, за да се вгледа в човека, донесъл толкова много разрушения.

— А ако не ти дам това, което искаш? — промълви кралят.

Йорк затвори за миг очи. Когато ги отвори пак, те бяха строги и студени.

— Тогава трябва да я изискам. Свободно дадената ми прошка за всичко, което се случи днес. За мен и за всеки мъж с мен. Нареккоха ме предател, Ваша Светлост. Няма да позволя това отново.

Хенри се свлече и доспехите на гърба му задраха в камъка, когато се смъкна там, където бе лежал преди. Знаеше, че животът му виси на косъма, който представляваше търпението на мъжа пред него, и волята му се пречупи — сякаш беше камък, погълнат от приливната вълна.

— Както кажеш, Ричард. Няма да те смятам за виновен за нищо от това, което си направил. Прав си, разбира се. Както кажеш.

И очите му премигнаха и се затвориха. Йорк усети как хирургът прави крачка напред и е готов да приближи. Вдигна ръка, за да го задържи. Пресегна се и постави ръката си в ръкавица върху бузата на краля.

Хенри внезапно отвори очи при допира на студеното желязо.

— Кой е това? Още ли си ти, Ричард? Какво искаш от мен?

— Вие сте моят крал — отвърна тихо Йорк. — Моля само да стоя до рамото ви. Имате нужда от добри съветници, братовчеде. Имате нужда от мен.

— Както кажеш — отговори Хенри с глас малко по-силен от издихание, докато ужасяващата умора му отне и последните остатъци воля.

Йорк кимна доволен. Стана на крака и още не можеше да отлепи погледа си от краля.

Тогава Бъкингам се опита да говори. Изломоти думите така, че нова кръв бликна от устата му.

— Кралят е добър човек. Твърде добър, Ричард. Аз ще те нарека предател, ако той не го стори.

Йорк едва успя да разбере думите му. Можеше да не обърне внимание на ранения херцог, но поклати глава.

— Думите ти са вятър и плява, Бъкингам. Ще бъдеш арестуван. Подозирам, че гаранцията, която ще платиш за освобождението си, ще покрие всичките ми разноски.

Нов изблик излезе от подутата и разранена уста на херцога, който се напъваше да говори ясно.

— А в какво престъпление ще ме обвиниш? Че съм служил на краля си ли?

— Че си застанал срещу верните му лордове, Бъкингам. Ти се изправи срещу Йорк и Солсбъри, когато се опитахме да спасим краля от отровните му съветници. Мисля, че никога вече няма да говориш ясно. Разсечен език е достатъчно голямо нараняване, но ако ми говориш така остро, туй няма да е краят на днешните ти страдания.

Бъкингам се опита да изругае, но от разсеченото му небце рукна нова кръв и думите останаха неразбираеми.

— Кралят е жив и ще живее — силно изрече Йорк. — Аз съм лоялен към рода Ланкастър.

Той дари разпенения херцог на Бъкингам с една тънка усмивка, после се обърна кръгом и се върна към кораба на църквата, където повика хората си.

Застанал до една колона в трансепта, Дери Бруър се взираше с тъжен поглед напред. Беше влязъл в манастира през едва забележима врата, после се вмъкна в помещението, където на куки в стената висяха монашеските роби, и реши на мига да надене една от тях. След опита му с францисканците бенедиктинската роба не криеше никакви тайни за него.

Тъкмо се приготвяше да си тръгне, нагласяйки качулката така, че да прикрива лицето му, и чу гласа на Йорк, глас, който познаваше повече от всеки друг. Той проследи цялата среща от тайното си скривалище и пръстите му стискаха с все сила кинжала, който висеше на кръста му под робата. Известно време си мислеше, че ще стане свидетел на убийството на Хенри. Но Йорк бе въздържал ръката си и Дери с тъга наблюдаваше унижението на краля.

Когато Йорк си тръгна с енергична крачка, Дери най-сетне знаеше, че всичко е загубено. Беше видял как пада Съмърсет, посечен сред кръв и насилие. Беше се опитал да остане при краля. Беше се мъчил да стигне до него срещу тълпата от прииждащи мъже. Но когато видя как заклаха Съмърсет, му причерня. Битката беше изгубена. Каузата беше изгубена. Кралят беше изгубен. Заслепен от сълзи и онемял от скръб тогава, той хукна към манастира, като мислеше единствено за бягството си.

Дръпна качулката и сведе глава. Йорк, Солсбъри и Уорик триумфираха, получиха всичко, което бяха поискали.

Очите отново го засърбяха и той ги разтри с ръкава на робата, ядосан на себе си заради слабостта си. После стисна дланите на ръцете си отпред и тръгна с плъзгащата се походка, типична за дегизировката му, отдалечавайки се от падналия крал.

17.

Лондон човек имаше чувството, че е в центъра на света. Умрелите бяха положени в земята, а раните на живите се бяха превърнали в белези. Страховете и черните спомени вече избледняваха, ревът от ликуващите гърла ги отвяваше надалеч.

Огромни тълпи се бяха насъбрали още далеч преди изгрев-слънце заради единствения в живота им шанс да видят краля и кралицата на Англия. Ни един от тях не се беше бил на хълма при Сейнт Олбънс. Макар че градчето бе само на двайсетина мили от големия град, месарите, кожарите и старейшините на Лондон не бяха там, за да видят как пада Хенри, нито пък сринатите барикади. Те знаеха единствено, че борбата между родовете е приключила, че мирът се е завърнал и крал Хенри е простил на лордовете си бунтари.

Сякаш целият град бе навлязъл по пътя на кралската процесия по големия, широк път на Чийпсайд в посока към „Сейнт Пол“. Тълпата напъваше срещу редиците от войници, облечени в ярки цветове, с напрегнати от задължението си и раздражение лица. Тук-там имаше схватки — моменти, в които прерязваха нечия кесия или пък младоци с писък се втурваха през тълпата, но като общо настроението беше приповдигнато.

Предния ден бе валил дъжд и беше изчистил повече от обичайното голяма част от града. Юлската утрин беше ясна и топла, стотици каруци потракваха още от изгрев-слънце, за да подготвят маршрута на краля. От откритите им задни части жени разпръснаха чиста изсушена тръстика там, където по-късно щяха да минат Хенри и Маргарет. Мократа тиня отдолу щеше да се пропие отново, но за известно време поне пътят щеше да е чист и като нов.

Предателството и кръвопролитията при Сейнт Олбънс съзнателно бяха забравени и градът се подготвяше за идването на краля и кралицата си сред жителите на столицата. Повече нямаше да се говори за предатели и гражданска война, не и след този ден. Всичко, което хората виждаха, беше триумфалният парад в сърцето на града с прекрасни бойни коне, нагиздени и изчеткани, подредени в безупречни

редници. Знамената на дузина благороднически родове, които поддържаха краля, бяха издигнати високо и плющяха на вятъра, а над тях знамената на Ланкастър и Йорк, избрали заедно мира.

Зад шестте дузини редици от рицари и двама стотици кралски придворни в най-пъстроцветното си облекло. Те хвърляха цветя или дори монети сред тълпата от кошниците, които носеха. Жадни ръце се протягаха към тях, а жените пращаха въздушни целувки на красивите мъже. Преминаването им създаде най-голямата шумотевица, а после, веднага след тях, множеството затаи дъх, дълъг миг в притихнало и шепнещо страхопочитание, преди отново да избухнат оглушителни аплодисменти и радостни възгласи, толкова силни, че къщите от двете страни на улиците сякаш се разлюляха.

Хенри, крал на Англия, вървеше сам по белите тръстики. Носеше наметка, туника и чорапи в тъмносиньо, почти черно, а на гърдите му бяха избродирани трите златни лъва — „passant guardant“, легнали неподвижно, но готови за скок. Наметката му бе прихваната със сребърна закопчалка.

Не поглеждаше нито наляво, нито надясно, както вървеше по пътя на стотици преди него, нито пък се опитваше да заобикаля все още изпускащите пара изпражнения от миналите преди него коне. На онези, дето можеха да провидят през сълзите на радост, кралят им се виждаше много бледен, но гърбът му бе изправен и главата — вдигната. Новината за битката при Сейнт Олбънс се бе разпространила из цялата страна. Носеха се слухове за раните на краля, дори за неговата смърт, и те се надграждаха и украсяваха с фантастични разкази. Трябваше да го видят жив и силен по заповед на Йорк. Същата сутрин кралят бе открил парламента и бе присъствал на новите клетви за вярност към Короната, които бяха положени под ръководството на Ричард Йорк като най-пламенния му поддръжник. Лордовете, висши духовници и благородници, бяха дошли да коленичат пред него, да го хванат за ръката и да се закълнат във вярност на краля с живота и честта си. Той се оглеждаше наоколо си с празен поглед и следваше тези пред себе си.

Зад Хенри вървеше кралица Маргарет и до нея бе херцогът на Йорк, издул гърди от удоволствие, докато стискаше ръката ѝ, без да я пуска. В мислите си Йорк се надяваше, че Хенри ще поздрави тълпите. Имаше нещо притеснително около този крал с пребледняло лице и

скована походка, който следваше пътя, който му бяха начертали механично, сякаш без искрица живинка в него. Йорк и Маргарет го следваха на три крачки, твърде голямо разстояние, за да разменят дори и дума. Вместо това Йорк вдигна лявата си ръка към нижещите се редици от лица, наблъскани заедно и виснали от всеки по-висок прозорец. Видя как в тръстиката стъпкват цветя, докато тълпите натискат и прииждат срещу кордона от войници. Някои от хората му вдигаха тоягите си на нивото на кръста и така образуваха бариера срещу лондончани, които все повече изпадаха в истерия да видят краля и да запазят един спомен, който ще ги топли за цял живот.

— Вижте колко обичат краля — обърна се Йорк към Маргарет. Тя не реагира и той се приведе към нея още повече, тъй че устните му докосваха ухото ѝ. — Те обичат съпруга ви! — изкрещя той, надвиквайки шумотевицата.

Тогава Маргарет го изгледа с толкова студен поглед, че той извърна очи веднага и се взря обратно в тълпата. Голямата процесия през Лондон беше идея на Солсбъри, който сега вървеше на известно разстояние отзад с двамата си сина. Може би предложението беше компенсация за ядните думи, разменени между двамата на пазарището в Сейнт Олбънс, догаждаше се Йорк. Хората в Лондон щяха да видят, че родът на Йорк е възстановил позицията си в самото сърце на кралското благоволение. Нямаше повече да има подмятания за името и потеклото му. Йорк усети как ръката на кралицата се движи в неговата, като дланите и на двамата се хлъзгаха от пот след толкова дългото държане. Той стегна хватката си от страх тя да не изтегли ръката си. Не забеляза как лицето ѝ се сгърчи, нито как внимателно и с усилие постави обратно върху него маската на безразличие.

Това беше денят на Йорк, Маргарет не се съмняваше. Съпругът ѝ вървеше като затворник пред ексекуторите си и тя изпитваше болезнено желание да иде напред и да застане до него. Но нямаше избор освен да ходи отзад и да се визира в гърба му, сякаш можеше да се пресегне и да го успокои единствено с любовта и мислите си.

Древната катедрала „Сейнт Пол“ се издигаше пред тях и там, още далеч преди изгрев-слънце, се бе събрало дори по-голямо людско множество, което чакаше да види как кралят ще приеме короната си от ръцете на Йорк. Не съществуваше по-голям символ на властта и Йорк почувства как духът му литва към небето, щом масивната сграда се

показа. Господ и добрият късмет бяха съпътствали него и рода му. Ако раната на Хенри беше само милиметри по-близо до гърлото му, принц Едуард щеше да стане крал. Но сега нещата стояха така, че крал Хенри беше жив, а Йорк щеше да управлява. Той благодари на Бога за това, спомни си, че бе поръчвал непрекъснато да отслужват литургии в знак на благодарност за късмета му.

На Уорик дадоха Капитанството на Кале, това богато пристанище, в замяна на участието му в акцията по спасяването на крал Хенри при Сейнт Олбънс. Солсбъри отново зае службата на лорд-канцлер на краля, макар че истинската му награда дойде със смъртта на лорд Пърси и победата му в междуродовата им война с Нортъмбърланд. Йорк беше поискал и му бяха дали титлата Констабъл на Англия, с власт да управлява от името на краля. И може би най-важното — Хенри хрисимо бе подписал амнистия за всички, участвали в битката, опрощавайки вината им и изчиствайки всяко петно от честта им. Родовете Йорк и Ланкастър се бяха преродили — заедно — в този летен ден със синьо небе.

Маргарет вдигна поглед към мъжа, когото мразеше с такава сила, с каквато би изстискала и от камъка вода. След като фарсът приключи с марионетните си игри, където короната се подава на краля от нечисти ръце, тя щеше да види кой стои зад нея и Хенри. Когато тълпите се приберат по домовете си и настъпи тишина, тогава щеше да разбере. Много неща бе научила, откакто като момиче дойде в Англия. Няма да бърза да пристъпва към действие, няма да прибързва. Но когато времето настъпи, ще предприеме своя ход.

Йорк усети взора ѝ върху себе си. И когато погледна надолу към кралицата, която вървеше редом с него, с облекчение видя, че тя се усмихва.

ВТОРА ЧАСТ

1459 Г.

Кралство Англия беше извън всякакво управление... защото кралят живееше просто... не поддържаше домакинство, не водеше войни.

(Анонимен
английски хроникьор от
XV век)

18.

Дери Бруър стоеше на проливния дъжд и наблюдаваше как колоната от въоръжени войници язди по широкия път към замъка Кенилуърт. На открития терен те нямаха никаква защита от изливащите се с грохот струи, които плискаха върху тях. Яздеха с приведени глави, седем дузини мъже в доспехи от плочки и със знамена, толкова подгизнали от водата, че бяха залепнали по прътите. Дори и така всички бяха нащрек, готови за атака. Независимо от четирите години, прекарани в мир, цялата страна кипеше, бушуваше и се надигаше като капак на тенджерата, поставена върху силен огън.

Дери излезе на пътя им и застана в средата. Беше си избрал шестима яки мъже да стоят около него, за да образуват солидна група. Два бели впрегатни коня блокираха пътя малко по-нататък, огромни животни, двойно по-мускулести и по-тежки дори от боен кон. Както стояха нещата, не му се струваше вероятно посетителите да спрат заради един-единствен човек. Лошото време не помагаше, нито пък фактът, че замъкът се виждаше, а с него и обещанието за топлина и безопасност. Той вдигна ръка с дланта навън, застанал на пътя им с цялата си височина и каквато самоувереност успя да събере под жилещите струи на дъжда. До него приятелят му Уилфред Танър издигна кралското знаме в червено и златно, което се виждаше отдалеч. Костеливият и дребен контрабандист целият се тресеше от гордост, че са му разрешили да носи кралския флаг.

Едва минаваше час след пладне, макар че облаците на небосвода бяха превърнали широкия път в тъмносив тунел. Дери се вглеждаше в приближаващите ездачи, следеше за момента, в който ще го забележат и ще обадят на херцога, когото защитават. Не виждаше по-далеч от първите им редици, но някъде сред масивната група се намираще мъжът, с когото трябваше да се свърже.

— В името на краля, спрете! — изрева Дери, надвиквайки вятъра. И изруга тихо, когато реакция не последва.

Колоната приближаваше в тръс, потракваше при движението си, без всякакви признаци за забавяне на хода. Ако този, който ги водеше,

не издадеше заповед, той знаеше, че ще минат направо през него и ще разпръснат жалката му групичка. Всеки бе наясно, че в Англия тази година цареше недоверие. Всеки незначителен барон, всеки рицар и неговите съседи сякаш събираха мъже и купуваха оръжие. Имаше голяма вероятност казанът да прекипи при такъв силен огън под него.

Чак когато първата редица застана само на крачки пред него, той чу как някакъв глас рязко издаде заповед. Тя мина като вълна през редовете им, макар че нямаше начин да не са я очаквали, и войниците спряха, преди да са го стъпкали. Щом най-сетне заковаха на място, Дери вече можеше да докосне влажната муцуна на най-близкия кон, макар че реши да се въздържа. Няма ездач, който да не се подразни, ако някой се пресегне към поводите му.

Пороят се засили без гръмотевици, небесата просто се разтвориха и изсипаха в един ден дъжда, който им се полагаше за цял месец. По земята се стичаха хиляди ручеи и огромни пространства блестяща вода ги заобикаляха отвсякъде. Дъждът трополеше по доспехите им и издаваше метално барабанене, което ту се усилваше, ту заглъхваше при всеки нов порив.

— Кой си ти, че стоиш на пътя ни? — обади се един рицар от втората редица. — Препречваш пътя на херцог Съмърсет. Отдръпни се!

Дери усещаше, че рицарите насреща му са готови да приложат сила. Дошли въоръжени за война, те бяха нервни, напрегнати. Тъй като никой не бе вдигнал забралото си, трудно можеше да определи кой е проговорил. Те спокойно можеха да минат за сребърни статуи, както бяха полускрити под подгизналите почти до черно сини наметала.

— Ще разговарям с Хенри Бофорт, херцог Съмърсет — силно и ясно изрече Дери, — чийто баща познавах добре и когото преди наричах приятел. Говоря от името на крал Хенри и кралица Маргарет. Виждате, че нямам мъже, с които да ви заплашвам, но по заповед на краля трябва да говоря със Съмърсет, преди да влезете в замъка.

Мъжете от предните редици го зяпаха през процепите на забралата. Другите отзад обърнаха глави и Дери проточи врат, за да види онзи от тях, който носеше емблемата на Съмърсет под наметалото си — подгизнала от вода туника на сини и бели ленти със златна лилия, разделена на четири от английските лъвове. Дери спря поглед върху слабата фигура на мъжа и сърцето му се сви при спомена

за неговия баща. Един рицар се наведе към него и му прошепна нещо, което той не чу. С облекчение видя как младият херцог поклати глава и пришпори коня си, за да излезе на предна линия. Огромното животно, подобно на господаря си, бе покрито по гърдите и главата с железни плочки — сегменти, които се движеха при хода му и можеха да удържат почти на всякакви удари. Срещу невъоръжен човек самите доспехи представляваха оръжие и Дери преглътна притеснено, знаейки, че само при една погрешна стъпка могат да го проният.

Докато Дери го наблюдаваше втренчено, новият херцог на Съмърсет повдигна забралото и откри очите си, присвивайки ги срещу силния дъжд.

— Ваша милост, казвам се Дери Бруър. Познавах баща ви.

— Говорил ми е за теб — с неудоволствие призна — Хенри Бофорт. — Казваше, че си мъж, на когото мога да имам доверие, макар че ще си съставя собствено мнение за това. Какво искаш от мен?

— Само няколко думи на четири очи, милорд, заклевам се в името си, в клетвата си за вяност и в поста си в служба на краля.

Дери чакаше под студения взор на младия мъж, но друг рицар се обади, преди Съмърсет да успее да отговори.

— Милорд, това не мирише на хубаво — така да ни спрат на пътя посред проливния дъжд. Нека продължим към замъка на кралицата. Там ще чуем каквото трябва.

— Спешно е, милорд — добави в отговор Дери и зачака. — Не съм въоръжен.

Предположението, че Съмърсет стои настрана поради страх или от предпазливост беше достатъчно, за да предизвика у него моментален гняв. Той слезе от коня и закричи към Дери, приближи твърде близо и го загледа отгоре. Дери реагира, като се извърна и отведе младия мъж малко по-встрани, далеч от хората си. Те също се наежиха и при всяка крачка на господаря им, която го отдалечаваше от тях, имаха готовност да пришпорят конете, да атакуват със смъртоносни намерения, ако нещо тръгнеше накриво.

— Какво искаш? — просъска херцогът и се приведе към него. — Тук съм привикан единствено с кралския печат, който изисква присъствието ми. Какво толкова имаш да ми казваш, та да ме държиш навън на дъжда?

Дери въздъхна облекчен.

— Сред хората ви, милорд, има човек, който предаде преди по-малко от месец документи на граф Солсбъри. Моите хора го наблюдаваха при този акт и после проследиха онзи, с когото той се среща.

— Предател? — с изненада продума Съмърсет. — Защо тогава не си ме уведоми по-рано?

Дери установи, че бузите му пламват независимо от ледения дъжд.

— Понякога е полезно да знам кой има фалшиво прикритие, милорд, без да го разобличавам. По този начин можем да го накараме да подаде грешна информация на господаря си, ако ме разбирате правилно.

— Въпреки това сега ме спираш — подхвърли херцогът, като изгледа свирепо дрипавия мъж пред себе си.

— В Кенилуърт ще чуете планове, които не са за неговите уши, милорд. Сметнах, че ще бъде най-лесно и тихо проблемът да изчезне по пътя, а не в присъствието на кралицата.

— Разбирам. Как се казва този човек, който е обречен единствено от твоите думи?

Дери трепна от подозрението в гласа на младия лорд.

— Сър Хю Сароу, милорд. И тук няма никакво съмнение, абсолютно никакво. Пратете го обратно, ако искате, макар че той ще разбере и ще изчезне при враговете ви, ако сторите тъй.

Съмърсет хвърли поглед назад към разярените си хора.

— Сър Хю ли? Но той беше от хората на баща ми! Познавам го от детинство!

— Въпреки това, милорд. Той не може да влезе в двореца и да чуе онова, което е предназначено единствено за вашите уши. Баща ви ми се доверяваше, милорд. Крал Хенри и кралица Маргарет също продължават да ми се доверяват. Това ми е работата — да откривам предателите и да ги използвам или пък пречупвам.

— Баща ми може да ви е познавал, мастър Бруър, но не и аз. Ако откажа?

— Съжалявам да ви съобщя, но ще бъдете върнат от портала на замъка — рече Дери, като едва дишаше, наясно, че мъже като Хенри Бофорт бяха свикнали на абсолютно подчинение и към най-дребните си прищевки. — Не можете да влезете, докато този човек е свободен,

милорд. По ваша заповед той може да бъде задържан и завързан, оставен в килия, докато разговаряте с кралицата. С удоволствие бих го разпитал, но той е ваш човек. И изборът си е ваш.

Дери се стресна, когато Съмърсет се извърна и изрева към хората си:

— Сър Хю Сароу! Тук при мен!

Редиците се размърдаха и затропаха, докато един мъж си проби път напред и слезе от коня. Той тръгна сковано към господаря си и Дери Бруър.

— Свалете си шлема, сър Хю! — рече Съмърсет.

Рицарят се подчини и откри тясното си, притеснено лице, частично прикрито от мустаците, а кафявите му очи се местеха от единия на другия мъж.

Съмърсет се наведе достатъчно, та да може Дери да усети топлия му дъх.

— Аз съм верен на краля, мастър Бруър. Смъртта на баща ми все още вика за отмъщение и аз няма да престана да го търся. Ако това е тест за лоялността ми, ето моят отговор.

Без предупреждение той изтегли меча си, замахна и, като извъртя горната част на тялото си, с все сила удари оголения врат на рицаря.

Острието закачи ръба на металната яка, преди да се вреже в плътта, и пусна искра, която бързо бе отмита от кръвта и дъжда. Сър Хю залитна от силата на удара. Лицето му пребледня като платно, той вдигна ръка към гърлото си с разширени от шока очи, после се строполи шумно в калта.

Дери изгледа младия мъж пред себе си — у него бушуваше гняв, който до този момент бе останал напълно прикрит.

— Ето краят на всичко — промълви Съмърсет. — И ако това единствено бе посланието ви към мен, мастър Бруър, мокър съм и ми е студено, а и още не съм чул какво ме чака в Кенилуърт.

— Благодаря за доверието, милорд — рече Дери, разтърсен. Направи жест към другарите си и те освободиха пътя пред колоната, колкото и нещастна преграда да бяха представлявали. Херцогът се върна назад и отново яхна коня си. Колоната премина край Дери, като десетки глави в шлемове се обърнаха да го изгледат с подозрение и ненавист. Той внимателно се отдръпна от пътя им, след като си бе свършил задачата.

Щом се отдалечиха, Дери повика с ръка хората си. Те завързаха трупата в доспехи за впрегатните добичета и го потеглиха през калта назад към замъка.

С напрегнато изражение Маргарет гледаше как Дери Бруър и още един мъж влизат и ѝ се покланят. Косата на главния шпионин беше зализана от дъжда, макар че се беше преоблякъл в сухи дрехи, преди да ѝ се представи. Каквото и предупреждение да му беше дал Дери, придружителят му определено изпитваше ужас, че се намира под зоркия поглед на кралицата на Англия. Мъжът беше сух като вейка с кестенява коса като четина, която, изглежда, се бе опитал да приглади с плюнка и длани. Целият се тресеше, докато се мъчеше да копира действията на Дери, като протегна напред единия си крак и се наведе над него.

Независимо от бурята, която биеше по стените на замъка през този ден, дългото лято на '59 година беше изпържило Кенилуърт, разпуквайки мазилката на сградите и превръщайки пасищата в сухи кафяви поля, докдето стигаше погледът. Маргарет обожаваше това място.

Преди три години върху каменните стени и кули бяха поставени двайсет и шест оръдия, достатъчни, за да напълнят с желязо околността в радиус от четвърт миля — и да разбият и метал, и плът, ако някой враг посмее да приближи. Маргарет не бе предупредила нито Йорк, нито Солсбъри за намеренията си, не бе дала никакъв знак, че не е абсолютно доволна от това, което има. Беше се доверила единствено на Дери Бруър — тя вярваше само на него. Дватама заедно бяха уредили Хенри да излезе от покоите си в двореца Уестминстър, убеждавайки лекарите му, че има нужда от чист въздух сред природата. Още щом напуснаха Лондон, Маргарет го беше отвела на север, преди някой да разбере какво планират. Бе получила стотина възмутени писма и вестители през трите години, които последваха, но какво можеше да стори Йорк? Не можеше да се свика нов парламент без краля. Законът и редът в страната започнаха да западат, да се рушат, но Кенилуърт беше непревземаема крепост. Дори Йорк не би посмял да събере армия, за да вземе краля от жена му.

— Приближете, мастър Бруър — рече Маргарет. — И доведете... придружителя си с вас, за да преценя качеството на хората, които наемате от името на съпруга ми.

Дери се изпъна и, усещайки палава искра в очите на кралицата, веднага ѝ се усмихна.

— Този невероятен човешки образец е Уилфред Танър, Ваше Височество. През последната година ми беше доста полезен. Едно време беше контрабандист, макар и не много успешен...

— Дери! — просъска Танър, ужасен, че разкриват предишната му професия.

— ... но сега е на кралска служба — гладко продължи Дери. — Пътува с мен из страната и събира договорите ви — той вдигна една кожена чанта, пълна със свитъци. — Тук има още петдесетина, Ваше Височество. Подписани документи от мъже, дето ще се присъединят към Храбреците и са положили клетва.

— Добре ми служите, мастър Бруър. Моят съпруг често ми е говорил за вашата лоялност. Ако беше тук, знам, че щеше да ви благодари за всичко, което сте сторили за нас през последните години.

Споменаването на крал Хенри бе придружено от сбръчкване между очите, забеляза Дери. Маргарет още не бе навършила трийсет и в годините, след като се омъжи, се беше разхубавила неимоверно. Косата ѝ беше прибрана в тъмна лъскава плитка, дълга почти до кръста. Загледан в нея, той се зачуди дали тя има представа какво влияние оказва върху мъжете. Подозираше, че е съвсем наясно, до най-дребната подробност. Маргарет седеше на дървен стол с резба, облечена в рокля от тъмносиня коприна, която дискретно подчертаваше фигурата ѝ. Не се беше пръкнало второ дете, което да опъне тези шевове, не и през шестте години, откакто се беше родил принц Едуард. Дери леко наклони глава, за да може да я наблюдава, като чувството беше не на трепетна страст, а просто на удоволствие, едва ли не страхопочитание, че очите му виждат такава хубава жена. Светлината, която влизаше през един от големите прозорци, осветяваше кралицата, очите ѝ блестяха, а въздухът около нея се изпълни със златисти прашинки.

— Тези нови мъже за каузата ни — попита Маргарет, — те Храбреци на кралицата ли са? Или са на съпруга ми?

— Тези четирийсет и шестима положиха клетва за вас, милейди. Уилфред раздаде от вашите лебедови значки и мога да докладвам, че ги носят с голяма гордост. Мисля, че ще ми трябва още една купчина, когато пак изляза. На някои места те станаха най-новата мода и мнозина ги подаряват на съпругите си.

— Но когато ги повикаме, мастър Бруър, те трябва да носят моя знак или пък антилопата на съпруга ми. Нали? Каквато и да е модата, нашите Храбреци трябва да се разпознават помежду си по значките.

Дери размаха ръка във въздуха.

— Все са Храбреци — дали на краля, или на кралицата, няма значение, те служат на Короната, Ваше Височество За мен беше радост да видя такъв устрем в градовете и селата. И към мен самия се отнасят, сякаш ги е посетил благородник, където и да ме видят върху Възмездие.

— Видят върху... какво? Аа! Не е ли това доста префърцунено име за един кон, мастър Бруър?

— Всъщност той е отмъстително животно, милейди. Доста му подхожда, така както работата ми подхожда на мен. Уилфред тук пък си спечели доста поклоннички само като ми носи чантата с документите и значките.

Маргарет се засмя и Уилфред Танър стана аленочервен. Мъчеше се да сръга с лакът Дери, макар да не беше достатъчно близо.

Един от икономите на кралицата влезе зад гърба на двамата мъже в залата за аудиенции, безмълвно плъзгайки се през огромните врати с филцовите си обувки. Когато се обърна към господарката си, двамата мъже изненадани се стреснаха. Маргарет знаеше, че в нейно присъствие е забранено да се носи оръжие, затова с интерес проследи движението на ръцете им, които се шумугнаха към различни места на туниките или ръкавите им. Двата мъже бързо се окопитиха и се спогледаха смутени.

— Ваше Височество, Хенри Бофорт, херцог на Съмърсет, и сър Джон Фортескю, главен съдия на Кралския съд — обяви икономът и се отдръпна, за да пропусне в стаята двамата.

В отговор Дери се поклони отново.

— Може ли да остана, милейди? Ще изслушам тези мъже в качеството си на ваш съветник.

Маргарет склони глава, като така позволи на Дери да отведе Уилфред Танър настрана. Стояха там смирено, макар Дери да наблюдаваше всичко изпод сключени вежди. В дъното на стаята се появиха двама много различни мъже.

Хенри Бофорт, херцог на Съмърсет, беше само на дваисет и три. Като човек, познавал много добре баща му, Дери успяваше да различи някои черти на стария херцог в лицето на сина му, макар вече да знаеше, че безизразното му изражение прикрива ужасяващ гняв, който все още го изгаряше и след четирите изминали години. Бофорт беше може би малко по-висок, отколкото бе баща му Едмънд, и пристъпи с енергична стъпка пред кралицата. През четирите години след битката при Сейнт Олбънс брадите пак бяха дошли на мода и младият Съмърсет като че ли се мъчеше да пусне брада, но резултатът беше посредствен — валма от тъмнокафяво и червеникаво, като краищата на мустациите му леко се извиваха нагоре край устните.

— Ваше Височество — рече той и със замах се поклони елегантно, отколкото Дери бе успял да го стори. За миг погледът на херцога се спря върху него, докато се изправяше, като по този начин му даде нужното признание.

— Милорд Съмърсет, добре дошли — рече Маргарет. — Потърпете само миг, докато поздравя придружителя ви.

Дери видя как страните на младия мъж поруменяха и повдигна вежди с интерес, докато онзи остана настрана. Херцогът не се беше оженил и той се зачуди дали не бива да го предупреди да внимава и да не гледа кралицата с този кравешки поглед там, където някой можеше да го види. Спомни си обаче с каква изненадваща и кървава стръв се бе разправил той с рицаря на пътя пред замъка и реши да се въздържа. Мъжът му се струваше достатъчно красив, но някак си доста безличен. Дери откри, че сам пригладда с ръка кичури от косата си, и развеселено тръсна глава на глупостта на мъжете по принцип.

След младия благородник влезе сър Джон Фортескю, целият облечен в черно — от широките роби, които сега бе притиснал към гърдите си, до показалите се отдолу няколко инча от вълнени чорапи и черни кожени ботуши. На шейсет и две лицето му почти нямаше бръчки и кожата му бе изпъната. Напомняше на Дери за членовете на някои монашески ордени, които прекарваха толкова голяма част от живота си с отпуснато за молитва лице, че не старееха като останалите

хора. Фортескю нямаше брада, само тънък мустак над горната си устна, тъмен в средата и побелял по краищата на широката му уста. Това до някаква степен прикриваше липсата на горни и долни зъби от едната страна на челюстта и му придаваше иронично изражение дори когато лицето беше отпуснато. Останалите му зъби бяха силни и жълти, но половината от устата му бе изцяло от венци. Дери прихвана бързия поглед, който той отправи в негова посока. Главният кралски съдия беше известен с наблюдателността си и, конкретно в този случай, Дери почувства как са го преценили и отхвърлили, заедно с все още свития на запетайка Танър до него. Без съмнение Фортескю щеше да забележи признаците на любовен трепет у Съмърсет със същите студени очи и крива усмивка.

— Разрешавате ли да приближа, Ваше Височество? — попита съдията. Гласът му беше силен и твърд, както прилягаше на човек, свикнал да се обръща към съда в качеството си на главен съдия. Дери отбеляза лекото съскане при произнасянето на съгласните, когато езикът му срещаше само празно пространство там, където някога са били зъбите му.

— Разбира се, сър Джон — отвърна Маргарет. Тя видя как той поглежда към останалите в стаята и побърза да заговори преди него. — Можете също да се доверите на тези, които срещате на това място. Разбрахме ли се? Колкото и да сте непознати едни за други, всички вие сте лоялни мъже.

Четиримата посетители останаха за миг безмълвни, като всеки оглеждаше другите. Както херцогът, така и съдия Фортескю се смръщиха при вида на Уилфред Танър, който се чешеше по брадичката и сякаш искаше да бъде където и да е другаде, но не и тук. Той неведнъж беше имал контакт със съдии през живота си.

Маргарет изгуби търпение, наблюдавайки напрегнатото им мълчание.

— Милорд Съмърсет, господа, приятели. В името на краля всеки от вас играе роля в един по-голям план. Мастър Бруър тук прекара по пътищата две цели години заради мен, събирайки верни мъже, които са недоволни от лошото отношение към краля от страна на най-влиятелните му лордове. Йорк, Солсбъри и Уорик се присмяха на трона, на Англия и на Короната. Ето, изразих мнението си. Те вдигнаха оръжие, за да убият най-благородните съветници на краля, и въпреки

това небесата не се разтвориха да ги накажат. Те все още процъфтяват, перчат се като петли, докато по-добри мъже гният в земята.

Тя осъзна, че е стиснала в юмрук едната си ръка, и я отпусна, гледаше как побелелите ѝ пръсти се разтварят като цветете.

— Не съм прекарала и една нощ оттогава, без да помисля за наказанието на тези мъже. Сър Джон дойде при мен, за да ми обясни какво казва законът, но какво представлява законът, дори този в Англия, ако не може да бъде приложен? Колцина сте накарали да положат клетва като Храбреци на кралицата, мастър Бруър? Колко станаха вече?

Дери премига. У жената, която седеше така застинала, за да им чете лекции, не бе останала и следа от лекия, дружелюбен тон. Той отново видя младата кралица, получила новината за раняването на съпруга си и издигането на Йорк над всичко. Не скръб, а смразяващ бяс. Макар че със сигурност светът ѝ се е разпаднал, този гняв беше като парчета, достатъчно остри, за да те порежат.

— Девет хиляди ще носят лебеда, Ваше Височество. Аз... не мога да отговарям за качеството им в повечето случаи. Макар че около осемстотин рицари са се вrekli, останалите са фермери или ковачи и земеделци. Те имат нужда от добри мъже, дето да ги предвождат, но са дали клетва да защитават каузата ви.

— А второто от големите ни начинания, мастър Бруър? Кажете на сър Джон колцина ще носят антилопата на мъжа ми, когато кралят бъде заплашен от враговете си.

— Осем хиляди, Ваше Височество. От Дорсет до Нортъмбърланд — те всички се обучават за дълги походи и да се бият. Просто чакат командата на краля.

— Благодаря ви, мастър Бруър — рече Маргарет. — Е, сър Джон? Доволен ли сте? Подобни бройки задоволяват ли ви?

Сър Фортескю бе слушал впечатлен. Той отново се поклони с усмивка на уста.

— Ваше Височество, изумен съм. Вярвам, че са достатъчно. Не, убеден съм в това.

Съдията бе готов да продължи, но Хенри Бофорт се прокашля. Може и само от четири години да беше херцог, но доколкото Дери преценяваше, вече беше придобил малко от арогантността на породата.

Младият мъж вдигна един-единствен пръст и в отговор най-старшият кралски съдия внезапно си затвори устата.

— Ваше Височество, каква хубава новина — рече той. — Чест е за мен да принадлежа към този кръг — после хвърли поглед към Уилфред Танър, като по лицето му премина сянка на съмнение. — Ще приема всякакъв авторитетен пост в такова... как го нарекохте, милейди? Такова „велико начинание“. Можете да разчитате на моята лоялност, докато и последният рог не засвири отбой.

— О, да, милорд Съмърсет, наистина разчитам — хладно отвърна Маргарет. — Тук няма средна позиция. Твърде дълго го планираме. Тъкмо тази сутрин вече се срещнах с лордовете Бъкингам, Клифорд, Грей и Одли. Благородниците на съпруга ми ще стоят или до него, или на пътя му. Отсега ви казвам, той няма да позволи да се прояви милосърдие към онези, които направят погрешния избор.

Дери тайно се зарадва, когато Хенри Бофорт отново вдигна пръст, за да поиска разрешение да говори. Маргарет сви устни, но му кимна с глава.

— Ваше Височество, щом тези армии ще тръгнат в бой само когато кралят е заплашен, трябва да попитам, къде е сега заплахата? Дори без парламент Йорк сякаш е доволен от всичко, което е спечелил. Уорик е в Кале. Солсбъри организира тържества и лов, но не можем да кажем, че някой от тях пряко е заплашил Негово Величество.

Изражението на Маргарет стана безизразно, докато той говореше, и предишната ѝ топлина изчезна.

— Да. Те смятат, че всички битки са спечелени. Това е важен въпрос и нещо, което ме затруднява. Мислех, че никога няма да го преодолея, докато сър Джон не ми обясни какво представлява Указът за поставяне извън закона. Това е искрата, която ще ги изкара, милорд. Това е камъкът, който ще счупи главите им.

Съмърсет кимна, като докосна с пръст устната си. За Дери бе пределно ясно, че младият херцог не познава тази юридическа мярка. Всички присъстващи се обърнаха към Фортескю, а той раздвижи полупразната си уста, очевидно показвайки удоволствие от тяхното внимание.

— Това е един закон за предатели — започна съдията. — Отдавна е регистриран, но рядко се използва, може би заради властта, която позволява. С кралския печат върху една писмена наредба за

поставяне извън закона благородникът се превръща в простолюдие. Титлите му са без покритие, отказва му се унаследяване. Цялото му имущество се връща обратно при краля. Накратко, това е смърт, пълно заличаване на благородния род.

— Йорк никога няма да позволи да се издаде такова нещо — веднага се обади Дери, точно както се бяха разбрали преди това на четири очи с кралицата. Кипна, като видя как сър Джон се усмихна и заклати пръст към него.

— Законът за предателите е създаден да се прилага при най-крайна заплаха срещу кралския род, мастър Бруър. Онези, които са го одобрили, са разбирали, че ще има случаи, в които времето ще е малко, а предателите — опасно близо до успешен край. Тук не сме обременени с изисквания за множество доказателства. Макар че трябва на някакъв етап да мине през парламента, той може да се затвърди в закон и да се предприемат действия дори само при наличен кворум от лордове и съгласието на краля.

За пред Съмърсет Дери започна да масажира челото си, сякаш размишляваше, преструвайки се, че чува всичко това за първи път.

— Сър Джон е подготвил Указа — рече Маргарет. — Съпругът ми е съгласен да сложи печата си отгоре. Лордовете Пърси и Егрмонт са загубили не по-малко от всички други със смъртта на баща си. Заедно с вас, милорд Съмърсет, те ще командват Храбреците на съпруга ми — тонът ѝ не му оставяше възможност да откаже и Съмърсет сведе глава. — След като веднъж е задействан, господа, Указът за лишаване от граждански права не може да се възпре. Той е призив за оръжие. Родът на Йорк ще падне или пък ще се бие... и пак ще падне.

Гласът ѝ трепереше, забеляза Дери. Йорк щеше да изскочи като бясно куче насреща им, щом това се чуеше. Само с един свитък хартия кралицата щеше да предизвика война.

Маргарет продължи. Очите ѝ блестяха в този момент, когато беше достигнала целта си след месеци и години на подготовка.

— Съпругът ми ще свика съвет от верни лордове в Ковънтри, за да чуе указа. Никакъв Лондон вече, господа. Ковънтри е само на пет мили оттук. Той ще ни служи за център. Мастър Бруър, ти ще повикаш хората, които са се клели да служат и да отдадат живота си на Короната. Използвай каквито искаш слова, но доведи и последния

човек на полето и го обучи. Избрала съм си за командир на моите Храбреци Джеймс Тъчет, барон Одли. А съпругът ми сам ще предвожда армията си на бойното поле.

— Познавам лорд Одли — обади се Дери. — Той е ветеран, белобрад старец на служба, Ваше Височество. Нямам възражения срещу вашето решение. Трябва обаче да попитам дали крал Хенри е достатъчно добре за събитията, които ни предстоят.

Докато говореше, той сведе поглед от неудобство. Дватама с Маргарет се бяха споразумели той да зададе въпроса, макар че не му се нравеше тази част от ролята му, нито пък лъжите, които тя със сигурност щеше да изрече. Очевидно беше отсъствието на краля, когато такива велики дела се решаваха около него. Почти усети как погледът на кралицата се изостри.

— Съпругът ми няма търпение, мастър Бруър. Здравето му е непостоянно, наистина, но с всеки ден се подобрява. Не се тревожете за него в това отношение — тя махна с ръка, сякаш отхвърляше идеята. — Купих още един наръч пики и оловни боздугани за моите Храбреци, прибрани са високо горе, в складовете на Кенилуърт. Ще ви помоля да ги прегледате и да уговорите да бъдат занесени там, където имат нужда от тях. След месец разпространете новината за лишаването на Йорк от граждански права. Оставете вашите служители да пошушнат тук и там и да си свършат работата, тъй че Йорк и Солсбъри също да я научат. Тогава ще дойдат. И ние ще ги посрещнем.

— Ваше Височество — отвърна Дери, приемайки заповедите ѝ. Застанал там, той не можеше да не си спомни последния голям план, свързан с кралския род — да се осигури мир и съпруга от Франция в замяна на териториите на Мен и Анжу. Дери бе един от архитектите му, а кралицата пред него беше част от неговия резултат. Но лорд Съфолк бе убит, Лондон се оказа нападнат и почти цялата английска земя във Франция бе загубена. Не успя да потисне тръпката на страх, която го прониза при мисълта за още един заговор, който щеше да задвижи народите и благородническите родове като пионки върху шахматната дъска. Последниците от по-ранната катастрофа ги бяха довели до мястото, където стояха днес, и все още се разпространяваха.

Дери отхвърли за миг притесненията си и падна на едно коляно, веднага последван от Уилфред Танър, докато Съмърсет и Сър Джон Фортескю ги гледаха.

Лицето на Маргарет се проясни отново и тя изтри изражението си на хладен авторитет.

— Сложена е маса за всички вас. За мен ще бъде удоволствие да ми правите компания. Не се и съмнявам, че все още има въпроси, на които да отговарям. Моля, последвайте икономата ми, а аз ще се присъединя към вас на масата.

Тази вечер, след като камбаните в църквата на замъка избиха, Маргарет освободи и последните мъже, които я бяха посетили през този ден. Беше се видяла с две дузини войници и лордове, както и с търговци, на които бе възложена задачата да снабдят две армии с оръжие. Лицата им плуваха пред нея, докато носеше малката лампа по коридорите към спалните на съпруга си високо в източната кула на замъка.

Прошепна поздрав към стражите пред вратата на Хенри и се вмъкна вътре, минавайки през външните стаи. Единственият звук тук беше шумоленето на роклята ѝ и тихите стъпки от кожените ѝ обувки по камъните.

— Кой е? — извика Хенри отвътре.

Маргарет се усмихна уморено, като чу гласа му. Денят беше добър, щом той беше буден и в ясно съзнание. Хенри спеше часове наред и лесно можеше цял ден да бъде в несвяст. Малкото си будни часове той често прекарваше в църквата, стиснал с все сила длани пред себе си. Седмици и месеци можеха да минат почти без да прояви и искрица живот зад тази монотонност — пиеше и ядеше, без в празните му очи да се забелязва, че съзнава какво върши. Добрите моменти идваха бавно, беше като човек, събуждащ се от дълбок сън. Вече не си спомняше колко пъти енергията му се бе възвръщала и ѝ бе вдъхвала надежди само за да се изпари отново. Имаше дни, в които го заварваше облечен и жизнен, да разговаря оживено за техните планове. Подобни епизоди на възстановяване продължаваха ден или седмица, та дори месец, преди вцепенението да го завлече отново в прегръдките си. Тогава той пак потъваше и беше загубен за света. Маргарет никога не знаеше как ще го завари вечерта.

Все още скърбеше за това, че загуби любовта си към него. Тя не изчезна за една нощ и все още имаше моменти, в които усещаше

припламването на чувства наред ледената тъга. Изпълняваше по-скоро ролята на майка, отколкото на съпруга, откакто се помнеше омъжена за него. Може би тук се криеше разковничето. Като толкова други неща, бе позволила и на любовта си към Хенри да се отцеди с течение на годините, да бъде изтръгната с нокти нишка по нишка, докато ѝ остана пустотата. Странното бе, че нямаше значение. Все едно дали му беше майка или съпруга, знаеше, че за нея няма спокойствие, докато враговете му не влязат в гроба. Йорк не ѝ беше оставил друго и тя го обвиняваше, че отново е потопил главата на Хенри под водата. Тя помнеше какво представляваше той преди Сейнт Олбънс, яркия блясък и обещанието в очите му тогава, сърцето ѝ пак се разкъсваше от болка. Беше му даден шанс да живее, да бъде жив, а Йорк му беше откраднал тази възможност, държал го бе потопен в скръбта му, докато той се бе загубил в нея.

— Аз съм, Хенри — рече тя, — Маргарет.

За нейна изненада, той беше седнал в леглото, а около него небрежно бяха разпилени книги и документи.

— По-рано чух мъжки гласове. Искях да стана и да ида при тях, но... — поклати глава в невъзможност да обясни летаргията, която му изстискваше цялата воля и караше и най-дребната задача да му отнема векове.

Маргарет прибра полите под себе си и седна до него, като заразглежда листовите върху завивката наоколо. Той забеляза интереса ѝ и махна с ръка към тях.

— Укази за отнемане на граждански права, любов моя. И Великата харта, там до крака ми. Донесоха ми ги, макар да не си спомням да съм ги искал.

Маргарет прикри раздразнението си, като започна да ги събира. Зарече се да се скара на слугата, който бе донесъл документите на мъжа ѝ. При условия на абсолютна тайна, тя бе поръчала да ѝ донесат от архивите в Лондон огромно количество документи, като криеше онези, които действително искаше, сред стотиците други. И накрая — последните, най-важни пакети, бяха попаднали в ръцете на Хенри, вместо в нейните.

— Аз помолих за тях, Хенри. Не исках да те безпокоят с разни хартийки, докато още не си добре.

— Не, те ме заинтересуваха! — оживи се той. — Цял ден ги четох. Тези Укази за отнемане на права разказват направо истории на ужасите, скъпа моя. Още треперя, като се сетя до какво са довели. Чела ли се записките по екзекуцията на двамата Диспенсър? Бащата бил нарязан на парчета и изяден от кучета, а синът...

— Не искам да слушам, Хенри — отвърна Маргарет. — Убедена съм, че са заслужавали съдбата, която ги е сполетяла, щом са застанали срещу законния си крал.

— Обратно, мисля, че са били на негова страна, Маргарет. Диспенсър са поддържали втория крал Едуард, но след като указът срещу тях бил издаден, влачили сина по улиците, с нож изрязали върху плътта му стихове срещу греха, после...

— Хенри, моля те! Недей повече! Направо треперя, като слушам такива неща. Трябва да си почиваш, а не да възпламеняваш мислите си с разни ужасяващи картини. Сега как ще заспиш с такива образи в главата си?

Кралят изглеждаше съкрушен.

— Както кажеш, Маргарет. Съжалявам. Не исках да те стряскам. Ще ги махна отгук.

Тя продължи да събира листовете в дебела купчина, после ги пхна под мишница. Един от сноповете бе пристегнат със стара метална скоба, която раздра пръста ѝ и тя изохка от болка. Червени капки кръв прокапаха от върха му и Маргарет чу как мъжът ѝ пое рязко въздух и примаял погледна настрани. Тя засмука пръста, ядосана на себе си, виждайки, че на завивката остана едно червено петънце. След Сейнт Олбънс съпругът ѝ бе развил ужас при вида на кръв. Той още не бе забелязал капката, но нямаше да заспи, след като я види.

Маргарет взе със себе си документите и зарови из скрина край леглото му, извади отвътре одеяла и още една завивка — дебела и подплатена за студа.

— Лежи спокойно, миличък — каза му, движейки се бързо и делово, за да отхвърли слоевете и да ги замени, като мимоходом зърна босите му крака под чаршафа. Хенри се отпусна и бръчките от напрежение се изгладиха по лицето му. Прозя се, а Маргарет пак седна до него и погали челото му.

— Виждаш ли? Изтощи се.

— Нали няма да отнесеш светлината, Маргарет? Не обичам да се събуждам на тъмно.

— Ще оставя лампата тук, до леглото. Слугите ти са наблизно, винаги ще те чуят.

Тя продължи да гали челото му и очите му се затвориха.

— Обичам те, Маргарет — прошепна той.

— Знам — отвърна тя. И без никаква причина очите ѝ се напълниха със сълзи.

Когато дишането му се успокои и се убеди, че е заспал, тя отнесе документите в друга стая, където приближи до масата една лампа и седна да прегледа съдбата на семейство Диспенсър и резултата от Указа за лишаване от права, издаден срещу тях. Когато прочете, че този толкова важен документ е бил издаден от френската кралица, дошла в Англия, за да се омъжи за Едуард Втори, Маргарет изведнъж изправи гръб. Уроците на историята не трябваше да се пренебрегват и тя едва ли не дочуваше гласа на своята сънародничка отпреди един век. Не помръдна от мястото си, прехласната и въодушевена, докато слънцето не изгря.

19.

Солсбъри разтърка току-що обръснатото си лице със студена мокра кърпа, която затвори порите и облекчи парещото усещане след острия бръснач на Ранкин. Не беше сключвал облози с бръснаря си тази сутрин, а просто изтрая стърженето в абсолютна тишина, докато накрая се изправи и го освободи. На шейсет години Ричард Невил усещаше възрастта си. Всяка сутрин прекарваше по един час да се поти в упражнения, да поддържа ръката, с която държи меча, в добро състояние и ставите си подвижни. Никога не бе натрупвал килограми и сега, когато кожата и бузите му бяха провиснали, в тях нямаше тлъстина, която да ги закръгли. Дори и така, колкото и да се стараше, за да попречи на напредването ѝ, възрастта отслабваше силите му. Беше време, когато виждаше ясно всяко решение, знаеше съвсем точно какво иска и как най-добре да го постигне. Сега само поклащаше глава при спомена за тази младежка бистрота. Едно време животът бе по-прост — когато задачата му беше да поддържа фамилията си силна и да разпространява кръвта на Невил по всички благороднически родове в Англия.

Съпругата му Алис влетя в стаята точно когато Ранкин се оттегляше бързешком. Тя постави на една тоалетка купа с пресни ябълки и внимателно прецени настроението на съпруга си. Замъкът Мидълхам бе благословен с прекрасни овощни градини и сайдерът, който произвеждаха там, беше достатъчно добър за продан. Типично за съпруга ѝ не го продаваха, а позволяваха на слугите да държат цели варели от него да отлежават в избите на замъка и да го използват както желаят.

Алис го наблюдаваше, докато той спря да бърше лицето и врата си. Виждаше, че е разсеян, че се оглежда безцелно наоколо за място, на което да остави кърпата, докато накрая тя приближи и я пое.

— Изглеждаш ми притеснен — рече и се пресегна да го докосне по ръката. Бяха женени от почти четирийсет години и бяха остарели заедно в онова, което той наричаше „нежния хомот“. Беше фраза, използвана често от него, за да я забавлява, една от многото, които ѝ

подхвърляше, за да види усмивка на лицето ѝ. Хуморът може и да се бе изтъркал с годините, но не и споменът или любовта им.

— Чудно ли е, когато толкова много неща ме тормозят? — промърмори той. Застанал така до прозореца, виждаше златните поля около Мидълхам, които се простираха до хоризонта, а из тях разпръснати се движеха малките фигурки на мъже, жени и коне, които режеха и събираха снопове златно жито из нивите на графа. В друг ден гледката би му доставила удоволствие, картина на света в действие, както би трябвало да бъде — мъже, които извличат от земята доброто и чакат с нетърпение да изпият халба бира по залез-слънце. Първото докосване на есента бе оцветило дърветата в бронз и той се вглеждаше през тях в далечината.

Нямаше нужда Алис да се чуди защо съпругът ѝ е напрегнат. Откакто преди два дни бе дошъл вестносецът, целият замък бе обърнат наопаки, дузини мъже потегляха във всички посоки с бързоноги коне, за да свикват рицари и наемници където сварят.

— На Ричард Йорк съм се клел във вярност — рече Солсбъри. Говореше едва ли не на себе си, макар че се обърна и докосна бузата ѝ. — Издигнах го достатъчно близко, за да вземе престола. И накрая той не се пресегна да го придърпа. Ако беше го сторил, сега нямаше да сме заплашени, нямаше да шепнат тук-там за този Указ за отнемане на права, който може да ни съсипе. Проклет да е с неговата нерешителност, Алис! Колко пъти трябва да ти дават короната, преди да посегнеш към нея? Йорк можеше да се възкачи на престола след Сейнт Олбънс и това щеше да е краят. Но прояви мекушавост, може би страх дори, зад стените на манастира, дето го пазеха отвсякъде. А сега? Минаха четири мирни години и всичко, което постигнахме, бе да позволим на краля пак да стане силен или по-скоро на кралицата да се вземе в ръце. И сега това! Родът на Йорк разтърсен до основи със самия кралския печат — нямам избор, Алис! Никакъв избор. Пак трябва да се бием. Трябва да вземем оръжието и пак да рискуваме всичко, което постигнах, след като то трябваше отдавна да е уредено.

— Няма да се провалиш, Ричард — твърдо рече жена му. — Никога не си се провалял. Каквото и да са подхванали, хората от рода Невил са процъфтявали — с ръка или с ум. Ти си прекрасен пастир за всички тях — да, и за други, дето не носят името ти. Сам казваше, че си събрал повече войска от кой да е друг род. Не си мързелувал по

време на мира. Бъди окрилен от това, че имаше прозорливостта да събереш толкова много войници под знамената си, докато другите са дремели.

Солсбъри изсумтя, доволен, че собствената му съпруга му говори подобни неща. Не беше от онези, дето се хвалят, но му бе приятно, че тя оценява уменията му, макар подобни неща да се казваха само на четири очи.

— Баща ми ме учеше никога да не водя една и съща битка два пъти, Алис. Предупреждаваше ме, че ако победея, трябва да стъпча враговете си докрай, за да не могат вече никога да се надигнат.

— А ако загубиш? — попита тя.

Солсбъри се усмихна при спомена.

— Същият въпрос зададох и аз навремето. Каза ми, че ако загубя, поставям съдбата си в ръцете на други хора. Отговорът беше никога да не губя — той въздъхна и поклати глава. — И ето ме сега, обвързан да поддържам Йорк в една война, където един-единствен удар или стрела могат да прекратят всичко. Твърде съм стар за това, Алис. Чувствам го в схванатите си стави, в бавните си мисли. Това е път, който по-млади хора трябва да извървят. Бих предпочел да си седя тук в мир и да гледам как узрява реколтата.

Алис познаваше съпруга си достатъчно добре, за да подбере внимателно следващите си думи, да поласкае самолюбието му тъй, че да го извади от мрачното настроение.

— Може би тогава трябва да оставиш сина ни да командва войските. Имаш ли новини дали Ричард се е върнал от Кале? Ако той беше тук, знаеш, че не би отказал, любов моя. Той би вдигнал знамената на Невил заедно с тези на Уорик.

Тя видя как съпругът ѝ стисна челюст, а погледът му се изостри.

— Той е добър командир, да. Сърцето ми се пълни, като си спомня как поведе хората си в Сейнт Олбънс.

— И твоите, скъпи. Те го последваха, когато наду роговете. Разказа ми колко добре е изглеждал в червената си униформа.

Солсбъри задъвка долната си устна при спомена и челюстта му едва забележимо се издаде напред, когато вдигна глава.

— Въпреки това, още е млад и може би недостатъчно лукав — заяви той.

Тя кимна, като прикри доволната си усмивка.

— И прекара три години във Франция, докато аз тук следях всеки слух, идващ от ланкастърските съдилища. Не, лично трябва да ги предвождам, Алис. Уорик ще има своя шанс в близкото бъдеще. Не той дойде да ми съобщи за тези Храбреци на кралицата, че тренират и се подготвят. За тези Храбреци на краля, дето яздят из Севера и събират лъкове и пики, и железни боздугани. Къде бихме били, ако ги нямаше хората, на които плащам, за да ми донесат тези неща? Загубени щяхме да сме, Алис. Един Господ знае дали отгук нататък кралят изобщо ще напусне леглото си. Вече цяла година нямам никого в Кенилуърт, та да ми съобщи в какво състояние е той. Двама яки мъже — и двамата умрели в злополуки? Младият Джон Донел открит обесен от собствената си ръка, при положение че го познавам като веселяк, изобщо не страдаше от черни мисли? Сър Хю Сароу пък открит мъртъв в един от домовете с лоша репутация? Изключително странно човек да е посечен така в леглото си, Алис. Още преди две години знаех, че трябва да събирам рицари и наемници, все едно колко разорително ще е. Опитаха се да ми замажат очите, но аз си знаех. Щом толкова им се щеше да съм сляп, явно е имало нещо, дето не са искали да видят. Не, зад тази опасност се крие кралицата, тази вълчица, а не Хенри. Този беден, съсипан човечец е изцяло на милостта ѝ, на нейната и на тази на съветниците и придворните ѝ. Не се и съмнявам, че синовете на Пърси още ги боли от загубата на баща им. Те са планирали това и аз трябва да им отвърна, иначе ще видят в огъня всичко, за което съм се борил през живота си.

— Много добре, Ричард — обади се Алис. — Доволна съм, че чувам от теб тези думи. Надявам се, ще пазиш сина ни жив и здрав?

— Доколкото е по силите ми — отвърна Солсбъри. — И, с Божия помощ, ще прекратим всичко това — той леко наведе глава и сенки заиграха по очите му. — Казвам ти, Алис, щом Хенри трябва да падне, няма да се дърпам като Йорк. Не и когато родът и титлите ми са застрашени. Ще нанесе удара, който ще прекрати тази война на тайно шушукане. Защото, ако Йорк е разгромен, следващият ще е Солсбъри, а после Уорик. Един Указ ще доведе до следващия и всички ще бъдем напъдени от Англия. Няма да позволя това даже през трупа ми.

— Стара ми лисицо — рече тя и се отпусна в прегръдките му, а той я обгърна с ръце и подпря брадичка върху главата ѝ. — Върни се

жив и здрав при мен, когато това свърши. Туй е всичко, за което те моля.

— Ще се върна — зарече се той, дишайки тежко с устни, допрени в косата ѝ. Усети как тя трепери под пръстите му. — Шшт! Не се бой за мен, любов моя! Имам три хиляди мъже — и Йорк още две хиляди. Синът ни ще доведе две хиляди с неговата червена униформа, почти половината от гарнизона му в Кале. Седем хиляди, Алис! И то не разни селяни, свикнали да въртят косата и мотиката, а добри воители в броня. Един железен нож, моя любов, с който да ударим или да блокираме силите на кралицата. Нима не бяхме повикани на Големия съвет в Ковънтри? По заповед на самия крал аз имам разрешението му да придвижвам армията си из страната, горките глупци, дето го позволиха. Няма да се движим нощем, а през деня, събираме се по заповед на краля. Обещавам ти, преди да падне първата слана, ще разбия враговете. Ще ги изтръгна и разпръсна като слабо семе от слаби видове, каквито всъщност са. Честна дума, Алис, ще го сторя.

Морето беше на двайсет мили зад гърба му, но Уорик още усещаше миризмата му в дрехите си — тази смес на стара влага и чиста сол, която по някакъв начин винаги успяваше да повдигне настроението му. Морските пръски бяха удряли по кожата му, докато прекосяваха Ламанша откъм Франция, и усещаше горчивината им върху голите си ръце. Той надигна халбата си на светлината на факлите и нададе радостен възглас заедно с мъжете, когато Едуард Марч изпрати поредния виещ от болка рицар по гръб на земята.

Първата им вечер на английска земя от почти четири години насам беше твърде дълга за шестстотинте мъже от Кале. Някои плачеха или танцуваха, щом стигнаха до земята на бащите си, хукнаха напред да я докоснат и потупат или да загребат шепя пръст, която да скрият в торбите си. Те бяха изстрадали загубата на Франция преди десет години, прекарвали бяха дълги месеци без възнаграждение, когато цяла Англия сякаш бе готова да избухне в пламъци. Не бяха млади, никой от тях, всичките до един посивели ветерани, на които удобството на дома беше отказвано твърде дълго, за да помнят някаква нежност. Капитанът им, Андрю Тролоп, трябваше да избърше с

кокалестите си пръсти сълзите от очите си, когато Уорик му каза, че най-сетне ще се върне у дома.

Уорик гледеше с удоволствие как синът на Йорк приклепна, за да избегне една яростно размахана тояга, докато със свободната си ръка сграбчи крака на мъжа, повдигна го и го запрати в други двама. Винаги имаше опасност при меле, дори ако беше с дървени тояги вместо с боздугани с шипове или пък ножове. Въпреки това още преди да навърши осемнайсет, графът на Марч караше опитни рицари да изглеждат като деца — и зрителите му го обожаваха за това, ликувайки при всеки удар. Уорик чуваше как Едуард се смее в шлема си, звукът излизаше изненадващо силен и дълбок за такъв млад мъж. Не за първи път Уорик изпитваше нетърпение да види лицето на Йорк в първия момент, когато съзре какъв гигант е станал синът му. С височината си и с мощната си конструкция Едуард надхвърляше дори легендарния ръст на своя съименник, краля, познат с прозвището „Дългите бедра“.

Уорик му се налагаше да наема най-добрите оръжейници във Франция само за да успява да облича графа в желязо, докато растеше. Въпреки това, докато другите момчета биха могли да станат хърбави при такъв бърз растеж, Марч бе възмъжал сред ветераните на Кале, тренираше с тях всеки ден и научаваше всички най-жестоки трикове, които можеха да се приложат на бойното поле.

Уорик наблюдаваше как двамата най-верни другари на графа ликуваха заедно с останалите, следяха всяко негово движение с очите на познавачи. Ковачът Джеймсън беше един от най-едрите мъже, които беше виждал, макар че дори и той трябваше да вдига очи към Марч, когато бяха един до друг. Робърт Далтън бе поел тренировките с меч на целия гарнизон на Кале и се кълнеше, че през живота си не е виждал толкова ръжда и мръсотия. Верността им към сина на Йорк беше видима и очевидна, примесена с гордост, докато го гледаха как се бие. Графът щеше да всява ужас по време на война, убеден беше в това. Той се извисяваше с цяла глава и дори с рамене над останалите напълно развити мъже и използваше такава сила при удар, че един обикновено вършеше работа.

Застанал до Уорик, капитан Тролоп се хилеше весело, вече сериозно почерпен с бирата и медовината, които бяха открили в

първата кръчма на брега тази сутрин.

— Вече никой не ще да се обзалага с него — рече той и надигна чаша, за да се чукне с Уорик. — За твое здраве, милорд. В началото печелех, ама сега? Не става дори когато се изправи срещу трима или четирима.

Последният рицар, който се бореше с него, видя възможност да сграбчи за крака младия граф. Той се гмурна, но беше просто вдигнат във въздуха и пуснат с трясък на метал, което го остави зашеметен. Ръцете му махаха хаотично като бръмбар, обърнат по гръб. Тълпата зяпачи се развика одобрително и Уорик се усмихна, когато Марч приближи, залитайки, и се тръшна тежко на тревата до него. Едва дишаше и от него на вълни се излъчваше топлина, все едно бяха седнали твърде близко до някоя пещ. Уорик видя как сър Робърт и Джеймсън се надигнаха от техния кръг от факли, за да се присъединят към младия си ученик. Той направи знак да донесат нови халби бира за трима им.

Синът на Йорк се зае с шлема си и се заоплакваше с приглушен глас, че това нещо се е огънало. Натискаше го все по-силно, докато накрая металът проскърца и нещо щракна, като отвятре се показа освободеното му и зачервено лице с грива от рошава черна коса.

— Божичко, мислех си, че няма никога да се махне! Ще трябва да накарам оръжейника да го погледне, преди да го сложа отново. Видя ли ме, Ричард? Капитан Тролоп? А, сър Робърт! Моля, седнете до мен! Видяхте ли последния? Можех да го хвърля надалеч. Но пък той за малко да ми докопа крака, ако беше по-силен, за да го вдигне.

Уорик надушваше миризмата на бира, силна и сладка, в дъха на графа, както беше задъхан. Подаде пълна халба в облечените му с железни ръкавици ръце и наблюдаваше развеселен как Едуард я пресуши на един дъх, дори присви устни, за да улови пяната по тях. Странно беше усещането да гледаш нагоре към някого, когато и двамата сте седнали. След последното внезапно израстване на височина Едуард бе развил такива яки мускули, че дори опитни воители свеждаха поглед към краката си в негово присъствие. В комбинация с младостта му това можеше да го превърне в чудовище за околните, ако не беше добродушният му нрав. Неведнъж Тролоп го беше сравнявал с мастифите на Кале — огромни кучета, донесени там от Англия преди около век, за да се развъжда породата. Тези едри зверове не носеха

никакво зло в себе си, може би защото нямаше куче, дете да ги сплаши.

Докато Уорик се терзаеше над писмата на баща си, с които той го бе извикал обратно у дома, най-големият син на Йорк сякаш приемаше всичко като велика авантюра, която се коренеше в желанието му да се види пак с майка си и баща си. Уорик премига, когато Марч се оригна шумно, и се зачуди дали не бива да му припомни, че поведението от гарнизона едва ли ще бъде подходящо за дворцовите среди. Поклати глава и се усмихна иронично. На трийсет години той не беше нито баща на Едуард, нито баща на кой да е друг младеж, макар че може би му се щеше да е така. Имаше две дъщери, оставени на грижите на жена му, и като погледнеше този син гигант, трудно бе да не го жегне съжаление. Но той не се поддаде на тъгата. Все още имаше време да отгледа цяла сюррия момчета и, честно казано, чувстваше Едуард по-скоро като по-малък брат, който се нуждаеше от неговото одобрение за всичко, което вършеше.

Уорик и капитан Тролоп се спогледаха развеселени, щом графът излочи още две халби, не по-малки от първата, разливайки бира по брадичката и гърдите си.

— Ставаме и тръгваме рано, Едуард — не се сдържа да му напомни Уорик. — Трудно ще ти е да яздиш на седлото с толкова бира в корема.

— Невероятно съм жаден, това е — отвърна младокът и даде знак да му донесат четвърта халба. — Хвърлянето на мъже из въздуха пресушава гърлото.

Уорик се засмя и се предаде. От опит знаеше, че на следващия ден графът ще се жалва и ще ги пита защо не са го спрели, макар че наистина не беше лесно човек да го спре, когато си науми нещо. Независимо от жизнерадостното си поведение, Едуард имаше буен нрав, но умееше напълно да го владее. Хората го усещаха и предпазливо се отдръпваха. Точно както с истинския мастиф, никой със здрав разум не си пожелаваше да го види освирепял.

За изненада на Уорик, младокът изля четвъртата си халба бира в тревата и отпъди с ръка прислужника, който щеше веднага да му долее.

— Много добре, достатъчно. Главата ми се замая и не искам утре аз да съм този, дете ще ви забавя. Колко дни имаме до Лъдлоу, преди

да се видя с баща си?

— Осем или десет, зависи от състоянието на пътя — отвърна Уорик. — В момента пътищата са добри и можем да изминаваме по двайсетина мили на ден, дори повече, ако караме направо на запад от Лондон.

— Осем тогава — рече младият мъж и за миг затвори очи, тъй като от бирата му се зави свят. — Баща ми се нуждае от тези мъже и ще го подкрепя. Аз ще диктувам темпото, Уорик. Ти просто ще трябва да не изоставаш.

Уорик прие това изхвърляне без коментар, защото съзнаваше, че Марч е в състояние да го стори. Архивистите в Кале им бяха обяснили какво означава Указът за лишаване от права. Заплахата за рода Йорк можеше да се разшири и да включи не само баща му, а и графа на Марч. Имотите и доходите, които Едуард вече притежаваше, можеше да бъдат иззети, да не говорим за още по-болезнения удар да го лишат от името Йорк и херцогството, което се надяваше да наследи.

Капитан Тролоп пораздвижи схванатите си от седене крака. Беше на петдесет и се чувстваше стар като потънала в лишеи планина в сравнение с Уорик и сина на Йорк. Но двамата го бяха довели в родната Англия и той им беше страшно благодарен за това.

— Убеден съм, милорди, че този Указ може да се анулира без да се прибегва до оръжие. Дори ние във Франция чухме за Сейнт Олбънс, как Йорк спасил краля от черните му съветници, изтръгнал го от хватката им и го скрил в манастира. Постъпил е благородно. Бащата на краля би приел с отворени обятия човека, който е спасил сина му, не се съмнявам в това.

— Ти си познавал крал Хари? — попита Уорик и повдигна вежди.

Капитанът поклати глава.

— Бях малко момче, когато той умря, милорд, макар че много исках да го познавам. Не е имало по-читав човек от стария крал Хал, който ни спечели цяла Франция.

— Макар че хора като Съмърсет и Съфолк пък ни я загубиха — отвърна Уорик. — Истината е такава каквато ви я казвам. Този крал Хенри е просто момче, въпреки че външно има вид на голям мъж. Той е обграден от придворни и лордове, които действат от негово име и всеки от тях си разиграва коня както му харесва. Баща ми Солсбъри

прозря тази истина, когато разби Пърси и Съмърсет. Сега те пак са събрали смелост, самодоволни глупаци, подстрекавани и поддържани от една френска кралица.

Капитан Тролоп се изчерви и извърна поглед, вместо да отговори. В нормални времена кралица Маргарет бе поставяна над всякаква вина и критика, смятаха, че е твърде извисена, за да участва в отворителните маневри на лордовете и придворните на Англия. Дори само намекът за критика накара капитана да изпита неудобство. Преди Уорик да успее да приглади разрошените му от обидата пера, Едуард заговори. След многото погълната бира гласът му беше твърде силен, макар че изобщо не отвори очите си.

— Ако ще издадат Указ за лишаване от права, то той трябва да е срещу Пърси, Егремонт и Съмърсет. Нашите бащи отрязаха главите на змиите, но техните синове ги замениха. По-добре да изличим тези имена от регистрите, за да не могат да възкръснат отново. Няма да направя подобна грешка, когато това се случи — тогава той отвори очи, зачервени и втренчени ядно в мъжете наоколо. — Баща ми спаси краля и отново ще го стори, но показва милост за родове, които трябваше да бъдат разбити и заличени. Аз няма да го сторя.

Последва тишина и Уорик стисна устни, макар че арогантната реч на младока ужасно го раздразни. За негова изненада, отговор даде капитан Тролоп.

— Англичаните от Кале ще застанат зад вас, милорди. Ние сме дали клетва. Не срещу краля, естествено, което само по себе си би било държавна измяна, но определено срещу онези, които се възползват от името му.

Уорик забеляза колко разтревожен беше по-старият мъж, замаян от всички разговори за политика и благороднически родове. Нямаше по-просто нещо от ясен враг, срещу когото да се изправиш и да го повалиш.

— Крал Хенри няма да се бие — твърдо рече Уорик. — Той е като дете или пък монах, отдаден е на молитви и спи от изгрев до залез-слънце. Не бива да се безпокоите за лоялността или клетвите си, докато крал Хенри спи и е в безопасност в Кенилуърт. Всичко, което ни предстои, е да посрещнем и победим онези, които управляват от негово име, както сами казвате. Ние ще идем в Лъдлоу, а те ще дойдат

при нас. Ще бъде трудно и кърваво, но ще се възправим, щом всичко свърши.

— Ще ги разбием — добави Едуард, легна обратно на земята и се прозя. — И Йорк ще продължи. Тогава ще си спомня за моите приятели и за враговете си.

Вестителят стигна до Кенилуърт посред нощ, събуди замъка и извади кралица Маргарет от леглото ѝ. Все още в спалната си роба, тя посрещна младия мъж в залата за аудиенции с вързана коса и набръчкано и порозовяло от съня лице.

— Ваше Височество, нося съобщение от барон Одли. Казаха ми да ви предам думата „възмездие“.

Независимо от напрежението, Маргарет се позасмя. Знаеше, че само Дери Бруър би предложил името на любимия си кон за парола при тази толкова сериозна задача. Вестителят я изгледа с празен поглед.

— Говори тогава — рече тя.

Ездачът беше опитен човек. Той затвори очи и изрецитира думите, които му бе заповядано да запамети, вместо да рискува да ги засекаат, ако са написани на хартия. Без той да знае, още един вестоносец щеше да се яви до час време и да донесе същото съобщение — застраховката на Дери да не би някой да се загуби.

— Ваше Височество, Солсбъри се придвижва. Тръгнал е на юг от Лъдлоу. Храбреците на кралицата ще застанат на пътя му, като така предотвратят сливането на хората му с тези на Йорк. Местоположението на Уорик и Марч още не ни е известно. Лорд Одли ви моли с цялото си уважение да информирате Бъкингам, Пърси, Егремонт и Съмърсет, а Храбреците на краля се подготвят за бойното поле. Оттук нататък — нека ви следват Божията благословия и добрият късмет.

Вестителят отвори очи. Пот се лееше от него от облекчение, че е изпълнил задачата си.

— Ти при лорд Одли ли се връщаш? — попита Маргарет. Мъжът кимна и, независимо от изтощението си, се изпъна като струна. — Кажу ми, че Храбреците на краля заедно с Пърси и Съмърсет са край Ковънтри, въоръжени и готови за поход. Бъкингам и съпругът ми ще се

бият с тях. Предай на Одли пожелание Бог да го пази и дано съдбата да му помага. Това е всичко. Сега ще накарам да те нахранят, почини си, но времето ни е малко. Икономът ми ще ти намери нещо за ядене, докато си на път.

— Много сте благосклонна, Ваше Височество — уморено отвърна мъжът, затвори отново очи, докато си шепнеше съобщението, за да го запамети. Напусна стаята почти тичешком и остави Маргарет да си хапе устните и да размишлява какво ще трябва да каже и да стори, за да вдигне съпруга си от леглото. В него бе ключът към всичко, а той не беше надявал доспехи от Сейнт Олбънс насам.

20.

Дълбоко в себе си барон Одли смяташе, че Храбреците на кралицата са сбирщина от всевъзможни хора. Мнозина бяха израснали в собственото му графство Чешир, както и в Шропшир и околните графства, събрани от селата по двама, по трима и по дузина. Някои бяха просто скитащи рицари, без собствена емблема или ливрея освен сребърния лебед на кралицата, закачен на гърдите им. Тези мъже поне бяха обучени за битки, независимо колко бяха бедни и лошо оборудвани. Останалите бяха селскостопански работници и ковачи, строители и касапи, и дребни земевладелци. Идваха от най-различни прослойки и области на живота и единственото общо помежду им бе верността им към краля и гневът им срещу Йорк.

„Дери Бруър е свързващото звено между всички тях“, мислеше си Одли, докато наблюдаваше как шпионинът приближава към него върху кокалестия си кон. Бруър бе онзи, които яздеше от село на село, за да организира наборния си пункт, призовавайки лоялните мъже да защитят краля и кралицата. Той и Уилфред Танър стигаха и до най-отдалечените ферми, и приемаха документите на синове, братя и бащи, на всеки, който отговаряше на изискванията и приемаше в замяна сребърната значка. Задачата на Одли през последните месеци бе да превърне повече момчета и земевладелци във войници. Някои от тях бяха в ръцете му вече над половин година, докато най-скорошните набори все още се чудеха от кой край да захванат пиката. Това водеше до хаос и след като се бяха събрали през последните няколко седмици, Одли откри, че Бруър е много полезен помощник. За жалост, спомените му от широкомащабните битки бяха все лични и нямаше представа от това каква тактика е била приложена на бойното поле. Като млад Бруър бил оръженосец и имал добра видимост само към боевете от редицата пред и зад него, докато е вървял напред. Може би по тази причина той бе отказал официално пост сред Храбреците, твърдейки пред Одли, че и без това има твърде много роли, та да може да поеме още една. Баронът с усмивка си припомни дързостта на този мъж, а междувременно той спря коня си до него.

— Добре се развиват, милорд — рече Дери и слезе от коня. — Не съм виждал такава многобройна армия от Франция насам. Казаха ми, че оръжието и доспехите на кралицата са стигнали до вас. Доволен ли сте?

— Не. И няма да съм доволен, докато не видя главата на Солсбъри на земята — отвърна Одли. Наясно беше, че мнозина стояха достатъчно близко, за да го чуят, и повиши глас, за да стигне той до тях. — Но те ще удържат, тези Храбреци. Имаме три пъти повече войници от онези, които вървят със Солсбъри, и той изобщо не знае какво го очаква. Залагам живота си заради тези мъже.

Онези, които го чуха, се усмигнаха на командира ветеран с неговите бели мустаци и брада и повториха думите му пред хората около тях.

— Право да си кажа, бих предпочел да тръгна с тези мъже срещу Лъдлоу — и самия Йорк — продължи Одли с доста по-снишен глас и вдигна ръка, за да пресече възражението на Дери, преди още да е започнал. — Да, разбирам, каузата ни ще има повече полза, ако разбием Солсбъри, преди да се е събрал с Йорк и Уорик. Чисто и просто здрав разум. И въпреки това, боли ме. Йорк е истинската заплаха за моя крал. Той е човекът, дето всички искат да видят на трона вместо законния му притежател. Йорк е в сърцето на тази бунтовническа група и бих искал да го видя наказан и лишен от права. Всъщност от четири години чакам да видя това.

Ако беше друг командир, Дери би го потупал по рамото, но Одли бе стегнат старец, който не обичаше да показва лични чувства от каквото и да е вид. Вместо това той сведе глава.

— Ще го видите, милорд, не се съмнявам в това. Веднага щом разбием Солсбъри, можем да обърнем на юг и да се присъединим към Храбреците на краля. Още преди да е свършила годината, ще изкореним този плевел.

— Доста прибързано, мастър Бруър — рече Одли и поклати глава укорително. — Това да не ни е бодра весела разходка сред горите. Хората на Солсбъри са много обучени и бронирани с добро желязо. Ако не ги превъзхождахме толкова по численост, не бих бил така уверен.

— Но ги превъзхождаме и вие сте уверен — каза Дери с весели искри в очите.

Старецът изсумтя.

— Ами, да. Ще видим. Солсбъри не може да стигне до Лъдлоу, без да мине покрай нас. Но пък той е хитър, Бруър. Видях какво е свършил в далечния север и, видно е, човекът не е глупак. Приел съм си за правило да не броя взетите знамена, докато битката не приключи. Това е всичко, което мога да ти кажа.

Докато двамата разговаряха, огромната армия от Храбреци на кралицата се беше строила в трите си основни групи, като капитаните и сержантите грубовато оправяха редиците. В очите на Одли строят изглеждаше доста неравен, твърде много мъже не бяха заели точно местата си. Но все пак огромната сила, която се оформи на Блоър Хийт, поне беше уверена и добре нахранена, девет хиляди силни млади мъже, положили клетва пред самата кралица. Техният плам стъписа Дери в началото. Значката със сребърен лебед първоначално бе влязла в употреба единствено за да се разграничат двете армии — като начин да се разпознават. Трудно бе да се разделят големи военни сили наред битка, а войната можеше да изисква бързо придвижване и реагиране. Но сребърните лебеди бяха приети с ентузиазъм и гордост. Младите мъже от английските села и градове бяха готови да се бият за обкръжената кралица, да приемат за своя нейната кауза. На Дери му се наложи да откаже на стотици, които пожелаха да носят сребърния лебед, като вместо това им даде антилопата на краля.

Хиляда и двеста от Храбреците бяха въоръжени с добри тикови лъкове, като всеки от тях бе съобразен с височината на притежателя си и струваше повече от половин годишна заплата в сребро. Дери може и да си мечтаеше за стрелци като Томас Удчърч, но не разполагаше с такива. Въпреки това във всяко населено място на Англия се намираще по някой стрелец от по-посредствена величина и всяка неделя там упражняващите се разцепваха на трески дървените мишени. Стрелците Храбреци можеха да изпълнят небето със стрели, когато моментът дойде, после пак и пак, по-бързо отколкото да си поемеш дъх. Още около седем хиляди носеха доспехи и брадви или железни боздугани: палки, с които да смачкват шлемовете, и големи ножове, с които да намушкват воините, след като ги свалят от конете. В тила гордо яздеха осемстотин рицари. На Дери му се искаше да са три или четири пъти повече, но бойните коне струваха цяло състояние и само най-богатите се биеха на коне. На краля и кралицата им бе струвало

огромни суми да снабдят с коне скитащите рицари — мъже, които имаха уменията, но не можеха да си позволят играчките на войната. Последно той бе преглеждал квитанциите преди година и отказваше да го стори отново, докато порой от сребърни монети продължаваше да се излива от кралската хазна. Дори само ризниците и шлемовете бяха съсипващо скъпи. Пот го избиваше, като си помислеше за разходите, но не можеше да взема половинчати мерки. Богатството на Йорк беше легендарно и той със сигурност нямаше да се скъпи, когато ставаше дума да оборудва мъжете си.

Одли даде сигнал на слугите си, те му донесоха стъпенката и доведоха коня му, тъмнокафяв скопец, който пръхтеше и тропаше с крака. Докато с удоволствие се качваше върху седлото на собствения си кон Възмездие, Дери си мислеше, че е благодарен, дето животното е далеч по-младо от господаря си.

— Избрал съм това място внимателно, мастър Бруър подвижна му Одли. — Блоър Хийт се намира на пътя на Солсбъри към Лъдлоу. Виждате ли там в далечината? На около половин миля, онзи хълм с редицата от дъбови дървета и горичката? Ще чакаме на сянка при големия плет и когато излезем, ще обградим трите хиляди на Солсбъри и ще ги направим на пух и прах.

— Това ми звучи малко прибързано, милорд — отвърна Дери.

Одли вдигна поглед към бледото есенно небе.

— Дори и така да е. От дълго време чакам този момент. Честта на краля беше опетнена от предатели и той бе принуден да се оттегли в Кенилуърт, когато цяла Англия е негова. Доволен съм да служа за негов боздуган, мастър Бруър, за негов инструмент. Ако Бог пожелае, ще ги спрем още тук — баронът пришпори коня си, като предпочете да язди край Храбреците пешаци и да бъде в полезрението им.

В замъка Лъдлоу Йорк бе зареял поглед над бойниците, обърнат на север, където се надяваше да зърне армията на Солсбъри, идваща да го подкрепи. На запад чуваше бушуващите води на река Тийм, която се виеше около замъка, като селото и мостът Лъдфорд я пресичаха от южната страна. Той се завъртя целият и вдиша дълбоко влажния въздух, мъчейки се да намери покой. Замъкът вреше и кипеше, откакто бяха пристигнали писмата на Солсбъри. Йорк стисна до болка

камъните, сецдайки се за предателството спрямо рода и името му. Сигурен беше, че крал Хенри няма нищо общо с това. Беше работа само на френската кралица, която преплиташе копринени конци и ги дърпаше като кукловод. Откакто беше отвлякла краля и го бе скрила в Кенилуърт, той знаеше, че тя е негов враг. При спомена го обзе старата ярост за това толкова неочаквано действие, че въобще не бе могъл да го предвиди. Само нейното влияние би могло да даде на по-слабите хора кураж да действат срещу него. Указ за отнемане на права! Самите думи бяха отровни, заплаха, на която трябваше да отвърне безпощадно, все едно кой пръв е тръгнал по тоя път. Хладният вечерен бриз му помогна да потуши страстите си, но този път нямаше да се въздържи, както беше сторил в Сейнт Олбънс. Ако кралят отново попадне в ръцете му, каза си той, този път ще действа с меча си, ще отговори с един-единствен удар на всички онези, дето дръзват да заплашват името и рода му. Йорк още усещаше ужаса, който го бе завладял, когато писарите разровиха архивите си и му описаха ужасните последствия само от този документ, подпечатан от краля. Краят на една кралска династия, краят на правнука на един крал, да не говорим за титлите, които Йорк не би могъл да предаде на поколенията.

Тази мисъл го върна към необикновения му син, който се завърна с Уорик преди две ноци. Струваше му се, че ще се пръсне от гордост само щом видя исполинската фигура на Едуард. Никой от другите му синове не можеше да се похвали с такава височина и мускулатура. Най-малкият бе все така изкривен, макар че, вече седемгодишен, малкият Ричард най-сетне се бе научил да стиска челюст и да не вика от болка. Контрастът между синовете му се очертаваше най-ярко сега и той бе похвалил Едуард на едно от тържествата, зървайки за миг как Ричард наблюдава и двамата. Тогава той отпъди с ръка смръщеното момче, тъй като имаха твърде важни неща за обсъждане. Родът Йорк едва ли някога е бил по-силен — с такъв воин за наследник в момент, когато опасността е най-голяма.

Йорк посегна за каната с вино от Малмси, която бе поставил внимателно върху амбразурата. Пиян беше, знаеше го, но пък само за една нощ чувстваше, че има право да притъпи страстите сред войниците си, да ги остави да се отпуснат, докато той стоеше на студа и пресушаваше чаша след чаша. Гарнизонът от Кале май беше донесъл у дома доста положителни неща. Уорик сякаш също бе станал по-твърд

за периода, прекаран в чужбина. Синът на Солсбъри беше оползотворил добре времето си, като нападаше чуждоземни кораби в Ламанша, съдове от Испания и Любек, или пък от други държави, чиито капитани се осмеляваха да изложат на риск корабите си близо до брега. По преценка на Йорк Уорик се бе превърнал във водач, вместо просто да бъде мъж, който е наследил титлата си чрез брак. Нямаше човек, който да го види и да постави под въпрос правото му отново да командва.

— А срещу нас — нищо и никакви лебеди и антилопи — промърмори Йорк. Двете хиляди на Уорик бяха зърнали движещи се колони, когато приближаваха земите около Лъдлоу. Не ги бяха предизвикали, не и при толкова многобройна армия, но истината беше, че страната бе във война и Йорк нямаше представа от числеността на онези, дето щяха да застанат насреща му. Благодареше на Бога, че двамата със Солсбъри се бяха събрали и бяха обучили толкова много воители през годините на мир. След като той пристигне, щяха заедно да имат седемхилядна армия, достатъчна, за да застанат срещу куп „Храбреци“, сгруппили да се подведат по романтичните си идеали и благоволенията на кралицата.

Пиянството му се вкисели и той се зачуди дали Маргарет ще завърже съпруга си за някой кон, за да го показва наоколо, докато мъжете го приветстват. Дразнеше го фактът, че Кенилуърт беше крепост, затворена както за шпиони, така и за вестители. Откъде да знае например дали кралят не се е възстановил от болестта си до степен, в която може да язди под знамената. Тази мисъл го мъчеше като леден нож, забит между ребрата, и той отпи отново, като довърши каната и почувства главата си замаяна. Можеше да се довери на Солсбъри и Уорик. Имаше доверие на сина си и на мъжете от Кале, които бе довел в Лъдлоу. Останалата част от страната щеше единствено да види, че отново са заплашили краля. Щяха да шепнат в ушите му епитета „предател“, където и да отидеше, но не и ако изпълнеше най-черните им опасения и вземеше трона за себе си.

Йорк кимна с глава и се обърна на север, загледан в небесата, където светеха само звездите над главата му.

— Идвай, стари приятелю — промърмори той завалено и вдигна чаша за поздрав към Солсбъри. — Идвай при мен и нека сторя онова, което трябваше да направя преди. Този път няма да стоя настрана.

Кралят плачеше и сълзите го заслепяваха, докато Маргарет и двама слуги се бореха да го напъхат в доспехите му. Тя вече се бе зачервила и се чувстваше неудобно от реакцията на съпруга си, макар че тези мъже се грижеха за Хенри от години в Уиндзор и в Кенилуърт. Действаше по-грубо от тях, дърпаше крайниците му напред-назад и натискаше сглобките една по една, за да ги затвори.

— Сега ни оставете — рече тя и раздразнено отхвърли падналия кичур коса над лицето си.

Двамата слуги изприпкаха навън, без да се обърнат дори, оставяйки краля и кралицата насаме. Доспехите на Хенри проскърцаха, когато седна обратно на леглото. Маргарет коленичи в краката му, вдигна ръка, за да го погали по бузата, а той премигваше и се мъчеше да сподави риданията си като малко дете.

— Няма да има кръв, Хенри, казах ти вече — успокой го тя. В отчаянието си едва се сдържаше да не му зашлеви шамар. — Трябва да излезеш на кон с твоите Храбреци. Трябва да те видят, облечен в доспехи и с развети знамена. Ще командват Съмърсет и Бъкингам, заедно с граф Пърси и барон Егрмонт. Аз ще бъда там с теб през цялото време.

— Не мога — смотолеви Хенри и поклати глава. — Не знаеш за какво ме молиш.

— Единственото, за което те моля, е да се държиш като крал на Англия! — сряза го тя.

Думите жегнаха съпруга ѝ, но вече го налягаше апатията и той потъваше в мъгла, лицето му се отпусна, докато искрицата съзнателност в погледа му угасна в пустота. Тогава търпението на Маргарет съвсем се изчерпа и тя го разтърси толкова силно, че главата му се заклати във всички посоки.

— Стой буден, Хенри! Обърнах цялата страна, за да те доведе до това място. Цяла Англия се върти около Кенилуърт заради теб като ветропоказател. Подкупвах и обещавах, и заплашвах опасни мъже, но накрая ти трябва да проявиш воля или ще загубиш всичко. И какво ще струва тогава животът на сина ти, Хенри? И пукната пара няма да струва. Нищичко. Сега стани заради мен! Изправи се в доспехите си. Вземи меч!

Хенри не помръдна от мястото си, седеше отпуснат и втренчен в нищото. Маргарет се изправи и го загледа отгоре, гневна и отчаяна. Осем хиляди мъже се бяха заклели да се бият за краля. Шест хиляди от тях бяха войници, доведени му от неговите лордове. Всички те бяха дошли — от Съмърсет и Нортъмбърланд до дузина дребни лордове като Джон Клифорд, получил титлата барон след смъртта на баща си при Сейнт Олбънс. Въпреки това една четвърт от новобранците в кралската армия бяха необучени граждани и селяни, не по-опитни от собствените ѝ Храбреци. Маргарет знаеше, че само с присъствието си Хенри ще им вдъхне кураж, ще ги накара да стоят изправени, щом оръдията започнат да бълват и стрелите полетят из въздуха, а стомасите им се свият от ужас. Беше се вкопчила в надеждата, че Хенри ще се съживи, когато го облекат в доспехите, независимо от това в какъв етап от болестта се намираше. Лекарите бяха споменали за разни тонизиращи отвари, размесени с бренди, които щяха да раздвижат кръвта му и да го изкарат от ъгъла, в който се беше скрил. Надявала се беше, че няма да стигне до тях, но може би нямаше друг избор.

— О, лежи си там, тогава. Нека доспехите ръждясат от сълзите ти — тросна се тя и яростта придаде злост на думите ѝ. — Няма да ме има три дни, най-много четири. Когато се върна, лекарите ще ти вкарат огън във вените. Те ще те принудят да станеш. Чуваш ли ме, Хенри? Ако ще и да прекараш остатъка от живота си в тази мекушавост и дремливост, то този месец ще тръгнеш на поход срещу Йорк. За мен и за сина си, ако не заради себе си.

Мъжът ѝ я погледна с широко отворени, невинни очи.

— Ще го сторя, щом го искаш от мен, Маргарет. Както кажеш, щом трябва, ще го сторя.

Тя почувства как яростта ѝ се надига и беше убедена, че всеки момент ще го удари през лицето. Без да каже дума, изскочи от покоите му. Икономите на кралската спалня чакаха скупчени по-надолу в коридора и Маргарет се отпрати към тях.

— Следващите няколко дни ще отсъствам. С изключение на вас никой не бива да говори с краля, докато ме няма. Абсолютно никой, докато не се върна. Нека доктор Хатклиф да е готов да го прочисти и да му даде лекарство следващия вторник сутринта. Тогава той ще

стане, за да се присъедини към лордовете си и Храбреците на краля. Разбрано ли е всичко?

Мъжете се поклониха и промърмориха нещо утвърдително, защото усетиха гнева ѝ и се бояха от него. Маргарет ги подмина и се запъти към конюшните, където чакаха оседланите коне. Собствените ѝ Храбреци също щяха да се бият скоро, първата армия, заклела се в нейното име. Всичко друго щеше да чака, докато тя стане свидетел на тази битка и види първия триумф на Ланкастър, тъй дълго подклаждан от тлеещата жар. Беше петък вечер и тя ще бърза да види как ще разгромят Солсбъри на Блоър Хийт. Дори Дери Бруър не знаеше, че ще отиде там, че ще язди само с двама мечоносци, които да я пазят от бандитите по пътя.

21.

Блоър Хийт беше огромен, открит терен, миля след миля ниски шубраци и кафеникави треви. Трите хиляди мъже на Солсбъри се придвижваха с добра скорост през последните шест дни, пресичаха направо през полята и използваха основните пътища само когато съвпадаха с линията юг-запад към замъка Лъдлоу. Ако беше само с пешаци и кавалерия, той можеше да преодолее разстоянието с четири изтощителни прехода, но каруците превърнаха придвижването им в пълзене по блатистата земя. От самото начало бе подозирал, че това няма да е внезапна атака или еднократен сблъсък на войски. По всичко изглеждаше, че поне една година няма да намери пак нито дом, нито мир — затова се движеше със скоростта на най-бавните си каруци, дето носеха храната и оборудването, инструментите, с резервните коне и преносимите ковачници — всичко, което можеше да му дотрябва в една кампания. Алтернативата беше да влезе прибързано и неподготвен в битка или пък да разчита на Йорк за подкрепа и материали. Всяка сутрин Солсбъри се терзаеше за загубеното време, после пак вземаше същото решение, като се движеше с каруците в тила. Загубили бяха половината от предишния ден, за да слязат с тежките фургони до реката и да пресекат коритото ѝ, макар че при наличието на стотици мъже задачата бе сравнително лека.

Пустошта поне беше суха земя, с ниски кафеникави хълмове, простиращи се в далечината на юг. Солсбъри носеше точни карти. Беше избрал най-краткия път към Лъдлоу и натискаше за най-добрата скорост, която можеха да постигнат. Когато един от съгледвачите му се върна в галоп, редиците му вече бяха прекосили половината пустош, разпръсвайки пасящите овце, и приближаваха някакъв поток, по който нямаше означен мост. Солсбъри се бе замислил как да преодолеят това препятствие и смръщено вдигна поглед към ездача. Още двама галопираха след него и той усети как пулсът му се ускорява.

— Отпред има въоръжени мъже, милорд. Видях пики и знамена отвъд падината.

— Колко са? — попита го Солсбъри и се вгледа, сякаш можеше да види през нагънатия терен пред себе си.

— Не успях да разбера, милорд, макар че бяха много. Съзрях ги и веднага се върнах да ви докладвам.

Двамата се извърнаха към следващия, който пристигаше. Задъхан, той докосна челото си.

— Колко са? — рязко попита Солсбъри. В пълен галоп пристигаше и третият съгледвач и новината вече се носеше по ширналите се редици.

— Два или три пъти повече от хората тук, милорд.

Вторият съгледвач посочи с ръка и обясни:

— Прикрили са се зад онзи хълм и редицата от храсти и дръвчета ей там.

Тогава Солсбъри даде заповед да спрат и тя се предаде от капитан на капитан, докато цялото множество от хора застана неподвижно в тревите — всички наясно, че нямат никакво прикритие наоколо. Третият съгледвач потвърди числеността на врага и Солсбъри изруга. Надявал се бе, че грешат, че врагът срещу него не би могъл да събере накуп толкова многочислена армия.

— Добре. Иди пак и разгледай добре земята между нас. Открий брод през потока — а сетне се обърна към другите двама: — Вие двамата, приближете колкото е възможно, но ако ви подгонят, стойте извън обсега им. Очите ви ми трябва, за да ги наблюдавате. Тръгвайте!

Тримата ездаци пришпориха конете отново и Солсбъри остана сам, напрегнат и обзет от тревога. Ако не бяха съгледвачите, щеше да попадне в засада, достатъчно голяма, за да го убие. Щеше му се при подобна численост да се оттегли, но стисна зъби при тази мисъл, защото знаеше, че няма как. Ако не успееше да се добере до Йорк и да го подкрепи, кралските войски щяха да обсадят и разгромят най-близкия му съюзник. И тогава нямаше да мине много време, преди те да пристигнат в Мидълхам с техните Укази и документи за лишаване от права. Той стисна основата на носа си и смръщи лице. Досега синът му Уорик сигурно бе стигнал до Лъдлоу и всичките варианти на Солсбъри за избор изчезваха яко дим. Каквито и да бяха шансовете му, той трябваше да се бие. Прошепна под нос бърза молитва, нещо почти богохулствено, после повика капитаните при себе си.

Шейсетина мъже с обезпокоени и мрачни лица пришпориха конете в галоп към графа, водещ своята армия. Новината вече се бе разпространила и той видя, че някои от войниците се навеждат, за да докоснат земята. Смръщи се на суеверието на онези, дето предупреждаваха земята да се подготви да приеме кръвта им.

— Наредете да докарат каруците на десния ни фланг — заповяда той със заучена увереност. — Навреме видяхме капана.

Докато говореше, той си спомни сватбата на сина си и армията на Пърси, която се бе опитала да го унищожи. През онзи ден той спечели, защото се оттегли и така доведе до поражението им. Част от напрежението го напусна. Нямаше нужда да разбива войската, която бе насреща му. Трябваше само да оцелее след сблъсъка и да ги заобиколи. Можеше да изостави каруците и знаеше, че ще издържи да се бие и да отстъпва към замъка Лъдлоу, който беше на не повече от два дни път на юг. Ако изпратеше напред съгледвачите си, Йорк дори би могъл да го пресрещне с подкрепления. Сигурно имаше начин да се промъкне, ако успее да избере подходящия момент да се откъсне от противника и да продължи напред.

Каруците надойдоха с трясък откъм тила, четирийсет и два тежки фургона, натоварени с оръжие и снаряжение, храна и подкови, всичко, за което се беше сетил, че може да му дотрябва. Сега най-добрата им употреба щеше да е да изиграят ролята на блокада, за да му пазят фланга, ала той знаеше, че не може да се окопава. Трябваше да стигне до Лъдлоу. Трябваше да продължи. В миг видя как лицата на войниците му светнаха при вида на солидната бариера от коли и кимна доволен на себе си. В продължение на години не беше оставял шотландците покрай северните блата на мира. Беше се бил в една дузина акции през живота си — достатъчно, за да знае, че числеността не е единственият ключ към победата. Дисциплината и тактиката бяха не по-малко важни. Може би бе дошло време да изпита качествата на хората, които стояха зад краля.

— Стрелците отпред! — изрева той към хората си. — Бавно навлизане в обхват. Сега ще покажем на тези фермери как се сражава истинска войска.

Мъжете го приветстваха чинно, макар че, залитайки, отново влизаха в крачка, той пак видя как някои от тях докосваха сухата трева и се прекръстваха с молитва на уста. Каруците също потеглиха с тях,

като пазеха фланга им с дърво, колела и желязо. Стрелците му опънаха лъковете и приготвиха колчаните на бедрата си, прокарайки пръсти по белите им гъши пера, като раздвижиха ръце, за да отпуснат мускулите си. Солсбъри развърза щита си от мястото, където бе завързан на хълбоците на коня му, и го нахлузи върху бронята между лакътя и китката си, усещайки с доволство тежестта му. Не беше нужно да побеждава, напомни си той. Трябваше само да премине. След това копелетата можеха да вземат каруците му и да го преследват чак до Лъдлоу, все тая му беше. Потокът се разшири, когато го наближи. Накрая се принуди пак да заповяда да спрат, като тихичко ругаеше под нос. Водата беше разяждала брега един Бог знае колко дълго и сега край него имаше големи ями, които ги отвеждаха в бушуващите води, а след това трябваше да се изкачат по още един стръмен бряг. Това щеше да е трудно за преодоляване препятствие, дори и да бяха сами в пустошта. В този миг той погледна нагоре и видя цял облак от стрели, който се спусна към тях като ято врабчета иззад дърветата и хълма отпред.

Одли беше доволен. Силите срещу него бяха едва една трета от неговите. И което бе още по-добре, той беше избрал най-удобното място за защита наоколо. Дори само за да стигне до позициите му, Солсбъри ще трябва да прекоси потока, да изкачи един стръмен склон, като през цялото време ще го обсипват със стрели. Одли наблюдаваше как и от двете страни се издига рояк от стрели, отпърво те сякаш плаваха във въздуха, после изведнъж се ускоряваха, гмуркаха се надолу и удряха. Повечето падаха надалеч от тях, а малкото, които успяваха да достигнат позициите им на върха на хълма, изчезваха в храсталаците, без от редиците му да се чуе вик от болка или стон. Ъглите на устата му се вдигнаха с мрачно задоволство. Имаше още една последна карта да изиграе и беше открил правилното място, където да я постави.

— Екипажите с топовете. Стрелба по врага! — изкрещя той през рамо. И веднага се обърна да ги гледа, като неволно трепкаше при всеки разнесъл се пукот отляво и отдясно. Видя две симетрични черни петна, които проблеснаха в посока на Солсбъри и изчезнаха сред редиците на воините в доспехи отвъд потока. Едното сякаш изобщо не

произведе ефект, докато другото, изглежда, беше отскочило, покосвайки мъжете, тъй че пътят му можеше да се проследи по прострените по пътя му тела. Одли подсвирна възхитено, като само можеше да съжاليا, че притежава само две, а не дузина тежки оръдия.

— Отново! Стреляйте отново! — изрева. — Целете се в центъра! Топчиите се разтичаха наоколо като мравки върху труп. Той ги наблюдаваше ядно, защото все още не можеха да се приготвят.

Солсбъри не бе си губил времето, като видя колко е открит за нападение. Цялата централна част от армията му се изтегляше назад, оставяйки зад себе си мъртвите, по един и по двама там, където бяха попадали гюлетата или стрелите.

Одли се усмихна, щом оръдията стреляха повторно, цепейки въздуха с пукота си. Вторият изстрел се оказа по-несполучлив — единият изчезна някъде в земята, а другият уби един-единствен човек, дето се обръщаше, за да бяга. Силите на Солсбъри се разбързаха още повече и започнаха да се паникьосват. Одли се завъртя, щом чу как Храбреците на кралицата наддават дивашки рев, изпаднали в моментен екстаз при гледката на врага, който бягаше пред тях.

— Озаптете се там! — изкрещя им. — Капитани! Спрете ги!

Но те не успяха нищо да сторят и той побесня. Някои от хората му вече тичаха надолу по хълма, прехвърлили билото, и слизаха към потока. Одли изруга и с прегракнал глас захвана да вика на останалите да спрат на място.

Хиляди се изляха покрай него — с подивели от възбуда и кръвожадност лица.

— По дяволите! — рече Одли. — Доведи ми коня, бързо!

Заблъска го хаотичната тълпа, в която се превърнаха мъжете му, след като пренебрегнаха всички преимущества, дето земята им даваше, в желанието си да убиват отстъпващата в бяг войска. Одли направо пускаше искри, разгневен от глупостта и безразсъдството на Храбреците, но нищо не можеше да стори. Разполагаше с девет хиляди срещу трите хиляди на врага и не можеше да ги остави да се принизят до крещяща орда диваци, изправени срещу добре обучените войници. Качвайки се на коня, той видя първите, които се гмурнаха в реката, като скачаха от брега и се бухаха в буйните води сред фонтан от пръски.

Пред тях на високия бряг от другата страна на потока се изправиха, наредени в строй, войниците на Солсбъри. Сърцето на Одли прескочи от страх, щом те устремно тръгнаха към неговите мъже, които още се бореха с водата или пък със стръмния бряг.

С един-единствен луд набег неговите Храбреци бяха предали всичките си преимущества без едно. Те все още бяха повече на брой, но пък вражеските войници се спускаха надолу срещу уморени мъже.

Одли пришпори коня си по склона, достигна до водата и навлезе вътре с опасна скорост. В движение викаше на Храбреците си да спрат, да задържат, но реката беше по-широка и по-дълбока, отколкото предполагаша, хората му се бореха с водите до изтощение, а броят им ставаше все по-голям. Стотици стояха разтреперани и подвикваха на предните да се придвижват, докато чакаха своя ред да се покатерят.

Първият ред на Солсбъри ги удари, стена от мечове и брадви, защитени с щитове отпред. По фланговете Одли виждаше как конниците им излизат в строй, в очакване да се изправят пред собствените му кавалеристи и сержанти. Бяха слезли при потока в бавна процесия, по-опитните сред тях неподвластни на подтика да преследват. Одли не можеше да остави кавалерията си да остане от далечната страна и не преставаше да ругае лошия си късмет и отвратителната дисциплина на младите глупаци, които предвождаше. Той изтегли рога, който се удряше в коляното му, и изсвири двойна нота за атака. Това също послужи за успокоение на пехотинците, когато се обърнаха и видяха, че барон Одли е сред тях, за да ги командва.

Силите на Солсбъри си пробиваха път стъпка по стъпка, в пълно владение на хълма от тази страна на потока, като убиваха всеки, успял да стигне отсреща и да се изправи пред тях. Това продължи известно време и сечта беше ужасяваща, тръпка на ужас премина по редиците на Храбреците, които виждаха единствено смърт пред себе си. Хиляди бяха все още сухи, не бяха в състояние да доближат реката в тъпканицата от викащи, разярени мъже. Одли си бе пробил път сред тях и събра десетина от капитаните с четири или петстотин мъже, дето имаха достатъчно мозък да застанат и да удържат положението, докато останалите излязат от реката. Солсбъри видя опасността и роговете му прозвучаха из цялата пустош, докато мъжете му жестоко притискаха

Храбреците, а стрелците му стреляха от фланговете, докато реката започна да тече кървавочервена от трупове в нея.

Сред хората около Одли се вряза внушителна редица войници с ризници, които убиваха с ужасяваща ефективност. Той дочу тропота на копита, когато тяхната кавалерия нападна неговата и двете се сблъскаха с оглушителен трясък, който разтърси земята. Група ездаци премина право през наемните му рицари и се завъртя към фланга на Храбреците, прочиствайки ги по пътя си, докато се добра до самия него. Одли успя само да вдигне щита и меча си, когато нечия брадва се вряза в гърдите му, като остави огромна вдлъбнатина в плочките, а от устата му взеха да излизат кървави мехури. Силите го напуснаха, но успя да замахне с меча изотзад и с мощен удар да разсече опонента си между врата и рамото, изпращайки рицаря на земята. Още двама се юрнаха към него, видя вдигнат боздуган. Не успя да върне меча си навреме, тежкият метал тресна върху шлема му, разби черепа му и го просна на земята.

Храбреците на кралицата бяха притиснати от всички страни, а стрелите продължаваха да се сипят върху тях. Онези, които още не бяха пресекли реката, загубиха желание да направят и крачка повече напред към такъв ужасяващ враг и започнаха да отстъпват. Две хиляди от Храбреците продължаваха да се бият около тялото на Одли, като някои подвикваха на онези зад тях в отчаяние, забелязвайки как се изнизват. Дотогава вече бяха наясно, че ще ги посекат, ако бягат обратно към реката, затова продължиха да се бият, падаха от стрели или пък от по-добри бойци, които ги поваляха. Побеснели, те пробиха дупки в редиците на Солсбъри, но това се оказа недостатъчно — щитовете се вдигаха и пролуките се затваряха обратно и това се повтаряше, докато и последният от тях не падна посечен на земята.

Студените води на потока изсмукаха кръвта на падналите тела, на места натрупани на толкова високи купчини, че човек като нищо би могъл да пресече, стъпвайки върху тях.

Когато битката приключи, Солсбъри дойде до самия ръб над водата. Слънцето започваше да залязва и, поглеждайки през реката, той се зачуди дали оръдията продължават да стоят на билото. Нямаше признаци там да има Храбреци. Всичките бяха избягали.

Той раздвижи врата си, който изпука, макар че не беше нанесъл и един удар по време на боя. Може би около хиляда от мъжете му бяха

загинали, загуба, която не можеше да си позволи, все едно каква победа му беше спечелила. Най-малко три пъти повече лежах мъртви край или в потока. Мъжете му вече събираха цели шепи със сребърни лебедови значки, смееха се на плячката и крещяха на другарите си да идват да събират още.

Извика капитаните си, прекъсвайки претърсването, изгледа ги със строг поглед, макар че реши да не обръща внимание на натежалите им торби.

— Прехвърлете каруците ми през проклетата река, преди да стане тъмно. Ще претърсим лагера на Храбреците, но трябва да бързаме — знаеше, че те очакват от него няколко думи за поздравление, но беше загубил една трета от армията си, мъже, от които двамата с Йорк имаха отчаяна нужда. И никак не му беше весело.

— Милорд, ще ни дадете ли време да се погрижим за ранените? — попита един от капитаните. Солсбъри го изгледа ядно, бесен, че го принуждават да взима такива решения.

— Тук не виждам нито хора на Пърси, нито на Съмърсет. В полето има още една армия и аз трябва да стигна до Лъдлоу. Ако могат да ходят, трябва да ни следват с по-бавно темпо. Оставете по един добър нож на всеки, който няма да изкара нощта. Загубихме тук половин ден, господа. Не можем да губим повече време. Пригответе се за поход.

Капитаните закимаха, но усмивките им изчезнаха. Отново се заеха с отговорностите на ранга си. Един по един те тръгнаха да изпълнят заповедта, оглеждайки кланицата, в която се беше превърнала пустошта, и реката, която още дни наред щеше да тече червена.

Маргарет се изправи там, където досега бе клечала абсолютно неподвижна толкова дълго време. Още преди часове бе спряла на това място, един хълм на изток от пустите поля, откъдето имаше добра видимост върху армията на Одли, а после и върху силите на Солсбъри, докато пресичаха открития терен. Беше пребледняла от ужас от онова, на което стана свидетел, и образите на жестокостта и насието продължаваха да се въртят и проблясват в съзнанието ѝ, както стоеше

там в сумрака. Искаше ѝ се да ги отмахне с ръка, както би разпъдила мухи, дето се мъчат да я накацат. В представите си от тази сутрин тя очакваше да види прави редици, застанали едни срещу други, а не хаос и писъци на лудост от хора, които бяха стъпквани и давени в реката, посичани и пробождени отблизо от хилещи се подигравателно врагове. Тя разтърси глава в опит да прогони мъчителните спомени. Тези мъже ѝ се бяха вrekli във вярност и бяха носили нейния лебед. Бяха дошли на това място, изпълнени с доверие и обзети от боен дух, готови да се бият за краля и кралицата срещу предателите. Тя с мъка отлепи очи от гледката, макар че пред очите ѝ още стоеше картината на тъмните петна във водата, където потокът продължаваше да изсмуква кръвта от телата. Потрепери, самата тя почувствала се малка и премръзнала с настъпването на здрача. Не знаеше какво точно става след една битка — дали Солсбъри ще спре, за да погребее телата, или пък ще бърза да иде в Лъдлоу. По склоновете все още кръстосваха дузини от неговите ездачи и изведнъж я обзе страх, че някой може да я види и да тръгне да я преследва.

Гърлото ѝ пресъхна и тя закърши ръце при тази мисъл. Двамата ѝ придружители я чакаха в подножието на хълма. Не им беше позволила да се изкачат и да гледат с нея, знаейки, че така може сама да повика злото. Сутринта те ѝ изглеждаха силни и страховити воители, но след като слезе от хълма, ѝ се сториха крехки като всички други мъже, загинали през този ден.

Маргарет се качи на коня, без да продума; нямаше сили да заговори. Зад себе си чу, че пак изсвирва рог, и се сви на седлото. Растящите сенки създаваха илюзията, че вече са по петите ѝ. Изминаха миля и оставиха зад себе си пустошта, а тя все се обръщаше назад.

В първото село, през което минаха, Маргарет видя светлина от ковашка пещ. Макар че беше късно, ковачът все още работеше. Мисълта ѝ бе изцяло погълната от заплахата, че я преследват и от удоволствието, което Солсбъри би изпитал, ако я залови. Едва не отмина ковачницата, после рязко спря, като дочу звука от зачукване на подкови.

— Изведете ковача навън — рече тя, като с облекчение установи, че крякащият ѝ глас звучи по-твърдо, отколкото очакваше.

Мъжът излезе отпред по нейна заповед, като бършеше ръцете си в един мазен парцал. Той огледа финото наметало на красавицата,

която се взираше в него, и реши да се поклони дълбоко.

— От подкова ли имате нужда, господарке? — запита мъжът. Посегна да потупа коня ѝ по врата и замръзна, когато един от пазачите ѝ извади меч — звук, който мъжът познаваше много добре.

— Свали ги всичките и ги сложи на обратно върху копитата — обяви Маргарет.

Когато беше малко момиче в Сомюр, майка и се оплакваше, че браконьерите правят същото. Всеки, който язди след тях, щеше да намери следи от копита, водещи в обратна посока, и щеше да поеме по друг път. Трикът беше изключително прост, макар че ковачът я загледа стреснато, после отмести очи към пътя зад тях. Маргарет разбра — досетил се е, че идват от битката, която се водеше през деня, и на изцапаното му със сажди лице се изписа объркване и мъничко страх.

— Платете на човека половин нобъл за работата — рече тя.

Очите на ковача се разшириха, той сграбчи златната монета още във въздуха, когато му я подхвърлиха, и внимателно я прибра. Маргарет слезе от коня, след което ковачът безмълвен започна да повдига копито след копито, издърпвайки бързо и нещо всеки клинец, като пускаше изкривените в торбата си, за да може по-късно да ги изправи и да ги замени с дузина нови, които наби със сила. Работеше пъргаво, притесняваха го нервните погледи, дето малката група хвърляше надолу по пътя. За нула време подковите и на трите коня бяха обърнати и поставени, и те се качиха отново. Маргарет поспря колебливо, искаше да каже две думи на човека, преди да е изчезнала завинаги за него.

— Майсторе, днес ти добре служи на кралския род — рече му. — В името на краля, моля те да не казваш на никого за това, което стори тази вечер.

Ковачът усещаше как въоръжените мъже го наблюдават. Отдръпна се, кимайки, и с вдигнати ръце се скри на безопасно място в ковачницата си, затоплена от пещта.

Маргарет пришпори коня. Докато чакаха, нощта се беше спуснала, а луната бе изгряла, пътят беше добър и небето — ясно. Тя се втурна в галоп към Кенилуърт и сигурността на своя дом.

22.

Хората на Солсбъри доуцуканаха до Лъдлоу с разранени крака и изтощени до крайност. Графът, когото следваха, не им беше дал мира в продължение на петдесет мили, подтикван от ужасния страх, че ще завари замъка на Йорк под обсада. Пристигнаха, като едва се държаха на краката си, за битка не ставаше и дума, но там нямаше помен от нападаща армия. Солсбъри предаде благодарности на капитаните си и им позволи да лагеруват до четирите хиляди, които вече се бяха настанили там.

Войниците на Йорк гледаха как озверелите от глад мъже на Солсбъри се трупат край казаните за храна или просто лягат на тревата, за да спят. Новопристигналите не водеха обоз със себе си след изтощителния поход. Щом луната висна ниско на небесата, стотици сержанти от армията на Йорк обиколиха наоколо и раздадоха одеяла и вода, бира и месо, всичко, което имаха, в замяна на вести от битката.

Пристигането на новата войска покачи градус на напрежение из огромния лагер край Лъдлоу. Нови редове от заострени дървени прътове бяха побити в земята и мнозина благославяха реката, дето извиваше около замъка откъм запад и юг, като така принуждаваше всеки враг да навлиза от изток.

Каруците на Солсбъри пристигнаха на другия ден и това позволи на хората му да опънат палатки и да върнат малко от онова, което им бяха дали. Онези от ранените в битката, които можеха да ходят, пристигнаха, залитайки, ден след това и се строполясваха с облекчение при вида на опънатите навред палатки около крепостта на Йорк. Поименната проверка установи, че липсват цели осемстотин души, докато доста други бяха само в тежест на лечителите и на снабдителите с провизии.

Вечерта на третия ден съгледвачите на Йорк се върнаха с вестта, която всички тъй или иначе очакваха. Кралските Храбреци бяха забелязани на дванайсет мили оттам. Всеки един от шестте хиляди, присъстващи в Лъдлоу, се нахрани до насита, поправи всичко, което беше счупено, и наточи оръжията си. Онези, които имаха коне, се

погрижиха за тях, а отрядът от стрелци зае позиция пред замъка. Фургоните на Солсбъри за пореден път влязоха в действие, като блокираха южния подстъп откъм Лъдфорд през моста.

При падането на нощта войниците на Йорк потънаха в неспокоен сън, прекъсван от викове и кошмари, докато пак не затвореха очи с надеждата някак да преминат тъмните часове. Крепостта беше Лъдлоу, но реката защитаваше гърба им не по-малко от каменните стени зад тях. Всеки войник знаеше, че най-сетне ще им бъде позволено да тичат вътре за защита — но ако се стигнеше дотам, битката щеше да е загубена и замъкът със сигурност щеше да падне. Те бяха щитът и мечът, а не бойните кули на Лъдлоу. Пазачите се смениха в полунощ и от падналата вече лека слана лагерът заблестя. Пазачите тропаха с крака и духаха в дланите си в очакване на зората.

Луната изчезна на юг и яркостта ѝ бързо избледня. Докато небето преливаше от звездна светлина и мрак към първите нюанси на сивото, Солсбъри и Уорик се изкачиха по стълбите на най-високата кула, за да се вгледат на изток. Йорк и Едуард Марч бяха вече там и разговаряха тихо, когато бащата и синът Невил стигнаха до най-горното стъпало.

— Елате тук и ще ги видите — махна им Йорк.

Солсбъри присви очи в сумрака и зърна миниатюрни точки светлина в далечината, които мигаха и се местеха напред-назад.

— Колко са? — попита Солсбъри, като въпросът беше отправен колкото към младите мъже със зорки очи, толкова и към Йорк.

— Колкото си оставил живи из пустошта, плюс силите на краля — отвърна Йорк.

Той бе крещял и беснял през първата вечер, като чу на колко много войници Солсбъри е позволил да избягат. Приятелят му бе изтърпял тирадата, знаейки, че тя е плод на страховете му. Вярно, че можеше да тръгне по дирите им и да посече потоците от Храбреци на кралицата, които се изнизваха покрай него. Но можеше също те, прегрупирайки се, да дадат отпор и да го победят. Вместо това бе предпочел да следва първоначалния си план и да подсили Лъдлоу. Сега нямаше смисъл да съжالياват, че не бе избрал друг път.

В далечината редицата от факли все повече растеше — чак до хоризонта, докато четиримата мъже само се вглеждаха в тях мрачно и безмълвно. Йорк познаваше земята на изток най-добре от всички,

затова и беше най-силно впечатлен, разтриваше тила си и клатеше глава.

— Все пак, може и да е трик — рече. — Мъже с факли, на разстояние един от друг, така че да изглеждат повече, отколкото в действителност са.

Сам не го вярваше и никой от останалите не отговори.

Слънцето щеше да разкрие числеността на кралската армия, изправена пред Лъдлоу.

— Лъдлоу никога не е бил превзетан — заяви Йорк след време. — Тези стени ще продължават да стоят дълго след като ние си отидем, все едно колко кожари или земевладелци са решили да го нападнат през тази година.

Небето зад приближаващата армия бавно просветляваше, чисто и бледо. Йорк застина, щом започна да различава тъмните форми на оръдията, които мъжете влачеха със себе си. След като вече знаеше как да ги разпознава, той ги затърси с очи и се приведе още повече над камъните, толкова, че на Солсбъри му се прииска да го хване за ръката, преди да е паднал. Дузина тежки оръдия бяха довлечени до Лъдлоу, всяко от които можеше да изстреля желязно гюле по въздуха на разстояние цяла миля. Поставени под стените, та били те и стените на Лъдлоу, те щяха да причинят ужасяващи разрушения.

— Дошли са да ни разбият — прошепна Солсбъри.

Той усети как Йорк се разгневи на думите му, но светлината преди изгрева бе достатъчно силна за да могат всички да видят с очите си размерите на кралската армия. Едва можеха да различат благородническите знамена в меката сивкава утрин, но числеността им беше плашеща, поне два пъти повече от онези, които се бяха събрали зад името на Йорк.

— Виждам емблемата на Пърси — рече Едуард и посочи с пръст. — Лорд Грей ей там. Ексетър. Бъкингам. Съмърсет отляво, виждате ли? Това там знамето на Клифорд ли е?

— Да — отвърна Йорк. — Огромна глутница песове и момчета без бащи, тъй ми изглежда. Трябваше да убия Бъкингам в Сейнт Олбънс, когато се беше проснал на пода с лице, разрязано на две. Търсете кралската емблема с лъвовете. Или пък лебеда на кралицата. Тази вълчица ще е сред тях, сигурен съм.

Кралската армия спря на половин миля в далечината, засвириха рогове, които и мъртвите щяха да събудят, или поне всеки йоркист, дето би могъл някак си да проспие трясъка и тътена от тяхното пристигане. Редовете от факли бяха загасени, тъй като слънцето изгря изцяло, и Йорк и Солсбъри само можеха да се блещат от изумление срещу дузините рицари в доспехи, яздеци нагоре-надолу по протежение на първите редове с разветвите знамена на всички родове, които бяха представени там, начело с трите златни лъва върху червен фон. Това беше представление, предназначено да всее страх и шок — и доста добре си свърши работата.

В първия ред екипажите от топчии вдигнаха огромните дула от черно желязо и поставиха дървени блокове под тях. Йорк стисна дясната си ръка в юмрук, като видя, че палят мангали, и мъже припкат край тях с чували с черен прах. По целия фронт на кралската армия във въздуха се извиха тънки струйки дим. Мъжете по зъбчатите стени чуха заповедта, един-единствен глас, на който отговори гръмотевичен тътен и такава експлозия от дим, че половината кралска войска изчезна зад него.

Във въздуха помежду им не излетяха метални гюлета. Пламъкът и димът бяха само предупреждение и демонстрация на мощ. У никого, видял това, не остана и грам съмнение, че следващият изстрел вече ще разкъсва тела и ще разбива стените на замъка. Но такъв не дойде. Вместо това един-единствен вестител излезе на кон пред останалите, придружен от шестима мъже. Двама от тях надуха рогове, докато останалите развяваха кралските знамена и лъвовете заплусяха. Те стигнаха до силите на Йорк и вестителят занарежда с пълен глас. Малко от думите му достигнаха до кулите, макар че четиримата мъже отгоре проточиха вратове, за да чуят. Йорк наблюдаваше с кисел вид, докато глашатаят приключи речта си и изчезна от поглед, насочвайки се към вътрешността на замъка. Щяха да го пропуснат да мине, за да остави посланието си на господаря на Лъдлоу.

Йорк се обърна към графовете до себе си и накрая спря поглед върху сина си, който стърчеше над всички тях, облечен в доспехите си. Като останалите и Йорк бе преbledнял, разколебан. Знаеше, че кралският пратеник ще бъде доведен при него, затова заговори бързо, докато още бяха сами.

— Не съм си мислил, че самият Хенри ще излезе срещу мен — рече той. — Независимо как са го сторили, не знам дали мъжете няма да се огънат при това положение.

Терзанията, които изпитваше тази малка група, застанала на бойниците, щяха да обземат и всеки войник, който стоеше отдолу. Едно беше да вдигнеш оръжие срещу някой друг лорд, особено от онези, дето Йорк бе обвинил, че са изменници и манипулатори на кралското мнение, съвсем друго бе да застанеш срещу краля на Англия на бойното поле. Всички можеха да видят карето от издигнати флагове и знамена.

— Половината от тях са фермерски синове — наруши тишината Едуард. — Можем да ги прогоним, точно както са си плюли на петите на Блоър Хийт. Нека двамата с Уорик поведем нашите две хиляди срещу фланга им. Ще ги притиснем отстрани, докато останалите атакуват центъра. Нашите мъже са ветерани, сър. Всеки от тях струва колкото двама или трима от тези тук — още докато говореше, граф Марч усещаше отчаянието на Солсбъри и на баща си. Младокът погледна към Уорик за подкрепа, но дори и той поклати глава.

Солсбъри се взря нагоре към стълбите, преценявайки дали няма да го чуят.

— Баща ми е бил нападан много пъти в тази земя — изведнъж каза той. — И все от един и същи шотландски главатар. Ралф Невил беше предпазлив човек, но в един случай се оказало, че го превъзхождат по численост, а го били сгащили на открито място. Знаел, че ако остане да се бие, ще загуби всичко.

Тримата до него го слушаха внимателно, а Солсбъри отново погледна към стъпалата.

— Той изпратил напред трима свои слуги, трима мъжаги с два сандъка сребро, оставил ги сами на една ливада, докато шотландците от клана пълзели към тях като вълци, каквито всъщност си и били. Сигурно неочакваният им късмет ги направил мнителни, или пък просто вече били научили, че графът е хитър враг. Хората на главатара очаквали някаква клопка и докато успеят да се уверят, че няма такава, баща ми вече се бил оттеглил и се скрил в една крепост, недосегаем за атаките им.

— А какво станало със среброто и с хората му? — попита Едуард.

Солсбъри сви рамене.

— Взели всичко. Мъжете убили, а среброто набързо потеглило към дома на главатаря. Напили се до забрава заради спечеленото богатство и все още спели, когато хората на баща ми ги нападнали в тъмното. Бил довел предостатъчно воители за тази работа, а после пък проследили дирите на онези със сандъците през полята и горите. Хората на баща ми убили главатаря в дома му и насекли сподвижниците му, преди да успеят да се надигнат, за да се защитят. На сутринта си взели обратно сандъците и се върнали през границата. Този спомен беше любимият на баща ми в късните му години. Сгривал се в студовете, като си спомнял как онези зяпнали от изненада, твърдеше той.

Тропотът на стъпки го накара да вдигне предупредително ръка към всички и да замлъкне рязко, без да довърши онова, дето искаше да каже.

— Милорди, говоря от името на Негово Величество Хенри, крал на Англия, Ирландия и Франция, Пазител и Защитник на кралството, херцог на Ланкастър и Корнуол, Бог да благослови името му — вестителят направи пауза и преглътна от неудобство под студения поглед на мъжете, към които се обръщаше. — Милорди, имам мисията да заявя пред вас, че кралят ще помилва всички онези, които са вдигнали оръжие срещу него. Ще прояви милост към всеки, който приеме неговото опрощение без забавяне — тук той трябваше да събере кураж да продължи и по челото му изби пот, — с изключение единствено на херцог Йорк, граф Солсбъри и граф Уорик. Тези мъже са обявени за предатели и трябва да бъдат предадени на кралските сили и на кралските власти.

— Ами граф Марч? — попиша Едуард, искрено обиден, че не е бил споменат.

Вестителят погледна нервно към огромния мъж, който клатеше глава.

— Не са ми казали да спомена това име, милорд. Аз... не мога...

— Вървете, сър — рече Йорк внезапно. — Ще изпратя отговора си по обед със свой собствен вестносец. Ще се върнете ли при кралската армия?

— Да, милорд. Негово Величество чака да чуе отговора ви.

— Тогава крал Хенри е сред войниците, тъй ли? Присъства на бойното поле?

— Видях го със собствените си очи, милорд. Заклевам се. Ще изчакам отговора ви, ако пожелаете.

— Не — отвърна Йорк и го освободи с рязък жест. — Върнете се при господаря си.

Вестителят отново се поклони и изчезна, придружен надолу от прислугата на Йорк.

Солсбъри видя, че Йорк се готви да раздаде бесни заповеди. Още щом вестителят се отдалечи, той побърза да заговори:

— Историята на баща ми е ключът към тази врата. Не можем да издържим днес. Нямаме нито достатъчно мъже, нито достатъчно силни стени да устоим на такава армия.

— Какво, ще ме накараш да бягам ли? — нахвърли се върху най-стария си приятел Йорк.

— Нима кралят не предложи опрощение? — веднага отвърна Солсбъри. Вестносецът му беше помогнал неволно, но Солсбъри трябваше да открие точните думи, с които да успокои настръхналата чест на Йорк. — Кажете на капитаните си да чакат завръщането ти. Кажете им, че кралят е просто маша на Пърси или пък залог на френската си кралица — той вдигна ръка и повиши глас, когато Йорк започна да спори. — Кажете им, че ще се върнеш през пролетта и че един водач избира мястото, на което ще стои, а не оставя врага си да му го избира. И Господ сам знае, че кралят не е популярен. Той почти не е напускал Кенилуърт от колко време вече? Не е свиквал парламент от три години, няма ред в страната. Не го обичат много, в сравнение с теб. Нека твоите и моите мъже си получат опрощението, Ричард! Нека се върнат по домовете си, като знаят, че това е просто все едно си поемат дъх между два удара, преди да разбием тази кралска паплач, лордовете един по един, човек по човек!

Йорк го беше зяпнал с леко отворена уста. Изглеждаше така, сякаш се бореше с предателството, и синът на Солсбъри добави своя глас в спора.

— Не можем да победим тук — тихо рече Уорик. — Знаем, че това е истината. Можем да умрем тук, най-вероятно, но бих предпочел да им дадем този малък триумф — а после да се върнем и да ги

нападнем, когато са задрямали, опиянени от успеха си. Последната победа е важната, милорд Йорк, а не пътят към нея.

Гневът у Йорк бавно се изпари, главата му клюмна, той се подпря на назобената каменна стена. Без да обръща внимание на Уорик, отправи умоляващ поглед към Солсбъри.

— Смяташ, че можем да се завърнем след такава загуба? — попита с глас, прегракнал от болка.

— Изненадаха ни тук. От наша страна и ние ще ги изненадаме. Няма нищо недостойно при подобни обстоятелства, Ричард. Ако не беше така, щях да надуя роговете заедно с теб и да приключа с това днес по един или друг начин. Нима искаш да се откажа от живота си на това място? — Солсбъри вдигна гордо брадичка. — Ако дадеш заповед, ще се бием до последния човек. Ще ударим силно кралските...

Тропот и звънтене на доспехи прекъснаха думите му и четиримата погледнаха над кулите към събраните армии долу. Уорик възкликна, като видя знамената на придвижващите се войници.

— Какво правят тези? — извика той шокиран. — Това е капитан Тролоп, който отвежда войниците ми. Какво...

Уорик замлъкна, когато редиците на шестстотин ветерани от Кале издигнаха бяло знаме и приближиха към кралските сили. Посрещнаха ги враждебно приготвени пики, както и рицари и лордове, които излязоха напред. Докато Уорик ги наблюдаваше отворен, редиците се разделиха, за да пропуснат маршируващата колона.

— Господи, Боже мой! Това е краят! — възкликна Солсбъри. — Тези мъже ни бяха нужни — и се обърна към Йорк. — Не е лесна работа да застанеш срещу краля, приятелю. Ако напуснеш това място, можем да подготвим капитаните за връщането си. Няма да бездействам, заклевам се. Ще пратя на всеки писмо с клетва, че съм верен на краля, като моля единствено той да защитава Хенри от зли хора.

— Не мога да се махна! — викна Йорк и го заглуши. — Не разбираш ли? Ако си тръгнем тази нощ, ще бъдем лишени от права с Указа, всеки един от нас! Йорк и Солсбъри — няма ги! Уорик — няма го! Марч — изчезва. Делото на целия ми живот, родът ми, името ми, почернени от техните укази, разсипани и унищожени! Проклет да си.

Проклет да си крал Хенри и френската ти кучка. Предпочитам да умра тук с тези стени зад гърба си.

— Аз пък предпочитам да живея — обади се с твърд глас Уорик, пресичайки скръбната му тирада. — Предпочитам да живея, за да мога да преча на всеки закон, който те направят. Да живея, за да мога да държа парламента в ръката си и да ги принудя да скъсат тези наредби и укази. Да живея, за да мога да си отмъстя на враговете, заедно с онези, дето разбират, че Йорк също е с кралско потекло. Това бих сторил, милорд. Но баща ми каза истината. Ако пожелаете, ще остана с вас и ще гледам как войниците разрушават дома ви и онези, които обичате. Ще стоя до вас, когато ги пуснат да изнасилват и изтезават, подпалват и разбиват всичко, което ви е мило и драго. Такава е клетвата ми и силата на думата ми. Съдбата ми е във вашите ръце.

Йорк огледа тримата мъже, които чакаха неговото решение. Беше в капан, раздвоен между два пътя, всеки от които толкова страшен, че можеше само да гледа в една точка и да се тресе. След дълга пауза той кимна.

— Все още имам приятели в Ирландия. Мъже, които нехаят за указите и които ще ме защитават на моя земя. Ще дойдете ли с мен?

— Аз не — рече Солсбъри. — Кале ще ме държи далеч от лапите на кралските служители, но пък е близко до Кент. Достатъчно близко, за да прескоча отсреща в някоя тъмна нощ следващата година.

— Уорик? — попита Йорк.

— Кале — твърдо отговори той.

— Едуард? — рече Йорк и се обърна, поглеждайки нагоре към сина си, който стърчеше като дърво над тях. Младежът се сгърчи, разкъсан между две крайности на лоялност.

— Ако позволиш, татко, бих предпочел да се върна във Франция. Няма по-добро място да събера армия и да се върна обратно.

Ако изборът на сина му бе удар за него, Йорк с нищо не го показва. Кимна и потупа Едуард по рамото.

— Към отсрещните ливади има пътека и мост на запад от Лъдлоу. Пътят е тих и ще ни отведе надалеч. Трябва да разговарям с жена си, преди да тръгна, както и с капитаните си. Трябва да им се каже какво да очакват. Какво ще речете за завръщане през април, след шест месеца?

— Дайте ми девет месеца, милорд — отвърна Уорик. — Девет месеца и ще събера достатъчно мъже, за да спечелим всичко, дето сме загубили.

Йорк кимна, преструвайки се на неподвластен на изтръпващото отчаяние, което скова крайниците му.

— Много добре. Ще очаквам да чуя, че сте прекосили в първия ден на юли, дай Боже, всеки един от вас. Дайте ми клетва, че ще стъпите на английска земя през юли следващата година, или ще се прочуете като мъже без вяра, клетвопрестъпници. С Божията благословия ще им го върнем тъпкано за този позор.

Тримата графове се заклеха пред Ричард Йорк, стиснаха му ръката и коленичиха край бойниците. После, в мрачно настроение, слязоха надолу, за да уредят бягството си.

Когато настана вечер, из цялата крепост Лъдлоу и на юг в селцето Лъдфорд запалиха факли. Огромните порти на крепостта се разтвориха и първите редици въоръжени рицари навлязоха вътре с развети знамена на всички благородни родове, които представляваха. Херцогиня Сесили Йоркска застана да ги посрещне във вътрешния двор зад вратите, застинала и притихнала, докато въоръжените ездаци профучаваха край нея, търсейки някаква следа от съпруга ѝ или пък от някакъв вид клопка. Те трополяха и обикаляха из целия замък, ритяха врати и всяваха ужас у слугите, които се тресяха със сведени глави, очаквайки всеки момент да бъдат пронизани.

Минаха два часа, преди кралица Маргарет да влезе в Лъдлоу. Тя яздеше странично на седлото начело на стотина свои Храбреци и Томас, лорд Егрмонт, беше този, който ѝ помогна да слезе от коня. Лицето ѝ бе сковано в презрителна ледена гримаса, когато застана пред съпругата на Йорк и огледа по-възрастната жена с хладна възбуда.

— Та, значи, смелият ви съпруг избяга, тъй ли? — попита Маргарет. — Като последния страхливец.

— А вашият никъде се не вижда. Спи ли — или пък се моли? — отвърна със сладък гласец Сесили. Очите на кралицата се присвиха, но тя продължи: — Спечелихте тази вечер, мила моя, но съпругът ми ще предяви претенции за това, което му се полага. Не бива да се съмнявате в това.

— Той няма да разполага с това място — рече Маргарет, като посочи с ръка каменните стени наоколо и се усмихна на по-възрастната жена, която някога ѝ се бе струвала застрашителна. — Лъдлоу ще бъде продаден сега, когато Йорк е един от простолюдието, заедно с всеки друг камък и късче земя, дето някога е притежавал. Къде ли ще прислониш глава тогава, Сесили? Без прислуга да те обслужва или друго име освен това на съпругата на изменник? Видях Указите с гордо положения кралски печат отгоре. Няма да намериш подслон и при Солсбъри, и Уорик след месец. Те всички са обект на Указа за отнемане на права и тази отвратителна тройца е разчленена.

Сесили Йорк потръпна, сякаш думите бяха удари с камшик. Недалеч се чуваха крясъци и писъци, докато кралските войници вилнееха из село Лъдфорд, изпълнявайки заповедта да търсят Йорк.

— Аз се омъжих за мъж, миличка — рече Сесили, — а не за дете. Може би, ако ти бе сторила същото, щеше да разбереш защо не се страхувам.

— Аз пък се омъжих за крал — сряза я Маргарет, побесняла от хладнокръвната демонстрация на превъзходство на тази жена.

— Да, така е. И в замяна той загуби Франция. Не смятам, че това беше най-добрата сделка, мила моя, а ти?

В яростта си кралицата искаше да удари Сесили Йорк. И може би щеше да го стори, ако не бяха довели децата ѝ. Най-големият, Едмънд, бе прегърнал с всяка ръка по една от сестричките си. На шестнайсет той беше почти с телосложението на мъж, макар да носеше само туника с колан и нямаше оръжие. Едмънд носеше най-малкото си братче подпряно на хълбока си. На Ричард не му беше удобно така и, вкопчен в брат си като уплашено коте, той гледаше с ококорени очи наоколо.

Сесили се обърна към тях и протегна ръце към най-малкия.

— Ела тук при мен, Ричард — рече тя и му се усмихна, а той едва ли не скочи от брат си в ръцете ѝ и тя залитна под тежестта му.

Малкото момче трепереше, докато се изкатери по нея на безопасно място, и издаваше тихи животински стенания. Сесили го целуна по челото, обърна се към Маргарет и повдигна веждите си в безмълвен въпрос.

— Сега трябва да отведе децата си, освен ако нямаш още нещо за казване?

Едно от момичетата започна да плаче и да ридае при вида на толкова много непознати войници в дома им. Сесили ѝ каза да мълчи и остана да чака позволенията на кралицата да се оттегли. Маргарет прехапа устни и с недоволствие освободи съпругата на Йорк. Остана загледана след тях, докато излизаха през портите, и се почуди на собствената си завист и тъга.

23.

Маргарет вдиша дълбоко и се наслади на миризмите, които изпълваха Уестминстърския дворец. Коледа бе отминала само преди три дни и макар че двацет и осми декември бе денят на Ирод, в който старият тиранин беше заповядал да убият децата, той бе също така и денят, в който кралските кухни печаха всички остатъци от сърнешкото месо на пайове и ги изпращаха навън. Те взимаха вътрешностите — черния дроб и сърцето, мозъка, краката и ушите, варяха ги на слаб огън, докато се получи питателен сос, който после затваряха в тестото. Накрая персоналът на кралските кухни го изнасяше навън, а от хората, струпани пред двореца се изтръгваше триумфален вик. Пайовете с вътрешности се режиха на дебели резени и, още пускащи пара, се раздаваха на семействата. Маргарет бе опитала парче и откри, че на гъстия сос му трябваше време да премине от устата и зъбите ѝ надолу.

Тя гледаше със задоволство тълпата от един висок прозорец, докато цяла редица от готвачи наизлязоха, всеки натоварен с поднос с тежък пай отгоре, с ножове, провиснали край бедрата, за да режат порциите. Забеляза, че сред тълпата няма деца. В деня на Ирод често ги биеха, за да им напомнят за жестокостта на този крал, затова момчетата и момичетата на Лондон се покриваха кой както може на този ден, свеждаха глави и си вършеха работата в мълчание, вместо да напомнят на майсторите за тази традиция. Мъже и жени бяха струпани там, усмихнати и развеселени, притискаха се в редицата от готвачи. Мнозина носеха собствени кърпи и кошници, за да отнесат по някое парче.

Маргарет прокара ръка над стомаха си, почувствала тежест от всичко изядено през последните няколко дни. Беше седяла по време на коледната служба в Уестминстърското абатство със съпруга си, клюмнал до нея. Коледари се бяха събрали навън, за да танцуват и пеят, възхвалявайки раждането на Христа, но им беше забранено да влизат по църквите, защото пречеха на паството. Спомни си, че бяха започнали някаква кавга, биеха се по улиците, докато охраната ѝ не

излезе с тояги и грубо ги разпръсна с ритници и удари всеки по пътя му.

Дери Бруър се покашля зад нея, тя се обърна и се усмихна, като го видя облечен в най-хубавите му, почистени дрехи. Трудно беше да свърже образа на мъжа, който току-що влезе, с кльощавия и треперещ монах, дето дойде при нея в Уиндзор преди пет години. Дери беше понапълнял междуременно, кръстът и раменете му бяха натежали. Все още изглеждаше силен като глиган, който не е загубил хитрината си с възрастта. Леко докосна стомаха си при тази мисъл. Скръбта и притесненията ѝ бяха помогнали да избегне тази съдба, може би защото утробата ѝ оставаше празна след Едуард. Тази мисъл ѝ причиняваше болка и тя се усмихна насила, за да поздрави Дери.

— Какви са новините, Дери? Икономът ми каза, че ще има набити деца из Лондон днес. Мислех, че си играе с мен, като знае, че съм израснала във Франция. Вярно ли е?

— Случвало се е, милейди, ако чираците станат шумни, а майсторите им загубят търпение. Имало е на този ден размирици. Не всяка година. Ако желаете да видите подобно нещо, със сигурност мога да го уредя.

Маргарет се засмя и поклати глава.

— Ех, да можеха всичките ми желания да се удовлетворяват по същия начин, Дери. Така си представях аз, че ще бъде, щом стана кралица, когато бях малко момиче и прекосяха Ламанша за първи път — думите ѝ върнаха спомена за човека, който я беше довел в Англия — Уилям дьо ла Пул, херцог Съфолк. Очите ѝ се замъглиха от тъга при тази мисъл.

— Как върви работата, Дери? Флотът готов ли е?

— Впрегнал съм в денонощна работа всеки корабостроител на южния бряг. Нови съдове или старите поправени, все едно, флотът ще е готов, милейди, до пролетта. Ще имаме кораби, дето да поемат армията, каквито Франция не е виждала от 46-та година насам. Достатъчно, за да изтръгнем Солсбъри, Уорик и Марч от Кале, убеден съм. Но ако са навлезли по-навътре в страната, френският крал никога няма да позволи английски войници да пресичат или да лагеруват на негова земя. Ще осигурим Кале за Короната, милейди, не се съмнявайте. Ще отнемем на противниците на краля това убежище, каквото и да са решили да правят.

— И след това Йорк в Ирландия — напомни му Маргарет.

Изрече го почти като въпрос и Дери отговори така, както вече поне десетина пъти бе отговарял.

— Милейди, знаете, че ви казах — Ирландия е диво място и Йорк го обичат там от времето, когато е бил кралски наместник — той прочисти гърлото си от неудобство. — Той има приятели в Ирландия, които вярват, че родът Йорк... ами, че той е от кралско потекло. Те ще се опълчат, а и хората им заедно с тях. Милейди, да се придвижи флотът на двайсет мили по море до Кале, не е кой знае какво. Можем да блокираме това пристанище, да прехвърлим армия, оръдия, всичко, от което имаме нужда, макар че се надявам те да се предадат, преди да сме принудени да сринем стените. Не искам френският крал да си мисли, че му се отваря нова възможност, породена от неуредиците ни. Ирландия... тя е нещо по-различно, милейди. Да се отведе армия на онзи див източен бряг, си е истинска операция за година или повече далеч от Англия, а от тези мъже ще има много по-голяма полза у дома. Ирландците са мрачни хора. Лордовете им ще възненавидят такова предизвикателство спрямо авторитета им и само една искра може да подпали въстание. Вече казах, че не бих препоръчал подобен подход, поне не тази година. Моля ви, нека да мислим за Йорк пак, след като сме взели в ръцете си Кале. Господ обича онези, които вървят няколко стъпки напред, милейди. Той обича да им показва цената на тяхната амбиция.

Маргарет се нацупи и в разочарованието си направи муцунка.

— Не мога да оставя тази птица на спокойствие — рече тя. — Той избяга, когато го бяхме притиснали, и показва презрение към всичките ми Храбреци. Не разбираш ли, Дери? Видях как Солсбъри изколи храбрите мъже, излезли на бойното поле, закичени с моята значка от любов към мен. Къде е наказанието за този отвратителен ден? Къде е справедливостта, след като Солсбъри и синът му са в безопасност във Франция, а Йорк е в Ирландия? Искам да ги доведат у дома във вериги, Дери! Колкото и да са ми стрували, колкото и да са ме заплашвали.

— Ваше Височество, знам това. Пак ще бъде Коледа, ако видя Йорк и Солсбъри върнати, за да бъдат съдени. Аз бях на Сейнт Олбънс, милейди. Знам колко дългове натрупах — които още не са изплатени. Ще си платят, заклевам се. С шейсет кораба, натъпкани с

войници и оръдия, ще ги извадим от дупката им като лисици. Моля ви само за търпение.

Маргарет кимна сковано и махна с ръка, за да го освободи. Дери се поклони, усещайки как гърбът му изтръпва. Боже, колко беше остарял! Размисли за всички неща, които трябваше да свърши през този ден, и се зачуди дали не може да намери време за час упражнения с меч с един от кралските гвардейци. В крайна сметка се беше научил да язди като рицар. Затуй бе решил да овладее и меча като рицар, макар че гордостта му страдаше, като го удряха оттук-оттам сякаш беше някое непослушно дете. Взе решение да се поизпоти, все едно какво ще му струва.

Маргарет вече се бе извърнала към прозореца, когато той тръгна да излиза, и пак се усмихваше на лондонските тълпи. Новата година идваше само след няколко дни и надеждите ѝ за нея бяха големи, поголеми от всички досегашни. Първо Кале, после Йорк, където и да се е скрил. Враговете на съпруга ѝ щяха да бъдат преследвани и Хенри щеше да изживее живота си в мир. След всички страдания Англия щеше да е по-силна, Маргарет бе уверена в това. Точно както и тя беше калила силата си като нажежено желязо. Още си спомняше невинното създание, което представляваше — крехко момиче, което едва говореше английски, само бледа сянка на жената, в която се бе превърнала.

За толкова тъмна януарска нощ морето беше спокойно. И такава трябваше да бъде за онова, което Уорик си беше наумил. Заедно с подобрани свои мъже той премина през ужасните ветрове, които върлуваха над Ламанша, като се успокояваше единствено от факта, че кралският флот никога не би могъл да излезе от пристанището в такова бурно море.

Беше в самото начало на 1460 година и само три месеца след бягството им от Лъдлоу. Йорк отплава за Ирландия, а Солсбъри, Уорик и Едуард Марч успяха да стигнат до Франция с една рибарска лодка. Това беше най-ниската точка и за тримата, макар че щом стъпиха в крепостта Кале, почти веднага започнаха да кроят планове за връщането си. Братът на Солсбъри, Уилям, лорд Фокънбърг, ги бе посетил по-късно със стотина свои мъже и две здрави каравели, които

трябваше да се завържат на доковете. Като поддръжник на Хенри, лорд Фокънбърг донесе също и новината, че в Кент се събира флотът на Ланкастър — кораби, които щяха да акостират с десет хиляди войници или дори повече през пролетта. Ако в главите им изобщо имаше някакви съмнения за бъдещите им планове, думите му ги разпръснаха. Указите за лишаване от права бяха издадени и нямаше да ги оставят на спокойствие в изгнаничеството им.

Пристанището на Сандуич беше тихо и спокойно в малките часове на тази мразовита зимна нощ. Уорик и Солсбъри минаха заедно покрай пустия кей, а Едуард Марч вървеше само на стъпка зад тях. Четирийсетина мъже ги следваха на групички от по шестима до десетина. Всичко двеста войници ветерани бяха прекосили морето към Англия през тази нощ, облечени в прости, груби дрехи от вълна и кожа. Доспехите или ризниците щяха да създадат единствено затруднения за тихата работа, която им предстоеше. В тъмното биха могли да минат за кралски екипажи или пък кентски рибари. Въпреки това Сандуич бе преживял множество френски набези през вековете. Вражески кораби и преди се бяха промъквали през Ламанша и Уорик се чудеше само как църковните камбани още не са започнали да бият предупредително из града.

Късметът беше с тях. Бяха привързали четири малки лодки сред сенките от кралския флот — четирийсетина съда на котва с не повече от няколко лампи, които се люлееха помежду им. Самият град чернееше на фона на нощното небе, но много от жителите му имаха навика да се събуждат преди зазоряване. Уорик и баща му бяха планирали пристигането си в час, когато рибарските екипажи спяха, а кралските войници все още си отспиваха след изпитата бира.

Уорик се обърна рязко, щом чу приглушен вик откъм една от рибарските лодки, проскърцаващи на котвените си стоянки. Не можеше да определи точния източник. Корабите бяха вързани на дока толкова близо, че хората му бяха успели да прескачат от един на друг и така да се придвижат. Част от мъжете стигнаха с малки лодки до по-далечните кораби и по стълбите, които прикрепваха за дървените стени, пропълзяваха на борда възможно най-тихо. После в миг спринтираха по тъмните палуби босоноги и почти без всякакъв шум удряха с тояги или промушваха с нож нещастните пазачи. Кралските екипажи всичките бяха на брега и във всеки от корабите имаше на пост само по

неколцина млади мъже със задачата да поддържат лампата да гори и да дебнат за французи.

Уорик се бе загледал в откритото море и подскочи, когато баща му го сграбчи за ръката. По един страничен път, който водеше към крайбрежната алея, приближаваше светло петно от лампа. Може би заради присъствието в града на толкова много кралски войници, местните пазачи не бяха тъй бдителни, както се очакваше. Уорик и Марч се втурнаха напред и доловиха откъслечен разговор и смях, някаква история от току-що отминалите коледни празници. Уорик усещаше каква огромна сянка хвърля Едуард Марч край дясното му рамо. Загубена кауза беше, дете облече младия гигант в рибарски дрехи. Нямаше човек, който ще го погледне и няма да разбере, че е войник.

В малката група, която се зададе откъм ъгъла, бяха шест човека, които заковаха на място шокирани. Уорик видя, че единият носи голям звънец с дръжка, за да събужда града. Той преглътна. Двете групи стояха като замръзнали и се гледаха втренчено.

— Французите! — просъска един от пазачите и вдигна звънеца.

— Я си затваряй устата, глупако — срязва го Уорик. — На французи ли ти приличаме?

Мъжът се поколеба, стъпил на пръсти, все едно всеки момент щеше да изхвърчи. Онзи, дете ги предвождаше, вдигна капака на лампата си и лъчът ѝ освети сенките на неколцината мъже, дете притичваха зад гърба му. Пазачът внимателно прочисти гърлото си, знаейки, че една погрешна дума и е мъртъв.

— Не искаме неприятности, които и да сте вие — рече, като се мъчеше да придаде авторитет на гласа си, който едва излизаше треперещ от гърлото му. Очите му премигнаха към Едуард, защото усети неговата готовност да се бие.

— Графове Уорик, Солсбъри и Марч — отговори Уорик. Не му пукаше кой ще чуе, че са били там. Искаше само да вземе корабите и да се махне преди изгрев-слънце. Кралските екипажи надали щяха да тръгнат да ги гонят с рибарски лодки.

Пазачът се наклони напред и се вгледа в тях. За изненада на Уорик, той се усмихна. Без да се обръща, прошепна команда към онези зад себе си да не бягат.

— В такъв случай, ще трябва да ни вържете — каза мъжът, — иначе хората на краля ще ни обесят на сутринта.

— По дяволите, Джим! — просъска онзи със звънеца. — Ще ни нашарят гърбовете тъй или иначе.

— Няма да умреш — срязва го пазачът. — Ще те пребия собственоръчно, Пийт, ако зазвъниш с онази камбана.

Уорик намръщено слушаше този диалог. Беше очаквал кратко и брутално стълкновение с пазачите, после може би бърз спринт към последните кораби на дока, докато градът се раздвижва, за да отблъсне нашествениците. Изостреният спор течеше шепнешком и Уорик погледна към Солсбъри и Марч. Синът на Йорк сви рамене.

С отчаян жест онзи с лампата изведнъж се нахвърли върху другаря си, като същевременно изтръгна от ръката му дръжката на звънеца с приглушен звън.

— Ето, милорди. Няма да ви правим проблеми.

— Познавам ли те? — попита Уорик.

— Джим Уейнрайт, милорд. Не сме се запознавали, макар че се сещам как ме гонехте из уличките преди няколко години — Уейнрайт се ухили със странна гримаса, показвайки беззъбата си уста. — Тогава марширувах с Джак Кейд.

— Аа — предпазливо отвърна Уорик, като най-сетне разбра намека. Хиляди мъже от Кент се бяха върнали у дома с плячката си в онази ужасна нощ. Зачуди се колко ли от тях все още си спомнят с умиление бунта.

— Не беше честно онуй, дето сториха на Кейд и другарите му — продължи Уейнрайт и вдигна гордо брадичка. — Тези момчета не знаят какво беше, но аз знам. Кралицата ни помилва, милорд, всичко бе написано и подпечатано, а после те пак пратиха шериф Идън да ни преследва. Загубих заради това копеле скъпи другари. Мъже, които бяха помилвани, също като мен — за миг той се вгледа втренчено в приятелите си, за да се увери, че не се опитват да се измъкнат. — Всички чухме как кралските екипажи говорят за бунтовниците от Кале. Мисля си, че веднъж вече сте заставали от неправилната страна, та може да сте се научили вече, а?

— Може би съм — едва продума Уорик и мъжът се изсмя.

— Така си и мислех, милорд — онзи се огледа наляво, където един черен кораб се отлепи от дока, докато безмълвни фигури вдигаха

платното.

— За корабите сте дошли, тъй ли? Трябват ви кралските кораби? Уорик кимна и с изненада чу как Уейнрайт отново се смее.

— На сутринта ще побеснеят, това поне е ясно. Но пък ми се струва, че няма да взема страната на кралските екипажи сега. Не и като ми се е отдала възможност да им платя заради Кейд — той се почеса по брадата, докато размишляваше. — А трябват ли ви хора, милорд, съвсем не бихте сгрешили, ако ги потърсите в Кент, само туй да ви кажа. Не съм само аз, дет' още имам зъб на краля заради онази нощ. Пък има и други, дет' не харесаха онуй, което стана в Лъдлоу.

— Какво за Лъдлоу? — тихо попита Уорик. — Тръгнахме, когато се разбра, че няма надежда, не и преди това — той видя, че пазачът се почувства неудобно.

— Носи се слух, че пуснали да вилнеят разни яки момчета из селото — обясни Уейнрайт. — По-страшни и от френските нашественици. Цялата страна само за туй говореше по Коледа. Изнасилвания и убийства на невинни хора. Страшна работа. Крал Хенри не ги спрял, дори и не се опитал, тъй разправят. Казвам ви, милорд. Само извикайте „Кент“, щом сте готов, и вижте какво ще се случи, туй е всичко. Не ни харесва да чуваме как кралските войници убиват жени и деца, истина си е. Не един или двама доброволци ще съберете, дето искат да си отмъстят, а ние сме хората, които обсадиха Тауър, не забравяйте. Може да нямаме ризници и разни такива, но пък кентските мъже нямат нужда от тях. Те нападат и се изтеглят светкавично.

Солсбъри изслуша диалога, без да обели дума. Той погледна към небето, към бледнеещите на небосклона звезди, и потупа сина си по рамото.

— Трябва да действваме — прошепна. — Завържи тези мъже и вземи последните кораби.

Дори само по време на разговора им тъмните редици от рибарски лодки и каравели бяха оредели като извадени тук-там зъби и все повече от тях се плъзгаха към дълбоките води с провиснали въжета. Накрая останаха пет-шест с изгасени лампи и изчистени палуби.

Уорик кимна. Беше очаквал битка по доковете и все още напрягаше слух за звъна на църковни камбани из града. Време беше да тръгват.

— Благодаря ви, мастър Уейнрайт — рече той. — Няма да забравя какво ми казахте.

— Да, милорд, помнете го! Кент ще се вдигне, когато има добра кауза. И лоша да е, може би също, но по-хубаво да е за добра.

Бързо завързаха шестимата пазачи. Уорик се извини, че двама от неговите войници трябва да разкърват малко лицата им, макар да го спести на самия Уейнрайт. До зазоряване имаше само час или два, а той знаеше, че ще открият стражата при изгрев-слънце, като за целта трябваше да могат да покажат някой и друг разбит нос.

Уорик изпрати баща си и Марч в различни кораби, като всеки от тях пое командването на малкия екипаж. Чака до последния момент, преди да скочи върху последния съд и да заеме позиция на руля, за да го изведе в открито море. Приливът се обръщаше и бяха нужни само пет-шест души, за да вдигнат единственото платно и да уловят утринния бриз. Зад себе си оставиха дългите докове празни, Уорик се загледа назад и се изсмя.

Вълнението се засили, щом излязоха от пристанището. Мъжете от Кале не достигаха, за да управляват заловените кораби, и използваха по-малките лодки, за да си прехвърлят въжетата. Един кораб с добър екипаж можеше с лекота да тегли друг съд, още повече че слънцето изгряваше и отсреща ясно се виждаше френският бряг.

С вдигнати и издути от вятъра платна на Уорик му се прищя да запее една морска песничка, която помнеше от детството си. Гласът му се носеше над вълните, а онези, които го чуваха и я знаеха, запяха с него, докато с усмивка работеха с платната и руля, насочвайки придобитото обратно към Кале.

24.

Пролетта дойде на френския бряг и донесе лек ветрец и синьо небе, из което кръжаха корморани и чайки. Откраднатият флот плаваше по крайбрежието на Англия и помогна да се съберат войниците и лордовете, верни на каузата на Йорк. През юни крепостта Кале едва побираше английските воители, разквартирувани из всяко свободно ъгълче и всяка конюшня. Две хиляди щяха да прекосят морето и да атакуват, а в крепостта щяха да останат осемстотин. Тъй като това беше последното парче английска земя във Франция, нито Солсбъри, нито Уорик искаха те да са хората, дето ще загубят крепостта, докато отсъстват. Стените на Кале трябваше да са добре защитени, независимо какво друго бе заложено на карта.

Уорик не беше стоял със скръстени ръце през месеците след нашествието му в Кент. Думите на пазача го бяха заинтригували и едва ли имаше нощ, в която по водата да не отплава някоя рибарска лодка, пълна с най-красноречивите му мъже. През пролетта хора на Уорик щяха из всички градове и села на Кент и свикваха под знамената всеки, който искаше да отмъсти за Джак Кейд и за диващината в Лъдфорд. Преди десет години Джак Кейд беше влязъл в Лондон с около хиляда и петстотин мъже. Макар че част от тях бяха от Есекс и други графства, кралят и служителите му далеч не бяха по-популярни в Кент сега, отколкото преди едно десетилетие. Ново поколение от момчета беше израснало под хомота на жестоки наказания и брутално данъчно облагане. След черната новина, че Указът срещу Йорк, Уорик и Солсбъри е влязъл в сила, всяка друга вест до някаква степен възвръщаше духа на Уорик.

В края на юни вече бяха готови. Само лошото време ги задържаше още в пристанището, морето беше твърде бурно, за да рискуват да прекосят. Клетвата му към Йорк не излизаше от главата на Уорик и той се ядосваше за всеки загубен ден, но ураганите трябваше да отминат. Флотът му от четирийсет и осем малки кораба можеше да превози всичките му две хиляди воители на един път, като половината от гарнизона на Кале беше натоварен да върне корабите обратно във

Франция. След като капитан Тролоп дезертира на страната на краля, тези мъже се надпреварваха да помагат на графовете кой както може.

Докато войската се разпределяше по лодките, за да стигне до корабите, Уорик с любопитство се замисли за мъже като Цезар, който е бил принуден да построи флот, за да превози легионите си до Кент хиляда и петстотин години преди тях. И целта е била същата — Лондон. Освен кралския гарнизон, който не биха посмели да оставят зад гърба си, Лондон означаваше парламента и единствената група с достатъчно власт да отмени действието на Указа за лишаване от права. В Лондон беше разковничето, както винаги е било.

Вятърът духаше силно към английския бряг, докато флотът отплаваше. Сиви облаци се бяха надвесили и от постоянния ръмеж натъпканите в корабите мъже студуваха. Но пътуването беше съвсем кратко и само след час в морето мястото на акостиране вече се виждаше от корабите. Един по един те издуваха платната, доколкото смееха. Капитаните не можеха да извадят морските съдове на брега от страх да не заседнат. Трябваше доста време, за да пренесат хората с лодки, а през цялото това време се виждаше как местната милиция се щура по кейовете и доковете, събирайки хора, с които да отблъсне нападението. Твърде малко бяха, за да удържат толкова лодки с хора, акостиращи наведнъж. Последва кратка битка, след което милицията отстъпи, оставяйки тела по кея, като повечето им мъже се изпокриха.

Уорик акостира малко по-нататък на брега и зае отбранителна позиция на дълъг чакълест бряг, като разположи там стрелци. Без да срещнат съпротива, той и мъжете му се върнаха в пристанището на Сандуич и го изпълниха, наблюдавайки през цялото време как корабите се обръщат, вдигат платна и изчезват в бурното море и надигания се вятър. Дори и така имаше стотици малки лодки, дето все още приближаваха с гребане към брега — толкова много, че приличаха на дънери, люшкани от вълните. Не всички имаха късмет и несигурният съд, подет от някоя вълна, се преобръщаше. Мъжете в ризници попадаха в разпенените вълни и повече не ги виждаха.

Близко до мястото, където Уорик докосна земята, на която се беше родил, два от търговските кораби излязоха направо върху чакъла. Наклониха се и останаха така, а капитаните им спуснаха дървени мостове от ниската част на палубата, за да могат да свалят дузина коне със завързани очи на сушата. Тези кораби щяха да изгният там, където

бяха, но мъже като Солсбъри например бяха твърде стари да извървят шейсетте мили до Лондон.

Слънцето вече залязваше, когато и последният съд от флота изчезна в мъглата и облаците над Ламанша, оставяйки ги сами. Едва-едва ръмеше и мъжете се настаниха, като запалиха огньовете по брега и доковете. Ядяха и пиеха, после се завиха кой как може, за да се помъчат да поспят няколко часа.

Щом слънцето изгря отново, колона от мъже прекоси града. Навсякъде около Уорик нервничеха войници, готови за атака. Въпреки това не местната милиция, нито пък части от кралските сили се върнаха да отблъснат хората му. Вестта за акостирането им вече се бе разпространила и стотици кентски мъже надойдоха с брадви, пики и сатъри. Те спряха край доковеше и Уорик само можеше да се усмихне, щом прие пазача Джим Уейнрайт на служба при себе се срещу заплащане от четири пенса на ден. Войската на графа започна да се придвижва на запад и тези първи няколкостотин станаха хиляди, като във всеки град по пътя им броят се увеличаваше.

Качени на коне, Уорик и баща му поздравяваха ликуващите тълпи в градовете и селата, където кентските семейства ги приветстваха като спасители, а не като врагове на Короната. Беше зашеметяващо изживяване и Уорик едва можеше да повярва на успеха си при набирането на войници. Хората на Кент се бяха разбунтували отново и този път той самият беше искрата. Не преставаше да се чуди колцина от тях бяха наясно, че той се беше бил срещу тях през последната тъмна нощ, в която бяха навлезли в столичния град.

Не му убягна иронията във всичко това. Вървейки по стъпките на самия Джак Кейд, той трябваше да ги събере в Саутуърк и да прекоси Лондонския мост, отправяйки се към Тауър и единствената сила, която можеше да спре настъплението му.

Стигнаха до южния бряг на лондонската река следобед на третия ден, след три тежки прехода. Уорик поръча да се преброят и откри, че към тях в Кент са се присъединили повече от десет хиляди мъже. Може и да бяха невъоръжени и необучени, но Кейд достатъчно добре се беше възползвал от такива мъже. Уорик прекрасно си спомняше онази нощ на кръвопролитие и хаос.

Заедно с баща си и Едуард Марч той отиде до южния край на Лондонския мост, без да обръща внимание на тълпите, които ги гледаха, все едно бяха на панаир.

— Не виждам кралски гвардейци — рече Солсбъри. — Нашите хора са уморени, макар че най-слабите още преди ден изостанаха. Ще ги вкарам в града — гордост пролича в погледа му, щом погледна към сина си, приемайки, че решението ще бъде на Уорик.

Огромната част от кентските мъже се беше присъединила заради вербовчиците на Уорик. Те чакаха команди от младия граф, а не от баща му. Синът на Йорк стори същото и Солсбъри получи прозрение, когато видя акостиращите групи. Можеше да се довери на сина си да ги води. Не беше лесно, но никога не бе се проявявал като глупак, който се вкопчва във властта дори когато естественото ѝ време е минало. Независимо от целия си военен опит, откри, че е готов да отстъпи място ако не на друг, то поне на наследника си.

Уорик усети задоволството на баща си и вътрешно благодари за годините, които бе прекарал в Кале. Всеки баща си спомня, когато синът му е откраднал нещо или е излъгал, или пък е сглупил в младежката си любов. Това, че той имаше възможност да е далеч дори само за няколко години, му беше позволило да се отдели от неговия строг поглед.

— Съгласно най-точните сведения, които сме получили, числеността на гарнизона в Тауър е хиляда души — рече той. — Може да се предадат, макар да не се надявам много. Знам само, че не можем да им позволим да напуснат Лондон след нас. Или със сила ще си пробием път навътре, или ще ги затворим зад собствените им стени. И двамата знаете плана. Бързината е всичко, ако искаме да имаме шансове за успех. Всеки ден, който загубим тук, е ден в повече за разрастването и подготовката на кралските сили.

Той не спомена за Указите за лишаване от права, които вече бяха влезли в сила. На 5 юли 1460 г. всички титли и имоти им бяха отнети. Макар че не говореха за това, тази загуба за тях беше като отворена рана, която източваше кръвта им. Все пак кралската армия сигурно се бе разпръснала по ферми и къщи след Лъдлоу. Уорик и баща му залагаха на един-единствен удар на север, за да стигнат до крал Хенри, преди лордовете му отново да успеят да се съберат. После всичко в

закона можеше да бъде анулирано, след като веднъж пленят краля и кралския печат.

Едуард Марч ги слушаше и ясно виждаше каква взаимна гордост изпитват бащата и синът един от друг. Стоеше като статуя в доспехите си, без шлем на главата. Той също беше дошъл на кон от морския бряг, като животното бе по-подходящо да тегли плуг, отколкото да има ездач. То пасеше трева малко по-назад, докато неспокойното море от кентски мъже потропваше с крака и чакаше сред редиците в пълно бойно снаряжение. Във въздуха се усещаше нетърпеливо очакване, всички го чувстваха. Веднъж да прекосят този мост и приятният им поход през идиличната провинция щеше да свърши.

— Няма да прекарам още една нощ върху студената земя, когато мога да си почивам в чудесно легло и да се насладя на вечеря с бира — рече Едуард. — Хората ни стигнаха дотук днес и, уморени или не, ще изминат още една миля.

В сравнение със Солсбъри Едуард беше енергичен, силата и издръжливостта му почти нямаха граници. Всяка сутрин той ставаше първи на зазоряване, скачаше на крака и щастливо изпразваше мехура си, след което нахлузваше разните части от доспехите си и крещеше на прислугата да му донесе храна. Уорик не можеше да го упрекне за ентузиазма му, макар че присъствието на младия граф постепенно го изтощаваше.

— Много добре — рече Уорик. — Виждам, че двамата няма да кротнете, докато не влезем в града. Доведи рицарите и бойците в доспехи отпред, Едуард. Кейд се сблъска със стрелци и днес аз искам да се приготвят щитове.

— Изглежда ми достатъчно безопасно — отвърна Едуард и се вгледа между къщите и магазините от тяхната страна на моста. — Бих могъл веднага да го пресека.

Направи крачка напред и лицето на Уорик потъмня.

— Когато командваш ти, прави каквото искаш, Едуард. Дотогава, по дяволите, ще вършиш онова, което кажа аз.

Младежът посрещна погледа му без притеснение и остави тишината да продължи твърде дълго.

— Накарай някой друг да доведе рицарите тогава. Смятам, че аз първи ще вляза в града заради честта на баща ми.

Уорик почувства напрежение под втренчения поглед на гиганта. Той се изчерви леко, стисна челюст и подсвирна на един вестносец да приеме и разнесе заповедта. Авторитетът му бе поставен под въпрос в присъствието на баща му, но истината си беше, че щяха да са нужни доста мъже, за да спрат граф Марч, ако той решише да се инати. Не беше време за кавги и Уорик избра дискретността, макар гласът му да прозвуча стегнато, когато даде заповед за сбор.

Към тях хукнаха въоръжени мъже с щитове и вдигнато оръжие. Отзад тълпата от кентските им следовници се събираше и кипеше, докато ветераните от войската на Кейд си разменяха истории от последния път пред всеки, който бе готов да слуша. Настроението беше добро и само Уорик ходеше стегнат, когато роговете засвириха и първите редици стъпиха на широката улица, която минаваше в центъра на Лондонския мост.

Бяха влезли в града и тълпите продължаваха да ги приветстват и да им махат за поздрав, докато пресичаха реката и накрая стигнаха до улиците на отсрещния бряг. Уорик изрева заповед и авангардът от рицари в доспехи зави надясно, отправяйки се към Тауър и кралския гарнизон.

25.

Лорд Скейлс беше почервенял като домати от сподавените емоции, докато обикаляше край стените на Лондонската кула и гледаше улиците под краката си. От такава голяма височина виждаше войската, дето се събираше на около миля отвъд реката. Усети как потръпва при звука на роговете им, които сигнализираха, че са навлезли в Лондон. В този момент би дал всичко да има още хиляда души.

Спомените от въстанието на Джак Кейд бяха още пресни, макар че събитията датираха отпреди десетина години. Той бе разсъждавал дълго време за несполуката да се защити града тогава и не само заради собствената си роля в това. Без никакво напъване можеше да си спомни как пред очите му убиха стотици, а въстаниците обърнаха града в костница. В онази ужасяваща нощ Лондон изпадна в пълен хаос. При мисълта, че може да види някога пак нещо подобно, сърцето му се свиваше болезнено и той стискаше юмруци до болка. Знаеше, че задълбава дотолкова, че ще стигне до апоплексия или до тотален срив. Лекарят му го беше предупредил за този морав цвят, за дисбаланса на емоциите му, когато старостта изпиваше силите му. Въпреки това гневът единствено можеше да притъпи страха, който го обливаше с пот.

Наградата му за онази нощ отпреди десет години беше пенсия от сто паунда на година и използването на кралски търговски кораб. От тази търговия Скейлс бе забогатял, купуваше и продаваше малки товари с плат и вълна. Командир на гарнизона на Тауър беше последният му пост, преди да се пенсионира, синекурна длъжност с щедра пенсия и цял куп прислужници, които се грижеха за него. На шейсет и три години Скейлс беше наясно, че вече не е в състояние да излезе и да посрещне с щит и меч вилнеещите бунтари. Чувстваше слабостта си във всяко болезнено сгъване на ставите, във всеки поет с хриптене дъх.

По стените екипажите на топовете чакаха заповедите му. Единственото му успокоение беше, че след въстанието на Кейд

защитата им беше много подсилена. Ако вражеска сила се опиташе да разбие портала, имаше тежки оръдия, с които да прочисти улиците и да ги превърне в кървава баня. По бойните кули имаше също и торсионни катапулти с конструкция, която всеки римски легионер би разпознал веднага, и те бяха в готовност да хвърлят най-ужасяващото оръжие, над което той имаше контрол, много по-страшно от пушките от бронз и желязо. Скейлс се прекръсти и целуна пръстена със семейния герб, който носеше. Нямаше да позволи да превземат Тауър. Почти се усмихна при мисълта какво би могъл да хвърли този път в действие срещу мъжете от Кент.

— Нека да дойдат — прошепна той, загледан в мъглявината над отсрещния бряг на реката, където още много мъже очакваха да пресекат. На разстояние цяла миля, като петно на земята, се виждаше тълпата от Кент, която постепенно се свиваше, докато навлизаха в града. Лондончани не правят опит да ги спрат, помисли си разгневен. Човек би очаквал, че помнят ужаса и разрушенията от последния път, но не, вятърът донасяше ликуващи викове, глупаци, които развяваха шапки към мъжете, дето щяха да подпалят столицата. Е, няма да им дам Тауър, дори цял Лондон наоколо да изгори — закле се пред себе си той.

Това не беше голямо успокоение. Службата му беше да защитава добрите хора от народа, а той не можеше да им помогне. Освен няколкото градски съветници тук-там и личните им охранители знаеше, че командва единствените войници в Лондон. Стисна челюст със студен и спокоен поглед. Благородниците на краля всички бяха на север или в големите си имения, или около Ковънтри. Хората на Скейлс бяха твърде малко, за да рискува да излезе навън, независимо какви ужасии щеше да види от стените. Всичко, което можеше да стори, беше да изпълнява точно служебните си задължения и да държи Тауър, докато до града стигнат подкрепления. Скейлс още веднъж погледна към редицата оръдия, насочени на запад над улиците. Реката течеше покрай южната стена, там нямаше мост и той не се страхуваше, че могат да му дойдат от страни. Тауър беше крепост и щеше да говори на езика на стрелбата с всеки, който я приближеше.

— Готови за моите заповеди — изрева той и чу как гласът му отеква в древните камъни. Осемстотин негови войници се изпънаха в очакване. Екипажите на топовете провериха мангалите и

бикфордовите фитили за последен път, а железните гюлета и торбите с барут вече бяха приготвени. Бялата кула се извисяваше над всички тях и Скейлс си спомни кръвопролитията и обляната в кръв земя около нея предишния път. Поклати глава. Нямаше да се случи повторно.

Уорик, Солсбъри и Марч яздеха един до друг по Темс Стрийт в посока на изток към Тауър. Бавният им ход до някаква степен затапваше тълпата зад гърба им, макар че все повече хора се промушваха под и около конете им и се втурваха напред. И тримата държаха оголени мечове, носени от вълната крещящи лондончани, които сякаш само бяха чакали възможност да отприщят собствения си гняв, независимо от намеренията на графовете или пък на мъжете от Кент. Уорик видя стотици с яки тояги или дълги ножове, които се щураха от улица на улица. Конят му се объркваше от хората, дето се мъчеха да ги задминат, а той пък се мъчеше да разбере какво се случва. Наистина бе мечтал да бъде искрата, която ще подпали въстание. Но не знаеше, че седи върху буре с черен барут, когато палеше клечката.

Не ставаше изобщо въпрос да поведе тълпите нанякъде. Всички те знаеха къде е кралският гарнизон и напиреха към Тауър заедно с войската на Уорик, като им правеха знаци да ги следват. Жени и деца тичаха покрай тях и скоростта на тълпата се повишаваше с всеки миг, докато Уорик и баща му откриха, че се движат в тръс, за да не изпускат от очи Едуард Марч. Сър Робърт Далтън и голямата фигура на Джеймсън го вардеха от двете страни и се оглеждаха за опасности. Едуард се набиваше на очи, яздеше заедно с вълната, очевидно доволен от хаоса наоколо.

Парламентът не беше свикван от повече от три години. Далеч зад тях Уестминстърският дворец беше потънал във влага и с пуснати капаци, незатоплен от огън или от човешка глъч. Уорик знаеше, че крал Хенри е бил скрит в Кенилуърт, но не и как останалата част от страната се е справяла без биещото сърце на своето управление. Изглежда, кралските служители бяха действали с жестокост, оставени сами да прилагат законите. Навсякъде около него хората беснееха и той се чудеше дали изобщо ще може да контролира това, което бе започнал. Когато Кейд бе влязъл в Лондон, добрите граждани се бяха барикадирани в къщите си. Този път те бяха начело.

Тълпата нарастваше непрекъснато, запълваше всяка пресечка, вътрешен двор или алея с мъже, готови за бой, които прииждаха към Тауър и нейния гарнизон от мразени кралски войници. Земята около крепостните стени представляваше огромно празно пространство от каменни плочи, което Уорик разпозна като място за убиване още щом бе принуден да излезе на него. Тълпата крещеше и ревеше, изливайки яростта си нагоре към бойниците на Тауър, гледаше мъжете от Кент, като че ли очакваше от тях да идат с твърда крачка досами портала и да го съборят с ритници.

Уорик и баща му спряха конете си — все едно неподвижен остров на сред цялата бясно движеща се тълпа, но накрая ги избутаха право пред самата крепост. Дори тогава бойните коне тропаха с копита и подскачаха наляво и надясно, изнервени от шумотевецата и хорското гъмжило наоколо.

Солсбъри се бе втренчил в най-високата точка на външните стени и присви очи, като видя горе тъмни фигури и издигащи се струйки дим. Черните дула на оръдията бяха надвиснали, насочени надолу. А хората продължаваха да прииждат, обхванати от все по-голяма възбуда, изпълваха откритото пространство, докато накрая почти не остана място да се обърнеш.

— Виждаш ли оръдията? — изкрещя той на сина си и ги посочи. Уорик само кимна, тъй като не можеше да надвика шума. Наоколо беше хаос; видя как някои от капитаните му с бой отблъсваха мъжете, за да си освободят място. Те вече бяха почервенели и прегракнали от викане и блъскане.

— Дайте им брадви на тези лондончани — изкрещя Солсбъри с всичка сила. Някои от множеството го чуха и викнаха одобрително. — Нека си пробият път през портала.

Уорик чуваше едва една от всеки три думи, но даде знак с ръка на хората си да се придвижат към най-слабата точка от крепостта Тауър. Веднъж Кейд я беше пробил, сега те щяха да го сторят отново.

Високо над главата си Уорик чу един-единствен глас да извиква заповед и дузина, които му отговориха. Вдигна очи, изведнъж почувствал страх.

Скейлс гледаше с отровен поглед как тълпите изпълват празното пространство около крепостта. Виждаше истинска тълпа, обикновени мъже, подивели от възможността да чупят и да рушат. През целия си живот се бе придържал към реда и стабилността, а сега орда опулени глупаци бяха дошли да разрушат всичко това. Въоръжени войници в ризници се бореха сред тях като камъчета, хвърлени в реката. Стотици мъже от Кент ревяха името на Кейд, като че можеха да го върнат от мъртвите със силата на яростта си.

Прииждаха все повече и повече и Скейлс почувства как под туниката от мишците му се стича пот. Усещаше осезаемо омразата на безимотните, докато те виеха срещу него. Мъже, дето не виждаха смисъл в кралските закони, дето щяха да ги отхвърлят с лекота в една оргия на насието. Страхувал се беше за вредите, които биха могли да нанесат, когато са далеч от него. А всъщност те бяха дошли тук.

Наведе се напред, стиснал с ръце каменната стена, и се вгледа в тях. Десетки мъже с брадви се събираха в клинообразна формация, намеренията им бяха от ясни по-ясни, докато настъпваха през множеството, насочени към главния портал на Тауър. Скейлс изруга, щом съзря двамата конника най-отзад, малък остров на сред бушуващата лудост. Стори му се, че усеща погледа им върху себе си. Той поклати невярващо глава, щом разпозна емблемите на родовете Солсбъри и Уорик по одеждите им. Прониза го ярост, от която се разтресе при вида на такова предателство от страна на графовете на краля. Не, сепна се изведнъж. Те вече бяха простолудие.

Три от оръдията по стената бяха заредени без гюлета. И докато хората се струпваха и се тълпяха на откритото пространство отдолу, Скейлс пое дълбоко въздух и изкрещя:

— Предупредителен изстрел! Без гюле! — гласът му отекна от стените на Бялата кула зад гърба му.

Чу се тройно изпукване, дулата се оригнаха и изплюха дълги езици от пламък, и обгърнаха топчиите в мръсен пушек. Скейлс загуби от поглед множеството отдолу, докато облакът премине. Дочуха се писъци, но когато въздухът се изчисти, те вече напиряха напред. Вдигнаха се брадви, които затупкаха по външната врата. Той изруга на глас, без да го е грижа кой го чува.

Не, нямаше да загуби Тауър. Пребледнял, Скейлс погледна нагоре и видя лицата на топчиите, които чакаха заповеди. Страхуваха

се и имаха пълно право. Ни един нямаше да преживее тази лудост, ако той ги допуснеше вътре.

— Донесете гръцкия огън — заповяда Скейлс. Мъжете хукнаха надолу по широките стълби по протежение на стената, пресякоха към складовете и се върнаха с много по-бавна крачка. Всеки от тях държеше огромна глинена делва, прегърнал я през широката част към гърдите си. Все едно притискаха дечица и бяха плувнали в пот, уплашени да не би да ги изпуснат на камъните.

Скейлс усети как сърцето му бушува в гърдите, биеше толкова бързо, че зрението му се замъгли и главата му се замая. Подпря се на бойниците и изкрещя на тълпата да се отдръпне. Те изръмжаха и го наругах. Трясъкът от брадви и чукове продължи и той се отдръпна от ръба, защото не бе в състояние да гледа.

— Оръдия! Заредете и стреляйте! — рече съвсем тихо. Топчиите не го чуваха и той тръгна покрай бойниците, повтаряйки заповедта, която ги раздвижи в трескава дейност. Повече не погледна надолу, след като първите топове затрещяха, последвани моментално от неистови писъци. Все повече топове от бойниците изливаха залпове срещу масите и ги раздираха.

Скейлс спря пред един от малките катапулти, положил ръка върху огромните сплитки от конски косми, които служеха за пружина, по-дебели от човешко бедро. Глинени топки бяха на място и от върховете им висяха парцали. Три от тях бяха разпределени по стените и той се прекръсти, прошепна молитва, докато кимаше на загледаните в него мъже.

Всяка висяща сплитка бе запалена и катапултите освободиха товара си моментално. Никой на бойниците не желаше да бъде близо до тази отвратителна смес, след като веднъж я запалеха. Дори топчиите се отдръпнаха от оръдията си, готови да бягат, ако някоя топка се разпръснеше и се разпилееше.

Пушекът все още лежеше тежко във въздуха и Скейлс наблюдаваше как тежките глинени топки се извисяват нависоко, после падат бързо като пламнали комети в мъглата. Затвори очи.

Шумът на тълпата сякаш заглъхна и само за един миг се превърна в страховита тишина. После отново започнаха писъците и този път се извисиха до кресчендо, до пълна лудост. Пламъци подпалиха пушечния дим и плъзнаха нагоре като от пещ, изгаряйки

всичко живо, до което се докоснеха. Скейлс потрепери. Сам той беше надзиравал производството на гръцкия огън, отвратителна смес от нафта и селитра, сяра и гасена вар. Тази смес полепваше по всичко, до което се докоснеше, и изгаряше плътта. Водата само подхранваше пламъците и не можеше да ги изгаси. Стори му се, че чува плисък — горящите мъже се гмуркаха в реката, после с писъци се давеха, като им ставаше ясно, че адският огън продължава да ги гори.

Скейлс повдигна брадичка. Топчиите го гледаха втренчено в очакване на нова заповед. Той не срещна погледа им и се върна на мястото си при бойниците. Стисна юмрук, когато видя как тълпите се оттеглят, бягат като плъхове. Някои още горяха, залитаха и виеха от болка, подпалваха съседите си, когато се допираха в тях, докато накрая гласовете им заглъхваха, задавени от пламъците. Надигаше се отвратителна смрад и той чу как някои от хората му повръщат в момента, в който осъзнаваха на какво мирише. Пое дълбоко въздух, доволен. Колкото и грозна да бе картинката, човешката стихия разбра какво я очаква в лудата ѝ самозабрава. Тауър щеше да бъде защитавана с огън и меч. Нямаше да падне.

Уорик видя първите предупредителни пламъци, които облизаха небето над главите им. После огледа наредените оръдия, насочени срещу тях, и се обърна към баща си.

— Изтегли мъжете! Не ни трябва да разбиваме портите, а само да държим гарнизона в Лондон. Щом стрелят срещу своите, нямаме друг избор.

Солсбъри изумя, като видя колко много жени и деца имаше сред буйстващата тълпа. С отвращение погледна нагоре към бойниците, не можеше да повярва, че командирът ще избива хората, за които бе дал клетва, че ще защитава.

Дали от невежество, или от ужас, огромните маси още повече се притиснаха в стените на Тауър. Солсбъри виждаше как с брадви нападат портала и знаеше, че трябва да се оттеглят обратно. Допря рога до устните си и откри, че не му достига дъх, за да го надуе. Затова го подхвърли на сина си и го загледа как свири niskия тон за отбой, повтаряйки го няколко пъти.

Над тях отново се извиси бял пушек и започна да трещи. Железни гюлета, дето можеха да излетят на цяла миля, се врязаха в тълпата, убиваха с десетки наведнъж, оставяйки огромна кървава диря. Тогава шумът се превърна в стон, животински зов на отчаяние. Народът започна да напъва в обратната посока, търсейки всеки възможен начин да излезе от откритото пространство пред Тауър. Но раздиращата въздуха пукотевица продължаваше и вече нямаше безопасно място.

Уорик рязко вдигна глава, когато нещо раздра бузата му и остави кървава следа там, сякаш острие бе преминало по кожата му. Желязно гюле бе разкъсало тълпата наблизко с такава скорост, че очите му не успяха да го уловят. Тъкмо благодареше на Бога за късмета си, когато конят му започна да кашля и от муцуната му захвърчаха кървави пръски. Уорик бързо прехвърли крак и застана отстрани, щом животното се свлече на четири крака. Удареха ли в камъка железните гюлета, из въздуха се разхвърчаваха късчета метал и разкъсваха гъстата тълпа. Отчаян, Уорик отново засвири отбой и едва не бе повален от мъж и жена, които се шмугнаха невиджаци край него, опитвайки се да избягат.

Насред виковете на болка и гняв никой не чу катапултите. Той видя как три черни топки изскачат иззад бойниците, движейки се доста по-бавно от гюлетата, тъй че успя да ги проследи с объркан поглед. Видя как изчезват сред множеството, а след това от мястото се издигна сякаш топла пара и се задвижи над откритото пространство. Изригнаха три гнезда на огън, течни пламъци като езици избликнаха и облизаха разбунения народ.

В паника хората се помъчиха да се дръпнат, докато писъците на пострадалите цепеха жаловито въздуха. Уорик стоеше близо до коня на баща си, но и двамата бяха избутани назад. Зърна Едуард Марч, без кон, насред юрналите се мъже. Макар сър Робърт и Джеймсън все още да го вардеха, дори тримата не можеха да устоят на потока от хора, хукнали в обратна посока. Марч разбутваше със сила наоколо си и освобождаваше място. Никой, дето падна в хаотичната блъсканица, нямаше да стане отново, наоколо имаше стъпкани и смачкани тела, докато тълпата пищеше и бягаше от стените.

Резки гласове се обаждаха от периферията на площада, викаха на останалите да ги следват. Докъдето стигаше погледът им, Уорик и

баща му виждаха единствено самите лондончани, които сочеха обратно към моста. Хиляди побягнаха, оставяйки Тауър зад гърба си. Уорик единствено можеше да се отдръпне до стената и да ги пропусне. Мястото на кръвопролитие се изпразни със скоростта, с която се бе изпълнило, като остави размазана плът, групи от изгорени тела и черен дим. Над главите им се надвесваха мъже, които крещяха и сочеха с пръст.

Видя Едуард Марч да залита наблизко. Ковачът Джеймсън беше зад него, макар че сър Робърт Далтън бе изчезнал някъде в блъсканицата. Пресегна се и сграбчи ризницата му отпред, като го завлече извън капана на множеството. Джеймсън дойде с него, подпря се с една ръка на стената, задъхан.

Марч му кимна с благодарност, опулил очи. В тази тълпа огромната му сила не му послужи за нищо и за първи път в живота си той изпита страх. Народът все още бягаше край тях и тримата графове можеха само да дишат тежко и да ги наблюдават. Още неколцина от техните се промъкнаха към стената, докато се събраха около четирийсет души. Десетки бяха стояли в подножието на крепостта, когато гръцкият огън се стовари отгоре им. Пламъците още горяха, проблясваха тук-там върху телата и върху камъните, все едно бяха живи.

— Трябва да се изнесем по-назад — рече Солсбъри. Беше преbledнял и изтощен, смазан от страх и от страшната сила на множеството.

Само на десетина ярда от площада имаше пресечка и тримата се запътиха натам. Сивите води на Темза се виждаха в далечния ѝ край. Хората им тръгнаха с тях, хвърляйки в движение назад нервни погледи.

— Давайте! — каза Солсбъри и насочи коня си по нея.

Поне от оръдията тук бяха в безопасност. Миниатюрната уличка, дълга не повече от шест или седем къщи, свършваше при реката и, щом спряха, всички съзряха почернелите трупове, носещи се във водата. Някои войници сочеха нещо с ръка и Уорик вдигна поглед. На отсрещния бряг се движеше маса от мъже. Лондончани вече бяха прекосили моста и се бяха добрали до отсрещната страна. Отначало помисли, че все още бягат от ужас. Не му се стори разумно, затова се загледа по-упорито.

Отсреща имаше много сгради — работилници и домове, дето се бяха разпилели извън града, завземайки ценната земя около моста. Складовете и пазарите на месо процъфтяваха там. Уорик зърна потоци мъже, които се провираха между къщите от дърво и тухли.

— Какво правят ония там? — попита Марч.

Уорик просто сви рамене. Лондончани познаваха града си много по-добре, отколкото той някога щеше да го познава. Видя, че тичащите мъже се събраха на едно място, с помощта на оръжието си нахлуха в една от тухлените сгради, ниска и разпростряна върху брега на Темза.

— Сигурно е за оръжие — предположи Солсбъри. — Има ли там оръжейна?

Един от войниците наблизко изведнъж изруга. Уорик се сети, че е от Лондон, и го повика.

— Знам какво е, милорд — отвърна мъжът и по лицето му се изписа страхопочитание. — Кралско депо, където правят оръдията.

Всеки един от тях се обърна и с изумление загледа как по пътеката покрай брега голяма група лондончани тикаха количката на едно черно оръдие. По размерите на дулото си оръдието лесно можеше да е едно от онези, дето стреляха по тълпата. Независимо от огромното му тегло шумната тълпа го буташе напред, без да спира, докато накрая го настани с лице към южната стена на Тауър, където нямаше топове.

Бяха намерили и торби с барут, докато още мъже с препъване ги следваха, стиснали в прегръдките си гюлета. Уорик източи врат, доколкото можа, и зърна притичващи фигури на високите стени на Тауър. Реката беше широка четвърт миля, но буйната вода нямаше да ги защити.

Първото гюле изпука и се разби в стената на Тауър, отчупи парчета камък и мазилка, които се разпръснаха по пътеката отдолу. Речните води закипяха, когато хиляди късчета заудряха по тях, след което потъваха. Див ликуващ рев се изтръгна от онази страна на реката, но не беше весел звук, по-скоро вой на вълци, готови да сплашват. Много време отне да се подготви вторият изстрел, но откъм кралските работилници донесоха друго оръдие, което насочиха срещу реката. Железните гюлета трещяха яко по старите камъни, отново и отново, докато се отвори огромна цепнатина, а част от външната стена се срина и се разпиля навън.

Уорик наблюдаваше зашеметен как мъжете на Лондон се прицелват и изстрелват поредното парче желязо с големината на кон. Димът и прахът известно време прикриваха нанесените щети, но после въздухът се прочисти и гледката задоволи онези, дето с такъв труд го бяха постигнали.

Оставиха оръдията на мястото им и тръгнаха обратно покрай брега към Лондонския мост. Уорик не се съмняваше, че ще се върнат тук, и поклати глава, като си представи касапницата, дето със сигурност щеше да последва.

— Това е то — каза той на баща си. — Направиха пробива си. Ще останеш ли да въвеждаш ред? Достатъчно време загубихме вече, а целта ми е далеч по-голяма от една крепост или дори самия Лондон.

— Върви, с Бога напред! — рече Солсбъри и премести очи от сина си на Едуард Марч. Ако не друго, то поне изпита облекчение, че имаше възможност да остане, вместо да трябва да натоварва старите си кокали с още осемдесет или деветдесет мили до Ковънтри. — Остави ми няколкостотин войници и ще хвърлям око на тълпата, макар да смятам, че яростта им ще гори не по-кратко от гръцкия огън. По дяволите, не съм си и представял, че ще видя как използват тази отвратителна гадост срещу собствения ми народ. Някой ще пострада заради това.

По-старият граф се отдръпна, а синът му и Марч хукнаха с две дузини мъже, вече вдигнали рогове, за да повикат останалите. Солсбъри знаеше, че ще отнеме много време да се въведе ред сред момчетата от Кент и да бъдат насочени по пътя на север. Почувства гордост от сина си тогава — Уорик нито за миг не бе изпуснал от очи пътя, по който трябваше да върви. Каквито и ужасии да бяха видели, Лондон представляваше само стъпка, началната стъпка на всичко това.

Започна да се стъмва, докато Уорик и Марч събираха войската си отново в северния край на градските стени. В сумрака сред тях се възвърна някакво спокойствие, макар че мнозина от кентските мъже бяха плячкосали бира, а други воняха на пушек и бяха зашеметени от онова, на което станаха свидетели.

Капитаните се занимаваха със събирането на мъжете и някои трябваше да бъдат поотупани, преди да се съгласят да напуснат града.

Присъствали бяха на такова насилие над невинни хора, което плачеше за отмъщение. Жени и деца бяха изпепелени в тълпата край Гауър и те искаха да пролеят кръв в замяна. Наложиха се Уорик да убеждава десетина настръхнали групички и да им припомня, че са дошли, за да ударят самия крал. Това се оказа достатъчно за повечето и Уорик ги видя как стискат брадвите и си представят как ги размахват, за да отмъстят за част от онова, което бяха видели. Не се съмняваше в ентузиазма на тези хора, той беше унищожителен и изпепеляващ.

В този момент църковните камбани из цял Лондон забиха, водени от приглушения звън на Стария Едуард в Уестминстър, на миля от тях. Въздухът беше топъл и мракът се сгъстяваше над десетхилядната армия. Пътят беше в краката им, здрави римски камъни. Уорик единствено съжеляваше, че не бе имал време да вземе със себе си някое от онези лондонски оръдия, но такива тежки неща щяха да ги забавят много. Скоростта беше всичко сега, знаеше го. Мъжете му бяха намерили две каруци в една конюшня край стените на града. Животните пръхтяха и се дърпаха, не особено щастливи от товара на мъжете в доспехи върху гърбовете им.

— Осемдесет мили! — изрева Уорик внезапно към мъжете около себе си. — Само осемдесет мили по хубав път — и ще се срещнете с кралската армия, която трепери от страх. Мъже, дето ми взеха всичко, и мъже, дето ще вземат всичко от вас. Викайте „Уорик“! Викайте „Марч“! Викайте „Йорк“ и „Джак Кейд“! Ще тръгнете ли с мен?

В отговор те заръмжаха и затропаха с крака, и той ги поведе на север.

26.

Томас, лорд Егрмонт, предпочете да се взира във върховете на обувките си, вместо да гледа разяреното лице на своята кралица. Стоеше под огромното платнище, където шестгодишният принц дърпаше майка си за полата и искаше тя да му обърне внимание, като ѝ задаваше въпрос след въпрос, но Маргарет се бе вторачила в Егрмонт и не обръщаше внимание на сина си.

— Ваше Височество — опита пак Томас, — изпратих най-бързите си вестоносци до брат ми. Не мога да им сложа крила, но той сигурно вече е тръгнал с войските си насам, за да подкрепи съпруга ви. Освен това имам със себе си моите мъже и личната ми охрана.

— Не е достатъчно — отсече Маргарет и изведнъж се обърна към Едуард, и го сграбчи за ръката. После видя, че е стреснала сина си, и с видимо усилие смекчи гласа си. — Едуард, миличък, не можеш ли да намериш нещо друго да правиш, вместо да ми задаваш всичките тия въпроси? Иди и намери лорд Бъкингам. Той искаше да ти покаже новите си доспехи.

Малкото момче развълнувано изхвъркна от шатрата и остави Маргарет насаме с по-малкия син на семейство Пърси. На Томас детето вече му липсваше, след като досега тъй полезно отвличаше вниманието им.

— Милорд Егрмонт, щом не можете да ми обещаете бройката, която събрахме при Лъдлоу, няма да имам избор. Ще трябва да отведа съпруга си обратно в Кенилуърт и да чакам да ни нападнат! Кралят на Англия, Томас! Принуден да бяга от една шайка предатели!

Егрмонт поклати глава. Подозираше, че Маргарет говори подобни неща, за да го стресне или пък засрами, макар че не можеше да не се съгласи с преценката ѝ. Кралските съгледвачи бяха хукнали от Лондон на север с новината, че Невил идва с войската си, още щом ги бяха зърнали на южния бряг на Темза. Изтощени, ездачите бяха стигнали до кралския лагер в Нортхамптън два дни по-късно. Бог знае дали бяха спечелили време, като бяха сменяли конете си в странноприемниците и бяха пришпорвали животните до изнемога.

Дори йоркистите да бяха загубили съвсем малко време в столицата, все пак щяха да се придвижват със скоростта на пехотинци в поход. Откакто бе пристигнала вестта, кралският лагер беше в паника и всеки свободен ездач хукваше обратно да търси войници и благородници из именията им.

— Милейди, разбирам гнева ви, но ако се оттеглите в Кенилуърт, ще ни дадете достатъчно време да доведем още Храбреци от фермите и от домовете им. Брат ми и лорд Съмърсет вече са на път. След два, може би три дни ще имаме двойно повече войници от тези, които са с нас сега. Тогава няма да има значение дали силите на Йорк ще обсадят замъка ви. Обсадата може да се разбие отвън.

— Тогава това е вашият съвет, тъй ли, лорд Егрмонт? — невярващо попита Маргарет. — След като излезе Указ за лишаването от права на Йорк, Солсбъри и Уорик? След заличаването на тези благороднически родове и пръскането на титлите и земите им? След голямата кралска победа при Лъдлоу и след като видяхме как кралските врагове побягват в нощта, вие ме съветвате да отстъпя?

Томас извърна поглед.

— Милейди — рече той накрая, — не, не бих ви посъветвал това. Имаме време — и имаме пет хиляди мъже. Лорд Бъкингам, барон Грей и аз сме достатъчно добра защита за краля на бойното поле. Въпреки това, ако решите да заведете сина си и крал Хенри на безопасно място, ще бъда по-щастлив. Така както стоят нещата, не бих се наел да предсказвам резултатите от всичко това. Солсбъри и Уорик сигурно вече са тръгнали на север. Не знаем колко време са останали в Лондон и дали са отишли до старите си имения за нови попълнения във войските си. Не знаем колко са, нито какво е качеството на хората им, макар че очаквам да е ниско. Срам ме е да го предлага, но пък Кенилуърт е само на трийсет мили отук. Не бих се притеснявал толкова, ако знаех, че кралското семейство е в безопасност.

Преди Маргарет да успее да отговори, барон Грей влезе в шатрата зад гърба на Егрмонт и се поклонил дълбоко на кралицата. Той беше по-възрастен от сина на Пърси и му кимна едва забележимо за поздрав. Маргарет не знаеше дали лорд Егрмонт е наясно с домогванията на Грей. Каквато и да бе причината, нито един от двамата им не беше открил нещо особено, което да хареса у другия.

— Ваше Височество, лорд Егрмонт, съгледвачите ми рапортуват за силите на Уорик и Марч — той спря за секунда, изчислявайки мислено докъде може да са стигнали за времето, което бе отнело на вестносите му да се върнат с новината. — Те са на около... десет мили на юг и се придвижват бързо. Ще ми даде ли крал Хенри своите заповеди?

Независимо от шока при тази вест тя хвърли през рамо поглед към Хенри, седнал зад нея на един диван в задната част на шатрата. Очите му бяха отворени, беше облечен с ризница, готов за бойното поле, но не помръдна и не им обърна внимание. По лицето на Грей бързо премина сянка на неудоволствие, а кралицата отмести поглед от него. Дошъл бе да служи на крал, който се беше възстановил от слабостта си. Наместо това завари едно замаяно дете, което въобще не разбираше какво става около него.

Маргарет усети раздражението на барона и заговори по-остро, отколкото възнамеряваше.

— На десет мили ли? — погледна към Егрмонт и видя, че той е изумен не по-малко от нея. — Колко са, лорд Грей? Имате ли някаква идея?

— Осем до дванайсет хиляди, Ваше Височество. Някои в пълно снаряжение, повечето без него. Момчетата ми говорят за тълпа, предвождана от горе-долу свестни войници.

— В такъв случай, милорд, няма промяна в заповедта ви. Защиатавайте краля. Дръжте фронта. Това достатъчно ясно ли е?

Грей стисна мускулите на челюстта си и кимна сковано. Хвърли още един поглед към седналата фигура зад тях, чиито доспехи блестяха в сенките.

— Да, милейди. Съвсем ясно е. Благодаря ви — рече той, завъртя се кръгом и изчезна, погълнат от слънчевите лъчи.

— Гадно старо копеле — промърмори под нос Егрмонт. Той все още размишляваше как може да устои на подобна многочисленост, докато със зареян поглед дъвчеше долната си устна.

— Е, Томас — попита Маргарет. — Какво да правим? Да накарам ли да доведат Бъкингам?

— Много по-близо са, отколкото очаквах, милейди — отвърна той. — Сигурно са форсирали по Големия северен път и почти не са губили време в града. Със сигурност ще са уморени и това е за добро.

Но числеността им... — гласът му заглъхна и той пак поклати глава. — Тази войска е почти до нас. Сега няма да има време брат ми да доведе хората си, нито Ексетър или Съмърсет, или пък който и да е друг. Освен ако не пристигнат през следващия един час, ще имаме само тези, дето са тук в момента — и, милейди, те не са достатъчно — прииска му се да викне обратно Грей, за да чуе каква част от приближаващата армия е на кон. Направи отчаян жест с ръка във въздуха и размисли набързо. — Трябва веднага да се махнете, Ваше Величество. Вземете сина си и съпруга си и тръгвайте за Кенилуърт.

— Когато не е добре, Томас, съпругът ми не може да язди.

Напрежението на Егремонт се показва в отговора му и тя се стресна от гневния му изблик.

— Тогава спасете себе си и сина си, милейди. Спасете нещо! Вземете една от обозните каруци и сложете крал Хенри да легне в нея! Разбирате ли? Те ни превъзхождат числено на открита земя. Можем да поставим колове и, да, бихме могли да ги задържим за известно време, но ще бъде трудно и кръвопролитно, и никой няма да знае резултата, докато не свърши. Бихте ли искали принц Едуард да види подобно нещо? Аз съм на ваша страна, Ваше Височество, а и имам собствени сметки за уреждане с Невил. Оставете ме да се бия за вас и краля ни.

Маргарет пребледня, докато той говореше, несвикнала с подобен тон. Гледаше го с широко отворени очи, заради страха и напрежението, което той излъчваше.

— Много добре, Томас. Открий сина ми и нека ми го доведат обратно. Ще ни трябват три оседлани коня. Аз ще се погрижа за съпруга си.

Сякаш внезапно освободен от някакъв капан, лорд Егремонт хукна. Маргарет бързо отиде до мястото, откъдето Хенри сякаш я гледаше. Тя бавно се сниши до него и го погледна дълбоко в очите. Импулсивно хвана ръката му и усети как студеният метал се хлъзга под пръстите ѝ.

— Чу ли? Можеш ли да станеш, Хенри? Вече не сме в безопасност. Трябва да вървим.

— Както кажеш — прошепна той едва чуто, сякаш въздишка се отрони от устните му. Но не помръдна.

— Хенри! — сопна се тя и го разтърси. — Ставай веднага, яхвай коня! Хайде!

— Остави ме тук — промърмори той и се отдръпна. В очите му се върна искрица живот и Маргарет отново се зачуди доколко разбира той в действителност.

— Няма — отвърна тя. Изведнъж стресната вдигна глава, като чу в далечината рогове. Заля я вълна от паника и тя започна да трепери. Как можеше да са толкова близо? Лорд Грей каза десет мили! Тя остави съпруга си и излезе на слънце, загледана в далечната колона от мъже, които приближаваха кралския лагер. Или Грей по някакъв начин е сгрешил, или пък кентските мъже бяха изменили тичешком последните няколко мили. Стъписана и ужасена, Маргарет разтърси глава и се обърна назад към затъмнената шатра. Цялата се тресеше, разкъсвана от две противоположни потребности.

Шумът от копита и впрягове пред палатката обяви пристигането на прислужника с конете. Маргарет едва не се разплака от облекчение, когато синът ѝ Едуард влетя вътре с блеснали очи.

— Бъки казва, че идва войска! — изпухтя малчуганът, като скачаше от крак на крак. — Казва, че са абсолютни копелета! — нарочно изрече последната дума заваляно, имитирайки неясната реч на мъжа, чието небце бе разсечено при Сейнт Олбънс и вече не можеше да изрича ясно думите.

— Едуард! — моментално го сръза Маргарет. — Лорд Бъкингам не е трябвало да те учи на такива думи, освен това е твърде добър човек, за да му се присмиваш — тя говореше едва ли не без да мисли, заета с мисълта да изведе съпруга си на безопасно място. Затвори за миг очи и усети как се тресе. Навън шумът от крачещи мъже се усиливаше все повече. Из полето подвикваха гласове, които предупреждаваха силите на краля да се приготвят. Тя изтича обратно при съпруга си и го целуна силно по бузата.

— Моля ти се, Хенри, стани! Идват войници и ще има бой. Моля те, ела с мен!

Очите му се затвориха, макар тя да смяташе, че все още я чува. Нямаше повече време. Трябваше да направи избор между сина си и мъжа си и сърцето ѝ се късаше.

— Не, така ли? — попита го. — Съжалявам. Аз трябва да отведа Едуард. Господ да е с теб, Хенри.

Конят на Уорик беше съсипан под тежестта на мъжа в доспехи. Той го бе налагал с камшика и пришпорвал до кръв, за да стигнат до Нортхамптън, и знаеше, че ще трябва да слезе от него, за да се бие. Животното беше свикнало повече да тегли каруци с малцов овес за лондонските пивоварни. Сблъсъкът на метал и миризмата на кръв със сигурност щяха да го накарат да избяга.

До него Едуард от Марч яздеше на дори по-нещастно животно. За да не види как конят му рухва, Марч бе принуден да свали цялото си снаряжение. Всяка част от него бе поета гордо от мъжете наоколо му, които споделиха тежестта на метала, докато младият граф яздеше, облечен в кафява вълна. Лицето му бе толкова почервено, че никой не посмя да каже и дума за това.

По предните редици премина вик, щом видяха армията на краля. Бяха набивали крак яко дълго време, за да достигнат това място, но наградата вече бе пред очите им. Лъвските знамена на крал Хенри се вееха на откритото поле — земя, която бе притежание на абатството. Кралската армия изглеждаше малка в сравнение с огромната колона, дошла на север, но Уорик забеляза, че кралските войници носят доспехи, и сърцето му потъна при вида на стотиците конници и стрелци. Неговите мъже от Кент нямаха пики, за да застанат срещу кавалерията, и числеността можеше да помогне само дотук срещу добре обучените войници. Усети как пот избива по кожата му и за първи път му се прииска баща му да е до него. Трябваше да взема решения, от които зависеше дали ще победят, или ще бъдат безвъзвратно загубени. Слънцето още не беше стигнало пладне и той не успя да се освободи от предчувствието за заплаха, което се надигна у него.

— Ще приемеш ли на вяра думите на барон Грей? — попита Едуард, приближавайки с коня си до него.

Като най-старшият лорд тук, командването на армията се падаше на Уорик. Той не беше забравил изненадващото неподчинение на Едуард при Лондонския мост, но нямаше друг до себе си.

— Ето в това е проклетият въпрос, Едуард — отвърна той с неудобство. — Как да му се доверя?

Съгледвачите на лорд Грей ги следяха през цялата сутрин и през част от предния ден. Един от тях бе дошъл при тях с вдигнати ръце, за да покаже, че няма задни мисли. Предаде им едно необикновено

предложение и Уорик все още не беше сигурен дали не е трик, с който да го подмамят към най-силното крило от кралската армия.

— Какво имаме да губим? — сви рамене Марч. — Той иска да издигнеш червено знаме, тъй че — вдигни го. Или ще си удържи на думата, или ще го посечем наравно с останалите.

Уорик се въздържа да покаже раздражението си. Едуард беше много млад и още не бе станал свидетел на цялата злина на хората.

— Ако спази думата си, ще нападнем силите му откъм фланга. Виждаш ли ги там? Но ако неговият човек е излъгал и това е някаква клопка, най-добрите войници на Бъкингам са на онова място, за да ни направят на пух и прах.

За негово раздражение, Едуард от Марч се разсмя.

— Нека! Аз ще вода атаката, след като си облека доспехите. Така или иначе, ще ги покосим.

Уорик им заповяда да спрат и слезе на земята, извеждайки изтощения си кон настрани, докато колоната се разширяваше. Нареди на капитаните си да въведат някакъв ред сред кентските наборници. Чуваше се как крещят заповеди с пълен глас, като усещаха погледите на двамата графове върху себе си. Малко по малко маршируващата линия прие друга структура — в дълги редици и квадрати, обърната с лице към кралската армия, разположена на по-малко от миля от тях върху открития терен. Уорик чуваше как в лагера им рогавете свирят предупредително, а прислужници и конници сноват тичешком нагоре-надолу. Осемстотин ярда ги разделяха сега, достатъчно близо, за да различат широките знамена на Бъкингам в центъра. Недалеч имаше манастир и Уорик забеляза тъмните фигури на монасите, които наблюдаваха техните маневри.

Зад армията на краля течеше река с буйни от летните дъждове води. Уорик нямаше представа дали там има мост, но това означаваше, че войските на Бъкингам трудно щяха да се оттеглят. Кралските знамена все още се вееха над шатрата и ако дори кралското присъствие се окажеше недостатъчно, реката щеше да ги застави да останат и да се бият до последния човек. Уорик се зачуди дали кралицата е някъде наблизо. Спомените му от нея бяха далеч по-нежни от онова, което чувстваше към краля, лишил семействата му от всички права и имоти. Той разтърси глава, като се сети за баща си, който беше убеден, че

кralицата, повече от всеки негов лорд, е като змия, увила се около Хенри.

— Бавно напред, четвърт миля! — заповяда той, когато бяха готови. Цяла вечност им отне да образуват формирането си, но всички бяха в добра кондиция и с нетърпение очакваха да се бият с кралските войници. Тръгнаха напред, братя и бащи от Кент, заедно в редиците. Хиляда и двеста войници в доспехи образуваха първите два реда, а зад тях кентските бунтовници, въоръжени с железни чукове с дъбови дръжки. Уорик усети как се надига стремежът им да нападнат. Озапти го с резки заповеди, които ги задържаха в боен ред и бавна крачка. Трябваше да приближи, за да разгледа разположението на врага.

В мозъка му се загнезди една мисъл и го накара да премига. Той настъпваше срещу краля на Англия и този мъж по някакъв начин му беше враг. Само преди година би се разсмял, ако някой си бе представил подобна сцена. Въпреки всичко Указите за лишаване от права бяха одобрени и Уорик вече го нямаше. Хората му продължаваха да използват титлата, когато разговаряха с него, но той бе загубил всичко заедно със Солсбъри и Йорк. Едуард от Марч вървеше до него, стискаше меч си и очевидно си представяше кръвопролитни убийства.

Още веднъж поспряха. Манастирът беше по-близо от дясната им страна. Отвъд реката се виждаше самият град Нортхамптън, стените и църквите му едва се очертаваха в маранята. Той напрягаше поглед във всички посоки, видя гора от колове около кралските сили, както и стрелци по крилата. В ужасната тишина Едуард седна на тревата и позволи на Джеймсън да му надене последните части от снаряжението. Не бяха виждали сър Робърт Далтън от Лондон насам. Марч само си спомняше, че тълпата го беше завлякла настрани и той изведнъж изчезна, без дори да извика. Младият граф усещаше липсата му до себе си и това го смущаваше.

Уорик видя, че от мангалите сред кралските войници се издига дим, и тихо изруга. Мъжете около него бяха видели ефекта на големите оръдия върху тълпата, спомените бяха още пресни и ужасяващи. Трябваше да си луд, за да се изправиш пред подобно оръжие, без да трепнеш. Но човек винаги си въобразяваше, че ще бъде поразен не той, а съседът до него. Нямаше логика, но видя, че момчетата от Кент не се страхуваха от врага пред тях. Той ги огледа хубаво и забеляза, че са

готови да се втурнат в атака само при една негова дума, като мнозина го зяпаха и чакаха единствено да си отвори устата. Искаха да тичат напред и да започнат да убиват. Сега изведнъж прозря защо французите толкова пъти не бяха сполучвали да пречупят такива войски. То се виждаше в ужасните ругатни на Едуард и в насечените му движения, в начина, по който кентските мъже стискаха брадвите и въртяха длани около дръжката, сякаш душеха деца. Те искаха да се бият. Искаха боят да започне. Добре, ще им достави това удоволствие.

— Напред! — извика.

Всичките му капитани знаеха каква е първата маневра срещу армията на краля. След като бяха толкова близо едни до други, не ставаше да подвикват заповедите из бойното поле и да издадат на Бъкингам намеренията си. Вместо това Уорик отиде право в центъра и бързо скъси разстоянието.

От двата фланга се издигна облак от стрели и той изпита ужас. Само първите му редици имаха щитове, а кралските стрелци издигаха стрели над главите им и раняваха и убиваха с дузини при всяка изпратена и профучаваща серия. По-страшна дори беше пукотевицата от изстрелите на оръдията, които плюеха пламъци от дулата си. Вълна след вълна покосяваше мъжете му, стрели валяха в краката му и се забиваха в земята. Все повече и повече излитаха, съскаха и тупкаха върху плът и желязо. Чуваха се викове на шок и агония, които бързо останаха назад, но той не се обърна. При двеста ярда разстояние всеки инстинкт крещеше да напада и да убива. Първите му редици преминаха в лек бяг, дишайки тежко.

— Червено знаме! — извика Уорик и зачака, докато вестителят му издигна аления плат, закачен на дръжката на пика, и го развяваше високо в продължение на десет стъпки, после го захвърли на земята. Това нямаше да означава нищо за Бъкингам, но то беше сигналът, за който бе помолвил лорд Грей. Само след минути Уорик щеше да разбере дали оня го е направил на глупак.

Щом стигнаха на стотина ярда, Уорик издаде нова заповед да завият наляво. Стрелите вече покосяваха мъжете отблизо, пробиваха ризниците и чукаха по щитовете. Той почувства облекчение, че не е на кон, защото щеше да бъде лесна мишена. Първите му две редици показаха, че са опитни бойци, и не развалиха строя, докато извиваха редиците. Мъжете от Кент ги следваха по петите, като рязко свиха през

полето, за да се насочат към фланга на Бъкингам. Оставиха след себе си следа от мъртъвци и ранени, които крещяха неистово.

Стрелците на краля бяха защитени от гора от колове. Те биха спрели кавалерия, но не и пешаци, които просто ги заобикаляха. Стрелците им не бяха подготвени за почти хиляда воители, които във внезапен изблик се спуснаха към тях с вой, сечаха наляво и надясно, докато те стреляха и се мъчеха да се прикриват. Атаката под дъжда от стрели беше ужасяваща, жертвите и ранените вероятно бяха стотици, ако не и хиляди. Тези мъже бяха погълнати от вълна на бясна ярост, разкъсвани от мечове и брадвители, напълно побеснели, за да проявят каквато и да е предпазливост.

Онзи, който командваше кавалерията на външния фланг, предпочете да се отдръпне, вместо да остави мъжете си да посрещнат нападението. Докато избиваха стрелците, намерението на командващия очевидно бе да заобиколи и да удари срещу фланга на Уорик, като ги притисне между главните сили на краля и конниците в доспехи. След като нямаше свои конни рицари, Уорик не можеше да ги блокира. Хората му трябваше да се абстрахират от движещите се коне и да сблъскат щитовете си с пешаците, чиито редици напиреха към центъра.

Уорик бе спазил обещанието си. Той чакаше, а хората му се удържаха в очакване на нова заповед. За известно време се задоволиха само да се движат напред, прилепили щит до щит. Имаше жертви и от двете страни. Завладени от битката, мъжете почти полудяха, едва се съдържаха. Въпреки това първите два реда запазиха дисциплината и защитата от щитове удържа.

Далеч напред Уорик видя как лорд Грей пришпорва коня си в обратна посока, както бе застанал наред хората си. Направи им знак да се отдалечат от войската на Уорик и да нападнат центъра. Невероятен рев се изтръгна от всяко гърло на бойното поле. Хората на Уорик нададоха дивашки победоносни крясъци, докато воините на Бъкингам закрепяха от ужас заради предателството им. Центърът поддаде и Уорик се юрна напред с все сили, като едва не падна в дупката, оставена от мъжете, срещу които преди малко напираше. Лорд Грей също спази думата си.

Едуард от Марч притича през няколко редици от съюзници, за да се вреже в кипежа на центъра, като по пътя си с мощни удари

разбиваше на трески щитовете. Уорик едва не спря, за да гледа със страхопочитание огромния воин, дето изхвърляше мъжете зад гърба си с резки движения, превърнал себе си и Джеймсън в острието на клин от войници, които се връзваха дълбоко в редиците около Бъкингам.

Уорик се обърна заради кавалерията, от която все още се боеше, но ги видя застанали в компактна група недалеч. Установи с облекчение, че са хора на Грей. Те нямаше да участват.

Изправени пред предателството на лорд Грей, бойците на Бъкингам се огънаха. Опитаха се да се оттеглят в строй, като взаимно си пречеха и умираха с десетки, докато ги притискаха и посичаха на всяка крачка. Уорик видя как мъжете от Кент се вливат в боя, влизайки в схватка с всеки, когото достигнеха, и цепеха с брадвите си онези, които се обръщаха да бягат. Беше касапница и пълна лудница, но на този етап вече десетте хиляди не можеха да бъдат контролирани. Изминали бяха дълъг път, за да се бият с кралската армия, и знаеха, че са ги победили.

В центъра на кралските сили Уорик видя Бъкингам, останал без кон. Едуард от Марч притича натам и налетя на групичка рицари с оголен меч и щит. Без да изпуска от очи падналия херцог, младокът ги разбута със силни махове на ръцете, като двама или трима паднаха по гръб. Те се мъчеха да станат, а очите им светеха от желание за мъст, но Джеймсън стоеше плътно до Марч с оголен меч и никой не посмя да предизвика гиганта, дето тъй небрежно се отнесе с тях. Уорик беше все още на десетина крачки оттам, когато Бъкингам скочи на крака и отново вдигна меча си. Съсипаното лице на херцога бе закрито от забралото, но той забеляза, че държи лявата си ръка до тялото, очевидно предпазвайки счупени ребра.

Едуард от Марч му кимна, като го чакаше с две ръце, стиснал дръжката на меча.

— Готов ли си, милорд? — рече Марч и гласът му отекна в желязото наоколо.

Бъкингам сведе глава в отговор и падна мъртъв миг след това. Марч бе пробол с огромния си меч херцога между раменните плочки на ризницата, бе разцепил желязото и забил дълбоко острието. Уорик така го остави — да издърпва меча си от тялото, стъпил с ботуша върху гърдите му. Някои от кралските воители се опитваха да се предадат, но Уорик видя знамената на Пърси в жълто и синьо и не

докосна рога до бедрата си. Кръвопролитията около него продължаваха и Марч се върна при него тичешком, с облени в кръв доспехи. Другарят му се усмихваше с мрачна гордост. Уорик вдигна очи към двамата мъже, а младият граф смъкна шлема и разтри с ръка косата си.

— Видя ли как убих Бъкингам? — попита Марч.

— Да — отвърна Уорик. Той бе харесвал Хъмфри Стафорд и му мина през ума, че този мъж заслужаваше по-добра участ за вярната си служба. Но така се развиха нещата. Не мислеше, че тази година в Англия съществуваше човек, който би се изправил с меч в ръка срещу Марч.

— Егремонт е за мен — рече Уорик.

Марч направи жест, все едно го пропускаше пред себе си през вратата, после внезапно се завъртя, щом Джеймсън удари с трясък меча си в мъжа, който тичаше срещу тях, като разби металната верига на ризницата му. Марч се засмя и тупна с длан рамото на огромния ковач, с което още веднъж напомни на Уорик за мастифите на Кале. Би заговорил, но вече бе преминал през стотина ярда от паднали тела, а пред него знамената на Пърси внезапно се залюляха и паднаха. Уорик изруга и разбута кентските воители наоколо си.

— Егремонт е мой! — изкрещя той и тръгна, изведнъж притеснен, че ще му отнемат правото да отмъсти на врага на семейството му.

Хората се оттеглиха и оставиха около лорда си само шестима рицари в доспехи.

Томас Пърси стоеше с ръце върху дръжката на меча си, като използваше момента да почине и да поеме въздух. Вдигна забралото си.

— Ричард Невил! — извика. — Който някога беше граф. Кой е този гигантски трол до теб, Ричард?

— Нека да го убия — изръмжа Марч.

— Ако падна — да. Но не преди това — отвърна Уорик. Чувстваше се все още свеж, защитен от боевете от всичките редици пред себе си. Осъзна, че някъде е загубил щита си, и пое друг, който един от мъжете му подаде, нанизвайки го на ръката си. Доспехите му се струваха леки и беше уверен в себе си, макар че Томас, лорд Егремонт, беше известен с уменията си.

Лордът от фамилия Пърси пристъпи напред, за да го посрещне. Изтощените рицари край него сякаш не бързаха да продължат боя, както ги бяха обкръжили. Застиналата сцена в центъра погълна вниманието на цялото бойно поле, та бойците се отдръпнаха един от друг, а кралските воители захвърлиха оръжието си, за да не ги убият.

— Ще се предадеш ли, Томас? — попита го Уорик. — Вижда се, че денят е наш.

— А ти ще го позволиш ли, ако го сторя?

Уорик се усмихна и поклати глава.

— Не, Томас, няма. Просто исках да видя дали ще се опиташ.

В отговор Егремонт щракна надолу забралото и приближи. Първият му удар се стовари върху щита на Уорик и бе последван от още три, което принуди Уорик да отстъпи. Лорд Пърси беше бърз, макар че четвъртият му замах сякаш дойде по-слаб и той залитна. Уорик изби щита му и направи сериозна вдлъбнатина отстрани на доспехите.

Егремонт падна на едно коляно, чуваше се как едва си поема дъх в шлема. Уорик го чакаше. Когато онзи се изправи, мечът му бързо излетя изотдолу, като размаза ръба на щита му и едва не го откъсна от ръката му. Обратният удар дойде на същото място отстрани и изпочупи плочките.

Още веднъж Егремонт коленичи, останал без дъх. Стенейки, той насила се надигна отново, за да се защити странично, но Уорик замахна към врата му с поразяващ удар. Томас Пърси се срути безжизнен, по лице на земята, с притиснат в тревата шлем. Тогава за първи път Уорик видя, че измежду плочките на гърба му стърчи кожената дръжка на кама, забита там. През цялото време, докато се биеха, от него бе шуртяла кръв и той със сигурност е чувствал, че силите го напускат. Не се надигна повече и Марч бе онзи, който свали шлема на Томас и откри безжизненото му лице, разранено и пребледняло.

Уорик се озърна наоколо и видя захвърлените мечове и труповете от всички страни. Усети как кръвта му бие с все сила. Свали шлема си, запрати го във въздуха със замах и изкрещя победоносно. Хиляди кентски мъже му отвърнаха като ехо, необятен, дрезгав вик, който сигурно се чу на мили оттам.

Уорик се обърна към Марч, убеден, че поне веднъж нищо, дете младият граф би могъл да каже, не би развалило настроението му.

— Краля? — рече Марч, усмихвайки се на изражението му.

— Да. Краля — отвърна Уорик.

Двамата мъже се обърнаха с лице към кралската шатра зад гърба им.

Откриха крал Хенри, седнал в тъмния ъгъл на шатрата. Беше свалил доспехите и стоеше облечен само в черните си дрехи от просто платно — дълга туника и чорапи, боядисани в еднакъв цвят, без всякакви пръстени и скъпоценности освен кралския герб, избродиран със златен конец върху гърдите му. Марч се приведе, за да влезе под навеса, и потрепери при мисълта, че кралят е седял тук така през цялото време, докато навън се убиваха с хиляди.

— Ваше Величество? — продума Уорик. Той вкара меч в ножницата, след като видя, че наоколо няма охрана, та дори и слуги, които да го обслужват. Всички бяха избягали. Хенри вдигна поглед и се смръщи.

— Ще ме убие ли? — рече. Уорик забеляза, че целият се тресе. — Ще има ли кръв?

— Трябва — каза Марч и пристъпи напред. Но се огледа ядосано, когато Уорик го стисна за ръката. Все едно беше хванал клон — и двамата знаеха, че Марч с лекота може да се освободи.

Уорик заговори бързо и с тих глас.

— Ако кралят умре тук, неговият син, Едуард от Ланкастър, ще наследи трона. Момче, дете едва ли ще изпитва любов към нас.

Марч изсумтя раздражено. Очите на Уорик се разшириха, щом видя, че младият граф държи в дясната си ръка дълъг кинжал.

— Какво ме интересува това? — изръмжа Марч, загледан в крехкия мъж, който наблюдаваше и двамата. — Той има слабо родословие, не се страхувам от него.

Уорик усети как у него намира гняв.

— Тогава се поинтересувай заради баща си! Той няма да е Йорк, докато не се отмени Указът. Ако крал Хенри е жив, неговият печат и парламентът ще дадат обратно на семействата ни всичко, което сме загубили.

За негово облекчение, дълбоко от гърдите на Марч се изтръгна гърлен звук, след което той прибра острието.

— Много добре — рече. — Все пак мисля, че и това ще стане по-късно. Не ми върши работа крал, дето ми е отнел наследството.

Уорик отпусна ръката си; прилошаваше му само при мисълта колко близко бе Марч да затрие мъжа, дето още се взираше в тях с опулени тъмни очи. Потенциалната опасност от насилие продължаваше да дреме във всеки замислен поглед, който Марч му хвърляше.

— Имаме всичко, на което се надявахме, Едуард — бавно рече Уорик. Говореше тъй, сякаш имаше насреща си опасно куче, което всеки момент може да побеснее. — Ще заведем краля обратно в Лондон и ще се срещнем там с баща ти. Бъди спокоен сега. Победихме.

Йорк прокара длан по гладкия бял квадрат, изчистен и готов за пребойдисване. Таблата в тази стая някога представляваха преливащ пламък от цветове с гербовете на всеки благороднически род в Англия. Това бе едно от удоволствията на младостта му — да дойде в двореца Уестминстър и да види емблемата на своя род, разположена гордо сред всички останали. Вече не. Изрисуваните табла се простираха по четирите стени на стаята, гербове и история, изписани в символите на древните родове. Три бели квадрата разваляха хармонията. Три квадрата, изтръгнати и замазани в светло кремаво. Гербовете на Йорк, Солсбъри и Уорик бяха премахнати от вестителите на краля. Малко успокоение бе, че графство Марч все още стоеше там, разграфено на четири в синьо, жълто, червено и бяло. Изглежда, агентите на кралския съд не са били сигурни дали титлата трябва да се включи в Указа, като се има предвид, че вече беше дадена.

Солсбъри гледаше как херцогът прокара замислено ръка по голата стена.

— Сега ще ги върнат обратно, Ричард — рече той. — Печатът на краля преобърна всички лъжи на кралицата му. Голямо удоволствие ми достави да видя как тия парламентарни дребосъци до един се надпреварваха да гласуват за нас.

Йорк въздъхна и устните му се свиха.

— Грозно нещо беше и не биваше да се случва. Нашите семейства са самата Англия, те са мозъка на костите ѝ. И въпреки това трябваше да видя как твоят герб и моят, изсечени от камък и дърво, са заличени с длето и пила. Проклетите му вестители добре са работили, докато аз бях в Ирландия. Замъкът Лъдлоу бил абсолютно опразнен, чу ли за това? В замъка Сандал имаше гоблени и статуи стари като Рим, но всичко е изчезнало, измъкнато, когато не съм бил в състояние да го защитя. Щетите, които този Указ ми причини, няма да могат да бъдат възстановени през целия ми живот.

— Толкова видях, да, макар че ми беше приятно да си прибера обратно имотите от онези, дето ги бяха купили. Някои от земите ми

сега са в ръцете на Пърси, само си помисли! Ти поне успя да възстановиш всичко. Докато Хенри Пърси е жив и ме мрази заради смъртта на баща си и брат си, никога няма да мога да си взема земята, без да пролея кръв.

При тези думи Йорк се извърна към стената.

— Аз ти се доверих в Лъдлоу. И ти спази думата си. Няма да го забравя. Ти и синът ти ме извадихте от отчаянието, чувство, което не бих търпял повече заради никого. Винаги ще съм ти задължен — той протегна ръка и Солсбъри я пое, като я стисна над лакътя.

— Как е кралят? — попита Солсбъри, докато излизаха в коридора.

— Достатъчно добре — отвърна Йорк. — Епископ Кемп разправя, че е най-лесният гостенин, който някога е имал. Хенри прекарва времето си в църквата или пък чете, тъй говорят. И трябва да му напомнят да се храни.

— Обмислял ли си какво ще правиш с него сега, след като Указите са заличени от свитъците?

— Обмислял съм го много пъти — притеснено отвърна Йорк, — но не съм стигнал още до някакво решение.

Двамата мъже се изкачиха по стълбите, минаха през залата, където се събираше Долната камара, и влязоха в стаята в далечния ѝ край. Там вече жужеше от гласове и всички те секнаха, щом забелязаха Йорк.

Бялата зала беше нещо повече от помещение за дебати, много по-малка от онази долу, в която членовете на парламента се събираха. Покрай всяка от стените ѝ имаше пейки, а в средата — подиум, от който се правеха обръщанията към присъстващите. Отстрани, поставен така, че да има поглед над стаята, беше столът на краля, останал празен, прост трон от дъбово дърво, позлатен по краищата, върху който бяха резбовани три лъва.

Умът на Йорк все още броеше собствените му загуби и той едва поздрави събраните лордове. Бяха малко на брой и с нисък ранг. Никой от Пърси, Съмърсет или Клифорд не беше дошъл, нито пък от семействата, дето се бяха били за краля. Йорк разпозна дузина от маловажните барони, сред тях и Кромуел. Поспря на стъпалото и наклони глава към лорд Грей. Баронът беше наддал значително на тегло след битката край Нортхамптън, забеляза той, беше пуснал

двойна гуша и гънки, дето повече отиваха на някой епископ. Знаеше всяка подробност за неговата роля за победата от сина си и Уорик. С удоволствие си представяше как казват на кралската армия, че врагът им е на мили от тях, а той се оказва вътре в средите им. И което е по-важното, Грей беше удържал на думата си и бе обърнал хората си срещу Бъкингам в подходящия момент. Да надебелее от богатството си и да стане ковчежник на Англия, беше малка награда за такова важно предателство.

Докато Йорк стоеше до катедрата, Солсбъри премина нататък и се присъедини към Уорик и Едуард от Марч, и двайсетина други. Всички вдигнаха поглед към херцога и Солсбъри ококори очи, когато онзи положи ръка върху кралското място, сякаш предявяваше претенции към него. Той му кимна рязко и Йорк се усмихна.

Изражението му се задържа само за миг, тъй като останалите мъже видяха къде е ръката му и какво означава това. Йорк се смръщи, щом някой от присъстващите просъска, а друг изръмжа нещо ядно. Погледът му се спря на скупчените недоволни лица и забеляза, че единствено Марч, Грей, Солсбъри и Уорик вдигат ръце в негова подкрепа. Четирима висши духовници бяха тук и, за свое неудоволствие, той видя как епископ Кемп клати бавно голямата си глава. Чудеше се дали да не седне на трона, да ги укори така за всичките им въздишки и отрицание. Канцлерът Уилям Олдхол влезе откъм страничната врата и също се смая, като зърна сцената пред себе си.

Йорк дръпна ръката си. Напрежението в стаята моментално се изпари и канцлерът приближи, за да говори — гласът му едва се чуваше на фона на тяхното бърбене, напомнящо за птиче ято.

— Милорд Йорк, кралят е жив — прошепна Олдхол в ухото му, — а също и наследникът му. Мъжете тук не биха посмели да ви приемат при това положение на нещата, но искам да ви уверя, че работата ми даде плодове. Добрите парламентаристи обсъдиха как най-добре да продължим напред. Ако заемете мястото си, милорд, обещавам ви, ще бъдете доволен от резултата.

С голямо неудоволствие Йорк напусна катедрата и кралското място и слезе към банките. Солсбъри най-демонстративно го приветства, сякаш изобщо не бяха станали свидетели на нещо неприлично.

Олдхол ги преведе през встъпителната молитва, а после с най-цветисти изрази благодари на Господ за отмяната на Указите за лишаване от права на Йорк, Солсбъри и Уорик. Официалното ѝ обявяване предизвика ликуващи викове откъм събраните лордове и това до някаква степен пооправи помръкналото настроение на Йорк.

— Милорди, удоволствие е за мен да обявя волята на Камарата на общините по този въпрос. Членовете ѝ търсеха начин да изкажат благодарността си към Ричард Плантагенет, херцог на Йорк, за неговата служба в името на краля, затова че е осигурил безопасността на крал Хенри и е спасил Негово Височество от предатели. С акт на съгласие Йорк бе определен за наследник на трона на Англия. Гласуването ще се състои по залез-слънце тази вечер. Ако то бъде успешно, новият проектозакон за кралския печат ще бъде предложен утре.

Челото на Йорк се изглади от бръчки, той седеше изправен, почти не чуваше поздравленията на всички мъже, които само преди минути му се мръщеа. Страхливците и в двете камари нямаше да му позволят да претендира за трона, но пък нямаха нищо против да поставят съдбата на Хенри в ръцете му и да го оставят да действа. Можеше да изпитва само отвращение към тях в този момент, макар че те бяха осъществили най-голямата му амбиция. Погледна обратно към банките зад себе си и улови погледа на сина си. Едуард знаеше какво означава това и грееше от щастие, стиснал дървото с двете си големи ръце.

Йорк се облегна назад, почувствал прилив на нова енергия и сила. При Лъдлоу беше принуден да избяга. Гледал беше как раздават или продават замъците и земите му на мъже, дето нямаха право да ги притежават. Името му и гербът му бяха изтръгнати от гоблените и столовете, изсечени от дървото и изгорени от желязото и камъка из цялата страна. Въпреки това, ако накрая станеше крал, всичко щеше да бъде само един горчив спомен. Той си даваше сметка, че присъствието на армия, която можеше да опустоши Лондон, бе превърнало изведнъж парламентаристите в толкова благи и сговорчиви. Лорд Скейлс бе оцелял, след като разбиха стената на Тауър, беше я барикадирал отвътре и бе избегнал кървавата разправа с лондонските тълпи. Скейлс бе държал крепостта достатъчно дълго и се предаде на Уорик, когато доведоха обратно краля. Но това не го спаси от отмъщението, което

заслужаваше. Бяха необходими само два дни, за да го открие някой в килията му в Тауър. Йорк видя тялото, макар че не изпитваше симпатия към него след заповедите, които беше дал. По улиците още имаше кръв. Но по-важното, имаше само една войска през този ден в Лондон и тя беше вярна на Йорк. В хватката му се намираха както кралят, така и градът, и парламентът бе наясно с това.

Той затвори за миг очи, почувствал стара болка. Беше посетил Хенри в двореца във Фулъм по-надолу по реката и се моли часове заедно с него, мъчейки се да разбере този млад човек и слабостта му. През всички години на спорове Йорк никога не бе прекарвал достатъчно време с Хенри, за да вникне в истинския му характер. Усети как очите му се присвиват при мисълта да го убие. То би било убийството на истински невинна душа, най-ужасният от греховете, независимо как щеше да реши да стигне дотам. Без съмнение щеше да бъде прокълнат, макар че това проклятие би го направило крал. Настройваше се да събере воля да го изпълни, като си спомняше за кой ли път как проявената милост едва не му бе струвала живота и титлата. Отново отвори очи, вече взел решение. За да спази приличие, нямаше да предприема нищо известно време. Парламентът ще го произведе в наследник и преди да е отминала годината, Хенри безшумно ще заспи вечен сън, никога да не се събуди. Йорк ще бъде крал, какъвто е бил и праядо му Едуард. А синът му ще наследи трона.

Още една мисъл му дойде наум, докато си поемаше дъх, и го изпълни с щастие. Така синът му няма да е прокълнат заради убийството на невинен човек. Едуард ще управлява рода Йорк и цяла Англия — а кой баща ще откаже да направи такъв подарък, все едно какво би му струвало? Каза си, че ще пише още същия ден на Сесили, която беше заета с ремонтите на Лъдлоу и надзираваше стотици работници. Усмихна се, като си представи реакцията ѝ. Още един акт на парламента и ще имат всичко, което някога са искали. Всичко в света ще си дойде на мястото след толкова много години, в които на трона е седял слаб род. Може дори да възвърне загубените земи във Франция. Кой ще му откаже правото, като стане крал? Усети как мозъкът му се пълни със славни представи и трябваше Солсбъри да го смушка отстрани с острия си лакът, за да го върне обратно на земята и да го накара да слуша Уилям Олдхол и дискусиата, която все още течеше.

— ... все още няма вести за кралица Маргарет или пък сина ѝ, не, лорд Грей. Докладват ми, че са били видени да преминават в Уелс, но местонахождението им засега е неизвестно — Олдхол показва неудобството си, докато поглеждаше към Йорк. — Днес на тези банки има празни места, които са достатъчно красноречиви. Ако милорд Йорк бъде обявен за наследник, не се съмнявам, че ще чуем от благородните лордове, които не дойдоха днес в Лондон, в тази зала.

Йорк сведе поглед, не му се слушаше. Знаеше достатъчно добре имената на онези, дето щяха да подкрепят кралицата: Пърси, Съмърсет, Клифорд, Ексетър. Доставяше му повече удоволствие да мисли за имена като Бъкингам и Егремонт, дето повече не можеха да ги тормозят.

Новината за избирането на наследник на трона щеше да накара Маргарет да си скубе косата от ярост, когато я чуе. Като си го представи, устните му потрепнаха в усмивка след всичко, което трябваше да изтърпи с Указа за лишаване от права. Като лято от детството беше удоволствието да си мисли как онези, които го бяха мъчили, сега на свой ред ще се мъчат. Маргарет загуби съпруга си. След като мине гласуването, ще е загубила също и наследството на сина си. Засмя се на глас при тази мисъл, прекъсвайки един възрастен барон, тъй че той спря и го изгледа. Солсбъри също се засмя. Беше наблюдавал внимателно лицето на Йорк, докато размишляваше, и почти успяваше да следи меандрите на съзнанието му, наслаждавайки се на всеки миг.

Маргарет се изчерви, поласкана от вниманието и комплиментите. Джаспър и Едмънд Тюдор може и да бяха произведени в херцози от съпруга ѝ, но все още стояха безмълвни от уважение в присъствието на баща си.

Оуен Тюдор пое ръката ѝ, за да я поведе, и се усмихваше с такава дяволита усмивка, че лесно можеше да си представи как е омагьосал веднъж и друга френска кралица. Беше с трийсет години по-стар от нея и макар да бе оплешивял и побелял, беше се запазил рядко енергичен, а доброто му здраве се виждаше по загорялата кожа, ясните очи и здравата десница. Приличаше на джентълмен фермер, без явни признаци за войника, който някога е бил.

Принц Едуард мина тичешком край тях и възкликна от задоволство при вида на сервираното угощение пред очите им. Подскачаше и се клатеше около тях, докато Маргарет се настаняваше на почетното място на масата, и приближи до собственото си място с огромно неудоволствие. Беше почти на седем години и пътуването им до Уелс му се струваше като приключение. След като бе израснал в Кенилуърт, не изпитваше страхопочитание към замъка Пембрук. Прекара сутринта, тичайки с висока скорост наоколо, като притесняваше слугите, които вече като че ли го обожаваха.

Пембрук бе подарък на Джаспър Тюдор от крал Хенри, но той зае едно място по-надолу от почетното, преотстъпвайки честта на баща си с весел кавалерски жест. За Маргарет бе видно, че тримата мъже се харесват, и усети, че нещо в нея се отключи и отпусна, докато пийваше от виното и наблюдаваше как поставят в средата на масата агнешкото блюдо, от което се виеше пара.

— Сърцето ми се пълни да видя семейство, което не се е хванало за гушите — рече тя. — Ако не бях успяла да дойда при вас, не знам какво бих сторила.

Оуен Тюдор я погледна и очите му се присвиха от удоволствие, че се намира в присъствието на такава красавица. Не можеше да не се усмихне на младата кралица, независимо от бедствията, които я бяха довели при синовете му.

— Ваше Височество... — започна той.

— Маргарет, моля.

— Много добре. Маргарет, радвам се, че се сетихте, че имате приятели тук. Моето семейство дължи много на съпруга ви. Не можем да се издължим само с вино и агнешко — било то и уелско агнешко, което е най-доброто в света.

Тя се усмихна и той направи знак да ѝ сервират още един дебел резен, от който капеше апетитен сос.

— Когато почина жена ми, Маргарет, вестта за женитбата ни и за момчетата се разнесе. Заловиха ме, знаехте ли това? О, да. Отведоха ме в затвора Нюгейт за известно време по заповед на председателя Уилям Трешъм. Само за няколко месеца, но, казвам ви, не си спомням по-голямо удоволствие от това да почувствам как слънцето прежуря върху кожата ми, щом ме пуснаха.

— А защо ви затвориха? — попита Маргарет, заинтригувана независимо от собствените си грижи.

Оуен Тюдор сви рамене.

— Гневяха се, че съм се оженил за съпругата на крал Хенри. И само заради това ми изпратиха войници. Можех да изчезна из хълмовете, предполагам, но не виждах как ще ме осъдят на затвор заради факта, че съм се оженил за кралица, не и след като първият ѝ съпруг беше погребан в земята. И все пак си мисля, че можеше още да съм там, ако вашият съпруг не беше подписал заповед да ме освободят, Господ да го благослови. Той постъпи правилно с мен и не изпитваше ненавист към човека, който беше обичал майка му колкото сам той я обичаше — старият мъж поклати глава, припомняйки си събитията. — Тя беше най-хубавото нещо в живота ми. Моята Катерин ми даде тези нехранимайковци за синове, а вашият съпруг ги направи херцози. Бях благословен повече, отколкото съм си представял, че е възможно, когато бях млад и глупав, макар че тя още ми липсва.

И, за своя изненада, Маргарет видя как в очите ту проблясват сълзи, които той набързо избърса. Трудно беше да не харесаш този човек.

— Жалко, че не съм я познавала — рече тя.

Оуен Тюдор кимна.

— И жалко, че съпругът ви не запази силата си. Страшно съжалявам за болестта му. С всяка изминала година вестите стават все по-лоши. Жестоко е онова, дето е бил принуден да изтърпи, трудно за всеки мъж, но още по-лошо за един крал. Знам, Маргарет, как кучетата обкръжават ранената сърна. Те могат да бъдат много жестоки.

Сега беше ред на Маргарет да усети как очите ѝ се пълнят. Тя извърна поглед, като се заигра с чашата вино, за да не позволи на мъката си да изригне в ридания при жалостта, която домакинът ѝ проявяваше.

— Наистина бяха — рече тихо тя. — Заловиха Хенри, а добрите мъже, дето го защитаваха, бяха убити. Сега Йорк го държи и го крие. Сърцето ми се къса... — събра воля да спре, преди мъката да я потопи.

— Въпреки това, милейди, вие можехте да останете в Кенилуърт — продължи Оуен.

Маргарет усети как синовете му се накланят напред с изострен интерес.

— Много съм доволен и се чувствам изключително поласкан, че дойдохте тук при нас, но още не знам по каква причина.

— Знаете — отвърна Маргарет, докато попиваше сълзите си с парче плат. — Ако останех там, където съм в безопасност, то би означавало, че съм се отказала. Това щеше да е краят. Вместо това дойдох при вас за войска, Оуен. Фактът, че трябва да ви моля, е болезнен — все едно с нажежено желязо горят кожата ми, но ако се чувствате задължен, сега трябва да поискам отплатата си.

— А, ето каква била работата — промърмори Оуен Тюдор, без очите му да мигнат. — Макар че нямаме никакъв избор, аз и моите момчета, милейди. И преди сме говорили и никога не е имало съмнения, не и ако ни помолите. Нали, момчета?

— Никакви — твърдо заяви Джаспър Тюдор.

Брат му Едмънд потвърди същото. Тримата мъже бяха мрачни и наскърбени. Принц Едуард беше замлъкнал и гледаше, ококорил очи, чувайки сериозните гласове на възрастните. Един прислужник му донесе да си похапне нарязани плодове и той задърпа ръкава на майка си, за да ѝ покаже. Маргарет се наведе и му се усмихна през сълзи, които така и не искаха да спрат.

— Благодарна съм на всички ви — рече тя. — Когато тръгнах насам, на това се надявах, но трябва да знаете, че Йорк и Солсбъри, Уорик и Марч — всички те застрашават семейството ми. Ще трябва да открия и да призова всеки мъж в Англия и Уелс — и отвъд, — за да застана срещу тях.

— Отвъд ли, милейди?

— Ако ми осигурите кораб, мислех си да ида да разговарям с крал Джеймс в Шотландия. В миналото той е поддържал каузата на Йорк, но смятам, че мога да му предложа неща, на които трудно ще откаже.

Синовете Тюдор изчакаха баща им да обмисли казаното. Накрая той заговори и кимна.

— Не бих искал да видя шотландци да слизат от планините, милейди. Те са жестока раса, право ви казвам, и сигурно всяват ужас на бойното поле. Но трябва да знаете, че техният крал ще се пазари много, за да ви даде помощта си. Каквото и да имате предвид — а не бих питал за такова лично нещо, — той ще иска всичко и още малко отгоре, ако правилно ме разбирате.

— Няма цена, която да е твърде висока, за да видя разбити враговете на съпруга ми — отвърна Маргарет.

— Това обаче аз не бих му казал, милейди, защото така крал Джеймс може и Лондон да поиска — и нещо отгоре — отвърна Оуен.

Тя видя как очите му проблясват лукаво и без да иска, му се усмихна. Тогава разбра, че няма как да се съмнява в чувствата на кралица Катерин и на един недодялан и солиден уелсец, облекчил скръбта ѝ по умрелия съпруг.

— Ще ви приготвя кораб, милейди — Джаспър Тюдор се обади. — По-късно през годината бурите са ужасни, но до края на лятото би трябвало да е безопасно за вас. Ще ви изпратя и двайсетина от собствените си стражи, за да респектирате шотландците.

— Добро момче — рече баща му. — Не можем да пуснем кралицата и принца ни да се скитат сами из пущинаците на Шотландия. Крал Джеймс ще очаква представителна свита. Сега, не се безпокойте. Аз ще изкарам на война уелсите, милейди. Може дори сам да яхна коня редом с тях, да им покажа на тези млади палета какво може едно старо куче.

Джаспър изсумтя и Маргарет се трогна от очевидната любов между бащата и сина. Такова нещо тя не познаваше и непрекъснато усещаше, че я избива на сълзи, докато накрая се ядоса на себе си. Това, че плака на масата им сигурно не бе навредило на шансовете ѝ да спечели подкрепата им, то беше ясно. Имаше мъже, дето биха преместили планини, за да се притекат на помощ на жена, изпаднала в беда.

— Давате ми надежда, Оуен — рече тя, докато все още дишаше на пресекулки. — Надявам се, че съпругът ми ще е в състояние да ви се отблагодари, както ви се полага.

— Чест ще е за мен — отвърна Оуен Тюдор. — Той е добър човек. Светът няма нужда от повече лукави дяволи, Маргарет. Имаме си достатъчно. Чуваш ли ме, момче? — последното той отправи към принц Едуард, който кимна в отговор и широко отвори очи. — Казах, че имаме нужда от добри мъже, дето да ни управляват. Един ден, ти ще бъдеш крал, знаеш ли това?

— Разбира се — отвърна момчето недоволно и накара стария мъж да се усмихне.

Маргарет се пресегна и му дръпна ухото тъй, че той изкрещя.

— Покажи уважение, Едуард — каза тя. — Тук си гостенин.

— Простете, сър — промълви момчето, докато разтриваше ухото си и се взираше начумерено в майка си.

28.

Дери Бруър се чудеше дали графът на Нортъмбърланд няма да получи пристъп на апоплексия. Вятърът виеше и стенеше из замъка Алнуик, свиреше с тръбни звуци, като че ли беше рог, който даваше отбой. На почетното място на масата Хенри Пърси бе притъмнял като буреносен облак, лицето му бе като на дете, което е надуло бузи и съдържа дъха си до припадък.

— Лорд Пърси, каузата ни е обща — припомни му Дери. — Кралицата трябва да се възползва от всяка възможна войска, ако искаме мирът да се възстанови.

— Но пък шотландци! Все едно е влязла в сделка с дявола! — възрази Хенри Пърси. Ченето му бе увиснало, докато клатеше глава, и това му придаваше глупав вид, при което Дери се усмихна. Той просто изчакваше младият граф да се успокои. За негова изненада, тогава се обади Съмърсет, мъж, който трудно можеше да разбере вековната неприязън на хората, охраняващи границите.

— Милорди, мастър Бруър, бих приел всякакъв вид войска, дори съставена от французи, щом това ще ни даде възможност да поправим злините. Приемам своята част от вината за Нортхамптън. Ако знаех, че поддръжниците на Йорк ще дойдат на север, щях да съм там, за да ги разбия. Всички имаме вина за онзи ден, носим отговорност за залавянето на крал Хенри.

— Брат ми Томас загина там — скастри го Хенри Пърси. — Не смятате ли, че ме боли от това? Заради Йорк загубих баща си. Заради лишените от права предатели загубих и брат си — той спря. — Може би достатъчно съм страдал, за да трая и присъствието на шотландците в Англия, мастър Бруър. Единствено съм благодарен, че баща ми не доживя да го види — той поклати глава с горчива ирония. — Мисля, че това щеше да убие стареца.

— Аз дори не знам дали ще дойдат — заяви Дери. — Макар че действително бих сключил сделка и с дявола, ако смятах, че...

За негово раздражение, барон Клифорд изстреля своя отговор, като го прекъсна, преди да е довършил изречението.

— Не казвай това, Бруър. Дори и на шега, или в глупави хвалби. Дяволът се вслушва в такива самомнителни обещания и предприема действия.

Дери стисна зъби.

— ... ако мислех, че ще ни доведе до победа. Милорди, виждал съм как Йорк, Солсбъри и Уорик превръщат бедствена ситуация в триумф. Доживях да видя и крал Хенри заловен и превърнат в затворник — той обиколи с очи всички присъстващи, включително и барон Клифорд. — И тримата загубихте бащите си при Сейнт Олбънс, а от тогава насам и братя, и приятели. През цялото това време тези предатели събираха сили, като съдбата ги покровителстваше изцяло. Указите за лишаване от права бяха обявени за нищожни от парламента. Йорк се провъзгласи за наследник на трона — и колко още ще живее кралят сега, когато е препъникамък в краката на Йорк? Казвам ви, милорди, това е горчивата истина. Ще ни е нужен всеки верен мъж и ако не сполучим, родът Йорк ще управлява во веки веков. Няма да има Нортъмбърланд, нито Съмърсет или Клифорд. Те няма да простят за указите, издадени срещу тях, ако стигнете дотам да разчитате на милостта им. Опрощението не е типична черта за Невил, милорди, когато те са силни. Знаете, че е истина. Така че, аз бих приветствал шотландците и уелсците, дори французите... за бога, сигурно и ирландците на нашите брегове, ако те възстановят на трона легитимните крал и кралица. Бих рискувал душата си и последния си дъх, за да видя Йорк победен. Нищо друго няма да ни свърши работа.

Лордовете наблюдаваха с уважение силната емоция, която мъжът пред тях изпитваше. Дери Бруър смърдеше от прекараните на път седмици. Знаеха, че е ходил до Уелс и из цялата страна, агитирайки хората да се съберат. По време на целия разговор се бе държал вежливо, но и с лека насмешка и само за миг бе позволил на гнева и решителността си да излязат наяве.

— Знаеш ли вече къде държат краля? — попита Съмърсет.

— Не е в Тауър — отвърна Дери. — Още възстановяват крепостта, след като онзи глупак Скейлс е допуснал тълпата да срине едната стена. Единствено съм изненадан, че Солсбъри му е позволил да се предаде, след като цял Лондон е искал да пролее кръвта му. Ето това е човек, за чиято смърт не бих скърбял, макар че някога съм се бил редом с него. Да използва гръцки огън и оръдия срещу

лондончани! Казаха ми, че са го открили с прерязано гърло в килията му. Бих почерпил с пинт бира онзи, дето го е сторил, ако някога го открия — той поклати глава, отвратен. — Не, милорд, те държат краля някъде наблизко. Моите момчета търсят, но става дума за хиляди къщи, няма начин да се знае в коя е.

Спомни си как тичаше през двореца Уестминстър и търсеше Уилям дьо ла Пул преди години. Не го сподели с останалите, защото знаеше, че няма да го разберат, нито ще ги е грижа.

— Милорди, понякога ми се струва, че целия си живот съм посветил на Агнето, да го пазя от враговете му. Все едно имам трън под ноктите, като знам, че е пленен и животът му виси на косъм — за миг той затвори очи и челото му се смръщи. — Може би сега не можем да го спасим. Но искам да видя Йорк мъртъв, дори ако трябва да се изкача в крепостта му и да го понижа в съня му.

Граф Пърси се засмя, слушайки с наслада злостните думи на Дери Бруър. Те идеално отразяваха собствените му чувства по въпроса и той спонтанно стисна Дери за ръката, за да изрази подкрепата си.

— Разполагаме с дванайсет хиляди, мастър Бруър. Истински войска, с пиконосци, кавалерия и оръдия. Ако кралицата може да доведе още малко от онези огромни, космати шотландци, не мисля, че ще се стигне дотам да катерите стени и крепости. Предстои да забучим главата на Йорк пред градските стени.

— Моля се за това, милорд — отвърна Дери.

Маргарет придърпа наметалото плътно около раменете си, усещайки че вятърът става все по-хаплив. В началото морското пътешествие ѝ беше почти приятно в слънчевите дни на късното лято. Това бе една седмица, прекарана в плаване нагоре по брега, без други задължения за нея, освен да прави планове и да наблюдава как принц Едуард подскача по палубата с боси нозе. Кожата му беше почервеняла, после, изложена на слънцето, стана златиста, макар че тя предпочете да се покрива. Въздухът сякаш ставаше по-студен с всяка измината миля по пътя им на север. Когато навлизаха в пристанището, с изумление установи, че по вълните на повърхността бие суграшица.

Завари една страна, потънала в скръб. Радостно ликуване при пристигането ѝ нямаше. Старейшините на три клана я посрещнаха на

дока, поклониха се дълбоко и ѝ обясниха, че крал Джеймс е загинал само преди седмица. Не ѝ казаха повече подробности, докато придружаваха свитата ѝ през равнини и низини, а хората на Джаспър Тюдор я следваха, докарани в бляскави доспехи. Шотландците не ѝ се видяха впечатлени от тези мъже, макар да забеляза, че собствените им придружители неслучайно превъзхождат малката ѝ група в съотношение едно към четири: повече от стотина войника, които язدهа от границата с Англия към вътрешността.

Отне им три дни да стигнат до огромния замък на брега, все още недостроен, с черни зъбери от едната страна и с кряскащи чайки във въздуха. Тя се чувстваше по-силна, въпреки че я болеше гърбът от дългите часове на седлото. Всяка вечер се хранеше със старейшините в някоя крайпътна кръчма и водеше повърхностни разговори, без дори за миг да засегне причините, поради които беше дошла тук. Те я гледаха с жал и в резултат на това Маргарет им се ядоса; имаше чувството, че едва ли не влиза в битка с тях. Много пъти зададе въпроси за крал Джеймс, но те внимателно ги отклоняваха с въздишки и свити рамене, млъкваха, а после викаха да им донесат уиски, за да почетат скъпия си мъртвец.

Тя слезе сковано от коня си, когато от донесените откъм морето облаци започна да вали. Придърпа качулката на наметалото върху главата си и се втурна на сушина, подкарала пред себе си Едуард. Край всяка врата и порта вътре имаше стражи, мъже, облечени в черни туники, които я зяпаха с интерес. Тя държеше главата си гордо изправена и вървеше след старейшините, докато я въведоха в удобна на вид стая във вътрешността на замъка. Тази част беше обзаведена, макар че цели крила и стени все още не бяха довършени. Принц Едуард се втурна към прозореца, направен от мънички парченца стъкло в оловен обков. Загледа се навън в морето, докато майка му пригладжаше полите си и оправяше иглите в косата си.

Не знаеше какво да очаква, но със сигурност не беше красивата, чернокоса млада жена, която влезе в стаята и се втурна към нея без официално представяне. Маргарет се изправи бързо и откри, че другата е хванала ръцете ѝ.

Мери Гелдерс беше португалка, ако се съдеше по тена ѝ, макар че говореше с леко напевен шотландски акцент.

— Как ми се ще да се бяхме запознали в по-добри времена — рече тя. — Но каквито и обстоятелства да са те довели тук, добре си дошла. Това прекрасно момче синът ти ли е?

— Едуард — рече Маргарет, абсолютно обезоръжена. Беше очаквала свирепи шотландски водачи, но не и жена, по-млада от самата нея и с очи, още зачервени от плач.

Едуард приближи с явно нежелание, позволи да го прегърнат, макар че се задържа.

— Е, Едуард, ако изтичаш в кухните, ще откриеш и моя син там. Младият Джеймс е горе-долу на твоя възраст и не бива да се биете, нали разбираш? Готвачката ще ти даде супа, ако я помолиш любезно.

Момчето ѝ хвърли лъчезарна усмивка. Стоеше мирно, докато тя го целуваше по бузата, а после тичешком изхвърча от стаята.

— Джеймс ще се погрижи за него — рече Мери и се усмихна, като чу заглъхващите му стъпки. — Седни, Маргарет, трябва всичко да ми разкажеш.

Маргарет седна на един дълъг диван и започна да събира разпилените си мисли.

— Чух тъжната вест от старейшините, милейди. Аз...

— Викай ми Мери! Не сме ли и двете кралици! Съпругът ми твърде много обичаше това оръдие, Маргарет. Предупреждавах го много пъти заради проклетото нещо, но той не ме послуша. Виждали ли си ги? Направени са да убиват и изглеждат свирепо. И понякога експлодират без предупреждение, разкъсват добрите мъже и ги изпращат твърде рано от този свят.

Очите ѝ се напълниха със сълзи и, без да се замисля, Маргарет протегна ръце и я прегърна. Мери се разрида над рамото ѝ, трудно ѝ беше да се овладее, но накрая се отдръпна и попи сълзите от очите си.

— За пред хората на съпруга ми трябва да изглеждам хладнокръвна, нали разбираш? Не мога да им позволя да ме видят, че плача, след като всички те се чудят дали съм достатъчно силна да стана регент, докато синът ми расте. А сега, чуй ме само. Като глупава рибарска жена, с моите скърби. Ти познаваш такава болка, Маргарет. Бедният ти мъж взет в плен от враговете! Не мисля, че бих издържала подобно нещо, честно.

Маргарет премига от изненада и в гърлото ѝ се надигна буца от чувство за вина. Нямахше да споменава за срама, който я изяждаше

непрекъснато отвътре, като някакво гризящо насекомо. Тя беше спасила сина си преди баща му. Не, беше спасила себе си, а него беше оставила. Нямаше какво да се заблуждава с лъжи. Изпитала бе и омраза към този мъж, който не искаше да се надигне, колкото и да го умоляваше. И срамът от това я глождеше и ѝ внушаваше отчаяна нужда да изтръгне Хенри от лапите на враговете му. Знаеше, че ще стори всичко, ще даде всичко, за да го види отново.

Усети как преградите между тях се сричат, когато другата хвана ръцете ѝ. Смятала бе да се държи студено и недостъпно, но нямаше защита срещу добрината на тази непозната, която можеше в един дъх да замени сълзите със смях и през цялото това време да не спира да бърбори. Мери видя как тя потрепери и махна с ръка, сякаш да отпъди тъгата.

— Всичко знаем тук, миличка. Съпругът ми симпатизираше на Йорк, но аз никога не съм била съгласна с него. Мисля, че Джеймс би запял друга песен, ако някой от собствените му лордове беше тръгнал срещу него, нали така? Не, ние двете сме еднакви. Докарани в чужди земи, за да бъдем кралици, омъжени и продадени заради добра зестра. Няма да забравя каква гордост изпитах, когато Уилям Крайтън дойде да ме прибере, моят собствен шотландски воин ме доведе при Джеймс. Ох, проклета да съм, пак се разревах! Много е прясно още.

— Мен Уилям дьо ла Пул дойде да ме придружи до Англия — едва продума Маргарет. Тогава и в нейните очи заблестяха сълзи. Двете с Мери избърсаха сълзите с опакото на дланите си и като видяха как са огледален образ една на друга, внезапно се разсмяха.

— Виж ни само как скърбим! — рече Мери. — Хората на съпруга ми ще си заскубят брадите от отвращение, ако разберат. Е, няма да им се разкрием. Ще кажем, че сме се изправили една срещу друга и сме разговаряли така, все едно в жилите ни тече ледена кръв. Те няма да го повярват, но все едно, така ще твърдим. Френската кралица на Англия и португалската кралица на Шотландия. Редки цветя сме ние двете, Маргарет — като два стръка пирен.

— Тогава не ме е срам да призная, че разчитам на твоята помощ, Мери — отвърна Маргарет. — Трябват ми мъже, да дойдат с мен на юг, за да освободя съпруга си.

Мери подсмъркна и кимна с глава, като прекара ръка по прибраната си коса.

— Знаех си го още щом твоят човек Бруър изпрати вест на Джеймс, че ще ни навестиш. Мисля, че съпругът ми щеше да те изпрати с празни ръце, Маргарет, но не и аз. Не бих оставила в беда една сродна душа, макар че ще ми трябва нещо, с което да оправдая действията си пред старейшините.

Маргарет кимна и се зачуди дали сълзите и силните емоции на жената не бяха до някаква степен притворство. Съмненията сигурно проличаха по лицето ѝ, защото Мери се наклони към нея и притисна длан в ръката ѝ.

— Няма да се пазаря с теб или да броя монетите. Наистина ще помогна с каквото мога. Сигурно си помислила за някакви условия, докато си била на път. Каж ми какво възнамеряваше, Маргарет, и аз ще се съглася с всичко. Ще получиш четири хиляди войници — страхотни, подбрани момчета, които ще се сражават за теб.

Маргарет за пореден път изпита съмнения и подозрения. Ако това бяха преговори, всичко беше прекалено просто — или пък далеч по-сложно, отколкото бе очаквала. В този момент ѝ липсваше грубиянската откритост на Оуен Тюдор, въпреки цялата съпричастност, която ѝ показваша.

— Надявах се, че съпругът ти ще се съгласи да сгодим сина ми за някоя от твоите дъщери. Техните деца ще седят на трона на Англия.

— Съгласна! — възкликна Мери и размаха ръка във въздуха. — Ето! Дъщеря ми се казва Маргарет, на теб е кръстена. На пет години е и когато порасне, ще стане чудесна кралица на твоето момче.

— Кръстена на мен ли? — Маргарет ококори очи.

— Френската кралица на Англия, която защитаваше съпруга си толкова време от глутницата вълци? Какво по-добро име от това за моята дъщеря? Съжалявам само, че досега не се познавахме. Можех да ти помогна, ако моят Джеймс би се съгласил. Той беше невероятен мъж. Никога няма да срещна друг като него — за миг, при спомена за мъжа ѝ, тя свъси лице. Наклони глава, сякаш чуваше гласа му някъде наблизо. — Сещам се как все говореше за едно място, като трън в огромната му лапа, дето искаше и не можеше да има. Може би в негова памет трябва да го добавя към споразумението ни, но не, няма да го сторя! Казах, че ще те подкрепя с четири хиляди мъже и годежът е достатъчен, повече от достатъчен.

— За кое място говориш? — тихо попита Маргарет.

— Беруик, на реката Туийд. То е почти в Шотландия, казваше той. На самата граница. Това би означавало да се премести границата само с една миля, но духът му би останал доволен и е добре да отдам почит. Старейшините му ще сметнат, че съм проявила находчивост, ако им спечеля това.

— Убедена съм, че вече го мислят — промърмори Маргарет. Вече беше убедена, че младата жена е провела разговора точно по начина, по който бе искала, но дори и така цената не беше твърде висока. Не можеше повече да носи вината и срама на факта, че е загубила Хенри, независимо какво би й струвало. Само при мисълта, че хора като Йорк може да го наранят, утробата ѝ се свиваше и стомахът я болеше, все едно някой я бе сритал. Маргарет сведе глава.

— Беруик е твой, Мери. На съпруга ми няма да му се свиди една миля, при положение че ще спечели цялото си кралство.

Мери Гелдерс отново взе ръцете ѝ в своите и ги стисна.

— Тогава сме се договорили. Ще ти дам най-добрите бойци на Шотландия, за да ги заведеш на юг с теб. Съпругът ми беше Водачът на клана, разбираш ли? Думата е „клана“ — децата. Те всички бяха негови деца и той им беше добър баща. Ще ги подбера само по брадата и мускулите им и по уменията им с меч. Направи ме свой съюзник, Маргарет, макар че нима не бях такава и преди. Ще обявим веднага годеща. Сега, ще седнеш ли на масата с мен? Искам да науча още толкова неща за Лондон и Франция.

Йорк чуваше как дъждът трополи по прозорците на епископския дворец. Стаята на краля беше осветена от огъня, който гореше ниско покрай едната стена, и от единствената лампа от мед и полирано желязо, поставена до лакътя на краля, за да може да чете. Освен шумът от дъжда единственият звук беше шепотът, който движещата се по хартията ръка предизвикваше, и тихото ромолене на гласа му, когато произнасяше думите на глас с непрестанно движещи се устни.

Двамата бяха сами. Всички слуги на епископа бяха тръгнали с него надолу по реката към Лондон, за да придружат господаря си, и никой не видя Йорк, когато пристигна и свали подгизналото си наметало. Входната врата се отвори, щом я бутна, и той премина през

празните коридори, като носеше собствената си лампа и чуваше единствено своите стъпки.

Седеше до краля, чийто стол бе обърнат с лице към камината, толкова близо, та всеки наблюдател би си помислил, че двамата водят задушевен разговор. Макар че пъновете горяха ниско, стаята беше топла, а стените бяха с ламперия от стар тъмnozлатист дъб. Йорк се зачуди кой ли е бил крал, когато тези дървета са били изсечени. Дъбовите летви със сигурност бяха издялани много преди нашествието на норманите, били са стари дори тогава. Ателстан? Или дори по-рано от това. Може би са били изсушени и шлайфани, когато кралствата на Уесекс и Мерсия още не са били съединени под единния английски трон. Той сякаш усещаше тежестта на историята в тази стая. Вдиша миризмата на смола и дим, като че бяха най-финото ухание.

Между тях стоеше малка кръгла масичка, на която имаше една-единствена чаша, бутилка вино и много по-малко дървено шишенце със стъклена запушалка. Погледът на Йорк бе привлечен от тези вещи — гледаше как дъждовните капки от наметалото му се пръскат около тях и проблясват в отражението на жарта като капки от злато.

Мърморенето спря и Йорк бавно повдигна глава, щом усети, че Хенри го гледа с интерес.

— Знам защо си тук — изведнъж рече Хенри. — От толкова дълго време трая тази болест, тази лудост, струва ми се че цели години ми бяха отнети. Но не съм глупак. Никога не съм бил глупак.

Йорк извърна поглед, наведе се още повече, както бе седнал с лакти върху коленете, загледан в лакирания дървен под. Не вдигна глава, когато кралят заговори отново.

— Имаш ли вести от съпругата ми и сина ми, Ричард? Слугите ме обикалят с празни лица, сякаш съм някакъв призрак, като че всички те са оглушали. Ти ме виждаш, обаче, нали? Чуваш ме?

— Чувам ви, Ваше Величество. Виждам ви — изрече той на един дъх. — Съпругата и синът ви са добре, сигурен съм.

— Маргарет нарече сина ни Едуард, точно както и ти нарече своя, Ричард. Той е добро момче, винаги усмихнат. На колко години е твоят син сега, тринайсет? Повече?

— На осемнайсет, по-висок от повечето мъже.

— А, съжалявам, толкова много съм изпуснал. Казват, че синът е най-голямата гордост на баща си, а дъщерята му носи успокоение —

продължи Хенри. — Съжалявам, че нямам дъщери, Ричард, макар че може би те ще дойдат по-късно.

Погледът на Йорк се стрелна към бутилките на масата.

— Може би, Ваше Величество.

— Собственият ми баща умря, преди дори да го познавам — каза Хенри и погледна през златистата светлина в стаята. — Не успя да се гордее с мен. Жалко, че не го познавах. Поне той да ме беше познавал.

— Баща ви беше велик човек, Ваше Величество, велик крал — главата на Йорк клюмна още повече. — Ако беше живял още десетина години, толкова много неща щяха да са различни сега.

— Да. Жалко, че не го познавах. Но трябва да съм спокоен. Ще го видя отново, заедно с майка ми. Това ме успокоява, Ричард, когато болестта ме притисне. Ще дойде ден, когато ще застана пред него. Ще му кажа, че съм бил крал — за известно време. Ще му опиша Маргарет и сина си Едуард. Ще се разочарова ли той, Ричард? Не съм спечелил войни като него — очите му изглеждаха огромни на приглушената светлина, зениците черни вирове от скръб, когато се обърна към Йорк. — Как ще ме познае той? Бях малък, когато умря.

— Ще ви познае, Ваше Величество. Ще ви прегърне.

Хенри се прозя, огледа се наоколо за слугите, дето ги нямаше, и се намръщи.

— Късно е, Ричард. Сега ставам много рано, преди изгрев-слънце. Дълго време четох и главата ме боли.

— Да ви сипя ли вино, Ваше Величество?

— Да, моля. То ми помага да спя, без да сънувам. Не бива да сънувам, Ричард. Виждам такива ужасяващи неща.

Йорк разчупи восъчния печат върху бутилката, махна хартиената запушалка и напълни чашата с тъмночервената течност, която изглеждаше черна в полумрака. Хенри сякаш го забрави, вниманието му бе привлечено от припламващите въглени, докато огънят догаряше. Йорк не усещаше присъствието на друг човек, все едно беше съвсем сам в стаята. Тишината я изпълваше като топъл въздух, плътна и тромава, когато ръката му посегна към второто шише. Отвори стъклената запушалка на миниатюрна пружинка, но не смеси течностите. Лицето на Хенри бе осветено в златиста светлина и сенки, очите му полуотворени, както се беше загледал във въглените.

Йорк затвори очи и притисна с длан челото си, все още хванал отвореното шише.

Изведнъж той стана рязко и стресна Хенри, който вдигна очи към него.

— Господ да ви пази, Ваше Величество — рече с дрезгав глас.

— Няма ли да останеш с мен? — попита Хенри и очите му попаднаха върху чашата с вино.

— Не мога. На север се събират войски. Войски, дето трябва да посрещна и разбия. Когато се събудите, слугите ви вече ще са се върнали.

Хенри взе чашата и я притисна към устните си, вдигайки я високо. Очите му останаха втренчени в Йорк, докато я изпи и я остави празна обратно.

— Пожелавам ти късмет, Ричард. Ти си по-добър човек, отколкото другите си мислят.

В гърлото си Йорк издаде приглушен звук, почти като болезнен стон. Изхвърча от стаята, все още стиснал малкото шише между пръстите си. Хенри се извърна обратно към огъня, притисна глава назад към тапицерията на стола си и почувства как го унася. Стъпките на Йорк сякаш отекваха дълго на това празно място, но накрая заглъхнаха съвсем.

29.

Зимата бе сковала земята, докато Йорк яздеше обратно към Уестминстърския дворец. Дъждът жулеше кожата му и накрая той започна да я усеща като маска. Нямаше луна и звезди под ниските облаци, виснали над града, тъй че бе принуден да води коня си за поводите в продължение на пет мили, стоплян единствено от надигация се гняв. Но дори и той не можеше да противостои на хапещия студ. Пристигна в кралските апартаменти подгизнал и скован от дъжда, зъбите му тракаха и дори мислите му се бяха превърнали в хаотично движещи се ледени бучки в съзнанието му. Щом достигна запаления огън, застана пред него замаян, а върху килима в краката му се образуваха цели локви. Далеч беше от зазоряване, той се чувстваше изтощен до крайност, дотолкова, че се олюля, както бе застанал прав, със затворени очи и протегнати длани към топлината.

Солсбъри влезе в стаята в момента, когато наметалото на Йорк започна да изпуска пара. Очевидно бяха изкарали графа от леглото му, защото косата му стърчеше на сиви кичури и изглеждаше с десет години по-стар. Дори и така погледът му беше бистър, когато зърна високата, тъмна фигура, загледана в пламъците, докато дървото пукаше и съскаше. Солсбъри знаеше много добре къде е бил през нощта и направо го сърбеше да го разпита. Но щом онзи обърна към него зачервените си и подивели очи, въпросите замряха в гърлото му.

— Какви са новините? — попита Йорк. Ръцете му бяха станали яркочервени и подпухнали от близостта на огъня. Солсбъри се загледа в разперените му пръсти.

— Нищо повече за това колко са се събрали. В такова време твърде много от тях са скрити в палатки или зад градските стени.

Йорк го изгледа смръщено.

— Трябва да разберем.

— Не мога да правя чудеса, Ричард — отвърна Солсбъри и се изчерви. — Имам шестима добри шпиони в Ковънтри, трима в град Йорк, но само двама в цял Уелс — и от месец не съм получавал сведения от тях.

Нужни му бяха години, за да внедри информатори сред приближените на враговете им. След битката при Сейнт Олбънс Солсбъри се беше заел с тази задачи с огромна амбиция, решен да съперничи на Дери Бруър в обхвата и дълбочината на информацията. С времето той започна да схваща колко трудно се създават такива групи, а също и да осъзнава качествата на далеч по-опитния си противник. Твърде често бяха откривали хората му убити, почти винаги така, сякаш са претърпели ужасяващи инциденти. Въпреки това някои бяха оцелели, оставайки безмълвни и незабелязани, като накрая успяха да докладват, че на север се формира огромна армия.

Не беше много смислено. Никой не се биеше през зимата. Армията не можеше да се храни по пътя. Дъждът съсипваше лъковете, мъжете се хлъзгаха в лепкавата кал и изминаваха на ден половината от разстоянието, което преодоляваха в друг сезон. Замръзналите ръце изпускаха оръжието и цели армии можеха да се разминат в тъмните, ветровити нощи, без някога да разберат колко близко са били.

Независимо от всичко това, десетина влиятелни лордове водеха войници към едно и също място, забиваха знамена в калта и в хапещия студ. Още по-лошо, един от хората на Солсбъри докладва, че се набират войници в Уелс, че стотици се събират под подгизналите от дъжда знамена на Тюдорите. Никой никога не се биеше през зимата. Само фактът, че Хенри е затворен, можеше да ги изведе на поход към Лондон, готови на всичко да спасят своя крал.

— Имаш ли новини от сина си Уорик? — попита го Йорк.

Солсбъри поклати глава раздразнено.

— Още е твърде рано. Едно е да повикаш мъжете на Кент в средата на лятото. Съвсем друго е да ги изкараш от селата им точно преди Коледа.

— Лондон е твърде на юг — промърмори Йорк и се обърна към огъня. — Прекалено ми е далеч да следя какво правят. — Той видя как Солсбъри поруменява, сякаш го бяха скастрили, и кимна замислено на себе си.

Идея на Солсбъри беше да превърнат Лондон в своя крепост, докато чакат да се отменят Указите за лишаване от права. Известно време това му се струваше разумно при толкова много лондончани, които искаха да дойдат под знамената им, да бъдат обучени и въоръжени. След дивашката защита на Тауър от страна на лорд Скейлс

хиляди лондонски момчета доброволно бяха поискали да се вляят в редиците им — от такива, дете принадлежаха към семейства от големите родове на Уич Стрийт, до момчета от бордеите. Те маршируваха цяла есен из полята на юг от реката, обучаваха се да използват пики и щитове.

Йорк сви юмруци, после пак разпери пръсти. Усещаше как топлината облекчава болката и кръвта се връща в тях. Докато двамата със Солсбъри бяха изграждали армия, кралицата, изглежда, също е била в движение, пускала е отрова в ушите на мъже като графовете Тюдор например. Дори би се възхитил от тази жена, ако тя от самото начало не беше толкова категорично настроена против него. Докато Маргарет е жива, докато синът ѝ живее, той знаеше, че няма да бъде в безопасност.

Зачуди се къде ли е в момента и дали е чула, че е обявен за наследник на трона. Туй беше малко успокоение насред обзелото го мрачно настроение. Мисълта му непрекъснато се връщаше към крал Хенри и стаята в епископския дворец и със страх очакваше момента, в който Солсбъри ще попита за него.

— Тръгваме на поход — изведнъж наруши тишината Йорк. — Няма да ги чакам да дойдат при мен. Ще оставим само три хиляди и с останалите ще тръгнем на север. Щом събират армия, искам да я видя. Искам да знам с колко хора разполагат. Като нищо може да чакат и пролетта и тогава ще ги хванем неподготвени. Да. По-добре е, отколкото да стоим тук и други да решават съдбата ни.

— Три хиляди могат достатъчно добре да поддържат реда — съгласи се Солсбъри. Вдигна още една цепеница и я сложи в камината, като разбутваше огъня с железния ръжен.

— Може и да могат, ама трудно ще се лиша от тях — рече Йорк. — Няма да оставим добри войници в Лондон. Имаме нужда от силна войска, за да се срещнем с Тюдорите, да ги стреснем и да ги принудим да си стоят в Уелс. Синът ми може да разположи три хиляди около Лъдлоу, за да защитават границата. Той познава земята там. Ще поддържаме група ездаци, за да си пращаме бързи съобщения. Ще създадем и свръзка с Уорик в Кент, докато води войските на север. Лондон сега не ни е нужен. Всички кръчми са останали на сухо вече — Йорк се усмихна иронично, доволен да види как лицето на по-стария мъж се разведрява.

— Бих искал да си ида у дома — тихо продължи той. — Твърде дълго прекарах на юг и вече се изтощих. След няколко месеца ще навърша петдесет и съм уморен вече. Чувстваш ли го? Ще си видя пак земите, па дори и армията на кралицата да ме чака там.

— Разбирам те. Същото изпитвам и аз, честно. Тази година загубих шест хиляди мъже. Твърде много реколти изгниха по нивите, защото няма момчета да ги ожънат. Сега хлябът е два пъти по-скъп, знаеш ли? А бирата е два пенса за пинт, толкова рядко се намира овес. Северът е потънал в беднотия. Има места, където хората гладуват заради битките, които са загубили. Смятам, че тези Храбреци са научили цената на бляскавите обещания и сребърните значки. Не могат да си позволят още една такава година.

През цялото време, докато говореха, един-единствен въпрос се въртеше в мозъка на Солсбъри. Подозираше, че вече се досеща за отговора от мрачното настроение на Йорк, но реши все пак да изговори на глас думите.

— В лицето на крал Хенри те имат талисман, за когото да събират поддръжници, име, дето им набира хора, които иначе биха прекарвали зимата пред огнищата си. Ти... здрав ли го откри?

Йорк засмука предните си зъби, като езикът му обследваше една дупка там, която го болеше.

— Достатъчно добре беше, когато си тръгнах — той не отмести поглед от огъня, докато Солсбъри изпухтя раздражено.

— Най-болният мъж в Англия бил „достатъчно добре“? Никой не би се изненадал, ако той си отиде по време на сън, но ти си някак сигурен, че бил добре? За бога, Ричард! Ти си наследникът на трона! Ще го чакаш да умре от старост ли?

— Не разбираш — сряза го Йорк. — Докато той е жив, имаме поне някакво подобие на извинение, че действаме в негова защита. Още има хора, немалко при това, дето ще се бият на наша страна, защото защитаваме краля. Ти беше в Лъдлоу. Видя как Тролоп изведе мъжете от Кале и ги прехвърли на страната на краля веднага щом съзря лъвските знамена. Ако Хенри умре, ще изхвърлим част от войската си. Жив, Хенри ни дава добра кауза.

Солсбъри изгледа по-младия мъж замислено, чуваше лъжата и не можеше да я разбере. Чудеше се дали самият Йорк я разбира.

— Ако Хенри по някакъв начин бе умрял тази нощ, както обсъждахме и се бояхме, че може да стане, ти щеше да си крал. Щеше да бъдеш коронясан утре в Лондон и да вдигнеш същото това лъвско знаме. Всички лордове и обикновени хора, дето изпитват такова страхопочитание към крал Хенри, щяха да коленичат пред теб — и да се бият за теб! Исусе Христе, още щом видях киселата ти физиономия, си знаех.

Независимо от гнева си, Солсбъри се огледа дали не е влязъл някой прислужник, който да ги дочуе. Сниши гласа си до дрезгав шепот.

— Ти беше този, дето настояваше да не е от чужда ръка. Ти каза, че няма да позволиш някой крадец да нахлуе в стаята му. Ти каза, че не бива да се пролее кръв. Пазиш ли още шишето, или го остави до него на масата, за да го подушат лекарите му и да познаят миризмата?

Оскърбен от гнева на приятеля си, Йорк рязко бръкна в торбата под наметалото си и хвърли малкото шише в пламъците, където то остана цяло и бавно започна да почернява. И двамата чуха как отвътре нещо започна да кипи, после зелени огнени езици заиграха около тапата.

— Той е като дете — рече Йорк, — невинен е. Мисля, че разбра какво смятам да правя и ми прости. Това щеше да е чудовищно деяние, да прокълна душата си заради това момче.

— Щеше да си крал тази вечер — ядно подхвърли приятелят му. — Двамата щяхме да сме подсигурили бъдещето си, семействата и родовете си за векове напред. За такова нещо бих прокълнал хиляда души, и моята сред тях, а после щях да заспя съня на праведните.

— Ох, задръж си упреците — сърдито отвърна Йорк. — Това не ти е игра на тронове, ами истински резултати с истинска кръв. Чудя се как ще ме правиш крал, пък продължаваш да искаш да ме контролираш. Толкова ли е ужасно, че не можах да убия едно дете? Изобщо ли не те познавам?

Под пронизващия поглед на Йорк Солсбъри сведе очи и издиша тежко, почувства се напълно изпразнен.

— Познаваш ме — рече накрая. — И не, не е толкова ужасно. И аз щях да почувствам загуба, ако ми беше казал, че е умрял, ако не за друго, то поне от любов към баща му — разпери двете си ръце с обърнати нагоре празни длани. — Добре, Ричард. Няма да те моля пак.

Изпрати Едуард към Уелс, а аз ще тръгна с теб на север, макар че старите ми кокали само при мисълта за това започват да се жалват. Ще намерим друг начин, който не е свързан със смъртта на Хенри.

Маргарет погледна през рамо и очите ѝ светнаха, щом видя сина си. Малкото момче яздеше с такава гордост, а около него беше пълно с шотландци. Старейшините го сложиха на кон, за да не изостава от тях, макар самите те да вървяха пешком. През първите няколко мили тя се беше притеснявала за безопасността му. Но единственият път, когато той се хлъзна, един младеж с лекота го подхвана и със замах го върна обратно на седлото, а момчето звучно се разсмя.

Можеха да я уплашат, тези бойци от клана, дето Мери ѝ беше избрала, за да я придружат в Англия. Не бяха едри, тук-там с някои видими изключения. Имаха гъсти бради, червени или черни, или пък тъмнокестеняви, понякога сплетени на дълги плитки, често с втъкани в тях муски. Говореха на собствения си неразбираем език помежду си, макар че доста от тях май знаеха френски. Малцина говореха английски или поне си признаваха за това. Можеха да се хият и да се споглеждат и при най-простия въпрос, избухвайки изневиделица в смях без разбираема за нея причина.

Виждаше се ясно, че са свирепи воители. Мери Гелдерс не бе излъгала, като ѝ каза, че ще ги подбירה по силата и уменията им. Всеки от тях носеше *leine*, дълга жълта туника без ръкави, която стигаше до коленете. От самото начало се бе научила да разпознава по миризмата кой от тях е могъл да си позволи шафранова боя и кой е трябвало да използва конска урина. Над тази бойна одежда закачаха едно безформено платно — наричаха го *brat*, — придържано на врата от закопчалка, което го превръщаше в наметка, а и в одеяло, в което да спят. Някои бяха тъмносини или пък червени, докато други бяха изтъкани в странни шарки в кафяво и зелено.

Изненада се колко много от тях вървяха с голи крака под туниката и шала. Неколцина носеха, като сънародниците ѝ във Франция, карираны тесны панталоны, залепнали за краката им от дългогодишна употреба и от маста, която са натривали в тях, за да ги пазят от студа. Останалите ходеха с косматы крака, разголени почти до

бедрата, тъй като затягаха наметката плътно около кръста си, като събираха плата в гънки, за да им е удобно.

Дните станаха къси и тъмни, докато дойде време да пресекат границата. Вървяха през светлите часове на деня, после почиваха и се хранеха — четири хиляди мъже, увити като пашкули в шаловете си върху влажната земя. Храната едва стигаше, макар че изпразваха хамбарите на всяко село или град, през които минаваха, и поставиха неколцина добри стрелци отпред, за да следят за зайци или зимни сърни. След седмица с тях Маргарет си даде сметка, че е отслабнала, а енергията ѝ като че ли се усилваше против всякаква логика, тъй като храната беше оскъдна — овес и по няколко ленти сушено месо.

Декември вече беше преполовил, когато стигнаха до град Йорк и огромната армия, дето се събираше в покрайнините му. Шотландците като че се оживиха при вида на палатките и очакващите ги въоръжени рицари, което притесни Маргарет. Довела беше в Англия един стар враг, макар да ѝ бяха обещали, че ще ѝ служат вярно. Лесно можеше да си представи някакво прибързано действие или закачливо подмятане и тогава младите шотландци щяха да се сбият с армията, на която се бяха притекли на помощ.

Съгледвачи тичаха пред нейните четири хиляди и носеха новината. Казваше си да не се безпокои, но видя как старейшината, когото те следваха, пресече линията на маршируващите бойци, проправяйки си път с коня, и се насочи към нея.

Андрю Дъглас говореше както френски, така и английски, макар че едновременно с това си мърмореше на галски, все едно че водеше разговор сам със себе си. Тя не знаеше официалната му позиция в двора на шотландския крал, макар Мери да бе споменала, че му има доверие. Беше едър и набит, един от малцината, които решиха да яздят, въпреки че контролираше коня си по-скоро със сила, отколкото с изящество и финес. Обичайното му изражение беше сякаш я измерваше с яростен поглед, макар тя да знаеше, че отчасти усещането се дължи на голямата му окосменост — брада, в която можеше да се скрие птиче гнездо, в комбинация с гъста черна коса до раменете и щръкнали вежди. Като изключим носа и една ивица открита кожа високо на скулите му, Дъглас приличаше на храсталак, иззад който надничаха сините му очи, винаги в сянка. Проявяваше достатъчно

уважение към нея, макар че галските му мърморения може и да не бяха почитателни, откъде да знае.

— Милейди, най-добре да спра мъжете, преди да са уплашили хрътките, ако ме разбирате добре — рече той и добави тихо нещо под нос, което тя не разбра. — Трябва да им намеря добро място, на което да починат, близо до река — може би по-нагоре по течението над онези момчета там, тъй че да не им пият пикнята.

Маргарет премига, смятайки, че не го е разбрала точно, но и не искаше да го моли да повтаря. За човек, чийто матерен език беше френският, намираще шотландския акцент направо невъзможен понякога. Тя наклони глава, давайки съгласие за общата идея, и той извика нещо на собствения си език към мъжете около себе си, тъй че те спряха, развързвайки мечовете и брадвите си. Маргарет отново започна да се безпокои.

— А защо се въоръжават, Андрю? Тук няма врагове.

— Такъв си им е навикът, милейди. Обичат да държат желязо, когато англичаните са наблизко. Така са свикнали, не им обръщайте внимание.

Маргарет повика сина си, като го наблюдаваше с умиление как сритва коня си, порумениял от това, че толкова много погледи са вторачени в него. Накрая стигна до нея, задъхан и сияещ. В далечината може би три дузини мъже се бяха събрали пред строя и ги очакваха с вдигнати знамена, докато те приближаваха в лек тръс.

— Това там е херцог Съмърсет — рече Маргарет, обръщайки се към старейшината.

— Да, и граф Пърси. Познаваме му достатъчно добре герба — отвърна той.

— Благодарна съм, че честната дума на вашата кралица и на сина ѝ означават, че между вас няма да се водят битки — твърдо заяви Маргарет.

За нейна изненада, той се засмя.

— О, ние разбираме от примирие — и от това кой ни е съюзник. Ако знаехте малко повече за клановете, щяхте да се научите да се доверявате на тези момчета.

Независимо от успокоителните му думи, тя усети, че става все по-нервна, докато ездачите приближаваха. Обля я вълна на облекчение, щом зърна Дери Бруър, който яздеше до тях и сияеше от удоволствие.

Като най-старши лорд, Съмърсет първи слезе от коня и падна на коляно пред Маргарет, бързо последван от граф Пърси и барон Клифорд. Останалите мъже стояха мълчаливи, докато господарите им поздравяваха кралицата и сина ѝ и оглеждаха строените шотландци със студено изражение и с една ръка на дръжката на меч.

— Ваше Височество, каква радост да ви видим — заяви Съмърсет и се изправи. — Принц Едуард, добре дошъл.

— Мога само да се чудя каква цена сте платили за толкова много воители, милейди — вметна Хенри Пърси и се намръщи. — Надявам се, че не е прекалено обременяваща.

Младият граф имаше клонестия нос на Пърси, забеляза тя, тази огромна издатина, която доминираше над лицето му и го караше да изглежда като по-млада версия на баща си.

— Убедена съм, че това е работа на Короната, милорд Пърси — отвърна тя рязко и го накара да се изчерви. — Сега да ви представя лорд Дъглас, командир на тези прекрасни бойци.

Граф Пърси усети враждебност, щом Андрю Дъглас приближи. Шотландецът специално се постара да покаже, че дланта му е празна, и после пое подадената му ръка така, сякаш правеше огромен компромис. Щом се освободи от ръкостискането, графът веднага се обърна и се отдалечи, като гледаше с неодобрение масата шотландци и движеше устни, дъвчейки една афта от вътрешната им страна. Маргарет видя как Дери Бруър се забавлява, наблюдавайки сценката.

— Определил съм ви лагер малко настрани от основната армия — обади се Съмърсет, смръщил вежди поради напрежението, което витаеше наоколо. — Лорд Дъглас, вие и мъжете ви ще заемете левия фланг, ако ни нападнат, близо до Клифорд и моите собствени хора.

— А вие къде ще сте разположите, лорд Пърси — невинно попита Андрю Дъглас.

— На десния фланг — веднага отговори Пърси и червенината по страните му се сгъсти. — Моите и вашите мъже имат дълга история и разправии, които няма да уреждаме тук — гласът и изражението му леко се втвърдиха при тези думи. — Не очаквам каквито и да е проблеми — същото съм казал на капитаните си. Разбира се, трябва да забраня на вашите хора да навлизат в града. Вече съм уверил в това градския им съвет.

— Приемаме условията ви, милорд — отвърна Дъглас. — Господ да ни порази, ако някога уплашим населението на град Йорк — шотландецът промърмори под нос още нещо, което накара Пърси да стане почти морав в лицето.

Маргарет се зачуди дали графът разбира странния, леещ се език, след като е пазил границата толкова дълго време срещу мъже, дето бяха точно като нейните четири хиляди. За миг само отправи мисловна молитва да не е докарала вълци в Англия.

— Ваше Височество — продума Съмърсет и прекъсна концентрацията ѝ, — с ваше разрешение, запазил съм стаи за вас на добра улица в града, за да си починете. Барон Клифорд е готов да покаже на тези мъже мястото на лагера им.

При тези думи Андрю Дъглас се разсмя, явно наслаждавайки се на някакъв подтекст, който волно или неволно имаше в думите му. Преди да я отведат, Маргарет слезе от коня си и прегърна шотландеца тъй изненадващо, че всички се вкамениха, като зареяха поглед в далечината от неудобство.

— Благодаря ти, че ме доведе вкъщи, Андрю. Каквито и да са причините ви, благодарна съм на теб и на хората ти. Те са добри момчета.

Шотландецът почервения почти до нюанса на граф Пърси, който я гледаше втрещен. Дери Бруър помогна на кралицата отново да възседне седлото. С ухилена физиономия той самият се метна върху Възмездие и двамата потеглиха, като повлякоха със себе си и половината от събраните наоколо благородници и знаменосци. Над всички тях отново започна да вали, дъждовните капки плющяха и биеха по лицата на тези, които вдигнаха очи и изсумтяха.

30.

Коледа мина и замина в движение — една от най-странните коледи, която Йорк и Солсбъри бяха прекарали далеч от семействата си. Макар че вървяха на север, за да водят война, двамата не биха пропуснали деня, в който се е родил Христос, дори хората им да нямаха нищо против това и да не биха го сметнали за лоша поличба.

Присъствието на осемхилядната войска, която се стовари в енорията му, изуми епископа на Линкълн и макар катедралата на хълма да беше доста голяма, тя не можеше да побере всички. Огромни тълпи от мъже се бяха размесили без лоши помисли с местните енориаши, докато останалите, сгущени отвън, гледаха със страхопочитание нагоре към най-високата камбанария в Англия. Като никога, дъждът им даде почивка. Нямаше никакъв вятър и студът се засили. Градът заискри от скреж и хората отвън много бързо започнаха да треперят и да подухват в дланите си. В няколкото часа тишина и приглушено припяване на химни сякаш целият свят притаи дъх.

Бяха загубили почти два дни, за да стигнат до катедралата, но Йорк установи, че събитието е ободрило мъжете му. Сега те сякаш вървяха с по-лек товар върху плещите си. Несъмнено мнозина бяха изповядали греховете си наред това обширно и замръзнало затишие, молейки за прошка, за да имат поне шанс, ако умрат, да идат в рая. Самият той направи същото и в момента, когато коленичи, се почувства благодарен, че смъртта на краля не му тежи на съвестта. Щеше да е прекалено тежко бреме, твърде много за опрощение.

С изненада установи, че бавното придвижване на север му доставя удоволствие. Римските пътища бяха павирани със солидни каменни плочи, които прекосяваха пущинаци и гъсти дъбови, брезови и ясенови гори. Войниците изкачваха хълмове и пред тях се откриваше безкрайна гледка към тъмнозелените поля, преди да се спуснат пак към залесените долини и да продължат похода си.

Дъждът и пронизващият вятър им бяха постоянни спътници, процеждаха се през дърветата от двете страни на пътя, помрачаваха настроението на мъжете, а дрехите и наметалата натежаваха почти

колкото доспехите им. Въпреки всичко Йорк вдишваше въздуха и той му беше познат, макар понякога да пронизваше дробовете му до болка. Политиката и проблемите от Лондон изчезнаха. Наслаждаваше се на компанията на Солсбъри, без да има друга грижа, освен да отхвърля достатъчно мили зад гърба си всеки ден. Храната не достигаше и след осем дни недояждане вече можеше да се потупа по корема и да усети със задоволство стегнатия мускул, загубил тлъстината, която бе натрупал през последните няколко години. Чувстваше се силен и бодър, макар да беше едва ли не срамно, че е повел войската си срещу вражеската армия. Независимо от цялото му доброжелателство този факт хвърляше сянка върху приповдигнатия му дух.

Двамата със Солсбъри събраха още четиристотин мъже от собствените си имоти, тъй като минаваха близо до тях — често единични фамилни къщи, които отдавна бяха притежание на семействата им и възвърнати след като Указите бяха анулирани. Вторият син на Йорк, Едмънд, граф на Рутланд, бе сред тях. Беше на седемнайсет и се пръскаше от гордост, че има възможност да върви до баща си и да се бие редом с него. Той нямаше височината и масивното телосложение на по-големия си брат, но приличаше на баща си — с черна коса и тъмни очи, и стърчеше видимо над него. Бащата приветства пристигането му с радостен вик, но, оставайки насаме със Солсбъри, сподели, че се чувства така, все едно Сесили го следи чрез момчето.

Йорк и Солсбъри използваха всеки излишен кон за съгледвачите, поставяха хора обратно по пътя за Лондон и на запад към границата с Уелс. Други пък яздеха на десет мили пред тях, групи от по трима ездаци, тъй че поне единият да оцелее при засада и да се върне обратно. Във враждебна територия най-разумно бе да имат пред себе си ездаци на голямо разстояние, които като морски кончета да щъкат напред-назад по всяко време, да приемат заповеди и да предават вести за обстановката пред тях. С всеки изминал ден разстоянието се увеличаваше, тъй че когато Уорик се върна на юг в Лондон, вестта за това беше остаряла с шест дни, докато стигне до Солсбъри. Съдейки по няколкото стегнати реда, които изпрати до баща си, Уорик идваше на север с мъжете от Кент, изтръгнати от семействата им и недоволстващи през целия път.

Едуард Марч беше още по-лаконичен, когато съобщението му ги достигна. Не даваше никакви сведения от замъка Лъдлоу, просто потвърждаваше, че е заел позиция и пращаше поздрави от майка си. Йорк се усмихна на себе си, щом прочете единствения ред, подписан „Е. Марч“, представяйки си Едуард разкъсан между отговорността да предвожда войска и тормозен през цялото време от наставленията на майка си. Все пак Йорк беше доволен. Всички бяха наизлезли.

Независимо от дъжда, тъмнината и студа, той имаше на бойното поле три войски, готови да разбият силите, които кралица Маргарет бе успяла да събере. Едва ли не беше готов да благославя враговете си, че са се събрали на едно място, макар и през зимата, където той можеше наведнъж да ги порази. Годината си отиваше и това му се стори в реда на нещата. Наближеше ли пролетта, цяла Англия вече щеше да е в ръцете му.

После се замисли за самотния млад мъж в епископския дворец, без съмнение в момента зачетен под лампата. Йорк разтърси глава, за да се освободи от този образ. Съдбата на Хенри беше завързан възел, той знаеше, че не е приключил с краля. Но за момента щеше да гледа единствено напред.

След като пращаха съгледвачи толкова далеч напред, нямаше начин Йорк и Солсбъри да бъдат изненадани. Нито един от двамата не видя нещо необичайно в галопиращия мъж, който пришпорваше към тях изнемощелия си кон. Когато минаха край град Шефилд, седалище на графа на Шрусбъри, Йорк вече навлизаше в земи, които познаваше особено добре още от детинство. Големият град Йорк бе разположен само на два дни път на север и той чувстваше, че е все едно у дома си. Хората му пропуснаха съгледвача, както толкова много пъти досега. Повечето нямаха нищо ново за докладване и Йорк го поздрави с усмивка, докато младият мъж слезе от коня и се поклони. Беше неестествено пребледнял и вир-вода от пот, но Йорк просто повдигна вежда, изчаквайки го да се успокои.

— Милорд, има огромна тълпа напред край град Йорк. Армия каквато не съм виждал през живота си.

Минаваха през една тъмна горичка, а пътят беше като разкъсан конец — половината от камъните му липсваха. От двете страни ги захлупваха дървета, които на места растяха направо между римските плочи. Йорк видя, че Солсбъри обърна коня си, и приближи, за да чуе.

— Изглежда, този младеж е открил обекта на отмъщението ни — рече Йорк, като говореше с насилено лековат тон. — А къде са другарите ти?

— Милорд, аз... аз... не знам. Видяхме, че те са пуснали собствени съгледвачи, и после пришпорих коня. Загубих ги от поглед — несъзнателно човекът потупа с треперееща ръка врата на коня си. От муцуната на животното се пенеше дълга лига, залепнала отгоре й.

— Колко ги приближи, преди да обърнеш обратно? — попита Йорк. За негова изненада, младежът се изчерви, сякаш поставяха под въпрос смелостта му. — Просто ми разкажи какво видя.

Двамата със Солсбъри специално подбираха за съгледвачи само мъже, дето можеха да броят или поне да преценяват числеността на големи групи. Йорк гледаше нетърпеливо, докато онзи движеше пръстите си и си мърмореше под нос.

— Бяха разделени на три, милорд. Три големи квадрата, в които лагеруваха край града. Всеки от тях се състоеше от почти ш-шест хиляди, ако съм преценил точно. Може би малко по-малко, но бих казал, че разполагат с около осемнайсет хиляди.

Йорк преглътна и почувства как по гърба му премина тръпка. Беше се изправил пред почти толкова в Лъдлоу, но кралските благородници бяха загубили хиляди оттогава, а също и предводители като Бъкингам и Егремонт. За миг го налегна отчаяние при мисълта за такава многочислена армия. Където и да отиде, кралицата и благородниците й сякаш набираха войници все едно бяха ята от скакалци. Йорк обърна очи към Солсбъри, който го измери с намръщен поглед. Името на краля беше могъщо средство за привличане на мъже в негово отсъствие, или по-скоро поради отсъствието му. Йорк не срещна погледа му, размишляваше бързо, докато съгледвачът се взираше в него.

— Те знаят, че идваме, щом са се засекли с техните постови — изведнъж се обади Солсбъри. — Преди колко време беше това?

Младият мъж сякаш изпита облекчение, когато извърна поглед от болезнения израз върху лицето на Йорк.

— Видях ги вчера сутрин, милорд. Трябваше да завия в широка дъга, за да избегна ездачите, които ме преследваха, но надали са били повече от дваисет, може би трийсет мили. Не се отдалечавам повече.

— Те са имали един цял ден, за да дойдат на юг, ако са тръгнали веднага след като са забелязали съгледвачите ни.

— Не — каза Йорк. — Имаме още съгледвачи на шест и на дванайсет мили. И никой от тях не се е върнал да доложи, че ги е забелязал. Армията на кралицата не е помръднала, или поне не го прави бързо.

— Дори и така, Ричард, твърде много са — прошепна Солсбъри.

Йорк го изгледа кръвнишки, като на мига освободи задъхания войник и поръча да изпратят друг по същия път. Нуждаеше се от своите морски кончета повече от всякога сега, когато такава огромна армия беше тръгнала срещу него.

— Не, не са — твърдо възрази той. — Дори зимата да потисне духа на половината от кентските мъже, Уорик ще доведе шест хиляди или повече. Синът ми има три хиляди със себе си — говореше монотонно, като междуременно преценяваше шансовете им.

Ако извикаше обратно Едуард, на уелската граница нямаше да остане никой, който да се изправи срещу Тюдорите. Всичко зависеше от това колко са тръгнали с Уорик и на какво разстояние бяха от тях. Йорк тихичко изруга и Солсбъри кимна.

— Имаме нужда от крепост — обяви той. — Някъде, където да чакаме в безопасност. Мидълхам е твърде далеч и е прекалено малка за осем хиляди войници.

— Тогава Сандъл — предложи Йорк. — На не повече от четири левги от това място е.

— Може армията на кралицата вече да е минала оттам — възрази Солсбъри. — По бих тръгнал на запад или на север, може би обратно към Лъдлоу дори.

— Ще ни покосят, преди да сме стигнали — Йорк силно разтри лицето си, сякаш да възвърне към живот плътта си. — Аз не бих предизвикал съдбата повторно. Не. Никой от другите съгледвачи не се върна. Можем да стигнем до замъка Сандъл. Той е почти като остров, крепост на хълма, и е лесен за защита. Ще ни свърши работа.

— Не ми харесва, че поемаме такъв риск — твърдо заяви Солсбъри. — Искаш от мен да се запътя право в ръцете на врага, който ни превъзхожда двукратно.

Той се стресна от изненада, като чу как Йорк се смее и рязко вдишва, пълнейки гърдите си с въздух.

— Аз съм си у дома. Накараха ме да вървя през бури и дъжд, но точно заради това се чувствам по-силен. Тази година си отива и този последен, голям лов с нея. Сандъл е само на няколко мили. Не се боя от твоя „риск“, нито от движението на враговете си, все едно колко от тях са ми довели — Йорк поклати глава с ехидна усмивка. — Няма да бягам. Нито днес, нито в някой друг ден. Това, че бях принуден да напусна Лъдлоу, ми стига за един живот. Казвам ти, повече няма да им обърна гръб.

Очите му гледаха студено в очакване на отговор и се чудеше дали Солсбъри ще продължи да спори, докато времето, което им беше толкова необходимо, се изнижаваше.

— Четири левги до Сандъл? Сигурен ли си? Дванайсет мили? — отрони най-сетне другият. Йорк се усмихна на приятеля си.

— Не повече от това, заклевам се. Когато бях момче, яздех от Йорк до пазара в Шефилд с баща ти. Познавам тези земи. Ще сме в безопасност зад стените на Сандъл, преди слънцето да е започнало да залязва.

— Тогава засили темпото — отвърна Солсбъри. — Не можем да накараме слънцето да стои на едно място.

Армията, лагеруваща край стените на Йорк, беше най-голямата, която Дери Бруър някога бе виждал. Въпреки това той продължаваше да нервничи, гризеше със зъби една инфектирана драскотина на пръста си, притискаше сгорещеното място и плюеше, когато усетеше горчивина в устата си. Над огромната шир от палатки и мъже, които страдаха от непрекъснатата влага, надвиснаха буреносни облаци. Изкопали бяха отходни канали, но само за една нощ проливни дъждове те се наводниха и из целия лагер се понесе мръсотия, която се смеси със застоялата вода. Върлуваха и болести, тъй че по всяко време поне стотина мъже започваха да стенат и да изпразват червата си със смъкнати до глезените клинове или галски бричове. По някаква причина шотландците страдаха повече от останалите, чувстваха се съсипани от този странен бич и докато болестта ги изгаряше, силите им бяха отслабени като на деца.

Дери слезе от коня край шатрата на кралицата, най-голямата единична структура в равнината. Предаде юздите на Възмездие на

един слуга, като отдели момент да му обясни за отчаяния копнеж на животното към сбръчкани зимни ябълки, ако случайно се намереше подобно нещо наоколо. Показа му едно сребърно пени като обещание и влезе, за да присъства на военния съвет. Чу гласовете на Маргарет и лордовете ѝ няколко крачки преди да влезе.

Вътре шумът от дъжда беше много по-силен. Шатрата пропускаше вода на поне десетина места и капките капеха в съдовете с тъпо почукване, а въздухът тежеше от влага. Полевите мангали, сложени върху мокри постелки, изпусаха кълбета от дим и прибавяха към атмосферата задушлив мирис на въглища и пукането на зелено дърво. Дери разстла наметката си да съхне върху една пейка и приближи, почти незабелязан, за да ги слуша.

Лорд Клифорд бе в центъра на дискусиата — нисък мъж с фино телосложение и изящни мустаци, дето сигурно трябваше да се подкастрият всеки ден, за да запазят формата си. Макар че беше само един от дузината по-маловажни барони в това множество, той смело използваше смъртта на баща си в битката при Сейнт Олбънс с мъже като Съмърсет и Пърси. Заради тази споделена загуба те бяха предоставили място на Клифорд на своята маса и му бяха дали власт, далеч надхвърляща тази, която прилягаше на ранга му.

Дери не го харесваше, никак дори. Младият барон имаше навика да го надприказва, сякаш неговото мнение не струваше и пет пари. И при други обстоятелства щеше да е трудно да изпитва уважение към подобен човек, но ето, случи се тъй, че да не трябва да прави специални усилия, за да го намразва.

Застанал настрана, Дери се чудеше дали нарочно групата благородници до един бяха с лице към кралицата, като че тя беше огънят, който ги топлеше. Забеляза и огромния червенобрад шотландец, застанал зад рамото ѝ като страж. Лицето му беше безизразно, но слушаше доста внимателно онези, дето щяха в един момент да вкарат другарите му в битка.

Дери обхвана в миг всички подробности, настани се, пренебрегвайки миризмите на болест и разхлабени черва, които насищаха въздуха заедно с тези на мокра вълна и гниеща кожа. Поне е топло, помисли си с благодарност.

— Ако Йорк е довел краля на север, то ще е като затворник — казваше в този момент Клифорд. — Наредил съм на капитаните си да

не обръщат внимание, ако видят кралски знамена. Те знаят, че крал Хенри никога няма да тръгне срещу съпругата и сина си, затова и не се боя от дезертъорство. Такива хора винаги са по-щастливи, ако им даваш прости команди, нали знаете. Въпреки това са решителни, милейди. Смятам, че гледката на лъвовете на бойното поле би повдигнала духа им, би потвърдила, че те спасяват крал Хенри. Да се надяваме, че Йорк наистина го е довел. Това ще им придаде сили.

Маргарет забеляза приближаващия Дери Бруър. Направи му знак да дойде, без да обръща внимание на раздраженото сумтене на Клифорд, когато Съмърсет и Пърси му направиха път да мине напред.

— Какви са новините, мастър Бруър?

— Все още вилнеят болести из лагера, милейди, но днес заболелите са по-малко от вчера. Виждам съм подобно нещо във Франция, но засега сме загубили само неколцина от най-слабите мъже. Мисля, че по-скоро ще заглъхне, отколкото да се разпространи, дай Боже. Изпратих шейсетте най-тежки случая обратно в града да си почиват и наредих да им дават бульон и бира. След това трябваше да настоявам за принципа „един излиза, друг влиза“, защото иначе цялата армия ще вземе да се настани на топло да почива — той вдигна поглед към безстрастното лице на шотландеца, застанал до нея. — Шотландските момчета отказаха да идат, милейди. Изглежда, предпочитат сами да си лекуват болестите.

Без да променя израза си, огромният мъжага му кимна едва забележимо и това накара Дери да се усмихне.

— Този човек няма ли нещо по-важно за съобщаване? — внезапно се обади лорд Клифорд с прекалено силен за затвореното пространство глас. — Знаем, че има болест сред лагера, Бруър. Предполагам, че има също и крадци, които крадат принадлежностите на другарите си. И какво от това? — той се огледа за реакцията на околните, сякаш очакваше от тях да го изхвърлят навън на дъжда.

Съмърсет поклати глава и предпочете да пренебрегне този изблик заради по-важните им задачи.

— Чакаме заповедта да тръгнем, милейди. Днес ли ще бъде това? Отнема време да се събере лагерът, а светлината вече си отива. Бих искал хората ми да са готови за тръгване.

В шатрата настъпи тишина, всеки един от мъжете се обърна, за да улови отговора на Маргарет. Между веждите ѝ се появиха две

отвесни бръчки и Дери забеляза, че, както стоеше, тя подръпваше кожичката край нокътя на палеца си с показалеца на дясната си ръка. Разбираше безпокойството ѝ при толкова много старши благородници, вперили поглед в нея. Тя бе онази, която настоя да ѝ се подчиняват, като насила им наложи ранга и правото си на това. И това беше цената — че трябва да издаде заповед, която можеше да ги прати всичките на смърт. Всеки присъстващ там имаше и лична причина да влезе в бой срещу Йорк, но отговорността беше нейна, за съпруга и за сина ѝ.

Тя отвори уста да заговори, но потуши звука, който излезе от гърлото ѝ в дълга въздишка. Беше станала свидетел на ужасната касапница на Блоър Хийт, беше видяла цели армии, разкъсани и разбити от Нортхамптън, Уорик и Марч. Бе изминала стотици мили, за да събере достатъчно мъже, които да тръгнат за Лондон и да спасят краля. Но много преди да са готови, Йорк бе дошъл на север.

Налагаше се да вземе решението заради неговото присъствие. Тя трябваше да рискува всичко. Пръстът, който чоплеше палеца, стана по-настойчив и Дери чуваше как стърже в нокътя. Сърцето му се късаше за нея в настъпилата продължителна тишина. Беше се спазарила с Тюдорите и с шотландците, за да спечели подкрепата им. Беше им обещала собствения си син, заложила бе на един кон собственото си бъдеще. Той си представяше какъв страх би могла да изпитва да хвърли заровете още един път. Ако Йорк отново успееше да разгроми мъжете, събрани в тази шатра, тя нямаше какво повече да даде.

— Милорд Съмърсет ми каза, че предпазливостта не печели войни — най-сетне отрони Маргарет. Нещо в изражението ѝ се отпусна, изведнъж сякаш цялото ѝ напрежение се стопи. Пръстите ѝ спряха трескавото опипване и се и отпуснаха. Тя пое дълбоко въздух и едва не се задави. — Дайте заповед лагерът да се разформирова, милорди. Ще излезем на бойното поле срещу Йорк и всички, дето са тръгнали с него. Помнете, че се сражавате, за да освободите краля на Англия, задържан от тези отвратителни предатели. Вие сте застанали на правилната страна. Моите благодарности и Божията благословия да е с всички вас.

Главата ѝ клюмна, след като приключи, част от моментната ожесточеност я напусна и тя пак придоби тъжен и уморен вид. Лордовете около нея се поклониха и ѝ благодариха в нестроен, дрезгав хор, освободени от бездействието и вече тръгнали към своите бойци.

Дери остана с кралицата, шотландецът също беше там и го наблюдаваше внимателно. След сделката, която беше сключила отвъд границата, те очевидно бяха решили да я пазят докрай. Дери намигна на мъжгата, на което той отговори с жест, в който дясната му ръка попадна върху дръжката на камата.

— Бих ви попитал дали имате някакви специални инструкции за мен, милейди, но все още не сме съвсем насаме — при което той театрално изви глава към мрачния воин до нея.

Мъжът само го изгледа безстрастно.

Маргарет заусуква кичур коса около пръста си, все по-стегнато и по-стегнато. Гласът ѝ звучеше безрадостно, когато му отговори.

— Винаги си казвал, че работата ти приключва, когато започват боевете, Дери. Помогнал си ми повече, отколкото мога да изразя с думи, но дойде времето на битките. Сега, предполагам, всичко ще се решава от стрелците, рицарите и войниците — за миг тя стисна очи. — Дери, виждала съм как командва Солсбъри. С очите си видях как той разби армия три пъти по-голяма от неговата при Блоър Хийт. Не познавам достатъчно Йорк на бойното поле, за да се боя от него, но наистина се страхувам от Солсбъри. Ще стоиш ли близо до мен?

— Разбира се! А що се отнася до останалото, в лицето на Съмърсет и Пърси имате добри воители, милейди. Не се безпокойте. Съмърсет е прекрасен командир. Баща му го е обучил добре и момчетата му имат доверие. Доколкото виждам, той притежава талант за това, а и не се отказва от съвети. Никой от тях не обича Йорк, Маргарет. Знаят какво е заложено и няма да се огънат, обещавам ви. А също и шотландците най-вероятно.

Огромният мъж до Маргарет изсумтя раздражено, а тя се позасмя.

— Не дразни човека, Дери. Ще те разкъса на парчета.

— Е, той е два пъти по-млад и два пъти по-едър, или почти — отвърна Дери. — Макар да реших, че мога първо малко да го притесня.

Шотландецът се усмихна бавно, показвайки какво мисли за изявлението му.

— Трябва да ми доведат коня, Дери — рече тя. — Твоят наблизил ли е?

— Възмездие ли? Почти няма нужда да го връзвам, толкова ме обича той. Като хрътка ми е верен, милейди.

Тя се усмихна, оценявайки опитите му да я ободри.
— Да се надяваме, че името му е добро знамение тогава.

31.

Замъкът Сандъл бе разположен в сърцето на територия от сто и двайсет хиляди акра, почти двеста квадратни мили земя. Ферми и гори, както и цели градове и дузина енории се намираха в границите ѝ, като всяка църква, ферма или търговия заплащаше десятък на васалния си лорд. Вярно е, че Йорк предпочиташе замъка Лъдлоу за свой семеен дом, но въпреки това усети как вътрешно се отпуска, щом двамата със Солсбъри достигнаха границата на владенията му и изминаха последните няколко мили по пътя към замъка.

Подобно на всички останали негови владения, когато Йорк отсъстваше, грижите за Сандъл бяха поверени на негов верен иконом — крепостта бе винаги в готовност да го приеме. Открай време Йорк имаше навика да посещава всяко от по-големите си имения два пъти годишно, като прекарваше достатъчно време там, за да изчисли приходите и всички разходи за персонала и доставките, всичко от новите конюшни до пресушаването на местната река, за да се избегне наводнение. Почти веднага щом войската на Йорк и Солсбъри прекоси външните граници, изпратиха бърз вестител напред. Сър Уилям Певерил, който бе обезпокоен в частните си покои, разположени в замъка, веднага излезе и пое нещата в свои ръце. Сър Уилям далеч не беше младеж, но рутинните дейности при завръщането на херцога бяха отдавна установени и не му причиняваха никакво особено безпокойство. Слугите, които си бяха отишли у дома за Коледа, бяха повикани обратно по най-бърз начин от близкото село Сандъл Магна и се юрнаха по пътя към замъка на големи, задъхани групи, за да се явят навреме и да приветстват Йорк с добре дошъл.

Преди херцогът да стигне до подножието на хълма, който водеше право до Сандъл, Певерил вече бе успял да промени изчисленията си за нужното количество месо три пъти, като с все по-невярващ глас крещеше въпроси към онези, които бяха донесли новината. Касапите и помощниците им бяха изпратени със сатърите си към ферми, разположени доста далеч от главните стени. Там имаше прибрани на топло за през зимата свине в свинарниците, застлани със слама, пилета

и гъски. Както се говореше за хиляди войници, всичко трябваше да бъде заклано, за да се пече на шишовите. Дванайсетте коледни дни все още не бяха отминали и сър Уилям се досещаше, че Йорк ще очаква някакъв вид пиршество. Икономът на замъка нареди да заредят огнищата в главната кухня, както и две други в подземията, които се използваха единствено по време на тържества. Из цялата крепост момчета и камериерки тичаха във всички посоки, бършеха прах и чистеха, миеха прозорци и набързо се пременяха в празничните си одежди.

Йорк и Солсбъри яздеха един до друг начело на колоната, като бяха изпратили съгледвачите си на мили наоколо. Солсбъри никога не беше идвал в Сандъл и откри, че е впечатлен от тишината, обхванала имението, погледнато отвън. Той не можеше да види обаче истеричната подготовка, която се вихреше зад стените му. Пътеките и полята бяха добре поддържани и цели дузини производители на въглища навлязоха от зимните си колиби в гората, за да гледат как минава колоната, като сваляха шапки пред господаря си.

Редиците бавно се изкачваха по хълма, а вятърът сякаш се усиливаше с всяка крачка, щипеше ръцете и лицата на мъжете, докато те се вкочаниха от студа и започнаха да треперят. Солсбъри забеляза миниатюрни фигури на най-високото ниво на кулата, далеч над останалата част от крепостта. Лицето му се сгърчи при мисълта как може някой да прекара там цяла нощ, за да следи за врагове. Земята на половин миля около Сандъл беше прочистена във всички посоки. И зад тези открити поля се простираха гъсти гори, които покриваха хълмовете в далечината във всички посоки.

Към самата крепост водеше само един вход, разположен над дълбок ров, предназначен да откаже всеки конник или пехотинец. Йорк с интерес надникна в него и видя, че се е събрала няколко фута вода от непрекъснатите дъждове. Подвижният мост бе спуснат за неговото идване под разветите знамена. Двамата със Солсбъри прекосиха тесния проход заедно, минаха през портала на охраната и през стени, дебели дванайсет фута в основата си.

Солсбъри отведе коня си и Йорк настрана и маршируващите редици започнаха да се изнизват през вратата, като че ли нямаха край. Пространството отзад имаше формата на подкова и надали бе по-голямо от два акра. То се спускаше надолу към градеж, който

приличаше на юмрук — нещо като кула от тъмносив камък, разположена на около трийсет фута под основното ниво на двора. По време на война това би било второ препятствие, изпълнено с войници и свързано със собствен подвижен мост. Кулата пазеше единствената пътека към стената, издигаща се над всичко друго. Тя беше изградена на върха на свой собствен хълм, последната преграда, ако враг успееше да проникне в замъка. Дори само за да го достигне, всяка атакуваща сила трябваше да си пробие с бой път през двата рова, а после да се катери нагоре и да мине през третия подвижен мост. Когато той бе вдигнат, стената бе абсолютно изолирана от всичко останало.

Сандъл не притежаваше изящството на Лъдлоу или пък на собствения му дом Мидълхам. Построен бе за война, макар и без очакванията да приеме зад стените си наблъскана осемхилядна войска. В далечния край на подковата имаше редица от дървени сгради в близост до външните стени. Вратите им бяха разтворени и отпред в редица стоеше прислугата, за да посрещне своя господар. Край тях се нижеха войници, които бързаха да се скрият от вятъра и студа, тъй че закъснелите намериха всяка стая и коридор натъпкани и трябваше с труд да си пробиват път до двора, за да открият там местенце за почивка. Те продължаваха да се вливат вътре, докато в крепостта не остана място, на което да не е седнал някой, оглеждащ се с нетърпение наоколо за храна. Високо над главите им знамената на рода Йорк вече се развяваха на кулата, за да покажат, че той отново е отседнал там. Йорк гледаше как издигат знамената и тихо изруга, после изпрати един от мъжете да се изкачи до най-високата точка на кулата и да нареди да ги свалят.

Ноцта настъпи и покрай всяка вътрешна стена се запалиха лампи и свещи, извадиха мангали на двора, за да се греят треперещите мъже. Омазаните в кръв касапи влачеха бутове месо — всяка изба и всеки зимен склад бе претърсен за шунка, бира, огромни зелени късове бекон, както си беше на кокала, дори гърнета с мед и компот, всичко, което би могло да задоволи апетита на толкова много изгладнели войници.

Солсбъри беше сред онези, за които бяха отредени апартаменти. Едмънд, синът на Йорк, се нае да му покаже пътя, като водеше възпитан и малко притеснен разговор с него, докато минаваха през

безкрайните коридори и преддверия. С тях вървяха двама слуги, спряха се от двете страни на една врата и застанаха неподвижно.

— Този е празен, милорд — рече Едмънд. — Тези двамата ще измият или поправят всичко, което бихте поискали.

— Искях само да знам къде ще спя — отвърна Солсбъри. — Дай ми само миг и ще се присъединя към баща ти — и той изчезна вътре, а Едмънд го изчака търпеливо, спазвайки правилата на гостоприемството дори и при тия необичайни обстоятелства.

Отвън все още разтоварваха каруците, та Солсбъри имаше много малко багаж със себе си. Той спази думата си и след минутка се върна. Беше оставил меч и ремъка му, както и връхната си дреха. Очевидно бе намерил време и да потопи ръце в купа с вода и да ги прокара през косата си, преди двамата с Едмънд да тръгнат обратно по същия път.

— Напомняш ми на баща си, когато беше млад — изведнъж се обади Солсбъри.

Едмънд се усмихна.

— Смятам, че аз съм по-висок, милорд.

В този момент и двамата се сетиха за Едуард и смръщената гримаса, която пробягна по лицето на младежа, заинтригува Солсбъри.

— Брат ти Едуард е вторият по височина мъж, когото съм виждал в живота си след сър Джон дьо Леон, когато служех във Франция. Но сър Джон нямаше толкова добро телосложение, не беше и... въ... красив.

— Красив ли, милорд? — възкликна Едмънд с лека усмивка на лицето.

Солсбъри сви рамене, твърде стар беше, за да се чувства неудобно.

— Да, тъй бих казал. Сър Джон беше както най-високият, така и най-грозният мъж, с когото съм се запознавал. Нещастен човек, като общо. Можеше да хвърли във въздуха варел със собственото си тегло на два пъти по-голяма височина от ръста си. Честно изпитание, което не съм видял някой да надмине. За жалост, независимо от огромната си сила, той не можеше да тича. Едва се тътреше, Едмънд, твърде бавно, както се оказа, поне що се отнася до френския обстрел с оръдия.

— Ах, милорд, съжалявам да го чуя. Щеше да ми е приятно да видя как брат ми среща човек, дето ще го накара да гледа нагоре — момчето имаше чувство за хумор и Солсбъри усети, че го харесва.

— Едмънд, баща ти, например, не е някакъв гигантски мъж, но не се отказва лесно, все едно какви са обстоятелствата. И хубаво е, че си има старци като мен наоколо да му дават добри съвети, а?

— Той ви се възхищава неизмерно, милорд. Зная го със сигурност.

Двамата бяха стигнали до главната зала и Едмънд отвори вратата. Вътре беше по-светло, отколкото в коридора, и той чу, че баща му повишава глас.

— Ще ви оставя тук, милорд. Трябва да се погрижа за кухненския персонал, ако искаме скоро да има нещо за ядене.

Солсбъри спря на прага.

— Ако случайно попаднеш на някое студено пиле например, та дори и на малко хляб и оризов пудинг, ще се сетиш къде съм, нали?

Едмънд се разкикоти и кимна.

— Ще видя какво мога да открия, милорд.

Солсбъри влезе и усети топлината на огромния огън, както и присъствието на множество мъже. Коминът не теглеше кой знае колко добре и помещението бе изпълнено с дим, като стоящите най-близо кашляха. Три малки кученца се щураха насам-натам в луда възбуда. Едното се спря да пишка върху крака на някакъв мъж и другарите му нададоха страшен вой, а той изрева и се опита да го срита. Солсбъри беше благодарен за топлината и направи завой към огъня, вървейки към Йорк.

— Синът ти е добро момче — каза му.

Йорк вдигна глава от масата, която бе отрупана с карти.

— Кой, Едмънд ли? Да, макар че предпочитам майка му да не го беше пращала при мен. Много ми се ще да го върна обратно в Лъдлоу, докато това тук не свърши.

— Ъъ, смятам, че туй няма да му се хареса. Той иска да те впечатли.

— Всички синове го искат — отвърна Йорк малко по-остро, отколкото възнамеряваше. — Извинявай, умът ми е в куп други неща. Дай да ти налея вино — и веднага щом му напълни чашата, пръстът му се плъзна по картата, за да му покаже. — Така. Изпратил съм ездач на бърз кон на юг към Уорик.

— А на запад? Каквото и да са намислили Тюдорите, трите хиляди на Едуард ще ни дойдат добре.

Йорк се заигра с чашите и каната, после поклати глава.

— Не, не още. Втората ни армия ще ни достигне след... три дни, най-много четири. Ако Уорик доведе шест хиляди, да, може би ще трябва да оголим Уелс. Но пък може да доведе и дванайсет или дори петнайсет хиляди. Туй момче е популярно в Кент, Ричард, а и Скейлс им даде нови поводи да си оправят сметките. Мисля, че те ще тръгнат срещу кралската армия. Дори през зимата.

Йорк го гледаше изпитателно и Солсбъри се зачуди дали херцогът не възнамерява да държи наследника си далеч от опасностите. Но при толкова много уши, наострили слух тук, не можеше да го попита. И докато се мъчеше да зададе деликатно въпроса си, вратата се отвори и изпотените слуги внесоха вътре огромни подноси с храна. Насъбраните мъже ги приветстваха шумно и радостни викове отекнаха из целия замък и земите му.

Бяха извървели двеста мили, хранейки се оскъдно, и сега се нахвърлиха на ястията като прегладнели зверове, опразваха чиниите, а после с пръсти ги обърсваха по краищата, като търсеха следи от мазнина. Солсбъри ги зяпаше изумен, докато не усети, че някой го докосва по рамото и видя, че Едмънд се е завърнал с един дървен поднос със студени меса и половин самун хляб.

— Няма ли оризов пудинг? — попита Солсбъри. — Шегувам се. Благословен да си, момко, че се сети. — Стомахът му къркореше.

Едмънд се усмихна и се поклони, после се запъти към кухните, за да се нахрани.

Йорк почти не обърна внимание на разговора им, наведен над картите. Солсбъри пристъпи към него и му предложи от храната си. Стояха прави, хапваха и пийваха. И двамата чуваха как дъждът барабани по покрива все по-силно, докато накрая шумът се превърна в оглушителен рев.

— Не завиждам на хората отвън — мрачно рече Йорк, — но Сандъл е твърде малък за толкова много войници. Уорик ще трябва да лагерува на прочистената земя, когато дойде. Не мисля, че бихме могли да вместим още дори и един мъж зад тези стени.

— Сега мъжете от Кент ще видят какво значи истинско време — бодро отвърна Солсбъри. — Само се надявам да си носят храна — той посочи към подносите и забеляза, че бяха празни. — Господи, Ричард.

Надявам се, че имаш достатъчно зимнина. Тези лакомници ще ти изядат и ушите.

Той се обърна, очаквайки да види усмивка по лицето на приятеля си. Но, за негова изненада, Йорк изглеждаше притеснен.

— Казах на готвачите да нахранят колкото могат повече хора. Но чак осем хиляди! Едно ядене и килерите и складовете са празни. Утре ще изпратя ловни дружини, ако дъждът малко отслабне.

Солсбъри усети, че се прозява, и същевременно се усмихна, тъй че челюстта му изпука.

— И ти трябва да поспиш, Ричард! Гладен или сит, трябва да почиваш. И двамата не сме вече млади както едно време.

— А, ти си по-стар с няколко години, старче — отвърна Йорк. — Така или иначе, съмнявам се, че ще заспя, притеснен съм.

— Е, аз пък не мога да стоя буден — рече приятелят му и пак се прозя широко. И ръката, която вдигна към устата си, даде пример на околните, които изкопираха движението му и започнаха да се настаняват за сън кой където свари, бутаха се и ругаеха, за да се домогнат до най-добрите места край огнището. Кучетата вече се бяха свили на кълбо и замъкът бе притихнал, тъй че тишината на зимната нощ завладя всички.

— Отивам в леглото тогава — каза Солсбъри. — Ако не ме болят твърде много костите на сутринта, ще ти донеса един хубав елен. Ще го изпечем на двора за всички ония, дете не получиха пълна порция тази вечер.

Йорк за миг вдигна очи от картите и се усмихна, а по-старият мъж му намигна и тръгна да си пробива път през налягалите мъже.

Дери Бруър ругаеше в тъмното и мърмореше под нос, докато крачеше по покритата с листа земя, а наметалото му се закачи може би за хиляден път по трънаците наоколо. Той вдигна лампата, но без да отваря капачите, светлината бе достатъчна, за да вижда краката си. Наметката се врязваше в гърлото му и го задушаваше. Ядосан, той напъваше напред като впрегатен кон и накрая платът се скъса и той залитна. Единият му ботуш потъна в локва вода чак до глезена.

Гората беше страховито място през нощта, особено за човек роден и израснал в града. Никога не беше браконьерствал, ако не се

броят кражбите от местната месарница. Дърветата не бяха просто тъмни, а по-скоро съвсем невидими, обрасли тъй гъсто с тръни и папрати между тях, че вече чувстваше кожата си раздрана на парчета. Поне десетина пъти спираше, за да изсмуква рани по ръцете си. Неведнъж му се забиваха малки трънчета и той трябваше да ги вади със зъби. Но най-лошото идваше, когато стряскаше някое животно в съня му и то се шумгваше в краката му, обзето от ужас, с мокра козина и изцъклени очи, едва видимо на бледата светлина на лампата, издавайки предупредителни звуци. Тъй далеч от обитаваните от човека места, Дери не можеше да разбере защо някоя птица ще гнезди на земята само за да го стресне, като внезапно размаха криле, докато той преминава. Ако имаше избор, винаги би предпочел бордеите на Лондон.

Огледа се наляво и надясно, като се увери още веднъж, че се придържа към линията, очертана от лампите. Те се простираха докъдето му стигаше погледа и в двете посоки, както армията навлизаше все по-навътре в гората. Съмърсет беше заповядал по периферията да пазят тишина, въпреки това мъжете псуваха и ругаеха, щом някой клон ги удряше през лицето, отместен от вървящите пред тях. Единствено мъжете в доспехи можеха да преминат през най-гъстите места, макар че дори и на тях се случваше да заклецят крак, а когато падаха, вдигаха шум до небесата. Дери забели очи възмутен, когато един от тях стори точно това на четирийсетина крачки от него — рицар, изруга с пълен глас, изкълчвайки крака си. Ако целта им не беше толкова сериозна, Дери би успял да види смешното в това. Сега обаче трябваше да куцука мрачно напред с останалите и имаше чувството, че всеки трън или шибаци клон, всяка изненадваща дупка или движение в мокрите листа изсмуква част от силите му. Беше по средата на зимата и нощите бяха най-дълги, но тази точно нощ сякаш нямаше край.

Линията на лампите се придвижваше. От клоните на дърветата капеха едри капки, които напояваха дрехите им. От известно време дъждът бе спрял, но под гъстата зеленина над главите им капките продължаваха да валят и удължаваха нещастията им. Единственият светъл лъч за Дери дойде, когато мъже като онзи надут задник Клифорд трябваше да слязат от конете и да бъхтят пешком заедно с

останалите. Надяваше се глупакът да попадне в тунелите на някой язовец или пък, още по-добре, да го ухапе нещо отровно.

Не късметът бе поставил съгледвачите им около замъка Сандъл, които да следят за войските на Йорк. Дери Бруър беше изпратил тези мъже още преди няколко дни, макар че, когато го предложи, Клифорд бе изсумтял неодобрително и го бе изгледал презрително. Но докато съгледвачите се върнат и съобщят за войските на Йорк, онзи се беше покрил и Дери не успя да се наслади как се гърчи от неудобство.

Гъстите облаци закриваха луната и звездите, дори и погледът им да си пробиеше път през короните на дърветата, които сигурно са изглеждали съвсем същите преди още римляните да дойдат по тези земи. Дери се чувстваше все по-изтощен, а и се притесняваше, че може съвсем да изпуснат крепостта в тъмнината или още по-лошо — да излязат на прочистената земя около нея точно когато слънцето изгрее. Никога не беше виждал с очите си замъка Сандъл и беше трудно да направи план, без да има подробностите.

Вгледа се за миг в лампата си и провери дали свещта вътре не догаря. Видя, че фитилът е потънал в локва от разтопен восък, и зарови в торбите си за замяна. Много по-лесно беше да запалиш нова свещ от старата, отколкото да се мъчиш да произведеш искра с кремък в тъмното или пък да отидеш до съседа си. Без да спира, той отвори страничната вратичка и бръкна вътре. Сега виждаше мъжете около себе си по-ясно, съзря редица промъквачи се шотландци, като всички в миг се обърнаха да видят кой ги осветява. После духна вятър и угаси свещта му, а той започна да ругае.

— По-тихо там! — скара се някой на около двајсет крачки зад него.

Разпозна гласа на Клифорд и изпита желание, както беше пълна тъмнина, да се върне и хубавичко да го цапардоса, без онзи да може да го види. Вместо това стисна челюст и се придвижи до най-близката до него разлюляна лампа.

Стотици мъже го следваха по петите и имаха нужда от точицата светлина, която той излъчваше, за да не изгубят пътя. Без него те щяха да се отклонят, да изчезнат в непроходимата гора и никой повече нямаше да ги види.

32.

Когато се събуди, Солсбъри се почувства стар. Тазът му и кръстът бяха като вкаменени, тъй че на зазоряване се наложи да седне и да разтегне крака, като тихичко простенваше. Отпърво болката се изостри, а после поутихна и той се отпусна. Багажът му беше разопакован предната вечер, но прислугата на Сандъл продължи да работи до много късно, след като всички останали в замъка заспаха. Не си спомняше някой да е влизал в стаята му, но намери приготвени купа с прясна вода, чисти чорапи и долно бельо. Избърса се целият с ленена кърпа и така премахна старата пот и миризмата на кон от кожата си. С ръце напипа под леглото глинено гърне и внимателно го постави върху тоалетката, като преди да се облече изпразни мехура си със затворени очи и въздъхна облекчено.

На вратата леко се почука, той подвижна „влез“ и двама прислужници се появиха в стаята.

Единият носеше кожено вързопче с принадлежности за бръснене, а другият — купа с вряла вода, подгрята в кухните на замъка. Той разтърка с ръка наболата бяла брада. Когато я оставяше да израсте, Алис все му казваше, че изглежда като старец. Мъжът, който наточваше бръснача в кожената лента, му изглеждаше доста стабилен в ръцете, но въпреки това съжали, че Ранкин го няма. Искаше се сериозно доверие да допуснеш мъж, който държи острие, толкова близо до гърлото ти. Изсумтя и вдигна очи, развеселен от собствената си предпазливост, докато се настаняваше на стола. Когато човекът започна да маже топло олио по кожата му, чу как стомахът му къркори и се разсмя. Осем хиляди щяха да се събудят със същите спазми на глад и за тях нямаше нищо.

Слънцето все още изгриваше, когато стигна до главния двор. Спря се на вратата и погледна огромното людско множество, прекарало нощта на земята, потънала в сянката на стените, тъй че навсякъде наоколо блестеше от скреж. Мнозина бяха станали и се движеха, въртяха ръце, духаха и потръпваха, правеха всичко възможно да върнат към живот безчувствените си крайници. Други лежаха свити

на кравай, стенеха или хъркаха, легнали плътно един до друг като спящи кучета. Един инициативен капитан се опитваше всячески да накара група мъже, които бяха спали вътре, да излязат, за да изпрати на тяхно място вкочанените момчета да се постопят, без да обръща внимание на псувните им. Солсбъри одобри действията му. Добрият офицер се грижи за хората си.

Графът потръпна при мисълта, че би могъл да прекара нощта навън. Те всички бяха млади, разбира се, но в края на декември студът беше направо брутален. Тази мисъл го накара да вдигне поглед към кулата, вече озарена в златисто. Трима мъже стояха на най-високото и оглеждаха прочистената земя около крепостта, брулени от вятъра, който сигурно ги пронизваше до мозъка на костите им. Преди да изгрее слънцето, не им позволяваха да ползват дори мангал от страх, че светлината му ще отслаби способността им да следят за врага. Мъжете се обърнаха бавно, докато той ги наблюдаваше, обгръщайки с поглед всички посоки, без следа от тревога на лицата им.

Графът спря един капитан и му прехвърли отговорността да организира ловна дружина. Една от привилегиите на ранга му беше, че трябваше просто да стои и да чака, издухвайки дълги облаци от пара през дланите си, докато мъжът изпраща разсилни до конюшните и търси доброволци, дето щяха първи да си изберат от месото, което успееша да осигурят. Трийсетина мъже вдигнаха ръка, а числото им се утрои, щом новината се разнесе.

Солсбъри прекоси откритото пространство, докато те се събираха при портала, и закопча наметалото си на врата, загръщайки се в дебелия му гънки. Когато беше млад, онези, дето се оплакваха от студа, му се струваха по-слабосилни от него. Тогава просто не го беше чувствал по начина, по който те сигурно са го усещали, но отминалите години бяха отнели голяма част от закалката му. Вятърът сякаш проникваше над стените, блъскаше и брулеше мъжете, тъй че те залитаха от неговата сила. Небето поне беше ясно, малко благоволение на съдбата. Преди още слънчевите лъчи да се разпрострат из двора, Солсбъри вече се бе качил на коня си заедно с трима рицари капитани и двеста мъже, които чакаха на крака, за да подгонят дивеча. Той със задоволство забеляза, че неколцина носеха лъкове и колчани. Щеше да им дотрябва всичко, което намерят, за изхранването на толкова хора в замъка, от птиците и зайците дори до лисиците или вълците, дето са

имали нещастieto да им пресекат пътя. Кухненските скари биха поели всяка живинка за печене, макар че той много се надяваше да донесе някоя сърна или елен.

Войниците при портала подсвирнаха на онези горе на кулата. Те се взряха за последен път, преди да им извикат: „Чисто е!“. Избутах масивната дървена врата навън и малката портичка се вдигна. Шестима войници спуснаха навън подвижния мост на мястото му върху рова.

Солсбъри се загледа в подгизналото поле отвъд външния ров и локвите вода, които блестяха на утринното слънце. Метна се на коня още щом първите редици от стрелци излязоха, като си бърбеха и се смееха. Гората, на която никога не е било позволявано да приближи твърде близко до замъка, лежеше пред тях в края на половин миля открито пространство — изкуствена линия, маркирана от горските пазачи векове преди тях.

Щом вратата се отвори, всеки мъж вътре сякаш се стегна, изведнъж усетил се уязвим, и ръцете се плъзнаха към дръжките на мечовете, а стотиците, дете лежаха, се изправиха. Солсбъри излезе и почувства как сърцето му бие по-бързо от чиста радост и как раздвижването носи живот в крайниците му, а кръвта протича из цялото му тяло. Бедрените кости го боляха силно, но той не обръщаше внимание, загледан напред за най-доброто място, където да навлезе сред дърветата. Около него и зад него двеста мъже се затичаха, задъхани, дърпаха лъкове и подвикваха на приятели. Зад тях вдигнаха подвижния мост и под него зейна бездна. Малката порта бе завинтена обратно в леглото си в камъните и вратите на замъка бяха затворени и залостени отново. Той извърна поглед назад към крепостта и видя как един от стражите на кулата вдига ръка. Отвърна му със същия жест, докато ловната дружина пресичаше прочистената земя и приближаваше линията на дърветата, все още потънали в дълбока сянка.

Йорк се събуди внезапно, седна в леглото и се зачуди в унес какво го е извадило от съня. Беше стоял до късно и бе оставял знаци по картите си в опит да състави план за всяка възможна комбинация на

сили срещу него. За миг се обърна на другата страна и пак се отнесе в сън, после още веднъж чу как високо над главата му изсвири рог.

Кулата.

Изскочи от леглото, съблече набързо нощната си одежда, надяна туника и клин, без да се замисля, ругаейки наум, като откри, че през нощта единият му ботуш някак си бе изчезнал под леглото. Наметката му висеше на един стол и той я грабна заедно с меча и ремъка, залиташе по коридора, като едновременно с това запасваше оръжието над рамото и около кръста си. Рогът се разнесе отново, непрекъснато, зовеше за бой, за да вдигне крепостта срещу вражеската армия. Йорк се затича, отмятайки с длан падналата над челото си коса.

Излезе на двора и се подхлъзна на заледените камъни. На покрива на кулата стражите сочеха към нещо, което се намираше отвъд стената. Войниците вече се събираха край портала, подготвяха оръжието си и придърпваха ризници върху туниките си. Той прекоси втория мост над вътрешния ров, тичешком премина през наблюдателната кула и чу предупредителни крясъци. Граф Солсбъри беше извън Сандъл, толкова поне разбра. Мозъкът му беше в мъгла, все още се бореше да разбере какво се случва.

Затрополи нагоре по каменните стъпала и влезе в кулата, изкачи вътрешните стълби до покрива, където пристигна задъхан. Загледа се над затревеното поле към тъмната линия на гората в далечината. Всичко беше тихо и той се обърна озадачен към стражите, които го наблюдаваха.

— Какво видяхте? — попита ги.

Капитанът на охраната стисна челюст, като погледът му се стрелна към едно младо момче, което бе свело поглед към ботушите си.

— Милорд, аз гледах на юг. Но младият Тенън тук твърди, че видял някакво раздвижване сред дърветата, след като ловците ни навлязоха в гората. Може да не е било повече от дивеч, притичал да се скрие, но заповедта ми...

— Не, той е прав — отвърна Йорк. — По-добре да ме извадят от сън за нищо, отколкото да ме сгачят в леглото. Погледни ме, момче. Кажете ми какво видя.

Младежът се запрепъва в думите, а очите му, вторачени, гледаха навсякъде другаде, но не и в херцога на Йорк.

— Първите редици навлязоха без да шукнат, милорд. Пълно затишие. После нададоха викове и ми се стори, че чувам бой. Останалите изведнъж се втурнаха напред, а после ги нямаше и аз надух рога. Това е всичко, което знам, милорд. Но повече беше заради шума, а не заради онова, дето видях. Ловците не крещят, милорд, поне аз знам така.

Йорк се извърна и се вгледа в гъстите гори, които изведнъж придобиха мрачна, страховита окраска в очите му.

— Колцина излязоха навън?

Капитанът отговори на въпроса му.

— Видях ги как се подреждат при портата, милорд. Поне двеста. Някои имаха лъкове.

— В такъв случай не става дума за бандити. Двеста войници са твърде много за неколцина опърпани крадци — Йорк запука кокалчетата си и ръцете му се свиха в юмрук.

— И оттогава не сте чули нищо? — попита той по-младия страж. Онзи безмълвно поклати глава.

— Стойте тук и си отваряйте очите. Викайте за всяко нещо, което видите. На около ден път от тази крепост се намира голяма армия. Ако те са дошли в горите ми, искам да...

Замлъкна на средата, щом малка групичка мъже изхвъркна от гората и с пълна скорост прекоси откритото пространство. Надали бяха повече от четирийсетина и тичаха като зайци. Йорк зяпна, като видя, че гледат към кулата и правят знаци. Някои сочеха назад към сенките на дърветата.

— Исусе! — процеди Йорк и затича с все сила обратно надолу. Успя да се задържи на крака, макар че стъпалата се сливаха под него, и крачките му заехтяха, докато пресичаше вътрешния подвижен мост към главния двор.

— Подредете се на вратата! — изрева през откритото пространство. — Готови за атака! Конят ми! Тук, бързо!

Имаше усещането, че е минал само миг, откакто беше на топло, заспал под одеялата. Разтърси глава. Със силата на волята си се мъчеше да се успокои, защото паниката щеше да го съсипе. Солсбъри беше там навън и е бил атакуван. Единственият ответ можеше да бъде да разбие онези, които водеха бой сред дърветата, да хвърли всеки мъж от замъка Сандъл срещу тях.

Йорк видя сина си Едмънд сред онези, които всеки момент щяха да излязат през главната порта. Сърцето му биеше тъй силно, че едва не припадна, но протегна ръка и издърпа младежа до себе си, като наведе глава и му заговори:

— Едмънд, заеми позиция при вратата на любовниците в западната стена. Знаеш къде е. Стой далеч оттук. Изчакай там да мине денят.

Миниатюрната вратичка беше скрита високо във външната стена, невидима за всеки нападател. Въпреки това Йорк я бе показал на синовете си, издърпа гъстия бръшлян, за да им покаже откъде, един по един, хората биха могли да избягат. Наричаха я вратата на любовниците, за да прикрият истинското ѝ предназначение, таен изход за спасение, когато крепостта бе пред превземане.

Синът му се стъписа при това предложение.

— Нима това е нападение, тогава? Армията на кралицата ли?

— Не знам — сръза го Йорк. — Във всички случаи, Едмънд, ти не си част от това. Вземи двама със себе си и използвай вратата. Днес не мога да се притеснявам и за теб.

Наведе се и целуна сина си по бузата, като за миг го прегърна.

— Върви!

Едмънд може би отвърна нещо, но баща му вече бе обърнал гръб. Бяха му донесли снаряжението и коня. Той седна на високия стол, който поставиха пред него, а прислужниците завързваха и закопчаваха плочки по бедрата му и обуваха на краката му ботуши с шпори. Той видя, че синът му все още стои там и гледа с копнеж през главния портал, докато го отваряха, а оттам се виждаха отчаяните мъже, които се мъчеха да влязат вътре.

— Върви! — изрева баща му и го стресна тъй, че той на мига тръгна.

С внезапно движение Йорк скочи от стола, щом ловците се втурнаха край него. Сграбчи един, като едва не го повали, тъй рязко спря хода му.

— Кой ни напада? — попита го.

— Не видях знамена, милорд. Мисля, че чух как викат Пърси, но те надойдоха от всички посоки и аз...

— Колко са? Къде е Солсбъри? — извика графът и накара човека да се свие от страх.

— Не видях, милорд. Имаше много хора, но дърветата. Не знам...

Йорк изръмжа и го бутна настрана. Мъжете му наизлизаха навън през подвижния мост, образуваха редици пред крепостта, сякаш зърно се изливаше върху земята, дърпаха се настрана, за да позволят на още и още да се появят на светлината.

Йорк отиде при тях веднага щом успяха да го облекат в доспехи, хванал юздата на коня си, с шлем и меч в едната си ръка.

Извън стените той усети как вятърът духа над открития терен, носейки мразовит дъх. Надяна шлема и закопча каишката под брадичката си. Кимна на войника, който му подложи кръстосаните си длани, постави металния си ботуш върху им и с едно плавно движение се метна на коня. Чу как мъжът изруга, когато шпората прониза палеца му, но не погледна надолу. Вместо това вдигна ръка, а после рязко я свали.

Капитаните изреваха заповед „Напред“, макар половината воители да бяха още в крепостта. Сандъл не беше построен така, че хиляди да могат да излязат лесно от него, но Йорк си представяше как повалят Солсбъри — като кучета, обградили мечка. С всеки изминал миг го пронизваха страх и гняв, затова не искаше да чака. Водеше коня си в редицата, вторачен в тъмните дървета. Вдигна рязко глава, като чу как нейде в тези листащи от сенки и зеленина прозвуча рог, слаб и тънък звук, някъде издалеч.

— С мен! — изрева надолу по редицата. Пришпори коня си и той хукна в галоп, юздите опънати като метални пръчки по врата му.

Мъжете удвоиха скоростта и се спуснаха с него през полето, оставяйки замъка и безопасността му зад себе си.

Солсбъри извика от болка, когато нещо прелетя пред очите му, удари рамото му и изчезна в хрусталаците. Конят му се вдигна на задни крака и зарита по някого отдолу, щом се опита да грабне поводите. Гората изведнъж бе оживяла от хора, прииждащи тихомълком от всички посоки. Той се въртеше ли, въртеше, благодарен, че е взел меча си, размахваше го с все сила и ги държеше надалеч. Мъжете с него се биеха настървено за живота си и за безопасността на графа. Вече дори не знаеше в каква посока се намира

замъкът Сандъл, знаеше само, че трябва да се измъкне, ако изобщо искаше да оцелее.

Тъкмо бяха навлезли в гъстата гора и нападението започна. Той все още нямаше представа дали врагът бе чакал него, или пък бе попаднал в засада, преди още да са били подготвени. Но нищо от това не би имало значение, ако не можеше да се върне, а шансовете се стопяваха пред очите му, докато посичаха всичките му войници наоколо. Повечето от ловната му дружина носеха ризници, толкова ценни бяха, че никога не ги оставяха без надзор. Но пък нямаха щитове и тежките остриета бяха рядкост, носеха предимно ками и малки брадвички, които се закачваха на коланите. Онези, дето ги връхлетяха иззад сумрака на дърветата, размахваха бойни брадви и дълги мечове, носеха шлемове и доспехи.

В далечината някои от хората му се откопчиха и хукнаха, проклинани от другите, дето останаха. Разбираше ги, за бога, разбираше ги добре. Накъдето и да погледнеше, към него настъпваха мъже, а дясната му ръка вече започваше да се уморява. Те сякаш извираха от гъсталаците, с изподрани, разкъсани лица, изцапани в зелено, озъбени, сграбчваха хората му и удряха, удряха, докато те почваха да плюят кръв и падаха на земята.

Един от ловците му се бе опитал да надуе рог, но звукът бе пресечен още в началото, щом стрела прониза гърдите му и той се срина. Друг го грабна и се помъчи да избяга, като същевременно изсвири. Но го спря облечена в желязо ръка, която стърчеше като пръчка, и той се търколи по гръб, подхвърляйки рога на трети. Този мъж успя да изсвири дълга нота, но някак загуби кураж и хукна през гъстата и ниска растителност, следван от трима войници на противника.

Солсбъри се огледа, обзет от ужас и чувство за безнадеждност. Те нямаха край, а неговите мъже падаха покосени наоколо. Пришпори коня си и животното прескочи някакъв храст, като пръхтеше и цвилеше стържещо, на пресекулки. Графът видя как някакъв мъж тича между две дървета и се хвърля връз него с огромен плонж. Замахна с меча си и усети, че реже месо, но после бе запратен по гръб на земята. Тогава конят му хукна да бяга, а той можеше единствено да го гледа как се отдалечава със стремена, размятани из въздуха.

Върху му се нахвърли брадат мъж, сякаш изникнал отникъде. Солсбъри се бореше, но беше много по-слаб. Онзи изръмжа нещо на шотландско-галски и вдигна брадвата над главата си.

— Мир! Откуп! — изкрещя графът. Беше толкова близо, че виждаше всяка пора, всяка дракотина по подивялото лице на мъжа.

За негово облекчение, нападателят го освободи от хватката си и се оттегли, облегна се на дръжката на брадвата и го загледа. И докато той се изправяше до седнало положение и се опитваше да заговори, младият шотландец изведнъж му се метна и го удари така, че загуби свят.

Йорк чу коня, преди да го види. Собственото му животно се бореше да си пробие път през непроходимата гора, изтласкано насила от криволичещите нишки на животинските пътечки, за да може той да се движи наедно с хората си. Йорк дръпна юздите при звука на чаткащи копита и сърцето му сви, щом разпозна жребеца на Солсбъри, хукнал като полудял и вече разранен от тръните и клоните, през които е минал. Паникьосаното животно не виждаше как да пробие през редицата от мъже с вдигнати срещу него щитове, за да го принудят да спре на място, и се завъртя около оста си, ритайки с копита.

— Пуснете го да мине! — извика Йорк и продължи напред. — Не може да са далеч оттук.

Той различи донякъде пътеката, която конят бе оставил, и се опита да я проследи, макар че тя тъй кривеше и обикаляше, че беше почти невъзможно. Стори му се, че чува шум пред себе си, и протегна напред ръка. Капитаните му видяха и повториха жеста, като спряха безмълвно редиците от мъже.

Гората притихна, всички животни и птици отдавна бяха избягали далеч от тях. Йорк проточи врат, за да види нужната му посока, после различи звука на движещи се мъже, виковете и гласовете на врага в гората. Върху собствената му земя.

Той посочи към източника на звуците и мъжете му отново тръгнаха напред. Видя как гората пред очите им се раздвижи — редица от войници, която се простираше докъдето им стигаше погледът. В същия момент забелязаха и него и от двете страни избухна

оглушителен рев. Йорк вдигна щита си и шумно спусна забралото, замахвайки с меч си за първия удар.

Армиите се сблъскаха и нямаше пространство за маневри или престрояване. Едната редица се огъваше пред другата и всяка смърт беше облято в пот, огласено от стенания убийство, в достатъчна близост, та да вдишаш същия въздух и да бъдеш опръскан с кръвта на другия, когато той падне. Йорк удряше ли, удряше всичко, що успееше да достигне, използвайки височината на коня си и дългия си меч, за да сее ужасна сеч. Но в миговете между замахванията си той виждаше как тълпи от войници напредват отляво и отдясно. Обграждаше го огромна сила. Наддаде тъжен вик заради Солсбъри, но нямаше друг избор.

— Отстъпете в редица! Стойте с лице към тях, но се отдръпвайте към замъка!

Още веднъж изрева заповедта и чу как капитаните му я повтарят с пълен глас, вече в отстъпление. Трудна работа беше, някои от тях бяха просто момчета от Лондон, обучени криво-ляво, стъписани пред дивашкото кръвопролитие, което не бяха очаквали.

Вражеските войници чува заповедта му и започнаха настъпление. Йорк скръцна със зъби, когато видя, че някои от тях са облечени в синьо и жълто. Хора на Пърси, дошли да си отмъстят заради всички свои господари, които бяха загубили. Той се отдръпваше с кръгови движения, обръщаше коня си и галопираше обратно, после пак заставаше с лице към нападателите си. Не можеше да си спомни доколко се е отдалечил от замъка, не беше съвсем сигурен. Всяка крачка беше трудна, когато ревящи мъже с вдигнати брадви се втурваха срещу тях и замахваха с оръжието си в кръгови движения, сякаш жънеха овес. Войниците на Йорк падаха и пак се вдигаха, отстъпвайки, мъчеха се да образуват стена от щитове, но все пак гледаха в краката си, за да избегнат коренища и трънаци. Без да щат, се събираха в центъра, като търсеха защита сред тълпата, макар че по този начин онези по фланговете се разреждаха и падаха покосени.

Йорк направи още един кръг и видя пред себе си просветление. Молеше се на Господ да не е просто празнина в листака. Прекръсти се и даде заповедта, която те се надяваха да чуят.

— Веднага, тичайте и се прегрупирайте на открито! — Хората му моментално излетяха, още преди да е спрял да крещи, и трябваше да галопира с все сила, за да бъде редом с тях, докато конят му

прескачаше храсти и излизаше на открито на зимното слънце и вятъра. Не беше сгрешил. Замъкът Сандъл лежеше отпред и хиляди мъже тичаха да се подредят в редици на откритото пространство, тупаха с ръце по коленете си с разгневени лица.

Усещането за подухващ вятър и хоризонт възвърна увереността им, накара ги да поискат да срещнат воините, дето тъй ги бяха уплашили в мрачната гора. Те вдигнаха оръжие и изреваха предизвикателно, докато гората бълваше войници направо върху полето.

Първите бяха посрещнати с трясък на щитове и голи мечове, но все повече и повече прииждаха, като успяха да заобиколят дори множеството, струпано пред Сандъл, заливайки го като вълна. Йорк веднага обърна коня си, щом видя как през откритата площ тичат шотландски воители с извадени ниско долу мечове. После те скачаха и с трясък разбиваха щитовете и ризниците на хората му. Сърцето го заболя, като съзря стрелците, които притичваха от фланговете им, защитени от стотици други, застанали с меч и щит пред тях, за да бъдат недосегаеми.

Стрелите полетяха след миг и битката ту напредваше, ту се отдръпваше на поляната пред замъка. Войската на Йорк беше настървена и всеотдайна, не се щадеше, но нямаше начин да разбие потока от войници, които прииждаха все така иззад дърветата. Стотици от нападателите бяха убити, но винаги идваха други, за да секат по редиците му, ревяха и се блъскаха. Стрелите летяха на рояци, поваляха хора или ги принуждаваха да вдигнат нагоре щитовете си, тъй че оставаха уязвими за удари отдолу.

Йорк и хората му биваха изтласквани все по-назад, докато конят му не се озова в третия ред, на не повече от петдесетина ярда от големия портал на Сандъл. Не можеше да се изтегли по малкия подвижен мост. Тъй както бе забавил тръгването им, тесният проход би се задръстил и сега от тела, ако се опитаха да потърсят закрила зад стените на замъка. Той пое дълбоко въздух, затвори очи и напълни дробовете си с въздуха, който бе познавал през целия си живот. Когато отвори очи, видя пред себе си Маргарет.

Кралицата яздеше кафява кобила, заобиколена от дузина брадати шотландци като нейна лична охрана. Бяха скупчени в самия край на бойното поле и наблюдаваха, едва показали се иззад дърветата. Деляха

ги не повече от триста крачки и той ясно различаваше усмивката на лицето ѝ. Стори му се, че разпознава до нея Дери Бруър, и поклати глава.

Сякаш цял век мина, докато обхождаше с поглед бойното поле да открие и най-малкия лъч надежда. Битката около него продължаваше и всеки следващ момент ги доближаваше до пълния разгром. Всичко беше свършено. Той прокара език по устната си кухина, за да събере достатъчно слюнка да заговори. Внимателно прибра меча в ножницата и вдигна дясната си ръка.

— Мир! Предавам се! В името на Йорк, предайте мечовете си! — трябваше да повтори заповедта с пълен глас, преди да го чуят.

Мъжете му го изгледаха втрещени, по-скоро може би от облекчение. Те също виждаха накъде върви схватката. Онези в тила поставиха оръжието си на земята и вдигнаха ръце, за да покажат, че са го сторили. Той чуваше същата команда да отеква от другата им страна. Бавно, шумът от боя заглъхваше, заменен от виковете на ранените и умиращите — звук, който изведнъж прозвуча вцепеняващо в настъпилата тишина.

33.

Не беше лесна работа да обезоръжиш цяла войска. Мъжете, носили брадви и мечове с години, се бяха привързали към тях. Собствениците им не желяеха да се разделят с оръжието си само за да бъде то захвърлено на куп и оставено да ръждясва или пък дадено на някой незаслужаващ нехранимайко. Вятърът брулеше хората и се вихреше около тях, и те трепереха и обгръщаха с ръце раменете си сега, след като горещината на битката беше отминала.

Лорд Клифорд обиколи с група ездаци цялата крепост в търсене на въоръжени мъже от войската на Йорк — можеше някои все още да се крият в засада. Върху замръзналите полета задъхани войници и от двете страни проверяваха себе си и екипировката си, търсеха рани, които може да не са усетили. Мнозина ругаеха, откривайки прорези или дори дупки от стрели, и ги гледаха втрещено, късаха ленти от туниките си, за да ги превържат.

Всички хора на Йорк бяха проверявани за остри предмети. А когато нямаха оръжие, Съмърсет изпращаше войниците си обратно, за да им вземат ризниците. Естествено, те негодуваха и ругаеха, макар прекрасно да знаеха, че не могат да се противят. Под дърветата купчините със снаряжение растяха: шлемове и щитове, ризници, доспехи и брадви, всичко заедно. Мъртъвците бяха пребърквани за всичко ценно, дори ботушите им издърпваха и ги хвърляха в купчината. След време всички трупове вече бяха с боси крака и мрачните войници се върнаха отново, този път за да ги отнесат и да ги положат върху твърдата земя със скръстени върху гърдите ръце.

Тази работа отне часове и слънцето вече бе отвъд хоризонта, когато позволиха на първите оцелели да си тръгнат в групички от по десетина; на онези, дето можеха да ходят, им посочваха пътя на юг и им казваха да си вървят у дома. Лицата на някои приличаха на маски от замръзнала кръв или пък физиономията им бе неузнаваема, изкривена там, където плътта е била пронизана. Други притискаха ръцете си върху кървящи дупки или отсечени крайници и се клатеха, седнали на земята, пребледнели и повръщащи от болка. А онези, дето

не можеха да ходят, бяха оставяни да седят и да умрат на вятъра, загледани в нищото.

Дери Бруър си направи труда да поговори с някои от капитаните на Йорк, преди да си тръгнат. Мнозина от съсипаните и треперещи мъже щяха да вървят пеша до дома си, да гладуват или да крадат, докато се отдалечаваха от Сандъл и всички спомени за тази загуба. Той не се съмняваше, че през следващия месец някои от оцелелите щяха да издъхнат по пътищата, докато други щяха да ги заловят, че крадат храна, и да ги обесят. Дери просто им спомена, че силните и невредимите сред тях биха могли да изчакат в района на Шефилд. Каза им, че може би ще имат възможност да се влеят в армията на кралицата, придвижвайки се на юг. Те му се изсмяха, но пътят до дома беше дълъг, а те нямаха храна. Той знаеше, че някои ще се сетят за предложението му и ще почакаат. Не му харесваше да гледа как нахалост си отиват добри мъже, не и при положение, че не знаеха какво се случва с войските на Марч и на Уорик.

Слънцето залязваше над западните хълмове и оцветяваше небето. Отнеха меча на Йорк, макар че му оставиха доспехите. Конят му бе отведен, а ръцете му завързаха зад гърба. Двама войници застанаха до него и ръмжаха срещу онези, дето се опитваха да приближат, за да го заплуют или пък да му нанесат удар. Не му казваха нищо и той чакаше, оставен сам на себе си, докато враговете му разчистваха останките от битката.

Залезът догаряше в ярко златисто и той се загледа в него, докато очите го заболяха. Навсякъде наоколо последните остатъци от армията му се измъкваха към южния път, където вече се движеше огромен поток от приведени фигури, които му напомняха за бежанците във Франция преди десетилетие. Той държеше главата си изправена, стоеше бледен и изпънат, докато те се изнизваха край него. Някои го проклинаха под нос, но повечето шепнеха извинения. Той не реагираше на никое от двете, обърна гръб на слънцето и застана с лице към кралицата и нейните лордове.

Когато полето пред Сандъл беше почти изпразнено, Дери Бруър приближи към него.

— Има хора, които искат да разговарят с вас. Хайде!

Хвана Йорк за ръката и го задърпа към кралицата.

Йорк направи гримаса, когато го докосна.

— Аз съм с благородническа кръв, Бруър, внимавай!

Дери се позасмя, макар че не беше приятен звук. Издърпа Йорк до самия край на гората, където десетина благородници и самата кралица се обърнаха, за да ги наблюдават. Йорк вирна още повече брадичка, отказвайки да бъде сплашен. Очите му се спряха на една завързана фигура, паднала на колене и олюляваща се на земята. Той се усмихна от облекчение, като видя, че Солсбъри е жив, макар и с окървавена глава и потъмнели очи.

Дери го заведе право при него и го потупа по рамото, за да покаже, че трябва да коленичи. За миг Йорк остана изправен, но усети стягането на грубото въже върху китките си и нямаше друг избор, освен да трае.

Коленичи върху калната земя и студената вода започна да се пропива през доспехите му. Остана така, докато Маргарет приближи и застана до него, наклонила на една страна глава, като го наблюдаваше с неестествено вторачен поглед. От двете ѝ страни бяха Съмърсет и Хенри Пърси. Те имаха не по-малко издран и очукан вид от него самия.

— Трябва ли да ви поздравя, милейди? — попита я Йорк. — Като че ли съм ваш пленник сега?

— Не е нужно вие да ми казвате това — отвърна Маргарет. Очите ѝ блестяха злобно срещу мъжа, който бе заловил съпруга ѝ и лишил от наследство сина ѝ. — Къде е кралят, милорд? Това е всичко, което искам да науча от вас.

— Далеч отук и на безопасно място — отвърна той. Размисли за миг и продължи: — Ако намерението ви е да искате откуп за нас, крал Хенри може да послужи като цена.

Маргарет затвори очи и ръката ѝ се сви в юмрук.

— Не, милорд Йорк. Не. През цялата година все говоря ли, говоря. Сега вече няма да правя сделки. Край! Ако не ми кажете къде е съпругът ми, не сте ми нужен вече — тя се обърна към Съмърсет, застанал в пълно снаряжение до нея с гол меч в ръка. — Вземете главата на Солсбъри, милорд, ще ѝ намеря място.

Йорк застина, изпаднал в шок и обзет от гняв.

— По какъв начин неговата смърт ще допринесе за каузата ви? Стой настрана, Съмърсет!

Отчаян, той се обърна към другаря си, който го наблюдаваше, жилите по врата му изпъкнали като въжета. Очите им се срещнаха и Солсбъри сви рамене. Лицето му беше подпухнало и разранено. Погледна нагоре към графа, който надигна меча си над главата му.

— Дано Господ да се смили над душата ми — прошепна. Затвори очи и проточи врат напред, целият разтреперан.

Съмърсет вдигна меча колкото можа по-високо, после с все сила заби острието и отсече главата му. Тя се търкулна в калта, а тялото се свлече и се килна настрани към зяпналия от ужас и потрес Йорк. Той се взря в Маргарет и видя в очите ѝ собствената си смърт.

Наблизо се чуха викове и благородниците около кралицата се хванаха за мечовете, после се отпуснаха, като видяха, че е просто барон Клифорд, който се връща при тях. Той се усмихна, щом видя тялото на Солсбъри и завързания, коленичил в калта Йорк. Приблужи в тръс и слезе от коня си, измина последните няколко крачки пеша, за да погледне Йорк отблизо.

— Доставя ми удоволствие да те видя тъй унизен — рече Клифорд. — Благодаря на Бога, че дойдох навреме. Залових един младеж там до стената, с още неколцина младоци. Преди да го убия, ми каза, че е твой син — Йорк го гледаше втренчено, когато извади една кама, обляна в алена кръв.

Злостното удоволствие, което излъчваше Клифорд, сякаш помрачи момента за Маргарет.

— Погрижете се за хората си, бароне — срязва го тя.

Клифорд я погледна обидено, но се подчини и се обърна да върви.

Кралицата поклати глава, чувстваше умора, повдигаше ѝ се.

— Толкова много болка причинихте, Ричард — рече тя. — Толкова много бащи и синове умряха и всичко това, защото не приехте Хенри на трона.

— Този стол бе твърде голям за него — отвърна той. — Мислите, че сте спечелили победа ли? — гласът му ставаше все по-силен.

Смъртта на Солсбъри и убийството на бедния Едмънд го бяха зашеметили за известно време. Но нещо в дребнавата, злостна омраза на Клифорд му възвърна гордостта и като силно вино накара кръвта му да бушува. Той изправи гръб, щом херцогът на Съмърсет го приближи

отстрани. Усети как онзи вдига кървавия меч и видя как Маргарет кимна с глава.

— Всичко, което сторихте, беше да освободите синовете ни! — извика Йорк. — Нека Бог да спаси душата ми!

Мечът се стовари и главата на Йорк се търколи. Маргарет изпусна въздуха си — бавно и пресекливо.

— Дойде краят на всичко това — прошепна. — Добрите мъже получиха възмездие — тя извиси глас за лордовете около нея. — Вземеше главите и ги забучете на кол пред стените на Йорк.

С болезнен интерес тя наблюдаваше как прибират двете отрязани глави и как от тях капе кръв по ръката на мъжа, дето ги държеше. Маргарет дойде съвсем близо и докосна отпуснатото лице на Йорк. Ръката ѝ се тресеше, все едно имаше тремор.

— На този му сложете хартиена корона, дето толкова искаше да носи истинската. Нека хората на Йорк да узнаят каква е цената на неговата амбиция.

Войникът кимна и отнесе главите.

Граф Пърси дойде до рамото ѝ, пребледнял от онова, на което бе станал свидетел.

— Сега, какво, милейди?

— Сега ли? — тя се обърна към него. — Сега обратно към Лондон, за да намерим съпруга ми.

ЕПИЛОГ

Едуард Марч се беше отнесъл в мислите си. Доспехите му бяха опръскани с кръв и се чувстваше изнемощял. Ръцете го боляха — бяха му служили добре. Смрачаваше се. Чуваше виковете на ранените из притъмнените поля, които бързо заглъхваха, щом ги откриеха и им прережеха гърлото. Хората му крачеха тежко в колони и редици, доспехите и ризниците им звънтяха. Нямаше победни викове, нямаше смях. Мрачното настроение на графа беше заразило всички. Мълчаха, когато минаваха покрай него — седеше върху едно паднало дърво, загледан в нищото, а огромният му меч лежеше върху коленете му.

Баща му и брат му Едмънд бяха мъртви, повалени от кучета и нищожества. Новината дойде само преди дни по веригата от ездачи, които циркулираха помежду им, точно когато една уелска войска приближи достатъчно, за да атакува. За известно време тогава той изгуби представа за действителността. Помнеше, че нареди на хората си да образуват редици и че те го гледаха със страх в очите. Бяха се изправили срещу четири хиляди войници сред които и някои от най-добрите стрелци. Въпреки това той бе заповядал да влязат в бой. Резултатът бе навред около него — поля, отрупани с мъртви тела, които потъваха в калта. В беса си бе хвърлил живота им на вятъра. Бе въртял меча наляво и надясно, докато острието се изтъпи, и въпреки това продължи да сече и да трепе с всеки свой удар. Когато бесът му се уталожил, битката бе спечелена, като последните сред тях бягаха от ридаещия гигант в желязо, който ги сечеше като житни класове.

Не знаеше колцина от собствените му мъже лежат сред жертвите. Не му пукаше дори да бе загубил всичките. Оуен Тюдор беше убит, армията му от уелски бойци изклана до един, синовете му — принудени да бягат. Бяха предпочели да се изправят срещу него и загубиха. И това бе единствено важното.

Едуард се надигна тежко на крака, почувствал десетина болезнки и рани, които не беше забелязал досега. Отстрани през доспехите му се процеждаше кръв. Лицето му се сгърчи от болка, щом притисна

мястото и усети как ребрата му се местят. Нощта щеше да е дълга. Той повдигна лице към тъмното небе. Копнееше да види пак лъчите на слънцето. С почуда си помисли: жив съм! Бе изразходвал тъмните страсти, които го изгаряха, изпразни цялата си същност, докато се почувства изцеден отвътре. Взе кървав данък заради смъртта на баща си.

Вдиша дълбоко и си спомни странното видение, осенило го на сутринта преди битката. Седеше и гледаше как слънцето изгрява, макар вече да не изпитваше радост от това. Щом то проряза хоризонта, появиха се още две слънца, по едно от двете му страни, блеснали златни очи, които хвърляха странни, ненормални сенки върху застаналите в очакване бойни редици. Хората му посочиха към тях и стаиха дъх от страх. Тогава мракът все още бе свил гнездо вътре в него. Беше се взирал в тази гледка, докато едва не ослепя, усещайки топлината по откритото си лице.

Не знаеше дали това видение бе последната благословия, която баща му е отправил към него. Но Едуард се почувства така, сякаш се възражда под светлината на тази странна троица. Той се роди отново. Беше на осемнайсет години. Беше херцогът на Йорк. Беше наследникът на трона.

ИСТОРИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

ПЪРВА ЧАСТ: 1454–1455 Г.

Засадата, която около седемстотин слуги и васали на Пърси устройват на сватбеното тържество на семейство Невил, е станала малко по-рано, отколкото отбелязвам в книгата — през август 1453 г., горе-долу по същото време, когато крал Хенри VI изпада в състоянието си на безчувственост. То е ключово събитие в годините на дребни битки, водени между двете фамилии в борбата им да контролират севера и да разширят владенията си.

Въпросното нападение от страна на Томас Пърси, барон Егрмонт, е едно от най-бруталните действия в тази частна война, предизвикано от женитбата на сина на Солсбъри и племенницата на Ралф Кромуел, един съюз, поставящ имотите, до които Пърси се домогват, в ръцете на Невил.

Битката при Хиуърт Муър се проваля в основната си цел — да бъде убит Ричард Невил, граф на Солсбъри. Не съм включил поне десетина незначителни сблъсъци, но тази семейна вражда играе главна роля да се предопределят позициите на Невил и на Пърси в първата голяма битка при Сейнт Олбънс през 1455 г. и нейния изход.

От опасения да не въведа твърде много главни герои съм свел до минимум ролята на граф Ексетър на север, силен и войнствен съюзник на Пърси, макар той да е женен за най-голямата дъщеря на Йорк. Това всъщност е гражданска война, като фамилиите са разкъсвани между двете страни. Едно от първите неща, които Йорк прави, след като става Пазител и Защитник, е да затвори зет си Ексетър в замъка Понтефракт и да даде ключовете от него на Солсбъри. Когато крал Хенри се възстановява през 1455 г., Ексетър е освободен от Понтефракт. Освобождават също и Съмърсет от Тауър, който бързо заема обратно мястото си до краля като негов съветник.

Няма писмени сведения за хората, присъствали на раждането на Едуард Ланкастър, единствения син на Маргарет и крал Хенри. Порано обаче било прието да има многобройни свидетели при раждането на престолонаследниците. Например синът на кралица Виктория Албърт се родил в присъствието на архиепископа на Кентърбъри, двама херцози и седмина други лордове. За Едуард Ланкастър (понякога наричан и Едуард от Уестминстър, където се е родил) наистина имало слухове, че е син на Съмърсет, макар че това най-вероятно е било просто клевета, разпространявана от поддръжниците на Йорк. Няма съмнение, че Съмърсет и Йорк са изпитвали ненавист и силна омраза един към друг.

Когато крал Хенри VI излиза от вцепенението си на коледния ден през 1454 г., той вече е прекарал в полусъзнание почти осемнайсет месеца. Няма спомени за каквото и да е било, случило се през този период, макар че не е бил в кома, а по-скоро в дисоциативен, апатичен, буден сън. Не си спомня, че са му показали сина му Едуард, принц на Уелс. Макар на теория да е бил буден и да е присъствал, когато новият архиепископ на Кентърбъри се хвърлил в краката му и в знак на почит ги целунал, той няма спомени и за това събитие.

В действителност минават още два месеца от 1455 г., преди крал Хенри да е достатъчно добре, за да пътува до Лондон. Там той освобождава Йорк и Солсбъри от постове им и се залавя да възвърне авторитета си в цялата страна с голямата Съдебна обиколка на север. Това за него е уникален период на енергия, когато личността му няма нищо общо с човека, който е бил, преди да се разболе. Йорк и Солсбъри пътуват за замъка Лъдлоу.

Йорк управлява разумно и със стил, докато е Пазител и Защитник на кралството. Макар да не фаворизира своите съюзници от рода Невил, той намалява размера на кралската свита, реже от разходите голям брой слуги, рицари и дори коне. Вярно е, че утвърждава Едуард Ланкастър за наследник на трона, може би защото симпатиите на страната все още клонят към боледуващия крал. През двайсет и първи век вероятно ще е трудно да разберем как само с

кралското си потекло и позицията си крал Хенри може да вдъхне такава безрезервна лоялност. Но кралят е богопомазан, той има божественото право да управлява по-нисшите родове. Да се поставя под въпрос тази даденост е било истинско богохулство и път, по който наистина трябвало да се стъпва много внимателно.

Уточнение за титлите: Вярно е, че „Ваше Величество“ не е бил общоприетият термин за един крал по време на царуването на Хенри VI и че „Ваше Височество“ или „Ваша Светлост“ може да са били по-често употребявани. Все пак първото обръщение също се е употребявало, както потвърждава писмото на Йорк от май 1455 г., където той се оплаква на краля за слуховете, които се носят за „верността, обвързаността и дълга“ към Ваше Кралско Величество.

Уточнение за граф Уорик, по-късно познат като „създателя на кралете“. Нищо не се знае за детството му, нито за това как е изглеждал физически. По-младият Ричард Невил сключва невероятно добър брак с Ан Бошамп, дъщеря на граф Уорик. След като старият умира, граф става синът му Хенри, но и той умира само на двацет и три години, оставяйки тригодишна дъщеря, която също не живее дълго.

Тогава правата на титлата отиват при Ан и при нейния съпруг Ричард Невил. Още на двацет и една той става граф на Уорик, Нюбърг и Омарл, барон на Елмли и Ханслейп, лорд Гламорган и Моргану. Новите му имоти са следните: земи в Южен Уелс и Херефордшир, включително и замъците Кардиф, Нийт, Керфили, Лантрусант, Сейнтуионард, Иуайс Лейси, Касъл Дайнас, Снодхил, Уитчърч и Модс Касъл. Само Керфили била крепост, която можела да устои на десет хиляди бойци. В Глостършир имал още седем богати имения. В Устършир — три огромни имота, замъкът Елмли и двацет и четири други имения. В Уорикшир освен невероятния замък и самия град, девет други имения, както и земя в Кент, Хампшир, Съсекс, Есекс, Хартфордшир, Съфолк, Норфолк, Бъркшир, Уилтшир, Съмърсет, Девън, Корнуол, Нортхамптън, Стафорд, Кеймбридж, Рутланд и Нотингам — още четирийсет и осем имения всичко на всичко. В далечния север само едно притежание: Бърнардс Касъл на реката Тийс.

Дванайсет главни замъка заедно със сто четирийсет и три имения от границата с Шотландия до Девън превръщат съюза му с Ан Бошамп в един от материално най-изгодните бракове в историята на Англия. Може би не е изненадващо тогава, че в завещанието си неговият баща му оставил единствено два подноса, дванайсет по-малки чинии, сребърна кана и леген, едно легло и четири необучени коня.

Битката при Сейнт Олбънс през 1455 г. е предшествана от множество писма, изпратени до краля от Ричард Йорк, поне две от които са получени по пътя. И макар че Йорк не смее да спомене името на кралица Маргарет, той умолява краля да се противопостави на вредното влияние на „предателите около краля“ — хора като херцога на Съмърсет. Той бил убеден, че Хенри е заобиколен със съветници с лоши намерения. Отново и отново настоява, че е верен на суверена, но напразно.

Заедно със силите на Солсбъри и Уорик около три хиляди войници лагеруват в Кий Фийлд, източно от Сейнт Олбънс, в очакване на краля. Армията на крал Хенри пристига към девет или десет сутринта и пресича река Халиуел, за да се отправи нагоре по хълма към открития пазар. Разменени са вестители и Хенри отхвърля всички искания на Йорк. Не се знае точно кога започват боевете, макар че кралските сили очевидно са имали време да блокират трите пътя от изток.

В историята има множество примери, когато две войски, изправили се една срещу друга, влизат във въоръжен конфликт, независимо от желанието на своите водачи. От друга страна, възможно е Солсбъри да е дал заповедта. Той поне е имал много ясно изразено желание за конфликт, както с Хенри, така и с Пърси, граф Нортъмбърланд, и с Томас, барон Егремонт, които най-сетне са му дошли на крака. За Солсбъри се е появил удобен момент да си отмъсти за нападението по време на сватбата на сина му и да уреди старите сметки.

Двайсет и шест годишният граф на Уорик е този, който пробива през задните дворове с една малка група и се устремява бегом по склона към пазарището. Стрелците на Уорик опъват лъковете към Сейнт Питър Стрийт и както крал Хенри, така и херцог Бъкингам са

улучени и ранени още в първите минути. Вярно е, че Бъкингам е улучен в лицето, макар че оцелява.

С пробива на Уорик безизходицата при барикадите приключва. Йорк и Солсбъри бързо навлизат в града, още щом бойците ги напускат, за да защитават краля. Много бързо пазарният площад и околните улици се изпълват докрай с около пет хиляди воители, притиснати и изпаднали в паника. Особено картинно описание на сцената дава абат Уедъмстед: „... един мъж с изтекъл мозък, друг с отсечена ръка, трети с прерязано гърло, четвърти пронизан в гърдите, а цялото място отвъд запълнено с труповете на убитите“.

Сам Йорк издава заповедта раненият крал да бъде отнесен в абатството. Можело е да приключи с това, ако единствените главни играчи са били Ланкастър и Йорк. Не е известна точната последователност на събитията оттук нататък. Възприел съм онова, което ми се е сторило най-вероятният сценарий — че след като са отвели краля в манастира, истинската причина за това сражение е тласнала нещата към търсения завършек: смъртта на Съмърсет и граф Пърси.

Вярно е, че Съмърсет е бил убит под табелата на кръчмата „Замъка“ — така се сбъдва предсказанието отпреди години, че „ще умре под замъка“. Затова той избягвал замъка Уиндзор дълги години, за да не се изпълни тази поличба. В едно описание на битката се казва, че Съмърсет излязъл от кръчмата „Замъка“ и убил четирима с брадвата си, преди да го повалят.

Едно допълнително пояснение: графът на Уилтшир, ковчезникът на Хенри, решил да избяга от битката, като захвърлил доспехите си и се отправил към манастира, дегизиран като монах. Не устоях на изкушението да дам тази роля на Дери Бруър.

Процесията, която минава през Лондон, където Йорк върви зад краля, хванал за ръка Маргарет, и му дава короната в катедралата „Сейнт Пол“, е комбинация от две реални събития. Според историците първата процесия е организирана само няколко дни след битката при Сейнт Олбънс през 1455 г. и в нея Хенри язди през града с Йорк от дясната си страна и Солсбъри от лявата, а Уорик е пред тях и носи личния меч на краля. Това „радостно“ събитие приключва в катедралата „Сейнт Пол“, където очевидно кралят настоява Йорк да му даде короната. Ако предположим, че е съзнавал какво става, това

унижение трябва да е било изключително болезнено за Хенри. Втората процесия е по-късно, когато Йорк върви през Лондон ръка за ръка с Маргарет, като публична демонстрация на възстановените им отношения. Тъжната истина е, че в този момент кралят е просто марионетка в ръцете на Йорк. Най-силните му лордове са убити при Сейнт Олбънс и ще минат четири години, преди родът Ланкастър да бъде в състояние да отвърне на удара.

ВТОРА ЧАСТ: 1459–1461 г.

Годините, които са изпуснати в този роман, не са съвсем без събития. Крал Хенри е покосен от още един срыв, този път свързан със страх при вида на кръв, който той развива и запазва до края на живота си. Йорк е назначен за Пазител за втори път и за втори път кралят се връща в Лондон и го отстранява от поста. Повторението не е в интерес на добрия разказ, макар че в този случай истината е, че Хенри не е възстановил напълно волята и ума си. Въпреки че е освободен, на Йорк му е позволено да продължи в различни роли участието си в управлението и властта. В даден момент той бива изпратен на север, за да се справи с шотландците, които се надигат в негова защита като пълноправен крал! Самото му присъствие е достатъчно, за да прекрати бунта, както можем да си представим.

Крал Хенри прекарва голяма част от тези години или в сън, или в молитва и здравето му е винаги крехко. Върху плещите на Маргарет пада тежестта да се справи със заплахата за семейството и от този период датира прозвището, с което става популярна като архиманипулатор — обвинение и историческо гледище, които аз винаги съм приемал за твърде крайни. Вярно е, че тя води съпруга си в Кенилуърт и подсилва защитата на замъка с двайсет и шест топчета и една кулверина. Тези оръжия имат максимален обхват от около миля (и са изключително неточни), но на разстояние от четиристотин ярда със сигурност са били опустошителни и за времето си замъкът е бил недостъпен. Но пък какво друго е можела да стори кралицата, ако не да се бие, за да защити съпруга си и сина си?

Преценките за броя на набраните от кралица Маргарет „Храбреци“ варират. Армията при Блоър Хийт е от порядъка на шест

до дванайсет хиляди. Приблизително още толкова са се съгласили да подпишат договор и да се бият за крал Хенри в случай на възникнала заплаха. Тогава единствената трудност била да се създаде заплахата. Указът за отнемане на права, използван, за да накара Йорк и Солсбъри да се задвижат, е предназначен точно за това — една невероятно мощна и рядко използвана клауза от английското законодателство която можела да прекрати съществуването на даден благороднически род и да отнеме всичките му протекции и титли. Съветът от довереници, с който разполага Маргарет, включвал и сър Джон Фортескю, съдията старейшина в Англия. Той вероятно е имал съществен принос в създаването на този указ. Вероятността подобно нещо да бъде използвано срещу тях докарва Йорк, Солсбъри и Уорик обратно на бойното поле така, както го е искала Маргарет.

Уточнение за Блоър Хийт: понякога наричат тази битка истинското начало на Войната на розите, в която Храбреците на кралицата търпят поражение поради по-доброто използване на тактиката и терена от страна на Солсбъри. Неговите съгледвачи забелязват засадата на лорд Одли, тъй че той спира и защитава десния си фланг със стена от каруци. Хемпмил Брук ги разделял и Солсбъри изиграва едно фалшиво отстъпление, за да изтегли напред конниците на Храбреците, а после напада и убива стотици. Барон Одли ръководи контраатаката, при което и той загива в боя. Смята се, че три хиляди поддръжници на Ланкастър губят живота си там срещу около хиляда от страна на Солсбъри, макар че да оцелееш срещу такова множество не е лесна работа. Солсбъри продължава похода си на юг към Лъдлоу, макар че плаща на един местен свещеник да стреля из пустошта цяла нощ с оръдието, за да обърка потенциалните подкрепления на Ланкастър. Съществува легенда, че кралица Маргарет наблюдава битката и нямаме причини да се съмняваме в това, още повече че тук е включена и любопитната подробност как тя накарала някакъв ковач да подкове коня ѝ с подковите на обратно, за да заблуди преследвачите си. В крайна сметка Храбреците са нейната първа положила клетва армия. Логично е да е искала да ги види в действие срещу врага.

Уточнение за Едуард, граф Марч: в наше време височина от 6 фута и 4 инча (193 см) не е кой знае колко рядко явление и примери за това могат да се открият, когато се съберат заедно сто човека и отгоре. Средната височина на днешния мъж (за мен лично необяснимо ниска) е около пет фута и осем инча (172 см). За петнайсети век обаче, когато най-вероятното предположение за средната височина на мъжете е между пет фута и три инча (155 см) и пет фута и седем инча (170 см), осемнайсетгодишният граф Марч би трябвало да е изглеждал като Голиат на бойното поле. Еквивалентната височина днес би бил воин в железни доспехи, който се извисява над шест фута и девет-десет инча (205–208 см), (впрочем толкова е висок писателят Майкъл Крайтън), при това мъж, който се е биел и придвижвал с огромна бързина и сила. Ефектът на такъв воин в битка едва ли е бил незначителен.

От социална гледна точка е интересно да отбележим, че хранителната диета е ключов фактор за височината. Средновековните благородници се хранели по-често с риба и месо, отколкото простолудието. Като цяло, те трябва да са били по-високи от повечето други класи в страната, едно преимущество откъм сила и мощ, което вероятно се е увеличавало от непрекъснатите тренировки от най-ранни години.

Едуард Марч се прибира в Англия от Кале с Уорик през късното лято на 1459 г. като реакция на заплахата за издаване на Указ за лишаване от права и спешно се отправя на север, за да се срещне със силите на Йорк и Солсбъри. Те се връщат в Лъдлоу и заварват бедствено положение там — всичките им надежди са разбити и всички главни герои са принудени да бягат. Вярно е, че капитан Андрю Тролоп отказва да се бие срещу армия, която очевидно е предвождана от собствения му крал. Дезертирането му заедно с шестстотин души от гарнизона на Кале става превратният момент на битката и причината за падението на Йорк. По-късно Тролоп получава рицарско звание за своята служба.

След това дезертъорство „битката“ за моста на Лъдфорд е практически безкръвна. Армията на краля е обградила много помалобройна сила и води дребни схватки със защитниците. Йорк, Солсбъри, Уорик и Марч взимат необичайното решение да избягат.

Сигурно си струва да подчертаем, че малко вероятна е била перспективата да бъдат убити съпругата на Йорк и децата му. Йорк отива в Ирландия, а Солсбъри, Уорик и Марч се връщат обратно в Кале, като пристигат там през ноември 1459 г. Както и да се погледне, това е бил пълен крах и би трябвало да бележи края на тяхната кауза. Това не се случва и трябва да се приеме като доказателство за енергията и способностите им.

Когато прави проучвания при писането на исторически романи, човек изпитва голяма радост, ако понякога се натъкне на сцени, които са просто чудесни — и още по-добре, ако са малко известни. В акция, която би направила чест на всяка история от сагата за Хорнблоуър, през януари 1460 г. Уорик открадва целия кралски флот от Кент, като завързва корабите един за друг с въжета и отплава с тях обратно за Франция.

На 2 юли той използва същия флот, за да прехвърли армията си на английския бряг при Сандуич. Заедно с баща си и Едуард Марч изминава пеша седемдесет мили, пресичайки Кент, като по пътя си привлича десет хиляди мъже от графството. Някои от тях със сигурност са били извървели същия път и преди с Джак Кейд.

Сведения от исторически източници сочат, че лорд Скейлс командва кралския гарнизон в Тауър и че използва както оръдия, така и гръцки огън срещу разбунтуваните тълпи на Лондон. Те пък нахлуват в кралското оръжейно депо отвъд реката и изнасят оттам оръдия, с които сриват външната стена на Тауър. Вярно е, че Скейлс успява да барикадира разрушената стена и оцелява достатъчно дълго, че да се предаде. Убиват го, докато е задържан.

След като оставят малобройна войска в града под командването на Солсбъри, Уорик и Марч се отправят скоростно на север. Бързината им е възнаградена, тъй като успяват да препречат пътя на крал Хенри, придружен само от пет хиляди войници, преди още главните кралски сили да успеят да го подкрепят. Нападението е подпомогнато и от неочакваното предателство на барон Грей от Рътин. Във върховия момент той минава на вражеската страна и изоставя крал Хенри, като се прехвърля към Уорик и Марч срещу обещанието, че ще го назначат за кралски ковчежник.

Само осем дни и сто и петдесет мили след като е акостирал в Кент, Хенри е заловен и Маргарет е принудена да бяга в Уелс със сина си, Едуард от Ланкастър. Това е необикновено постижение от гледна точка на тактика, въоръжение и издръжливост. Вярно е също, че Уорик и Марч откриват Хенри сам в шатрата му.

Интересно ми беше да включа Оуен Тюдор в този разказ, най-вече поради по-известните му наследници. Той се жени за Катерин дьо Валоа, вдовицата на Хенри V. Двамата му сина, Джаспър и Едмънд, играят своята роля във Войната на розите и в периода на Тюдорите след нея.

Вярно е, че крал Джеймс II Шотландски умира през август 1460 г., когато по време на обсада едно оръдие избухва. Синът му е на десет години и кралица Мери Гелдерс навярно се е срещнала и преговаряла с кралица Маргарет без него, все още скърбяща за съпруга си. Маргарет спечелва подкрепата ѝ, може би защото и двете са кралици чужденки, претърпели голяма загуба.

Точният брой на шотландците, които са се върнали на юг, не е известен, макар че сигурно са били хиляди, за да си е струвало изобщо. Споразумението е било принц Едуард да се ожени за принцеса на Шотландия, а Бериик на Туийд да премине в техни ръце като отплата. Маргарет разполагала със своята армия и огромна войска, събрана през същата зима край град Йорк. Вярно е, че студените месеци обикновено правят битките невъзможни. Единствено екстремната ситуация, че Хенри е заловен, вероятно е извела толкова много войници на бойното поле в края на годината.

В края на декември 1460 г. Йорк и Солсбъри откриват, че врагът е далеч по-многоброен от тях, още щом влизат в обхвата на ланкастърската войска. Те изчисляват, че в най-добрия случай имат около 8000 мъже, а Съмърсет, Нортъмбърланд и Клифорд водят 16–18 000. При това и тримата са загубили бащите си в битката при Сейнт Олбънс.

Йорк и Солсбъри се скриват в замъка Сандъл, за да чакат подкрепления, натъпквайки хората си в малката крепост. Не ни е известна причината, поради която излизат навън. Като се има предвид колко малък е замъкът Сандъл, това може да е станало, защото им е

свършила храната или пък защото са били примамени навън от присъствието на малка група врагове, които после са им устроили засада. Все едно, това се е случило, те са излезли от замъка и са претърпели загуба на 30 декември 1460 г. Йорк бива убит в битката. Солсбъри е заловен и обезглавен, а синът на Йорк Едмънд е убит от лорд Клифорд, докато се опитва да избяга.

Никой не е наясно дали Маргарет действително е присъствала на битката при Уейкфийлд, но нещо много лично прозира във факта, че на главата на Йорк е била поставена хартиена корона. Шекспир решава да я включи в битката в пиесата си „Хенри VI“, 3-та част.

Така Маргарет от Анжу постига своето отмъщение. Въпреки трудностите тя успява да оцелее и да види двамата си могъщи врагове разгромени и обезглавени. Мен обаче ме впечатли силно трагедията на Йорк. Независимо от голямата амбиция на лорда, крал Хенри е беззащитен и прекарва месеци в лапите му, задържан в двореца Фулъм, резиденцията на лондонския епископ. Никога няма да узнаем какви са били най-съкровени подбуди на Йорк, но остава фактът, че той по никакъв начин не посяга на Хенри, макар в този случай да би спечелил короната. Той е бил сложна личност, а не просто злодей. Не можах да се отърва от чувството, че нито Йорк, нито пък родът Ланкастър са искали особено тази борба. Всеки един от родовете е бил насилва въвличен във войната поради страх от съперника си.

Със смъртта на Йорк и Солсбъри при замъка Сандъл, Маргарет изглежда победителка. Но всъщност накрая се оказва, че просто е развързала ръцете на синовете му.

Природното явление, което Едуард Марч, тогава херцог на Йорк и наследник на трона, наблюдава през февруари 1461 г., се нарича „пархелион“. То представлява отражение на слънцето, тъй че сякаш изгряват не едно, а три слънца. Наричат го още „слънчево куче“. В онзи момент Едуард успява да убеди хората си, че това е знакът на Светата троица и е добро знамение за битката при Мортимърс Крос, където бива убит Оуен Тюдор. По-късно Едуард ще го избере за свой

собствен символ, обгръщайки бялата роза на Йорк с пламъците на слънцето.

Лондон, 2014 г.

Кон Игълдън

Издание:

Автор: Кон Игълдън

Заглавие: Света троица

Преводач: Анелия Данилова

Година на превод: 2017

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: Издателство Алма

Град на издателя: Пловдив

Година на издаване: 2017

Тип: роман

Националност: английска

Печатница: „Фолиарт“ АД

Редактор: Мариана Шипковенска

Художник: Фиделия Косева

Коректор: Саша Александрова

ISBN: 978-619-214-010-6

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/9049>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.